STARI

PISCI HRVATSKI.

NA SVIJET IZDAJE

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

KŃIGA XVIII.

U ZAGREBU 1891.

KNJIŽARA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE (DIONIČKE TISKARE).

PJESNI RAZLIKE

DINKA RAŃINE,

VLASTELINA DUBROVAČKOGA,

U KOJIH ON KAŽE SVE, ŠTO SE SGODI MU STVORITI KROZ ĻUBAV STOJEĆI U GRADU LATINSKOM OD ȤANGLE.

NA SVIJET IZDALA

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

U ZAGREBU 1891.

KNJIŽARA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE (DIONIČKE TISKARE).
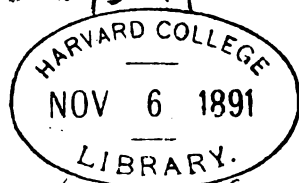
DOMINICUS ARANEUS
ANNO AETATIS SUAE XXVII.

Dionička tiskara u Zagrebu.

FRANO LUKAREVIĆ.

nad prilikom pjesnivca.

Ovo je prilika pjesnivca, ki na svit
našega jezika hotje slas objavit',
ki pojuć ļuvezni od svoje ļubavi
svijeh starih sve pjesni za sobom ostavi,
ńegovo da ime živjeće među svim
jak lovor sred zime meu dubjem ostalim.

ISTI

u pohvalu onoga, ki je je upisao.

Da si ti pisat ktil toga moć veliku,
koga si ovdi umil upisat priliku,
znaj, oči ne bi me vik mogle na svijeti
u nijedno jur vrime ljepšu stvar vidjeti;
nu za sve er toga ne pisa tva kripos,
ja srca sred moga li vidim tuj lipos,
er je on u ovih pjesneh ktje objavit',
vridno tač u kojih sve dni će sve živit'.

Ovu Lukarevićevu pjesmu prevede na latinski jezik Brnardo Zamańa ovako:

Si magnam istius voluisses pingere laudem,
cujus picta tibi tam bene imago ridet,
tempore nil ullo potuissent nostra videre
pulchrius in terris lumina vel melius.
Sed tua vis quamquam non haec expresserit, haeret
fixa tamen, medio splendet et usque sinu,
namque suis, dignos quos extudit, alite fama
ambrosiis aevum vivet in omne modis.

MARKO RAŃINA

u pohvalu pjesnika.

Nitko se ne trudi ni rvi s tobome,
ni želi meu ļudi hvalu inu nad svome:
ti si sam sve ine, meu nami ki su bil'
pjesnivce jedine nadišal i dobil.

ISTOGA.

Ako je svakomu svud dano na sviti,
što ima u svomu srcu moć izriti:
pravedno riću ja, da je na svit znano svim,
ni, vjeruj, spjevanja drugoga nad ovim.

ISTOGA
u hvalu Dubrovnika.

Ako je tvoja vlas općena i trg tvoj
raznosil slavan glas po zemļi dosle svoj,
od sad ćeš tve ime što većom hvalom ti
pjesnima ovime k nebesom uzniti.

FRANO LUKAREVIĆ
u hvalu istoga.

Koliko na saj svit Dubrovnik, slavni grad,
može se slavan rit u svomu bitju sad,
pokoli višńa čes, u ńem pri što ni bil,
toliko vridna jes pjesnivca satvoril.

ISTOGA.

Jur ako vrime sve ne ima dosle ti,
ko pojuć ime tve proslavi na sviti,
Dubrovniče, sada ktjej višńu moć slavit',
er ona tebi da, kim ćeš vik slavan bit'.

RIJEČ O DINKU RAŃINI I ŃEGOVIJEM PJESMAMA HRVATSKIJEM.

Kad je govor o starijem hrvatskijem pjesnicima, imenuje se pravom među naj boļim liricima Dinko Rańina
Život Dinka iliti Dimka[1] Rańine[2] opisuje Appendini u svojem djelu Notizie istorico-critiche sulla antichità storia e letteratura de' Ragusei (1803) u 2. svesku str. 225—226. Opisan je i u Gaļufovoj kńizi Galleria di Ragusei illustri, iz koje je dotični članak preveo M. Ban i štampao u 2. svesku Dubrovnika god. 1851 str 101—106 s naslovom: Domo Rańina, koji članak ima iz drugoga prijevoda i u predgovoru Gajeva izdańa Rańinijeh pjesama god. 1850. O

---

[1]) *Dînko,* skraćeno od Dòmînko prema Domínicus, je ime, te se govori za Dominik. Taj oblik rabi pjesniku samomu u naslovu ńegova izdańa: pjesni razlike Dinka Ránine, a i drugdje, kao u 68. pjesmi: ah neboga Dinka! — Oblik *Dîmko,* nastao od Domko preko Dòminik, kao Rim od Roma, Jakin od Ancona itd., čita se u poslanici, koju je pisao Niku Naļeškoviću na 12. novembra 1571, pod kojom je potpisan: sluga vaše milosti Dimko Rańina, kavalijer svetoga Stijepana. Istijem oblikom piše to ime Naļešković u odgovoru na poslanicu: gospodinu Dimku Rańini odgovor. Vidi Stari pisci V 887. — Dolazi i ipokoristično *Dímo* u Naļeškovićevu odgovoru na poslanicu Rańininu: Izvrsni moj Dimo, V 885. Sravni u akad. rječniku Dinko Dimo.

[2] Rańina, polatińeno *Araneus,* kako dolazi napisano okolu pjesnikove slike: Dominicus Araneus. Početno je slovo *a* dometnuto, da bude srodno s riječju *aranea* pauk i ujedno simbolično. Za to ima i pauk u okviru (koga u ovom izdańu nema) nad ńegovom slikom stojeći sred razapete mreže, i u dodanom grbu, koji inače po Budmanijevoj tvrdńi nije pravi rodbinski grb Rańinine kuće. Ovdje je paučina razapeta među dva drveta, o kojoj visi pauk nad osovļenom zmijom, a sve nosi napis: ingenio, non viribus. Prema tomu ima i talijanski *Araneo,* n. pr. u zadńem stihu Monaldijeva soneta al sig. cavalier Ragnina, u kńizi Rime del sig. M. Monaldi Raguseo. in Venezia l' anno 1599: Si provo Araneo i fati avversi e schivi. U opće Dinko rado igra svojim prezimenom dovodeći je u dodir s riječju *raniti rana* n. pr. u 24 pjesmi: Rańenu Rani vik, ni rano ni za ran ne moći naći lik; 146. buduć tamo naš Rańeni prijateļ, 147. taj lovac Rańeni, 169. ja pastir Rańeni žestokom ļubavi, na kraju kńige: i koga trg hrani, o trgu govori, a Rańen o rani, koja ga sve mori. S toga su ga i drugi zvali *Rańenik,* n. pr. Baraković u Vili Slovinki XI 276 (vidi Stari pisci XVII 162):

Dubrovnik Livijom procvita,
ku Dimko Rańenik u pismi počita.

Skraćeno vaļada slika radi zove ga Kanavelić 176a *Rańu:*

Vidim jošte u životu Dinka Rańu.

Rańini je pisao i S. Ļubić najprije u ńizi Dizionario biografico, a za tijem u ogledalu ńiževne povijesti jugoslavjanske II. 389—391.

Naš se je pjesnik rodio u Dubrovniku od vlasteoske obiteļi god. 1536., kako Appendini i ostali za ńim pripovijedaju. Ne dolazi zabiļeženo, kako mu se zvao otac ili tko mu je bila majka, niti da je imao braće. Po 226. pjesmi, kojoj je napis: gospodinu Marku Rańini bratu svomu, i kojoj početak glasi: hrabreni brajo moj, moglo bi se misliti, da mu je bio Marko brat, ali posve izvjesno to nije, kad u 152. pjesmi Marka zove samo prijateļem a ne i bratom. Jesu li mu bili kako u rodu ili ne Rańina Andrajica (366) Ǵúho (153) i Sime (173), to se iz dotičnijeh poslanica ne razabire. Ńeku gospođu Niku zove bratučedom (402) to je sestrom od strica. Inače zóve rođakom Miha Menčetića (str. 7), Miha Lukarevića (184. 319) D. Bartola (196).

Kad je s uspjehom svršio nauke, posla ga još mlada otac u Mesinu u Italiji, da se zanima trgovinom. U tom se je gradu uz trgovačke posle bavio pjesničtvom i usavršivao se u liepijem naukama[1]. U Mesini ga zatravi ńeka krasotica čestita plemena i od velike kuće imenom Livija[2].

Slično dolazi i polatińeno *Ragnia* i *Rhannia*. Flavius Eborensis u posveti svoga djelca o viteškim redovima pjeva:

Insignes auro phaleras et lucida froena
attulerat nuper *Ragnia* Tuscus eques,
Ragnia sollemnes Stephani juratus ad aras
assiduam Cosmo sub duce militiam . . .

I drugdje:

Qualis in historiis, quaeris, tuus extitit abbas
Rhannia pro veteris jure sodalicii?
Quod tibi consulti Phoebi cortina referret,
id mea versiculis Musa duobus ait:
sive fidem spectes sermonis, sive nitorem:
quis novus hic, dices, Dalmata Thucydides?

[1] Apend. l. c. Spedito da suoi parenti in Messina per che attendesse alla mercatura, seguitò in quella cità ad essercitarsi nella poesia illirica. K tomu još dodaje: e spezialmente nell' apprendere la lingua Greca. Nu taj će dodatak biti lih kombinacija Appendinijeva iz ńekijeh pjesama, za koje Rańina veli, da su izete iz grčkijeh spjevalaca. Po što gotovo sve pjesmice, koje su izete odatle, nijesu uzete iz klasičnijeh pjesnika, nego iz poznijih, a većina ńih dolazi u grčkoj antologiji, s kojom se Italija tik pred Rańinijem vremenom počela upoznavati a izdavala se je u Florenci i u Mļecima, te su postojale bez sumńe već i talijanske preradbe, kako je imalo i latinskijeh prijevoda, i po što barem 343. pjesma očito kaže, da je ponačińena više po Ausonijevu prijevodu latinskom, nego li po grčkom izvorniku: to ja teško vjerujem, da se je Rańina mučio i učio grštini, nego pristajem posve uz Maixnera, „da Rańina pjesme, o kojih veli, da su izete iz grčkih spjevalaca, nije preveo baš iz grčkoga originala, nego iz koje latinske ili talijanske preradbe".

[2] Pjesma 63. se završuje: vas svit govori: ah neboga Dinka, kako ga umori Livija zla Latinka. U 2. pjesmi pjeva: Latinka lijepa vil s velikom

Iz Mesine se preseli do skora u Florencu, gdje je god. 1563. štampom izdao svoje razlike pjesme. Mladi je muž svojom učenošću i uglađenošću ponašańa do malo obratio na se pozor kneza Kuzme (Cosmo di Medici), koji ga tako obļubi, da ga god. 1567. učini vitezom reda svetoga Stijepana[1]. Proputovavši Italiju vrati se u svoj rodni grad Dubrovnik, gdje se oženi i osta do smrti god. 1607. u krugu svoje obiteļi i dobrijeh prijateļa štovan i slavļen. Izabran državnijem vjećnikom tu je čast obavļao toliko revno i sdušno, da ga do sedam puta izabraše ravnateļem ili upraviteļem republike. Uz sve službene, trgovačke i kućne posle ńegovaše neprestano uļudnu kńigu. Ńegova kuća, dvorac sagrađen u Vrućici na Ratu[2], bila je

ļubavi u srce moje stril ļuveno postavi. Trećoj je pjesmi početak: ʐangle grad bi, koji vilu da, ka mene prem sasma posvoji; itd. Osim Livije Mesińanke napomińe Appendini još ńeku Rozu iz Florence: il Ragnina ne' suoi composimenti ci fa menzione di una certa Livia di Messina, e di una certa Rosa di Firenze, che formano spesso il soggeto dei di lui canti. Ali u hrvatskijem pjesmama ne dolazi nikakva Roza, niti nema u ńima spomene o Flori ʐuʐerovoj, za kojima bi bio Rańina također ļubavju plamtio, kako misli Gaļuf i kaže Kukuļević u Zlatarićevu životopisu (ix). Ļubić u Ogledalu misli, da je Rańina Rozu spomińao u italijanskijem pjesmama, koje hvale Mavro Orbini i Nikola Gučetić. Kad je Rańina svoje pjesme god. 1563. izdao, bilo je Flori ʐuʐerovoj *osam* godina, ako je istina, što veli Appendini, da se rodila 1555. god. Za takijem djetetom ne vjerujem da je Dinko plamtio. Sve se vaļa da odnosi na kasnije doba, kad je Flora već na glas došla. Tada može biti da joj je posvetio koje talijansko djelce. Abbiam già vedutto, che i Domenico Ragnina e Zlatarich le dedicattono le loro opere, veli Appendini u ńezinu životopisu.

[1] Append. l. c. Nel 1567 fu da quel principe ascritto all' ordine cavalleresco di S. Stefano. Držim, da je istinita godina, kada je Rańina postao vitezom, i da ju je Appendini našao tako zabiļeženu. Ali tada je Rańini prema prije rečenomu bila 31 godina dobi, a na slici, koja ga prikazuje u 27. godini dobi, visi mu na prsima već *krst*, znak reda sv. Stijepana, a dodana je slika kńizi, koja je god. 1563. izašla na svijetlo. Kako se to slaže? Moglo je biti, da je imao sebe naslikana kakav je bio u 27. godini dobi pa je dao kasnije sliku preraditi, krst na ńu metnuti i tako kńizi izašloj prije četiri godine dodati zajedno s onijem pjesmicama pred ńom i iza ńe. Nu to je malo vjerojetno, da je sliku dao prenapravļati, volim držati, da se je dao naslikati tek onda, kad je stekao viteštvo, i da mu je tada bilo 27 godina dobi, da se dakle *nije rodio god. 1536., nego jedno četiri godine kasnije* (okolo 1540.). Čini se, da je Appendini godinu ńegova narođeńa izračunao po napisu okolu slike i po godini, koje su pjesme štampane bile. Sliku je svakako kasnije mogao dodati gotovoj kńizi. Da stvar tako stoji, kako tuj nagađam, onda bi bio Rańina ispjevao i izdao svoje pjesme mlad i premlad. Jeste, mlad, veoma mlad, ali nemoguće nije, osobito ne za čovjeka južnoga podneblja i Dinkova stališa i naobrazovańa.

[2] App. l. c. Nel 1583 si fabricò a Vruciza nella penisola di Punta una casa a quista di torre, e vi pose sopra la porta la seguente iscrizione: D. Ragnina, Cosmi Magni Ducis Etruriae eques, domum hanc turris instar ad suum amicorumque commodum erexit 1583. Dinko sâm tu kuću spomińe u 155. pjesmi, kojom Maroja Mažibradića poziva da ga posjeti:

dođ k meni malo
na ovi dvor mili moj sazidan na vodi
pod koji drijeva broj svakojih dohodi.

sastajalište svijeh odličnijeh domaćih i stranijeh muževa na glasu onoga vremena.

Od Dinkova domaćega kńiževnoga rada imamo kńigu različnijeh pjesama, koje je on sam štampom izdao. Ove je pjesme sam nazvao razlike pjesni. Od ńih su ńeke take, koje su ńegove vlastite, a ńeke take, kojim je predmet crpen iz starijeh pjesnika latinskijeh i grčkijeh. O ńekima sâm kaže od kojega su pjesnika uzete, a za ńeke ni ne kaže da su od kle izete. Ni ove ni one nijesu što no se veli prijevod, nego samo parafraze, koje gotovo sve u koje čem zaostaju za uzorima, te ne umijem, kako je mogao Šafarik napisati: alle Übersetzungen des Rańina, besonders jene aus Moschus und Philemon, sind vortrefflich, a po Moshu je načińena samo jedna pjesma i po Filomenu jedan komadić, jer cijela od ńega nemamo ni jednoga komada. Tako ponačińene ili parafrazovane pjesme jesu a) po latinskijem pjesnicima 55. pjesma po Tibulovoj (IV 14): rumor ait crebro nostram peccare puellam; 124. po Marcijalovoj (V 42): callidus effracta nummos fur auferet arca; 213. po Propercijevoj (II 12 ili III 2): quicunque ille fuit, puerum qui pinxit Amorem; 43. po Katulovoj (V od st. 6—13): vivamus, mea Lesbia, atque amemus . . da mihi basia mille, deinde centum; — b) po grčkijem pjesnicima 22. pjesma po Teokritovoj XIX. idili κηροκλέπτης: τὸν κλέπταν τὸν Ἔρωτα κακὰ κέντασε μέλισσα; 159. po Moshovoj prvoj idili: ἁ Κύπρις τὸν Ἔρωτα τὸν υἱέα μακρὸν ἐβώστρει, 135. je po Filemonovu ulomku iz komedije Σάρδιος: εἰ τὰ δάκρυ' ἡμῖν τῶν κακῶν ἦν φάρμακον, 355. je od 2. kitice počam po anakreontskoj pjesmi (24): φύσις κέρατα ταύροις, ὁπλὰς ἔδωκεν ἵπποις; 217. 301. 340—345. načińene so po pjesmama u grčkoj antologiji, sve se nalaze u izdańu Fr. Dübnera: epigrammatum anthologia palatina, gdje su i latinski prevedene, 217. je po Antipatru tesalonskom (IX 10): πούλυπος εἰναλίῃ ποτ' ἐπὶ προβλῆτι τανυσθείς, 301. je po pjesmi nepoznata pisca (IX 157): τίς θεόν εἶπεν Ἔρωτα; θεοῦ κακὸν οὐδεν ὁρῶμεν, 70. pjesmi je uzorom pjesma Julijana Egipćanina (XVI 388): στέφος πλέκων ποθ' εὗρον, 340. je načińena od dvije pjesme

---

Spomińe kuću za tim Mažibradić u odgovoru na ovu poslanicu:

Zoveš me na dvor tvoj sazidan na vodi
gdi plavi velik broj svakoji dohodi,
i morske gdi vile pjesni ti spjevaju.

Kad tu kuću Rańina spomińe u pjesmama, koje je dao štampati g. 1563., to ju je tada već imao te je nije tek god. 1588. podigao, kako Appendini i drugi za ńim pripovijedaju. Onda ju je valjada samo popravio, dogradio ili opet iz nova sazidao i onaj napis na ńu metnuo.

Nikarhove (XI 169 i 170): ἐχθὲς ἀπάγχεσθαι μέλλων Δείναρχος ὁ φείδων i δακρύει φείδων ὁ φιλάργυρος, οὐχ' ὅτι θνήσκει, 341. ima za predmet stvar, o kojoj ima u antologiji tri pjesmice (IX 11 i 12 i 13), jedna se pripisuje Filipu ili Isidoru: πηρὸς ὁ μὲν γυίοις ὁ δ' ἄρ ὄμμασι ἀμφοτέρου δέ, jedna Leonidi Tarentincu: τυφλὸς ἀλητεύων χωλὸν πόδας ἠέρταζεν, a jedna Platonu mlađemu: ἀνέρα τίς λιπόγυιον νώτοιο λιπαυγής, 342. je po Antipatra sidonskoga pjesmi (IX 231), εἰς πλάτανον ξηρὰν βαστάζουσαν ἄμπελου: Αὔην με πλατάνισκον ἐφερπύζουσα καλύπτει, 343. je po prijevodu Ausoni evu načińenu od IX 44. i 45. pjesmice: thesauro invento, qui limina mortis inibat, 344. je po pjesmici bezimenoga pisca (IX 67): στήλην μητρυιῆς, λιπαρὰν λίθον, ἔστεψε κοῦρος, 345. je po Lucilijevoj (XI 391): μῦν Ἀσκληπιάδης ὁ φιλάργυρος εἶδεν ἐν οἴκῳ. — Ovu je vrst Rańinijeh pjesama Fr. Maixner svestrano procijenio u raspravi štampanoj god. 1884. u LXX. kńizi Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti str. 196—221 pod naslovom: Prievodi Rańine Dinka iz latinskih i grčkih klasika, na koju time štioca Rańinijeh pjesama upućujem, a iz ńe navodim samo završetak: „To su pjesme, koje je Rańina iz latinskih i grčkih pjesnika bud preveo ili boļe rekuć parafrazovao bud barem za osnovu kojoj pjesmi uzeo. Između grčkih pjesama najviše ih je u antologiji, što ih je preveo ili se barem po ńih ravnao. No i inače čini se, da su pjesme antologije donekle utjecale na izbor gradiva i pjesničke vrsti, koje je Dinko Rańina obrađivao u svojih ‚pjesnih razlikih'. Tuj bo vidimo gotovo sve vrsti pjesama zastupane, što se nalaze u antologiji. Tako osim nadgrobnih i ļubavnih pjesama, koje sam već prije spomenuo, ima mnogo takovih, koje stvari označiše kao irrisoria (σκωπτικά) 58 61 62 63 177—183 270—276 368, nadaļe zagonetaka poput onih αἰνίγματα u anthol. XIV 369—772. Dapače i ńeki naslovi se podudaraju. Sr. pjesme 4 u ʒoru prolitja, 5 u pramaljeto, 6 u isto pramaljeto, i anth. X 14 15 16 i IX 363 na prolješće; pjesme 143 vrh sreće 144 opet vrh sreće i anth. IX 180—183 εἰς τὴν τύχην. Tim naravno neću da kažem da je naš pjesnik te pjesme u antologiji nasljedovao ili oponašao, ali mnijem, da je za ocjenu ńegovih pjesama uvažavańa vrijedan momenat navesti, da su gotovo sve pjesničke vrsti[1] kod ńega zastupane, koje se nalaze u grčkoj antologiji".

Ja k tomu dodajem jedino to, da se čini, da je još koje šta načińeno samo iz reminiscencije onoga, što je pjesnik amo tamo čitao

[1] Kad kad i vańsko lice pjesme. V.

a da više nije ni znao gdje je čitao. U 106. pjesmi kori ńekoga, koji si je prisvajao pjesmi Šiškove i Đorine. To mu je dalo povod, da stavi u stihove bajku o vranu, koji se tuđim perjem nakitio i otišao među druge ptice, koje su ga za tijem očupale. Ta mu je bajka mogla dati opet povod da sastavi 313. pjesmu:

Kakono *vi pčele* idete sve *med* taj
za druzih zbirati po cvitju na svit saj;
i kako vi crvi na listju sve novu
za druzih snujete tuj zlatu osnovu;
i kako *vi ovce,* ke gorom hodite,
sve *vunu* i mliko *za druzih nosite;*
i kako *vi* jaki *volovi* čim grete
pritvrdu zemlu tu *za druzih orete:*
tako *me* jur *misli trud velik stvoriše,*
a druzi moju slas, ku čekah, *dobiše.*

Ono prisvajańe tuđega truda sjetilo je Rańinu na ono, što se priča u Vergilijevu životopisu. Car je Avgusto jednom narodu rimskomu davao igre. Dańu je bilo vrijeme lijepo vedro a noću je sve kiša lijevala. Vergilije tijem potaknut napisa na igrište ovaj distih:

Nocte pluit tota, redeunt spectacula mane,
divisum imperium cum Jove Caesar habet

To se caru dakako svidjelo te je zaželio da mu se pjesnik prijavi. Kad se na mah nitko nije prijavio, oglasi se ńetko i dobi od cara nagradu. To Vergilije doču i pod onaj distih napisa sa svojim podpisom ovaj heksametar:

Hos ego versiculos feci, tulit alter honores.

Car na to pozva Vergilija i onoga ńetkovića k sebi, da se opravda od potvore. Ovaj je sve tvrdio da je on sastavio onaj distih, s toga mu se reklo, da dopiše shodan pentametar Vergilijevu heksametru. Kad toga nije mogao nikako učiniti, napisa mu Vergilije prvu polovinu pentametra tri četiri li puta, ne znam baš, jer na pamet citujem, ovo: sic vos non vobis, neka barem k tomu pridoda drugu polovinu. Nu kad ni toga nije bio kadar učiniti, napisa Vergilije:

sic *vos non vobis mellificatis apes,*
sic *vos non vobis velera fertis oves,*
sic *vos non vobis fertis aratra boves,*
sic vos non vobis nidificatis aves. —

Osim grčkijeh i latinskijeh pjesnika bili su Rańini uzorom pjevańa i hrvatski stariji pjesnici navlaš Š. Menčetić i Đ. Držić, koje sam hvalno spomińe i slavi nadgrobnijem pjesmama.

Pjesme, koje nijesu naročito uzete iz grčkoga i latinskoga jezika, koje su dakle više svojina Dinkova, ocijenio je Fr. Petračić, na skorom biće tomu već 30 godina, kad je bio još na gimnaziji učitelem, u izvješću seńske gimnazije god. 1862. Nemogu ino, nego da prenesem onu ocjenu doslovno ovamo, već s toga, što je muka, dočepati se onoga programa. On govori:

„U svojih pjesmah pjeva ļubav i prijateļstvo, ponajviše opet ļubav. Pjesme Rańine, u kojih ļubav pjeva, tako su raznovrstne u sadržaju, da je imao ili za zbila. što sam veli, vas od ļubavi izrańen biti, ili samo druge pjesnike nasljedovati, tako da nije koja ļubovna prigoda svakoj pjesmi povoda dala. Ako prvo stoji, vaļa priznati da ne znamo koje su to ļubovce bile, jer samo jednoj za ime znamo, to je Livija iz Mesine, o kojoj pjesnik veli:

Vas svit govori: ah neboga Dinka
kako ga umori Livija zla Latinka (73).

U gradu Ƶangle prebiva i ļepša je od svih sabranih zvijezda; ńu ugledav prestaše za ńeko vrijeme dusi pakleni osuđene duše mučiti; tko je ńu vidio, vidio je božju priliku. Je li ta ļubav odziva našla, ne može se zakļučiti. Imade pjesama koje govore o uslišańu, ali te nisu posvema čiste. U ostalom pjeva ponajviše nemir, koji mu ļubav uzrokuje: sve se jednom utiša (veli u 113 p.), uzburkano se more smiri, plav u luku uplovi i počine, gorska zvijer se upitomi, samo mladost neće da se upokoji; a kad je već naumio oslobodit se tih muka, onda ga lijep pogled iz nova smuti te još većma uzplamti (120). Tako mu je srce u neprestanoj borbi s razumom. U tom nemiru se sad nada da će mu ļubav nagrađena biti, sad opet zdvaja te tuguje za izgubļenom slobodom (77). Žene su mu kô i sjena. Kad za ńom trčimo, onda od nas bježi, a kad od ńe bježimo, onda nas stigava. Ne vjeruj ženam veli:

Nigda se nijedno zlo ni na svit zgodilo,
u koje uļezlo ni žensko ko dilo.
Žena bi stvar prika, ka vrh sve naravi
u omraze človika s višńime postavi. (67);

pak opet pjeva, da mu je vila u paklu a on u raju, ostavio bi i pošao za ńom u pakao. Ļubav mu je

u medu gork nalip a zmija u cvitju;

želi da bog svakoga ļubavi ubļude, jer:

hoć uklet koga uprav, da cvileć sve upi,
kuni ga, da ļubav na ńega nastupi. (pj. 1),

a ko što slavić u pjesmi svoje tuge pjeva, tako i on ne pjeva pjesme, nego samo svoje tuge nabraja. Pjevajuć ponajviše o istom predmetu nije ni čudo, da ne nalazimo u svih pjesmah istoga žara i iste zanešenosti, nego da se često ponavļa[1], te po tom mrzao i preširok bude, ko u pjesmi Luci Lukarevićn (26), gdje u 216 stihova po Propercijevu načinu razne mitologične i historične primjere navodi, da silnu moć ļubavi dokaže.

U drugi red idu pjesme, kojimi uznosi slast pravoga prijateļstva. Među prijateļi nabraja Andrajicu (366) Marka (152, 226), Simu (173) i Ǵuha (153) Rańinu, Đorđa Bartulića (196) Vlaha Bunića (285, 254) Frana Gundulića (299, 355) Mihu Lukarića (184) Frana Mihu Lukarevića (151, 319) Vlaha Lukei (242), Ivana Mihočeva (387) Maroju Mažibradića (85, 155) Luku Sorkočevića (220). Zlatarića on ne spomińe, nego Zlatarić ńega. Odnošaji naprama svakomu pojedinomu ne mogu se iz navedenih pjesama razjasniti, ali to je stalno, da izim rodbinstva znańe i krjepost čvrsti vez bijahu, koji ga sńimi spajaše. Luci Sorkočeviću, Franu Lukareviću i Đorđu Bartoliću piše:

radi kńižne te mudrosti
meu nami bivši ļubav mila;

s te ļubavi uživao je divne radosti, te jim želi:

bog vam dao duga lita
sve blaženstvo sega svita
s vašim drazim uživati (146).

Ńegovo plemenito srce ocijeńaše pravo prijateļstvo toliko, da blaženim nazivļe našavšega pravoga prijateļa, koji će u pomoć priskočiti i žrtvovati se, kad je nužda (306); ali takovih je malo, i s toga je pun tužbe na lažiprijateļe, svijet mu je pun himbe i prevare,

da samu čoviku boļe je stojati,
neg sto zlih prijateļa uza se imati (262).

Tih on neće i veli (97) takovu himbenu prijateļu ili neg ga pravo ļubi ili nek ga mrzi, jer i on sam je iskren te se ne zna pretvarati:

Ovo je bitje me, ovo je jur moj red,
tko hoće slatka me, slađi sam nego med,
tko li me grka kad poželi koji hip,
grči sam nego jad i čemer i nalip.

---

[1] *Ne gledeći na predmet nego na pojedine riječi vaļa opasiti, da se odviše često ponavļa fraza:* na sviti, na saj svit, na svit saj, *koja mu se gotovo u svakoj pjesmi nehotice narivava.* V.

Ne mogu himben vik ja kako ti biti,
inako mńu človik ne bih se brojiti (102).

Ista plemenita načela očituju se i u ostalih ńegovih mislih o čovječjih stvarih. Sam bivši sedam puta upraviteļem ne dade se zanesti taštinom svjetskom, već tražaše pravi mir, koji dolikuje mudracu. Ne mogaše ga istinabog nigdje naći, jerbo:

život naš ni na svit ino neg toj more,
u miru koje bit s krajem vik ne more (389);

ali za to je uvidio da mu je istinu tražiti:

jedan mir u svemu iznađoh ovi sam
za istinu znat', er vik počinut ne imam (269).

I prem znade, da mnogi poman i mudar čovjek uspjeti ne može uza vas svoj trud, a da mnogomu, koji niti znańa imade, niti se trudi, sve za rukom ide, ipak mu je znanost već sama po sebi izvor mira. U pjesmi 15. veli, da želi erotičnom pjesmom slavu steći, ali na daļe dodaje:

i ako toj dostojno ne mogu stvoriti,
daj ću moć pokojno život moj voditi
u družtvu od ļudi, kim znańe da posluh,
s slobodom, ku žudi kripostan svaki duh.

S toga nagovora Maroju Mažibradića nek uztraje u svojih težńah pjesničkih, jerbo učenim ļudem uspomena ne gine kao što i Šiškova i Ǵorina propala nije; bogatac umre pak je zaboravļen, samo mudri kńiževnik živi uvijek. Znanost i krijepost čine čovjeka vrijednim i dostojnim; plemenština nije ništa, ako je um ne resi,

er kripos jes, ka svaka dariva,
bez koje plemenit nitko vik ne biva

Što je grubo, ostaje grubo i u lijepu odijelu, samo dragi kamen ļepši je vezan u zlato:

tako kad i pleme stakmi se s krijeposti,
čoeka duh prosine dvaš većom svitlosti (339).

To su mu zvijezde predhodnice, koje k miru vode, niti stranputicom zahode, kao što sreća, kojoj govori:

čudne ti si, srećo, ćudi,
čoeka gladiš dugo vrime,
a pak ga u čas jedan zlime
jadom tvoja zled utrudi.

Zgode i nezgode idu jedne za drugom ko dani i noći (303), pak kako može biti sreće u tom smislu, kad je ļudsko srce nazasitno,

niti igda željti prestajemo, već u želah nas i smrt zatiče (267), za to treba sreću u sebi iskati; to je pravo raditi, pak govorio svijet što mu drago; dosta je čovjeku, da ga ńegova neukornost brani:

biv čista tvoja čas, ništa se ne brini,
bez griha zao glas prikora ne čini.

Sve nepogode ne mogu postojana čoeka uništititi, jerbo kô što nevrijeme i vjetrovi dub oklaštriti mogu ali ne oboriti tako može i sreća čovjeka dobra uzeti, ali pod ni pošto srca, ni pameti pomutiti (184). Odviše se za to tugovati ne vaļa, budući svaka stvar u sebi crva ima (131) a zla voļa ispija onomu, koga preoblada, mozak i kosti. S toga piše bratu svomu Marku (216), da je mladost doba veseļa, a Vlahu Bunića:

svakomu pak veļu, da ije i pije,
uživa, veseli, raduje i smije.

Još ostaju ńegove pobožne pjesme, u kojih plače svoje pogrješke. Te pjesme su pune misli u psalmih nahodećih se, i nadahnute pobožnošću kršćanskoga srca, kojoj jedinoj, ako sve na svijetu prođe, kraja nije.

Dinko bijaše ponosan svojimi pjesmami, te veli da ga ńegova pera k nebesom uzdižu ne daleko od Šiška i Ǵore (171), za to ga ļuto rane sudi ńegovih zavistnika, nam dosad nepoznatih, na koje često i žestoko navaļuje. Jednoga od ńih pita, kad je muha učila pčelu med sabirati i vrana slavića pjevati, pak ga nazivļe Ʒoilom, uhatim Midom, koji ga za to huli, jerbo što tko ne razumije, toga ni cijeniti ne zna. On sam znade, da će koješta pogrješno biti, s toga veli svojim pjesmam, čim ih odprema, nek se sniženo poklone štiocu, koji ih ļubezno primi, pa kako što zla nađe, nek mu reknu:

rusa ka sred gore obći se rađati
viku se ne more bez drače ubrati (434),

i opet:

što je dobro, htij vazet, a što je zlo, puštaj tja (435)

i opet:

nu čtenja tvoriti čim budeš toj dilo,
ako bi viditi gdigod se sgodilo,
da ma svis ļubavi ne hitro što reče:
uzmi cvit, a ostavi draču tja daleče.“ (M. Menčetiću).

Izostavivši drugo podajem iz te ocjene još ovo: „Jezik kojim su te pjesme pisane, je čakavski, ali ne onako čist, kao što u pjesnika pisavših prije Dinka, već pomiješan štokavštinom kao i

Zlatarićev . . Glede sintakse može se reći, da se uza slovinski temel nalazi podosta tuđega kvasa, da se uza jasnoću izreka nađe koješta zamaršena i uzlata, tako da pisac po tom nerazumliv postane . ."
Mimolazeći ostalo ističem jednu vlastitost Dinkova govora, jer se ne sjećam da sam je igdje drugdje čitao, koje se je također Petračić dodirnuo, a ta je, da Rańina kadkad promijeni verbum finitum s infinitivom n. pr. it diže mjesto ide dići 125 *1*, it prošu mj. idem prositi 137 *1*, it štuju mj. idu štovati 143 *3*, se it ne mori mj. ne ide se moriti 145 *5*, it meće mj. ide metati 296 *4*, činit žive mj. čine živiti 145 *67*, čin't' vene mj. čini venuti 183 *6*, čin't' pati mj. čini patiti 221 *7*, čin't' stvori mj. čini stvoriti 312 *2*, stat pravi mj. stane praviti 322 *5*, čuti rjeh (rih) mj. čuh riti (reći) 99 *1 i* 400 *105*; silit se dobude mj. sili se dobiti 341 *8*, doć umori mj. dođe umoriti 354 *34*; viditi odiru mj. vide odirati 368, čin't' sgine mj. čini sginuti 400 *57*; ako bi viditi gdigod se sgodilo mj. ako bi se vidjelo gdigod se sgoditi (Mihu Menčetiću). To je neobična čudnovata konstrukcija. Kako je nastala? Rekao bih ovako: čovjeku se kadkad nehotice zareče, kako se zareklo onomu, koji je prvi stih prve Vergilijeve ekloge ovako recitovao: Tityre, tu patulae recubans sub fagmine tegi, mj. tegmine fagi, ili onomu, koji kaza: po cijedi mu se pobradilo, mj. po bradi mu se pocijedilo. Tako se je moglo zareći Rańini te je nehotice napisao recimo: ļubav bogove u zviri čin't stvori, mj. čini stvoriti (312). Taka mu se konstrukcija, kad bi je opazio, mogla svidjeti te ju je upotrebio više puta kasnije naumice.

Velika je većina pjesama Dinkovijeh složena stihom *dvanaestercem*, poredanijem u distihe. Slik čini svrštak prve polovine prvoga stiha sa svršetkom prve polovine drugoga stiha, i svršetak prvoga stiha sa svršetkom drugoga stiha u svakom distihu. Tako biva u svim distisima do 230. pjesme, a odanle daļe čini slik samo završetak prvoga stiha sa svršetkom drugoga stiha. Tako to ide do 377. pjesme od koje daļe opet dolaze slici u distisima, kako u 1. pjesmi do 230. Rańina pjesme, koje idu iza broja 231. zove *nove* pjesni: kako ću dobro moć, hoti mi vlas dati, *sej pjesni me nove* ovdi sad sati (231). U više pjesama čini polovina metra već stih za se i su ispremiješani dvanaesterci sa šestercima, kadkad poredani u kitice, kašto bez reda, sa slicima različno ponamješteníjem. — Ńeoliko pjesama je složenijeh *osmercem* poredanijem u kitice od 4 stiha (144—146, 354 411—413 433), gdje četvrti stih može biti četverac (357—359). — *Četrnaestercem* složene su 4 pjesme od

od kola (335—338). Rijetko dolazi *četverac* ispremiješan s osmercem i šestercem (362—364), a sasma osamļeno čine dva sloga stih (361 362).

Stih zove Rańina *orań* (gen. orńa, kor. or u orati, sravni: brazda, lijepa domaća riječ za tuđu stih od στοῖχος): ima uzdarje od ńega zlat pjenez po svaki orań pjesni, vidi str. 2; pogriješenje u 401 pjesni na 55 orńu .. U prvi početak na drugom orńu (u ispravcima).

Po drugi put su štampane Rańine pjesme u Mļecima god. tobož 1634. u dva sveska, u jednom pjesme ļuvene, a u drugom duhovne, ćudoredne i šaļive[1]. I po Banovu prijevodu Gaļufova članka o D Rańini bile bi te pjesme zbiļa preštampane god. 1634. Ja nijesam vidio ni jedan svezak toga izdańa niti ga Kukuļevićeva bibliografija ne navodi, nego spomińe izdańe od dvije godine prije. Luka Terzić je god. 1706. izdao kńigu: pokripļeńe umirajući(h). Tik pred početkom same kńige iza predgovora i kaleńdara ima oglas kńigotršca: Nota delli libri in lingua slava, che si vendono nella bottega di Bartolo Occhi libraro sopra la Riva de Schiavoni all' insegne di S. Domenico al ponte della Madonna con li suoi ultimi prezzi. Među druzijem kńigama kńižar nuđa na prodaju i: *Pjesni razlike* Dinka Rańine l. 16, i *pjesni ļubavi* Dinka Rańine l. 16. — Akademička kńižnica ima jednu kńižicu od izdańa god. 1632. s naslovom; pjesni razlike Dinka Rańine vlastelina dubrovačkoga. In Venetia MDCXXXII presso Marco Ginnami. Po naslovu sudeći biće ova kńiga ista s onom, koju nuđa kńižar Occhi na prodaju i štampar Ginnami je naštampao i ovu i onu uzmimo. god. 1632. Nu nije baš vjerovatno, da bi se bile ove dvije kńige tako brzo raspačale, da je Ginnami nakon dvije godine osjećao potrebu, da je iznovice preštampa. Ali bi moglo biti, da je pjesni ļubavi preštampao tek god. 1634. Nu tomu se protivi Kukuļevićev navod: III. izdańe pjesni ļubovne. U Mlecih 1632 16. Može se pomisliti, da Appendini nije točno zabiļežio godine a ostali su to tako za ńim daļe pripovijedali. Primjerak: pjesni razlike iz god. 1632 je kńižica u 16-tini, broji 108 paginovanijeh strana i jedan list bez paginacije. Nema nikakva predgovora, niti uvoda a sadržaje 164 pjesme, koje su sve uzete iz prvoga izdańa ovim poredańem: 15 -26 36: 62—67 97—109 122—127 129 130 131 134 135 138 143—148

---

[1] Append. l. c., i Ļubić diz. biogr. Nel 1634 le poesie di Domenico furono ristampate in Venezia da Marco Ginami in due tomi, uno dei quali contiene le cose erotiche, e l' altro le sacre, le morali e le burlesche.

150—156 159—173 177—185 201 204 205 206 216 217 220 222 226 248 251 253 256 257 262—268 270—276 279 285 304 306 308 318 319 323 339—347 360 366—373 378—380 389 390 400 403—408 411—436, a na zadńem nepaginovanom listu su ona dva odgovora Lukareviću, koja su u prvom izdańu iza kazala štampana, i one dvije Lukarevićeve pjesme, koje su u prvom izdańu nad slikom Dinkovom. Pripisane — ne štampane — su tomu primjerku dvije pjesmice ńekoga Marka Marinovića.

Nad prilikom pjesnika.

1.

Rańine je ovo slika,
koga glasu pjesni tvoje,
slovinskoga od jezika
on narodnos ukazo je,
er s pjesnima on nam kaže
što je potribno za živiti,
komu krepos jes naj draže
dobro od sv'jeta za sliditi;
a za stavnos vik ļubiti
nami kaže vjera i dika,
ko se ima vik scjeniti
od vjernijeh ļubovnika.

2.

Pjesnika je, znaj, slika, ki slatko pievo je,
vrh svijeh pjesnika glas ńega uznio je,
kak on tve kreposti u pjesni objavi,
tač slavno prem dosti ime ovdį ostavi,
da vik će spomena tva ovdi živiti,
i po sva vrimena tve ime glasiti.

Kad je drugomu svesku s naslovom pjesni ļubavi u kńižari cijena ista, koja je svesku s naslovom pjesni razlike, to će biti ondje ponamještene ostale pjesme iz prvoga izdańa, a kad u onom nema nijedne nove piesme, biće i u ovom samo pjesme, koje imaju već u prvom izdańu.

Prvo je izdańe preštampano i god. 1850. nastojańem i troškom Ļudevita Gaja. U predgovoru ima Gaļufov članak o Domu Rańini. Pjesme su onako preštampane kako idu redom u prvom izdańu, samo nije doštampana posveta u prozi niti je preštampana poslanica Mihu Menčetiću, jer su bila iz eksemplara, iz koga se preštampavalo, vaļda istrgnuta dva lista.

Ńekako teško je vjerovati, da pjesnik, koji je do 27 (ili 23) godine svoje dobi ispjevao onoliko pjesama hrvatskijem jezikom, iza toga preko 40 godina nije više gotovo ništa hrvatski pjevao, i to

tijem teže, što je u posveti Mihu Menčetiću obećao dati još jedan ,ne mao broj tacijeh pjesni'. Nu gdje su te pjesme? je li riječ održao te ih zbiļa složio i dao štampati? Nema više spomena o ńima. Maroje Mažibradić odgovara Rańini na 155. pjesmu u poslanici, koja je podana na koncu prvoga izdańa, ovako:

Dijeli se sa vrela tve rike ļuvene
ļubav tva vesela i dođe do mene
s kriposnim kńigami složiv ih u pjesan...

Vrelo rijeke ļuvene Dinkove je Mesina: ovdje je spjevao svoje pjesme, odavle je datovana i posveta Menčetiću: ,iz Ȥangle na XV. aprila 1563'. On je dakle otišao iz Mesine i vratio se u Dubrovnik i bivao u svojoj kući u Vrućici. Donio je sobom pjesme priređene za štampu, vaļa da već doštampane. Među ńimi je bila i 155. pjesma Maroju Mažibradiću. Na ovu je pjesmu Mažibradić odgovorio pjesmom, koju je Rańina vraćajući se u Mesinu ili volim vjerovati seleći se u Florencu sobom odnio i na kraju pridodao svojim pjesmama. Da je taj odgovor Marojin zbiļa odgovor na 155. pjesmu Dinkovu, o tom ne može biti ni najmańe sumńe, ako se pročitaju obje pjesme. Dinko Maroja k sebi zove ovako:

. . . dođ k meni malo sad . . .
na ovi dvor mili moj sazidan na vodi,
pod koji drijeva broj svakojih dohodi . . .

a odgovor Marojin ima gotovo iste riječi:

zoveš me na dvor tvoj sazidan na vodi,
gdi plavi velik brod svakoji dohodi.

One ,kriposne kńige složene u pjesan' nijesu dakle nikakovo novo djelo Rańino, nego su pjesme koje je izdao u Florenci god. 1563., a poslanica Maroja Mažibradića na ńega, po što je bijelodano odgovor na 155. pjesmu Dinkovu, koja je štampana već god. 1563., ne svjedoči ni malo, kako Ļubić u Ogledalu hoće, da je Dinko i poslije god. 1563. naški pjevao. Za što je ta poslanica štampana kao dodatak na kraju izdańa Dinkovijeh pjesama, tomu sam uzrok baš sada nagađao a vaļada i pogodio. Da u toj poslanici Mažibradić o Rańini govori ,kao već stojećem u zaklonu u Vručici', to je zakļučeno od pogrješne vijesti Appendinijeve, da je Dinko kuću u Vručici podigao stopram god. 1583. Appendinija je na tu tvrdńu zaveo vaļada onaj datum u napisu na kući, koji je mogao biti kasnije dodan kod popravka ili dozidavańa kuće. Da onaj zakļučak stoji, onda bi bila Mažibradićeva poslanica Rańinijem

pjesmama pridodana najmańe 20 godina iza doštampane kńige. Može li se pomisliti, da mu je Maroje tako kasno odgovorio i da je na tu kasnu uļudnost Dinko bio toliko uļudan, te je odgovor Marojin nakon toliko vremena poslao u Florencu onomu štamparu da ga natisne istijem slovima na isto onakav papir, kako je prije dvadeset godina naštampao ńegove pjesme? Vidio sam dva primjerka prvoga izdańa Rańinijeh pjesama štampana na različnom papiru, nu oba istijem slovima, ali u dodatku je isti papir i ista slova, koja u ostaloj knjizi. A štampar da je sve to čuvao dvadeset godina! Da bi se tražilo, našlo bi se možda, da je bio već mrtav.

Ļubić po Stuliću pripovijeda, da nam ostaje mnogo izvornijeh radńa i prijevoda Rańinijeh u rukopisu. Za što Stulić ništa ne kaže o sadržaju onoga rukopisa niti gdje je vidio taj rukopis? za što u izdańu od god. 1632. iz toga rukopisa ma ni jedne jedincate pjesme nije preštampane, nego samo sve iz prvoga izdańa? Vaļada je bilo malo toga, što je hrvatski pjevao poslije florentinskoga izdańa.

Jedan rukopis Rańinijeh pjesama hrani dubrovačka bibliotheca franciscana. On ima naslov: Pjesni razlike Dinka Rańine vlastelina dubrovačkoga primjerene, istakmene i izrađene na način prvoga pripisa pritištena u Florenci god. gosp. MDLXIII polak sinova Lorenca Torrentina. Taj je rukopis složen od dva prijepisa, jednoga starijega i jednoga od prošloga stoļeća. Od starijega se prijepisa izgubilo mnogo listova — svijeh ima 78, a prvi nosi broj 49 — i česa je tu nestalo, popuńeno je iz florentinskoga izdańa. Popuńke i ispravke načinio je Đ. Mattei, nu nikako prije god. 1784., jer ima u rukopisu ova biļeška: Bernardus Zamagnius Petri F. poëta clariss. alterum ex superioribus epigramma sub initium a(nni) CIↃIↃCCLXXXIIII sic latine Ragusii ex morbo convalescens extulit. Stariji prijepis potiče vaļda od prijepisa ne još štampanijeh pjesama, jer ima, premda malo, tragova isprvične koncepcije. Tako n. pr. u florentinskom izdańu 9. i 10. stih 159. pjesme glase: to li ga dovesti tko meni bude, znaj, za svoje sve trude, ke uzme on tadaj.. Svuda u ostalijem distisima dolazi slik u sredini prvoga stiha sa [illegible]dinom drugoga stiha, samo ga ovdje nema Da je sprvice slik [illegible]j bio, tko će o tom posumńiti? U našem rukopisu glasi 9. orań[illegible]ko: toli ga tko bude dovesti meni, znaj, .. i tako je svakako [illegible]sio isprva pa je tako primit i u ovo izdańe. U ovom su ruko[illegible]u pjesme prema florentinskomu izdańu ovako poredane: 1—70, [illegible]–108, 114 115 146 206 209 210 214 218 224 227 229 230

231 337—346, 363—369 372 373 374 376 377 378 386 398 401 243 400 379 380 378 po drugi put; dvije još ne štampane pjesme 71 109—113 116—144 193 197 199 200 145 147—152, 155—166, 168—172, 220 (precrtano) 173 402 174 175 170 177—192 230 232—239, 194 279 240—278 280—293, 370 371 294—336 347 387—390 381—384, 393 348—360, 375 385 361 362, jednajoš ne štampana pjesma 195 196 198 200 201 202 204 387 (precrtano), 205 206 208 210 211 213 215 216 217 219 220 222 221 223 225 154 226 387 precrtano, 228 i jedna precrtana, 391 392 394—397 399 404—410 432 411—431 433—436, za tijem one 4 u dodatku flor. izdańa, pod brojevi 437—440, 441 je pjesmica od dva distiha na zadńem listu flor. izd., 153, slijede pjesme iz rukopisa: poslanice Nikole Naļeškovića Dubrovčanina s odgovorima Naļeškovićevijem pod br. 446—451, pod br. 452 je Monaldijev sonet: al sigr. cavalier Ragnina, a br. 453 Rańinin odgovor na to, oboje talijanski, a br. 454 je nadgrobnica Dinka Rańine složena po Dinku Zlatariću spjevaocu dubrovačkomu, meu ńegovijem pjesmama na broju 52:

> Života svrši dni, ukopan odi bi
> Rańina, ki s pjesni neumrli glas dobi,
> koje čim spjevaše, za sobom serene
> i vile vođaše i zvijeri i stijene;
> Apolo prosuzi mrtvoga videći,
> i Ļubav u tuzi poniče cvileći.

Stariji dio rukopisa ima svoje brojeve pisane latinskijem slovima, koji ne podudaraju s brojevima florentinskoga izdańa. Tako su pjesme pod br. CXVI do CLII u flor. izdańu 379 380 378 (444 445) 71 109—113 116—142. itd.

To su pjesme složene gotovo sve prije 1563. godine, samo su *tri još nepoznate*, za koje nema zabiļeženo otkle su uzete, samo se kaže, da nijesu pritištene u pripisu florentinskom. Rukopis doduše navodi četiri, ali je među ńima jedna, koja ima u flor. izdańu. To je ona gosp. Mihu Menčetiću ispred početka samijeh pjesama (str. 7), ali je malo kraća nego je tamo, evo ovaka:

> Komu ću poslat sad, me pjesme pismo ovoj,
> ko stvorih kroz gork jad u żeļi ļuvenoj
> služeći jednu vil, pravo se reć prija,
> koj slike nije bil', sunač zrak što obsija,

neg tebi, kńižniče, komu u tojzi strani
vridno se sad diče svi naši građani?
Ako se što pravi neznano al' reče,
uzmi cvit a ostavi draču tja daleče.

Dubrovački rukopis biļežim slovima *db*.

Kńižnica jugosl. akademije ima jedan rukopis od 188 strana (I. b. 37). U ńem nema ni jedne pjesme, koja ne bi bila već u prvom izdańu, samo su pjesme drukčije poredane i nijesu sve. Poredane su ovako: a) *pjesni razlike* od strane 1—77 i to ove u flor. izdańu: 15 36 65 144 145 147 148 150 156 161 62 63 66 67 97—105 171 172 177—183 107—109 112 123 125—227 129 134 138 143 201 185 204—206 216 246 248 251 256 257 262—264 266 268 270—276 279 304 306 308 346 360 367—373 378—380 389 390 434—436, a strane 78—80 su prazne. Ovim se pjesmama pridružuju pjesni različnijem licima i nadgrobnice i to od strane 81—140. ove: 26 146 151—155, 85 a str. 102—105 je odgovor Mažibradićev Rańini, koji je u prvom izdańu na kraju štampan, 229 242 355 387 173 184 220 222 226 253 64 285 319 339, strana 118. ima poslanicu Lukarevićevu Rańini, 366, str. 120 i 121 ima dvije poslanice Lukareviću, 106 162—170 388 400, list 136 je prazan, 403 404 406 405. — b) *pjesni iz starijeh spjevaoca* od str. 140—150 i to: 135 124 159 160 217 340 342 344 345, strane 151 i 152 su prazne. — c) *pjesni božanstvene*, i to: 411 412 408 413 407 418 207 131 414 303 416—433 347 130. — To je dakle prijepis pjesama po izbor iz prvoga izdańa, koji se od ńega razlikuje gotovo samo u tom, da se za stsl. ѣ obično piše je, gdje je Rańina štampao *i* ili *ie*, n. pr. u 15. pjesmi: svjet ljep živjeti mj. svit lip živiti, itd. *(ak.)*.

Pod signaturom I. c. 2. ima akademijska kńižnica još jedan rukopis, u kojem ima 24 Dinkove pjesme, i to: 40 398 61 92 91 94 98 99 104 117 129 133 148 144 154 156 174 264 245 280 256 258 261 i 309. (akb.).

U rukopisu akademijske kńižnice pod signaturom I. b. 73 prije r. 646, spomenutom već u V. kńizi starih pisaca str. X, koji saržaje poslanice Nikole Naļeškovića, ima tri Rańine još ne štampane pjesmice, koje ćeš naći pod konac ovoga izdańa.

Od svega se toga razabire, da Rańina nije mnogo više hrvatski jevao i pisao, nego je ono, što ima u florentinskom izdańu, i da je održao riječi, koju je zadao Mihu Menčetiću u posveti, da

‚božja vlas' nije hotjela, da mu se dade uzrok da pokloni „još jedan ne mao broj pjesni tacijeh" (pag. 7). Ali se razabire i to, da su se ńegove pjesme mnogo prepisivale. ne doduše sve, nego po izbor prema sviđeńu pojedinijeh prepisivača.

Rańina je i talijanski pjevao. Ļubić pripovijeda, da mu talijanske pjesme hvale Mavro Orbini i Nikola Gučetić. Ja ih nijesam vidio kamo li čitao, ali da je zbiļa i talijanski slagao pjesme, tomu je svjedok Dubrovčanin M. Monaldi. Među Monaldijevim pjesmama štampanijem u Mļecima god 1599. ima sonet: al sig. cavalier Ragnina il Monaldi, i drugi sonet Rańinin: risposta del cavalier Ragnina. Da čitalac ńekoliko razabere, kako je Rańina talijanski pjevao, stavļam ona dva soneta ovamo.

Al sigr. cavalier Ragnina il Monaldi.

Mentre dapresso il cor di sè v' imprime
l' altero ciglio di quel chiaro duce,
cui fortuna ministra e virtù duce
alzò da terra e sè tanto sublime

Me qui donna gentil, che fra le prime
di virtù, di beltà sola riluce,
qual fra lumi minor, che 'l dìn' adduce,
con servitù più grave ognor opprime.

O voi felice, che la pura fede
gradir sentite da quegli occhi divi,
u risposta e la vostra alta mercede!

Io l' interno mio duol verso in due rivi,
ne di pietà costei vinta si vede,
sì provo Araneo i fati avversi e schivi.

Risposta del cavalier Ragnina.

Se sovente veggiam, che le cose ime
all' altezza real qua giù conduce
fortuna, che del mondo è guida e duce
ed or inalza altrui et or opprime,

perchè, Monaldi, voi, che tra le prime
alme sedete, in cui virtù riluce,
non sperate, che 'l cor selvaggio e truce
della degna di voi pietà s' imprime?

Non si scorge per prova, e mira e vede,
che gli agghiacciati stagni e gorghi e rivi
si struggon, quando il dì lungo a noi riede?

Pregando, amando in voi speme s' avvivi
d' aver la desiata un dì mercede
dagli occhi ch' or ti son sì crudi e schivi.

Ovo je izdańe Rańinijeh pjesama udešeno prema florentinskomu izdańu od god. 1563. Pjesme idu istim redom jedna iza druge, kojim u prvom izdańu, samo su na kraju dodane tri četiri li još ne štampane. Kakovim se je pravopisom Rańina služio, to je razložio Maretić u ńizi: istorija hrvatskoga pravopisa latinskijem slovima str. 14—17. Onomu dodajem samo, da Rańina ńekoje riječi piše slovom z, koje mu slovo inače služi za današńe slovo c, koje riječi mi pišemo također slovom z, a za koje Dinko piše dugo ſ. Da je te riječi Rańina izgovarao, kako ih većina naroda izgovara, pisao bi ih bio onim ſ, ali što ih piše slovom z, to mu je ono z u ńima glasilo nalik na naše c, to je ts. Budmani u LXV. ńizi Rada str 158 piše, da imaju Dubrovčani osobiti sični glas dz, koji se čuje naj veće kod tuđih riječi: spendza, midzerija, a kod same dvije narodne dzora i jedzero (običnije jèdzêr). Rańini je dakle z u onim riječima glasilo dz, a te su riječi jezero zora i zoriti, pak dvije grčke Ζώιλος i Ζάγκλη = Mesina. To trijeba, da se u izdańu istakne, a to sam time istaknuo, da sam za glas dz pisao znak ʒ: jeʒero ʒora ʒoriti Ʒangle Ʒoilo.

Za stsl. ѣ dolazi u Rańine najčešće i, često ie i je, rijetko e. Maretić piše: ‚vrijedno je zabiležiti, da ie upotreblava Rańina za dugo ѣ a je za kratko ѣ. Od toga se pravila nalazi doduše i odmicańa, ali je to rijetko'. Meni se odmicańe nije pričinilo baš rijetko: na prvijem deset listima ima ie za kratki današńi slog na ovijem mjestima: piesni 1 *2*, spievalac 2, spievaju 2, spievan 2, vidieti 3 *19*, spieva 4, pienje 5, liepota 7 *9*, u piesneh 7, ktie 10, vierno 17, miesto 19, biežat 20, promienu 24, sred lieta 24, a na- rijed u posveti Menčetiću: posieče, neizmierne, nieke miere, bieše, ehu. Dolazi i ista riječ u istom značeńu čas sa ie čas sa je: vjeri nevieraoj da vierno vjeruješ 24, vieruj 34 i vjeruj, pjesan ljepota 3, bježi 33 a bieži 137, dieluje 26 a djeluje 35 itd. Do- edno sa ie pisane dolaze riječi od osnove pêva: spievati spievalac. že biti da je take riječi Rańina dugo izgovarao, ja sam ih sao sa je: pjesni spjevati ljepota bježati itd., samo u 194. pjesmi

stih zahtjeva da se piše biješe; ali u riječima, u kojim dug ili kratak slog čini ili može činiti razliku u značeńu, kao scijena existimatio a scjena aestimatio schätzung u dobrom smislu, pisao sam ije gdje je u izvoru ie a je gdje je u izvoru je. Jer se *s* i *ſ* kašto zamijeńuje, pisao sam došļedno bez iz kroz, prem da se često piše bes is kros.

U florentinskom izdańu ima i štamparskijeh griješaka, koje nijesu pobiļežene u ispravcima s napisom: ‚ovdi su se pribrali(!) pogrješenja od pisma', a to se na kraju opravdava ovako: ‚Ako Latini (= Talijani) u stvareh ńih jezika, kime svak čas govore, čine pogrehu u pismu ovakom, nije čudo, da su i u ovomu isto stvorili, od koga nijednoga znanja ni uminja neimaju. Cić toga tko bude vidjeti ove pogrehe, moći će na listijeh svojijeh sam perom pričinit, neka uzrok ne ima kadgodi, kada čti, pomesti misao'. Što je očito griješka štamparska, ispravļeno je u ovom izdańu mukte, inače je svuda u opasci zabiļeženo, gdje je što promijeńeno, a mijeńalo se svuda, ma i možda bez potrebe, gdje bi imao biti, barem na oko, slik u zadńem ili u predzadńem slogu u riječima s izvornijem vokalom *ѣ*, za koje se piše čas i čas ie ili je (e). Uvjeren bo sam, da se je slik pomutio stopram kod *prepisivańa* za štampu priređenijeh pjesama. Na takav je način u 146. u prvom stihu pogrješno naštampano ‚mili' za isprvično ‚drazi', što slik zahtjeva, koji inače u čitavoj pjesmi vlada. Tako držim, da je u 157. pjesmi drugi stih stopram kod prepisivańa dobio ovaj red riječi: kadgod ja moj celov sadružim s tvojime, a da je izvorno glasio ovako: kadgod moj celov ja sadružim s tvojime: ja je bio slik na koja u sredini prvoga stiha, tako zahtjeva slik na tom mjestu svuda u ostaloj pjesmi. Ovake stvari mislim da sam dužan bio ispraviti.

M. Vaļavac.

Plemenitomu kńižniku svake časti dostojnomu
Gospodinu gospodinu

MIHU MENČETIĆU

vlastelinu dubrovačkomu

DINKO RAŃINA

sniženim priklonstvom milo pozdravļenje piše.

Ļubav, ka pameti mudrije neg moju privrati, mnogo razumni prijateļu i rodjače moj, u ovih stranah latinskih stojeći usili i mene također, da budu slidìti ńe stupaje, u kojih mi način da u istinu ne mao, izostavši mi bremena od mojih čińenja svakdańih; bivši njeka ćud moja, nikako ne stati zaludu, da ovi broj od pjesni razlicih učinim, koje sad vami posilam po običaji staroj i sadańoj od svijeh spjevalac, ki svoja pisma komu godi vazda u darov daju. I ne moj se čuditi, da ļubavi u vlas se[1] podložih; er kako narav, ka s čudnime razumom sve stvari uzdrži i vlada, hoće da prolitje cvitje plodi, a ljeto i jesen paka voće dava, tako i mlados siluje, da dni svoje mladosti provede. Ni mi mańe od tvoje mudrosti pohuļeno biti ima videći, da pjesni stavih se pisati, znajući vi, er pismo od pjesni časna je velmi stvar, a toj se vidi po dareh i časteh ke su stari spjevaoci od gospode i kraļeva na svijetu imali. Šipiun Afrikan priliku Enija spjevaoca, koga vazda u svijeh čińenjeh od boja i mira za druga držaše, čini u jedan kami mramoran urezat i paka vrh greba ńegova postavi, bivši ga živa velicim blagom darovao. Kraļi od Eđipta Menandru spjevaocu poklisare poslaše velike mu dare obećajući, da bi htio život svoj među ńima provesti. Augusto rodni dan Virģilija spjevaoca s velicim časti spomenivat svako godište čińaše. Euripide spjevalac toliko primļen bi prid kraļem od Mačedonije, da ńemu časti velike čińaše svaki dan sobom g na trpezi držeći i ńemu zlatan sud kime on pijaše, u poklon d ova, i mnogo robja, od Atene koji bjehu, milos mu učini da

[1] uvlaſe.

mogu slobodno na ńih dom iz zemļe ńegove otiti. Kraļ Lehsandro veliki od Srbļi gospodar, koji svit dobi vas podstupivši s vojskome Tebu, grad grčki, ki mu se bješe odvrgao, uzamši ga na pokon, posječe šes tisuć duša a tridesti tisuća zarobivši paka proda, vojsci davši slobodu, da vas grad poplijene i paka razvrgu mire mu na zemļu, ništa ne mańe učini prostiti svoj kući spjevaoca Pindara, da ńu ni u što ne budu tegnuti. Isti kraļ Lehsandro razbivši Darija kraļa i našadši jedan zaklop vas urešen drazijem kamenjem od scjene neizmjerne sva ostala plijena junakom razdijelivši uze ga za sebe i reče: prem se ova stvar prošaše za u ńojzi hraniti Omerove pjesni, koje u tolikoj velikoj časti scijeńaše, da ih vazda pored s mačem nakon glave držaše. Stacija spjevaoca Domicijan rimski kraļ čas mu veliku stvorivši krunom ga darova i mnozim inim darima od scjene ne male. Ptolomeo kraļ Omeru spjevaocu crkvu sagradi i u ńojzi priliku ńegovu od mramora postavi. Lisandro od Sparte kraļ rvući Atenu grad i znajući, er oni dan, ki bješe namislio dati mu rvańu naj posleđńu, imaše se ukopati Sofokle spjevalac, prodļi rok u tomu dnevi za ne smesti čas, koja se čińaše ukopu ńegovu. Stesikoru, komu, kako Plinio veli, dođe pjet slavic na usta ńegova, kada se porodi, došadši u Katinu mještani toga grada ne samo ga primiše s velikom časti, danu mu jošte dio daše u vladanju grada, i u svijeh pjenezeh, koje kovahu, ńegovu priliku čińahu. Toj se isto prigodi meni viditi bivši u tomu gradu: moji prijateļi pokloniše mi jedan tih srebrnih pjeneza, u kojih bješe ńegova prilika, i ukazaše mi također greb ńegov s mramorom sazidan kod vrata od grada, koja se imenom ńegovim jošte i dan današńi zovu Stesikorova vrata. Istomu Stesikoru spjevaocu Falari, posilni gospodar Agriǵentina grada čini crkvu kako bogu sazidat i Imeru, ńegov rodni grad, ki mu tada neprijateļ bješe, usili, da časti božanstvene imenu ńegovu vik budu činiti. Opiano spjevalac, ki, kako hoće mnozi rijeti, stojeći na našem[1] otoku od Mljeta, učini pjesni od riba morskijeh, koje pokloni Antoniju, sinu česara Severa rimskoga, i ima uzdarje od ńega zlat pjenez po svaki orań pjesni, i ńegovi građani hoteć ga počtiti od svitla mramora priliku ńegovu srid grada staviše s tijezijem pismom odzgora:

Ja jesam Opiano svim slatki spjevalac,
koga smrt zavidna prije reda umori,
a da mi diļi[2] rok smrt živit dadiše,
nijedan mi umrli ne bi vik takmen bil.

[1] *Ne, nego na Malti (= lat. također Melita).* [2] diligi, *grješkom.*

Za toj se dobro vidi, za koliko vrijednu stvar pjesan je scijeńena, koliko svetijeh ļudi na svijetu jes bilo, ki nijesu pismo toj utekli pisati. Salamun, koga bog vrhu svijeh ļudi mudrosti nadari, užežen ļuvenim plamenom ne stvori li u mlados pjesni pribludne, u kojih ukaza, koliko vlas nad nami ima moć żeļe ļuvene? David kraļ, otac ńegov, ne igra li prid arkom, u kojoj zakon puk ńegov nošaše pojući pjesni razlike, koje on učini i nami u pismo ostavi? Lacedemoni videći, er nijedna stvar nije toliko vrijedna ni krepka za vojske voditi i rasrǵbe smetnijeh bojnika tažiti, strah s ńih srca odnimit i podžeći ih na żeļu od časti i slave, koliko slatka besjeda dostojna spjevaoca, poslaše protiva Ateniezom Tirtea pjesnika, učinivši ga vojevodom nada svom ńih vojskom. Prvi oni stari besjednici prid zbornim skupom gradovladne gospode ńih besjede čińahu bez nijednoga uresa ni dike od riči, tako da, budući malo slatke, ne mogahu ni priniti ni odnimiti srca sudac na ńih hotinje, koju stvar videći Isokrate, Trasimako i Gorgija ńih besjede pod njeke mjere općene pjesnima složiše i staviše. U istinu veliku moć otajnu i divnu u sebi pjesni imaju. Timoteo spjevalac, kako piše veliki Basilio, romonim pojanjem od pjesni gńivno siļaše kraļa Lehsandra na smeću i na rat i ńega tako srčna tutako pojući opeta čińaše pokojno utažat. Damon Pitagorik pojanjem od pjesni dovede na dobro i počteno živinje jedne mlace ki bjehu na pitje od vina i na blud odveće prikorno podani. Senokrate također romonom takime ozdravi jednijeh, ki bjehu izašli pameti svoje van. Talete kretenski čini kugu minut iz mjesta, gdi bješe. I ako bi reći htil vaš razum, da taj govor tvorili su ļudi, ki viku boga na sviti ne znaše, ne čtimo li također, da rečeni kraļ i prorok David ozdravi romonom od pjesni ńegovih Saula, ki bješe ńekome nemoći od hudoga duha ne malo pedjepsan? Eliseo prorok ne htje navijestiti kraļu izraelskomu, što ima učinit za vodu iznaći, koju on iskaše, cić da mu vojska od žeđe ne pomre, što godi mu prije toga ne čini dovesti jednoga spijevca, ki pojući romonom od pjesni boži mu višńi duh nareče sve, što rit imaše, i tako kraļu navijesti stvar, ka se primaše ńegovoj potrebi. Ne zna li se paka er broj nesvršni višńijeh anđela, ki koje sveđer goru prid licem božijem, nigdje ne pristaju spjevaje u pjesni: svet svet svet gospodin bog od vojska? I zarad toga ne... boga pojanja odredi u crkvah ńegovih na zemļi, da se pjesni n... te sve poju, za ino ne, neg kako reče Góre:

> Umrli da znaju,
> ku milos bog dili prid sobom u raju.

*

Ne čuju li se svud po dvoru gorske pastirke, čim stada ńih pasu planinom hodeći, gdi pjesni spjevaju za boli rasladit ke godi nevoļe? Ne vidimo li ļudi, ki kopanjem trudnim ńive čine plodit u pjesni pojući, gdi trudim svojima razgovor davaju? Trudni i umorni putnici za prikratit muku dosadnoga puta putujuć spjevaju. I oni, ki brode strašne i pogibne dubine sińega mora, spjevaju veselo trudni duh radostan za stvorit i učinit. U svijeh gradovijeh od svijeta ti, ki rabom od ruke život svoj provode, od pjesni slasti pojućom slade jad prigrki trudnoga umora. Ne vidi li se u moru, er Serene tolike slatke pjesni poju, da mnoge ļudi pomorne ńih slados zatravi? Na zemļi također koliko velik broj jes od ptica razlicijeh, koje ńih pjesnima slatkima sebi i druzim razgovor ne mao davaju? Nije zemļe, nije grada, nije mjesta na svitu nigda bilo, nije sada, ni će biti toliko divjačna u svijeh jezicijeh od svita, gdje nije pjesan ļubļena. Svi jezici pjesni pišu i poju i oni također, ki pisma ne znaju. Nijedan se ni način od pisma davńeniji[1] ni stariji ne veli, nego ovi od pjesni; pače, kako znani Grci vele, ako bogovi među sobom štogodi govore, sve su ńih besjede pjesnivim ričima takmeno stisnute, i toj se vidjelo po djelu, er pjesan bivši u sebi divna stvar nijedan odgovor bog Apolo u Delfu ne davaše, što godijer u pjesan učińen ne bješe. Toj isto Sibile također čińahu, kad godi htijahu koju stvar proročit. Ka se stvar mogaše slađa nać od pjesni za ļudi razagnane po gorah u jedno skupiti, kako se veli od spjevaoca Orfea? Kad pojaše ńegove pjesni, od slasti bijesno ga sliđahu dubja vode, kamenja i zviri razlike, koje su na sviti. Pitagora, Demokrito i Empedokle, mještanin ovoga otoka, u komu se naj prije pjesan na svit nađe, i ostali mnozi od starih davńenih grčkijeh mudraca,[2] što godi su upisali, sve su u pjesan složili tijezime načinom scijeneći boļe ļudi na nauk privesti. Kom stvari potuknut bi Marko Tulio, svitlos rimskoga jezika, da reče hvaleći Arkija spjevaoca: slas vrijedna od pjesni rados daje mladosti, a staros nejaku veselu satvara, u sreći dobrojzi dika su častena, a u zloj nezgodnoj razgovor izvrsan Ona mudra duša kńižnoga Platona, koga ti, mogu rit, nigda iz ruke ne puštaješ, reče u razgovoru prijazni, ńih vridnos poznavši: slidimo ovi put, u koji smo uljezli s pomoću spjevalac, za što oni svijem nami voci su i oci svakoga razuma. I na drugom mjestu kažući, kolika se scijena činit od ńih ima, privodi Sokrata Minoju ove riječi govorit: o vridni človiče ti i svi ini, ki ļube i

---

[1] davgneni. [2] mudrca.

žele shranit čas glasa počtena, imaš pomńivo bļusti se ne uzet omrazu s nijednijem spjevaocem, er oni u oba dva tvorenja od hvale i hulbe u istinu velju moć i silu imaju. U Fedru još za tim riječi tej veli: spjevalac uresivši pjesnivim napravam čińenja hrabrena od starih vrimena za nauk mudrosti svima su onimim, ki doći imaju. Također u onomu pismu, gdi nas uči podobno živiti, ovej riči govori: kako bude mlados prijat slova prve knige, neka se stavi čtit pojanja spjevalac učeć ih na pamet, u kih mnoga i izvrsna djela od ļudi svitlijeh i vridnijeh počitana su i hvaļena, ciéa da kriposnim zavidom ganuti od slave i časti budu se siliti ńih slavna i hrabrena čińenja nasljedovat. Na drugom mjestu razmišļajući, što je pjesan, reče: pjesan je dar boži, nigda spjevaoci pjesni ne mogu činiti, što godi duh boži pamet ńih ne nadahne. Nijesu po trudu i rabu svakdańem spjevaoci, nu božjom iskrom tegnuti svoje pjesni vrijedne i časne spjevaju i nigda pjet ne mogu, što nijesu božjom kriposti ganuti, govoreći stvari ne, koje oni umiju, neg koje im duh boži nariče. Za toj Šišmundo, spjevalac našega jezika, čas u istinu vrijedna vaše kuće Menčetić, taj razum Platonov razmišļajući u jednoj pjesni svojoj reče:

Ciéa tej ļuvezni, istinu govoru,
svis moja uzbijesni, da ne vim. što tvoru.

I ne mojte scijenit, da toj na sreću pravi, er Šišmundo veoma slijedio je i ļubio pisma Platonova, kako se vidi u onoj pjesni, koju rič po rič iz ńega svu ize, ka tako govori:

Ah da te bog stvori po sridi kako svit,
a meni da izda očiju tolikoj,
koliko jur zvizda kriposti nebeskoj,
ter da ja od svih stran uzgledam tvoj ures,
kako je svit gledan od zvizda iz nebes.

Ta je sud čińen od pjesni spjevalac. Ma kamo gredu ja? veliko je i široko poļe ovo, u koje ne hteći neznano uljezoh, lasno, vjeruj, za uljesti, a mučno za na dvor opeta iziti; za to ga tja puštavam na stranu, bivši mnogo boļe zamuknut nego riti od mańe nego se podobi, er hoteć govorit o jednoj satvari, koja je očita svim ļudem od svita, ne bi drugo bilo, neg jedno htjet se trudit suncu svjetlos da[illegible]at, u dubravu drva nosit a u more vodu lijevat, nu samo riću ov[illegible], bivši pjesan toliko dostojna u sebi, naši prvi spjevaoci Šišmundo i [illegible]ore videći, er je jezik potreban i ubog nasljedujući stare spjeva[illegible]e grčke i latinske, u kojih svaki u svoj jezik sili se svoje

misli u pjesan spjevati, i oni također hotješe upisat u ńih domaći jezik satvari, ke im se zgodiše na službi ļuvenoj, veće svojim nego tuđim, čuvši se držani, i ne htješe tuđe zemļe uzorane i naređene kopat znajući, er tko tuđa pomaga, ki potrebe ne ima, sve gubi što čini, a tko svoga potrebna i nevoļna ugleda, ne samo prid svojim, danu još prid tuđim dobru čas dobiva, veleći se ne mani: boļe je prid svojim i malo bit poznan[1], nego se prid tuđim neznano izgubit. Ja za to ńih stupe slideći, er su oni prva svitlos našega jezika, koga tolik dio veličak od svita govori, i ki nam ukazaše put, po komu imamo za ńima mi hodit, također i ja ove moje pjesni razlike upisah, ke vidit kad budete, moļu vas s tizime vašime razumom, s kojim ste prid znanim vrijedni tolikoj, našadši ih lude, osvijestite ih, ali hude pokarajte, za što ja, bivši moj stvor, ne mogu im nikako zla obraza ukazat, i dobro ih hteći, kako svak svoje stvari dobro hoće, što bih ja u ńih scijenio za mudros, mogla bi bit ludos; er ļubav pamet zaslijepļuje, da uprav stvari ne razbira i ńima kad godi, kad vam bremena izostane od čtenja razlicih mudrih kńiga, koje vi toliko sve pomńivo prid očim držite, htjete se razgovorit za moći dosade kńiga tijeh dignuti, er kako ni dobro, da sveđer luk napet stoji, tako nije razloga, da človik na misleh sve svoju pamet drži, slideći nauk oni stari, ki nas uči tako govoreći: čovječe, u svemu što činiš, drži način i mjeru, vazda kada trudiš, za trudom uzmi las, neka las nepokoj od truda odgone, a kad pak počineš, opet počni trudit, neka te zaludnost s pokoja ne obujmi. Time primi ove moje pjesni, kakve godijer su, ne gledav mao dar, neg srce od toga, ki ti dar poklańa, onako kako od onoga velikoga kraļa Artasersa od Perzije čtimo, ki idué putem jednijem s vojskami svojima i želeći mu moći dar ki godi učinit jedan ubog kopač, ki tuj po sreći staše kopajući i videći, da ne ima nijedne satvari dostojne, s kojom bi se mogao kraļu poklonit, pristupi k jednomu bistru kladencu, ki tuj blizu ńega izviraše, i stisnuvši obje dlani od ruka, za što suda nijednoga ne imaše pri sebi, zacrpe što može vode i poteče kraļu, ńemu je pokloni, da je se napije. Kraļ videći čisto srce od človika napi se i primi ju u darov s većom ļubavi, neg da mu bude poklonio naj vredniji darov dragoga kamenja. Za sada ne ću drugo rit, ovej pjesni, ke se u ovomu tuđu mjestu učiniše, bivši vam ugodne, došadši k vami tamo, božja vlas hoteći, dat mi ćete uzrok, da vam poklonim još

[1] poznam.

jedan ne mao[1] broj pjesni tacijeh, i pisama u odriješenu besjedu složenijeh s mnozima stvarima u naših krajih učińenih. Bog vam dao sladak mir bez truda imati u zdravju dni trajuć s vašima prijatelim. Iz Ȥangle na XV. aprila 1563.

Natura ita inpellimur, ut prodesse velimus,
quia os homini sublime dedit celumque videre[2].

GOSPODINU MIHU MENČETIĆU

PRIJATEĻU I RODJAKU SVOMU.

Komu sad poslati me ću ove pjesni ja,
na dvori spjevati ke hotje svis moja,
služeći jednu vil pravo se reć prija,
koj slike nije bil', sunač zrak što obasja,
neg tebi, kńižniče, komu u tojzi strani 5
vridno se sad diče svi naši građani,
cić tvori kad umor budu t' ki podati,
da ńima razgovor mož ki god prijati?
Er mnokrat, viruj, slas činil' je od pjesni,
da se stre hud poraz zle jadne boljezni; 10
nu čtenja tvoriti čim budeš toj dilo,
ako bi viditi gdi god se sgodilo,
da ma svis ļubavi ne hitro što reče,
uzmi cvit, a ostavi draču tja daleče.

---

[1] jeda ne mao.
[2] *Ova su dva retka tako napisana, da se čitaju s desna na lijevo:* Sumilev essedorp. itd.

POČETAK OD PJESNI RAZLICIJEH DINKA RAŃINE VLASTELINA DUBROVAČKOGA.

1.

O vi svi ļuveni, ki ove slišate
pjesni, sad po meni, što je ļubav, poznate,
i od ńe svaki vas čuvat se sad spravi
pri neg vas pod svu vlas ńe sila postavi,
er svak, tko u bludu ļuvezan tuj ļubi, 5
sve za man u trudu služeći dni gubi.
Vrh stvari tih mnokrat ove se još zgode
da tko mni cvit ubrat, drača ga obode.
Skroven je svaki hip, to je red ńe bitju,
u medu gork nalip, zla zmija u cvitju, 10
prit ona gdi bude, stvar je zla i prika,
od ńe da ubļude svakoga človika.
Hoć uklet koga uprav, da cvileć sve upi,
kuni ga, da ļubav na ńega nastupi.

2.

Latinka, lijepa vil, s velikom ļubavi
u srce moje stril ļuveno postavi,
od moga ter stana daleče na dvori
ńe lipos izbrana velmi me zlo mori,
slobodu svu meni zaveza u tvrd vez 5
rič medna u ženi, ka toli mila jes,
ka tvrdo hvaļena jes, er je od vike
čestita plemena od kuće velike,
i na svit toga rad tač joj se klańaju,
da mudrih sto ju sad spjevalac spjevaju. 10
Anđelski ńe ukras, ki česti sve slide,
svih vila slavni glas vridnostju nadide.
Prid suncem svitlosti zvizda su sve male,
a pri ńe liposti sve vile ostale.

Grlo ńe pribilo, ko ļubav obhiti, 15
velmi je prem milo očima viditi.
Pribistre ńe oči svitļe se svim vide,
neg sunce s istoči kad z ʒorom izide.
Ńe kosi za isto take su prigode,
da zlato pričisto svitlostju nadhode, 20
i velju svim scjenu prid svitom imaju
dva luka, ka sjenu pozorim stvaraju.
Ni pjesan tač mila, nada sve ku zovu
radosnu, tijeh vila, po moru ke plovu,
koliko od ove vile, ku svak čita, 25
nada sve ka slove ljepote od svita.
Kad svitli ńe ures ke stvara govore,
nebo, ko tamno jes, razvedrit sve more,
ter tkogod bude taj spjevan glas ńe čuti,
romon, ki dijeli raj, u sebi oćuti. 30
Ńe vlasti izbrane taj stupaj prilijepi,
kad na cvit suh stane, opet ga pokrijepi.
Da joj pak za tim, znaj, tuj mudros višńa vlas,
ku vil vik na svit saj ne ima do danas,
i mnokrat još slidi tko gre zrit ńe diku, 35
da u licu ńe vidi višńega priliku.
Nu pri bih sve zvizde zgar s neba sabrojil,
neg rajske ńe gizde mogal reć stoti dil;
tim boļe je pustiti riči sve sa svima,
od mańe neg riti nego se reć prima. 40

---

15 pribielo.

3.

Ʒangle grad bi, koji vilu da, ka mene
prem sasma posvoji kroz żeļe ļuvene,
od ke mńu da nigdar lipša se na svijeti
umrla nijedna stvar ne može vidjeti.
Kad višńi ńe gizde stvorit se pripravi, 5
naj lipše sve zvizde u jedno sastavi,
radosti od velje u vječnoj visini
čudno se veselje prem sasma učini;
a jada s tugami za dugo vrimena
osudnim dušami ne da rat pakljena. 10

Stvorac ti, ki gori u višńih sve sudi,
ljepotu satvori taku, cić da ļudi
mogu, čim gledati uzbudu ńe dike,
kigod dil poznati ńegove prilike.

4.

U ȜORU PROLITŃU.

Sad gre noć mrkla van u tmine od gora,
a ȝora bijeli dan s neba zgar otvora
ter ptice sve sili ļuveno na sviti,
da žuber ńih mili počińu tvoriti,
najliše tuj, koja u našem dvoru stan 5
sama se dostoja činiti noć i dan,
ka slatko ļuvezni tač spjeva medene,
da i mene na pjesni probuđa ļuvene.

5.

U PRIMALJETO.

Zemļa, koj zimńi hlad sjevera lis svenu,
odjeću na se sad postavļa zelenu.
Vode, ke studeno valovje lijevaju,
prozrinje cakleno svitlo sad imaju.
Morski val, ki radi zime zal tač biva, 5
ni s krajem u svadi, nu mirno počiva.
Ptice se sad čuju, gdi tvore svud velje
pjenje, kim kažuju ńih milo veselje.
Svaki duh na svit saj, u sebi er je rad,
ļuveni plamen taj počińe kazat sad. 10
Na pokon sve ćuti promjenu na svit saj,
a moj plač priļuti sve trpi jedan vaj.
Tomu mi uzrok jes taj ļubav neprava,
ka mi, vaj, zlu boles s čemerom sve dava.

6.

U ISTO PROLITJE.

Sad lijepo prolitje tih nami vodi dan,
i trava i cvitje iz zemļe grede van.
Sada se svaki vir rastapa pod nebi,
sad s krajem tvori mir more, ko gńivno bi.

---

2 izemglie.

Vedra su nebesa, koja svit vesele, 5
zemļa se uresa tim, oči što žele.
Piti su medena a velmi zrit mila
prozrita, caklena, studena taj vrila.
Prolitńi tihi hlad vjetreći miris taj
od cvitja nosi sad, da svim mni svit se raj. 10
Od ptice svakoje žuberom slatki glas
veselo sad poje ļuvenu milu slas.
Sada se svaki kraj radostan, drag veli,
sada se na svit saj svaki duh veseli;
a nebog tužan ja nikako ne čuju 15
u meni veselja, neg cvileć tuguju.
Tomu mi uzrok bi ļuveni oni boj,
koji me pogubi žestoko ovakoj.

7.

Jedna jur ljepota, s kojom je združena
izvrsna dobrota života počtena;
jedan lip, drag pogled, jedna lijepa usti,
iz kih rič jakno med slatka se izusti;
jedan smih drag toli, ki činit ima vlas, 5
da zledim ne boli taj, s kim gre hud poraz;
jedan lip, drag ures, kim ļubav pripravļa,
neizdrišan prem tvrd vez na grlo da stavļa;
jedna jur milos taj združena s ļubavi,
koja se na svit saj u pjesneh svud slavi; 10
jedan hod tih, počten, jedan znan lip govor,
u komu jes skroven od slasti svaki stvor;
jedan čin s hitrinom oholo priklonan,
ki duhu vik inom na svitu ne bi dan,
smamiše tolikoj kroz silnu tuj ńih moć 15
jadovni život moj, da sve mre dan i noć.

8.

Rat i mir sladak jes i gńiv, ki satvara
anđelski tvoj ures, koji me umara;
slatke su još zledi, slatke su zle voļe,
kim tvoji pogledi srce mi nevoļe;
sladak je zli poraz, ki činit suze tre, 5
ar velja meni čas s ļubavi tvoje gre.

Veselo svaki vaj za te ću podniti,
da mi će na svit saj tko godi još riti,
mojojzi ļubavi ne malo zavideć:
ovo ki u slavi može se čestit reć, 10
hoteć pri kroz vilu vridnu zlo prem tužit,
neg za slas tuj milu z drugom se sadružit.
Drugi će rit: gdi sja u pismu ńe ime,
ne rodih što se ja na slavno ńe vrime,
ali ńe što se vlas ne zače na moje, 15
za vidit lip ukras tač slavne gospoje?

9.

Gledaje tvoj ures vidi se u tebi
ljepota zgar s nebes, ke nigda pri ne bi
Ja dikam tvojima pravo ću sad reći,
tvrdo se pamet ma zamrsi misleći,
ali si sunce zgar s nebeske visine, 5
umrla ali stvar, s vremenom ka gine.
Gledaje lica tvoga taj pozor ļuveni
razabrav prije toga, ja sudim u meni,
da te bog jedini zgar posla na svit saj,
u tebi da učini na zemļi drugi raj. 10

1 *U kasalu s traga:* gledajuć.

10.

Vazda ću vrijeme ja i mjesto hvaliti,
u kom ktje čes tvoja svis moju smamiti.
Vazda ću po sve dni slaviti izbrani
i mili stril oni, kim srce me rani.
Činću uze hvaļene da su vik svim uprav, 5
naj prvo ke mene svezaše u ļubav
Vik ću ogań ļuveni hvaliti u slavi,
naj prvo ki meni u misao plam stavi
i suze bez broja s uzdasi u mu har,
ke stvori svis moja za od tebe sčekat dar. 10
Vazda ću hvaliti tvoj ures gizdavi,
pokli me misli ti zla truda izbavi,
skazavši jur meni pri moj zloj nezgodi
put oni hvaļeni, na nebo ki vodi.

11.

S istoka kad ʒora otvori bijeli dan
ter počne vrh gora svijetlost se kazat van,
i sunce me kada prem svitlo u svemu
iz strane zapada izide proć ńemu,
vide se zajedno dva sunca svim tada: 5
na nebu zgar jedno, a drugo na svit saj;
nu moje zemaļsko svim zrakam čim siva,
toj sunce nebesko velmi prem dobiva.

4 istrane.

12.

Za sve da sunce zgar, kad bude iziti,
prosvitļa svaku stvar, koja jes na sviti,
me oči ne vide ničesa rad toga,
što na ńe ne pride zrak od sunca moga,
ko buduć zemaļsko svim svitļe mnogo jes, 5
nego toj anđelsko, ko svitli zgar s nebes.
Tim mogu dobro ja: o sunce me, riti:
ti s' svitlos, kome sja ma ʒora na sviti.

13.

Bivši vil lijepa ma ne može bit ino,
neg znanje da ima s kripostju jedino,
er višńi kad jednu stvorit se stvar spravļa,
nigda dušu vrijednu u grub kip ne stavlja.
Ko je taj pak meu nami, ki će tač zlje znati, 5
da će lip drag kami čin't u mjed svezati?
Koliko mańe zgar taj stvorac jedini,
ki znano svaku stvar satvara i čini.

14.

Ne żeļu imanja na saj svit imati
ni ļudcka vladanja gospodeć vladati.
Ni żeļu, da je dvor moj mramorom sazidan,
ni da je perivoj okolo ńega van.
Ne žuđu ja vońe mirisne trajati, 5
ni bojne tej końe prošetom jahati.
Ni žuđu stvorenja znat skrovne naravi,
ni od draga kamenja krunu imat na glavi,

8 odraga.

ni koli odluka zgar višńa jes duga,
ni hvale od puka, ni dvorbe od sluga, 10
ni srcu da žudi duh mi moj vik veli
stvari tej, ke ludi i skupi puk želi;
nu samo, gospoje, žuđu ja skroveno
moć s tobom dni moje vik trajat ļuveno.

15.

Neka idu van ini po svitu blago toj
iskati, u scini koje jes tolikoj,
aliti dvoriti u dvoru gospode,
gdi bude sgubiti sva se vlas slobode,
i dalek od svoga it stana po moru, 5
zlu na svit rad koga sve pate pokoru;
meni ti jes dika živiti kraj gore,
ʐangleva gdi rika umira u more,
ištuć moć dobiti u pismu ku god čas,
čim budu dvoriti Latinke lip ukras, 10
i ako toj dostojno ne mogu stvoriti,
daj ću moć pokojno život moj voditi
u družstvu od ļudi, kim znanje da posluh,
s slobodom, ku žudi kripostan svaki duh.

4 *ak.* gdi budu sgubiti svoje vlas slobode. 10 *ak.* budem. 14 slobodom.

16.

Svak meni govori: tamniče, svijes stavi
ter se već ne mori man za tom ļubavi.
A ja im velju: rad svaki se trud pravi,
na dobro mjesto kad misal se postavi.
Bivši uprav rečeno: tač srca tvrda ni, 5
ko služeć smiļeno ļubko se ne učini.
Tim dočim sunce sja vrhu nas na sviti,
s ufanjem vjerno ja vazda ću služiti.

17.

U toli plam velik čuju se goriti,
da ńemu slike vik ni bilo na sviti,
i ako svis tvoja čudi se sve za toj,
kako u toj zledi ja ne skratim život moj,

znaj dobro, da viku ne more umriti, 5
tko lipos toliku uživa na sviti.
Pače mi mila jes toliko zled moja
i huda ma boles, ere bih vazel ja,
da je vječni moj poraz pateći zle trude,
cić da ma viku slas lipsati ne bude. 10

18.

Ako cić er nosi ļubav se velika,
pedjeps se sve prosi i muka zla prika,
pravo ti govoru, daj meni u dilu
s pedjepsom pokoru od veće nemilu,
er velik dostoju ja pedjeps i prosim 5
gledaje na moju sve ļubav, ku t' nosim;
nu ako se davati opći jad s krivine
onimim, ki rati od zledi sve čine,
ne pedjepš' jur mene prava jadim zlime,
neg tve te ļuvene oči, kim rani me. 10

2 pedjepse.

19.

Izbrana mladosti, ku rajem svak zove,
glas tvoje liposti po svijetu svud slove.
S uzdahom prostinu svi oni, ki na svijeti
tvu lipos jedinu uzbudu vidjeti.
Pritihi stupaj tvoj gdi pleše uza ń stav, 5
svak želi mjesto onoj celivat za ļubav.
Mož dati ti meni u riči najmańoj
jad, komu svrhe ni, smrt, život, mir i boj,
gledaje tve dike vidi se jur meni,
među sve vil slike da na svit tebi ni. 10
Tvoj ures ļuveni i slavni ukras taj
kazuje sad meni na svijetu novi raj,
ter misli moj se mni, staviv um i kripos,
kad narav učini anđelsku tvu lipos,
da sasma rastvori izgled taj, is koga 15
najprije satvori lipos lica tvoga

8 sviti.

20.

Gospoje svih gospoj, ka tuge moje znaš,
kroza što pogled tvoj od mene sve skrivaš,

znaj dobro, tve oči kad svrneš, k stran' ih dav,
iz mojih er toči dvi rike zla ļubav.
 Ne bi li t' nigda ćut, što vas svit stav pravi, 5
da s' oči pravi put od svake ļubavi?
 Razmisli toga dil ter mi kti pak riti,
za što bi sunce bil', da svitu ne sviti?
 Razbor tvoj toli lud ni, da t' ni dano znat,
ko li je gruba ćud lijepu stvar zakrivat. 10
 U nidnoj meu nami scjeni se ne broji,
jedan lip drag kami, skroveno ki stoji.
 Od blaga zlo bi se svud moglo vik reći,
da ga rđa sve grize u tminah stojeći.
 Ne čin' tim, verni tvoj da tužno sve hodi, 15
pogledom pogled svoj pogleda kad godi,
 i bježat tač ne moj od drage ļubavi,
višńa čes u kojoj svu rados postavi;
 nu ļubko ovi svit uživaj bez sile,
dočim je s tobom cvit mladosti tve mile. 20
 Sve vlasti gizdave čin' da te svud slide
pri nego sunce tve g zapadu otide;
 ar voće tko zrilo ne trga u svoje dni,
man ga je pak gnilo brat, kad već vrime ni.
 Vremena nijedan dan ne kti zlo strajati, 25
er se je pak za man po stvoru kajati.
 A oto sama ti bez nijedne sad štete
mož dobro poznati, kako nam dni lete
 U lipos tuj tvoju ne uzdaj se nikadar,
er svrhu na svoju dohodi svaka stvar. 30
 Sve ljeti sunač zrak što čini da zene,
opet toj zima pak sjeverom zlim svene.
 Nu vazda naprijeda čin' s misli da tečeš,
neka pak, kad sijeda uzbudeš, ne rečeš:
 jaoh, nijesam lijepa sad, a kad bih jur lijepa, 35
bit mudra ne umih tad, nego li prem slijepa.

---

8 kstranih. 8 Safta.

21.

KAŽE, ZA ŠTO JE ŽESTOKA ŃEGOVA GOSPOĐA.

Naj prije skrovena taj narav od sgori
od tvrda kamena mu vilu satvori,
pak, kako se prima svim lipim vilami,
putim i kostima uresi taj kami.
Nu narav u tome čińenju na svit saj 5
prem stvari malome išteti vas stvor taj,
kada kip svršeno tom puti napravi,
unutra kameno srce joj ostavi.

22.

Sgodi se na svit saj, da Ļubav vesela
kraduć med slatki taj peči ju zlo pčela.
Tuj ona nemilo cvileći poteče
k materi na krilo ter ovuj rič reče:
od pčele zlu t' ima zled rana na sviti, 5
za sve er je očima zvir mala viditi.
Mati se ńe tada nasmija ter tima
tješeć ju ńojzi da odgovor ričima:
da i ti, ma diko, što malo ne vidiš,
biv mala, koliko žestoko zlo raniš? 10

8 tješuć.

23.

Gospoje svih gospoj,
ni čudo, ako ja u żeļi ļuvenoj
rih slavno, od tebe da lipša na sviti
ni se vik rodila, ni se će roditi;
er narav sva svoja mišļenja postavi 5
da tebe lipotom vrhu svih proslavi,
i tač te učini,
da nitko pod nebi takmen ti ni u čem ni,
i kad bi taku vil
gizdavu opeta satvorit ona ktil', 10
triba bi bilo ńoj
sa trudim mnozima u muci velikoj,
al nijednu da satvar ne učini ńe kripos,
al opet da stvori anđelsku tvu lipos.

24.

ELEĢIJA ALITI TUŽBA NA ĻUBAV,

U KOJOJ KAŽE, KE TUGE TRJEBA JE DA PROĐU SVI ONI, KI SLUŽE ĻUBAVI.

Gorući taj tvoj plam, ļubavi neprava,
velike muke nam svaki čas zadava.
Često se zadosti u tebi prigađa,
da velje gorkosti mala slas porađa.
Sveđer je na svit saj oko tvoga cvita 5
žestoka ļuta taj zla zmija povita.
Ki ruse u taj tvoj perivoj brat hode,
vazda ih dračje toj zlo sasma izbode.
Stan u tvoj uniti s prva jur lasno je,
ali pak iziti veomi prem mučno je. 10
Tvoja je taština u svako nam vrime
od ljeta maglina, vedrina od zime;
rana, koj nać se lik u lijecijeh ne more,
koje zlo može vik na svitu bit gore?
Duša svijeh naga dobrijeh prem dila, 15
gdi rados nije draga, a muka jes mila.
Služba tvoga dvora s štete je mladosti,
a sa zla prijekora nejakoj starosti.
Zled, koja trpi vik, i ako joj koji daš
pristojan vridan lik, stvari se gora dvaš. 20
Nijednoga s tobom ni kripka vik zlamena,
gńivi su cakleni, a vjera kamena;
himbena rič je tva, stvari su zla čina,
dobit je sumńiva, a pogib istina.
Krepko su stojuće sve s tobom žalosti, 25
a naglo bjeguće prem sasma radosti;
u malo jes meda veomi nemilo
sve od zloga ijeda skroveno grčilo.
Neplodni pijesak taj svak sije, tkogodi
za tobom na svit saj bludeći dni vodi. 30
Tko hoće da čuje, tve što su nehari,
ove sve trebuje da pati on stvari,
očitit skrovena željenja kada gre,
da mu rič studena sred usta vazda mre,
u svojoj čemernoj kad tuzi tuguje, 35
nevjeri nevjernoj da vjerno vjeruje.

---

17 štete *bez* s.

RANENU RANI vik, ni rano ni zaran
nije moći naći lik u nidnoj svita stran',
još da se srcome prem duša rastavi,
da žive želome vrh reda naravi, 40
da pušta mir za rat, da kopni, da zgara,
da sebe tisuć krat priko dan zlo vara,
da poje, da piše vil sve čas sve svoje dni,
da plačem užiže taj mramor studeni;
na svaku promjenu u želah sve trnut, 45
i u stvar ļubļenu sasma se obrnut;
sad crven, sad bio plam na licu nositi,
kadgod strah ali sram uzbude sliditi;
tvorit plač priļuti s načini čudnime,
sred ljeta stinuti, goriti sred zime; 50
zakliňat, dvoriti, moliti i služit,
plakati, cviliti, uzdisat i tužit,
čin't jadi da česti budu te sve morit,
pasti se bolesti, plačući smih tvorit,
od srama uzlom bit vas jezik zavezan 55
i velmi besjedit kadgodi reda van,
kod ogňa, zrak gdi sja, sve se zlo lediti,
a kad je dalek tja, vas u plam vruć iti,
želeći jedan dan izletit mnogo lit,
pak naglo jak no san zginuti na saj svit, 60
ne ostaviv taj tva čes za sobom stvar drugu,
neg s stidom zlu boles, kajanje i tugu;
ne hotjet primiti nikada vrijedan svjet,
na sebe mrziti, a druzim dobra ktjet;
cviliti dan i noć s čemera i s jada, 65
hotinju podat moć, razlogom da vlada;
svim tužno vrh svega zlo srce nositi
i od grijeha tuđega proštenje prositi;
hranit se sveđ tome, za sve er se ne prima,
jestvinom, kojome smrt život uzima; 70
u srcu plakati, a zdvora privelje
druzima kazati radosno veselje;
sve drugo misliti, a paka prem jedne
besjede činiti razbjeno neredne,

---

38 ne *grijeskom za* nie. 58 vrućiti? 62 neg stidom.

kadno je zla zima, tjerati vrh toga 75
s nemoćnim stupima jeljena plahoga;
u miru nikade ne živjet sobome,
sijane livade polivat morome;
česte imat rati, a rijetke mire,
na ledu pisati bez nijedne jur mire; 80
veće krat još na tu stvar taštu, da bude
dostojat, i platu ne pitat za trude.
Stvar je pak naj huđa vrh svega na pokon,
ktinja ktjet da tuđa vazda t' su za zakon;
oda zla umora pakao imati 85
u srcu, a zdvora raj veseo kazati,
lijeno objet vršiti, a naglo prijevare
himbene tvoriti, ke činit zli mare;
dni jadno sve trajat i život gubiti,
za slobod ne hajat, a robstvo ļubiti, 90
i vazda pod nebi, čim sunce zgar sviti,
mrtav bit u sebi, a u druzih živiti.

25.

Toliko na nebi ni svital sunač zrak,
kad ne ima pri sebi oblaka tmasti mrak,
koliko lice tve i slavni tvoj ures,
u kom su dike sve, ke dili dobra čes.
Tko dni sve provodi s tvojome mladosti, 5
vazda se nahodi u rajskoj radosti.
U pakao da bi ktil' poć lipos tvoja taj,
pakao bi, znaj, stvoril on čas se vječni raj.

26.

OVU ELEĠIJU PIŠE GOSPODINU LUCI LUKAREVIĆU,

PRIJATEĻU SVOMU, DA RAZLOG NE IMA KARAT GA, ER ĻUBAV VELIKU JEDNOJZI GOSPOJI LATINCI NOŠAŠE.[a)]

Prijateļu dragi moj, ne moj se čuditi,
ako tač ļuven boj kti me zlo raniti,
er ļubav u tomu, znaj, taku ima moć,
da može svakomu na svijetu vrha doć.
Človika hvaļena toli ni viku bil', 5
koga ni od žena kadgod blud zamamil,

a) *ak.* gospodinu Luzi Luccari priateļu svomu.

kogod je pače bil vik vridan ištare,
svakoji jes čutil ńe hude prijevare.
U stare one dni, kad već svijet bješe prav,
sgodilo što se ni na svitu za ļubav! 10
Svijes ļudcka govori, da njekad rad toga
Gove se satvori u vola jednoga.
Velike jur muke podnese s ļubavi
Apolo, ki lijeke iznađe u travi,
ki mnozijeh ozdravi, a svojoj rani lik 15
u nidnojzi travi ne može naći vik.
S Venerom svojome Marte, boj ki ļubi,
mrežome jednome poklopļen tvrdo bi.
Ne može od bludi uteći ļuvene
Pluton bog, ki sudi tej strane pakljene, 20
u kojih zli plač stav sveđ po sva vremena
ne žive vik ļubav ni żeļa ļuvena,
ki velmi tač rabi u ļuvenom hipu,
da silno ugrabi Proserpinu lipu.
Andromaku ļubi Perso żeļom tome, 25
da za ńu zao boj bi s nakazni morskome.
Zao podni ļuven var i hude zle sile
Tesalik Ležandar rad Tebe sve mile.
Lijepa Ariadna Tesea zaradi
veomi prem jadna s ocem se zlo svadi. 30
Fedra, Ipolita ne moguć imati,
čini ga srdita od oca zaklati.
Enea Lavinu Turnu uze, rad koje
stvoriše u plinu od rata zle boje.
Medea pak ona, kraļska kći ka je bil', 35
zaradi Jasona što nije učinil'
nemilo, rad koga er ga tako ļubi,
da brata zlo svoga svom rukom pogubi!
Veliki Akile zaradi ļuvezni
kolike nemile podnese boljezni! 40
Demofonta svoga ļubi tač Filide,
da smrtni rad toga na konac jur pride.
Safo pak, ka krasno tač pjesni čińaše,
da spjevce sve lasno dobiti mogaše,

25 *ak.* Perseo. 28 *ak.* Lehsandar.

velmi tač prem ļubi svojega Fauna, 45
svih mladac koji bi slava, čas i kruna.
Čirče, koja ļudi u zviri stvaraše,
Odisa zabludi, da nać dom ne umijaše.
Orfeo, ki pojal toliko slatko je,
kti sljesti u pakal Euride rad svoje. 50
Alčide, na svitu koji jak toli bi,
lava, zvir srditu, da rukom svom ubi
i stavi pod silu, ke će bit vik slava,
idru, zmiju nemilu, Čerbara troglava,
nu ženskom znanju pak ļuvenu vlas dvore, 55
za sve er bi velmi jak, odrvat ne more,
ter kroz tu on żeļu moguće ļubavi
s djevojkam kudjeļu presti se postavi.
Užiže na svit saj još taj zrak ļuveni
i mudra sijeda taj srca, u kih krvi ni. 60
I čiste djevice kad god ta čuju plam,
ter tužno ńih lice poliju zlim suzam.
Atalantu dobi na pokon ļuven boj,
u teku koja bi brza prem tolikoj.
Za združit ļuven plač od svoga Pirama, 65
Tisbe se na oštar mač nabosti ktje sama.
Leandro tač moćno Eru svu ļubļaše,
da more gô noćno ne malo plivaše.
Ne kteć čut vile cvil, ka mu dar mao pita,
Narčiso, ki je bil ljepota od svita, 70
čini ga rad toga Ļubav, bog svim pravi,
na se man istoga zlu ļubav da stavi.
Tač Nizo zli rabi kroz svoju neviru,
da Alčidu ugrabi lijepu Dianiru.
Na svitu tač ima zle muke ļuvene 75
Pariž, sin Priama, zaradi Elene,
ku skrovno ļubeć on od muža krijuće
ugrabi na pokon ńu ńemu iz kuće,
i ńegov tač žestok ogań se svim pravi,
da rotno vas istok u boj se postavi. 80
Silna moć taj jaka pridobi zlim jadi
Masinisu paka Sofonisbe radi.

---

68 go, *Gaj* ponoćno. 76 *ak*. Parid.

Bibli, blud od koje vik će se na svit znat,
ne moguć na svoje hotinje brata imat,
toliko zlom rati plaka sve nezgode, 85
dokle se obrati u rijeku od vode.
Kroz hudu prijevaru zlim bludim otrova
i kraļa Činaru Mira, kći ńegova.
Videći Ezako, gdi bješe sred luga,
Eperiju kako zmija peči iz kruga, 90
za moći zginuti sred morske dubine
tište se niz ļuti od jedne visine,
gdi ńegov na poraz bozi se smilише,
ter ńega u taj čas norcome stvoriše,
tim nori svud na svit taj norac dan i noć, 95
jeda bi utopit ńemu se kako moć.
Dobra ktje tolikoj Ifi Anaksarati,
da gńivno život svoj sam sebi prikrati.
Nisovi njeki čas toliko zloj Šili
veomi prem lip ukras Minosa omili, 100
da ļuven trpeć boj svom ocu ostriže
kosu, u koj tolikoj zlamenje jur biše.
Neron, ki čemeran i žestok toli bi,
ženski ga ļuven plan na pokon pridobi.
Kleopatra Čezara, koji svit dobi vas, 105
učini da sgara plamenom svaki čas.
Favstina čemer zal učini patiti
Marku, ki mudros znal svaku jes na sviti.
Anibal, hvaļena kojí se čas pravi,
jedna ga svim žena prem tamna zatravi. 110
Psikrata kraļica Mitradata ļubi
tač velmi, da lica ńega rad pogrubi,
a to jes er dviže naj prije ures svoj,
pak kose ostriže za moć poć š ńim u boj,
gdi tač zlo u muci ļuvenoj goraše, 115
da kopje u ruci sveđ prid ńim nošaše.
Porcija kad začu, da Bruto zginul jes,
zlim ogńem u plaču prikrati svoju čes.
Kroz ļubav svakoje podnese zle sile
Antioko rad svoje Stratonike mile; 120

---

109 *ak.* Annibala. 114 *ak.* na boj.

gdi znana da pomoć ljekara ne biše,
taj mladac svoju moć prije reda sgubiše.
Ako ćeš ti riti, blud da taj imaše
ļudi, ki na sviti vik boga ne znaše,
plam toga umora tač u ńem prem vruć bi, 125
Sikem, sin Emora, da Dinu ugrabi,
rad koje čineć boj do malo za time
prikrati život svoj i s ocem svojime.
Kti službu veselu svim Jakob satvorit,
za moći Rakelu kakogod izdvorit. 130
Sanson, ki svu slavu bojnika zatravi,
na krilo svu glavu da Lidi postavi,
ku toli za drag dar na svitu držaše,
da od ńe viku stvar zlu prijat ne mńaše;
nu mu tuj pokore zle velmi pripravi, 135
ter u tem ne more odrvat ļubavi.
Pak za tim bez vida slipimi žeļami
tač kraļa Davida Bersabe zamami,
da čime boj biju bojnici srditi,
ńe muža Uriju ktje prava ubiti, 140
a sve toj govore, čim bude š ńom bivat,
ńe dike da more bez sumńe uživat.
Amon pak, koji bi sin kraļa Davida,
Tamaru tač ļubi, svu sestru bez stida,
da ńojzi zlu silu samoj na jedini 145
od veće nemilu prem sasma učini.
Salamun, mudrosti koga bog nadari,
velmi se zlo dosti u žene privari:
toli ga ļuvena zlo iskra goraše,
seam stotin da žena u dvoru držaše, 150
gdi ga tej pakljene muke tač zgubiše,
da jedne rad žene, crnica ka biše,
vjeru boga svoga pogrdiv ostavi,
na svitu rad koga čestit se jur pravi.
Ne samo ima vlas nad nami ļudima, 155
danu se ńe ukras i zvijeri još prima:
u gori zeleni meu stvore jur ine
jeljeni smamļeni meu sobom rat čine.

---

144 **bestida.** 158 *ak.* smamjeni.

Nije li se vidilo u stadu svaki broj,
da velmi nemilo za ļubav bije boj? 160
Taj ļubav još tiri lava, zvir srditu,
za sve er se svih zviri kraļ pravi na svitu.
Tigri čijem mukaju u gorah ļutijeh stav,
u tomu znat daju, da vlada ńim ļubav.
I ptice pod nebi, ke lete ne pristav, 165
zamirno u sebi kazuju, što je ļubav:
grlica, ka druga izgubi ļuvena,
ne će stat sred luga nigdjere zelena,
ni bistre vik vode tođer se napiti,
za u te nezgode moć tužno živiti. 170
I vrle nakazni u morskoj dubini
u ļubav priblazni taj plamen jedini,
ter fluta riba onaj, u moru ka plije,
izide na suh kraj za ļubav od zmije,
a zmija nalip svoj na kami tuj stoje 175
izriga, cić da ńoj ne stvori zlo koje,
paka se naredno od svake sumńe van
sadruže za jedno u slatku ļuvezan.
Alfeja gospodi rijeku tač sve ļubav,
kroz more da hodi s morem se ne miješav, 180
i sve toj dan i noć djeluje svim dilom
k Retuzi za moć doć, kladencu ńe milom.
Kamenja ļubavi još se ona klańaju,
od mora kim plavi pravedan put znaju,
kojega zlosrdo ļuvezan tač steže, 185
da gvozdje toj tvrdo sve k sebi poteže.
Tuj ļubav još služe i ńe vlas poznaju
i dubja, ka duše u sebi ne imaju:
u zemļi kad paoma kod paome žuđene
ne raste, veoma na pospjeh uvene. 190
Koju stvar znan kopač videći za ńoj moć
ozdravit ļuven plač, taku joj da pomóć:
urješe mao štitak od paome žuđene,
u srce ter ga pak stavi ńoj, ka vene,
i tako na svit saj s čudnome ļubavi 195
svenuta paoma taj opet se pojavi.

---

182 *ak.* K Aretuzi.

Na pokon ļubav taj, koj se raj priklada,
s nebesi vas svit saj uzdrži i vlada.
Za to ja sad veļu, ako jur na sviti
nijesu ti tuj želju vik mogli dobiti 200
neumrli bogovi, od kih moć prijaka
hrabreno sve slovi vrh višńih oblaka,
i duše tolike od vridnih tač ļudi,
kih slave velike po svitu cte svudi:
reci mi svijes tvoja, prijateļu moj mili, 205
kako ću moći ja odrvat toj sili,
bivši ma moć mala, a ńe vlas velika,
koja je skončala s bogovi človika?
I ako kamenja i dubja zelena
ne mogu zlamenja uteći ļuvena, 210
ja, koga višńi sgar nadari dušome,
kako ću moć igdar ne živjet željome?
Vik mi već tim ne moj zabavļat čes tvoja,
ako toj prijakoj ļubavi služim ja,
er ludos, s tim se bit, svi znani govore, 215
nikako ki dobit viku bit ne more.

27.

O vi svi, ki ste čas od mudrih na sviti,
meni se, moļu vas, ne mojte čuditi,
ako, čim cvit zene vile, ku svijet slavi,
zla ļubav jur mene s pameti rastavi;
er i vi, ki časti imate, tako stav, 5
svi ludo upasti mogli biste u ļubav,
i radi pokore, ka se tuj dostoja,
činiti dvaš gore, nego li čińu ja;
ar ļubav ima moć kroz ńe vlas srditu
svijem srcem vrha doć, koja su na svitu. 10

28.

Od żeļe ļuvena, o slavo sva moja,
da ļubiš ti mene, koliko tebe ja,
zval bih se vik blažen vrhu svih ja ļudi,
za sve er sam poražen bil mnogo zlim trudi.
Ti sama meu nami u muci u svakoj 5
mojimi tugami velmi si drag pokoj;

ti sama sve moje izvidat mož rane
lijecima od tvoje milosti izbrane;
ti s' pravo ufanje i život slatki moj,
ka mož me skončanje dić riječi u jednoj; 10
čim tužu skroveno kroz rajski tvoj ures,
me srce združeno s tobome velmi jes;
ni žuđu ni želu na svitu vik inoj,
neg kaogod da velu milosnik ja se tvoj.

29.

Ka god zvir, vjeruj, jes pod nebom na sviti
izvan tih, ke sunca ne mogu viditi,
način je općeno svijema vazdje dan,
da trude toliko, koliko vide dan;
nu zvizde kad priđu, sve zađu u gore, 5
za moći počinut daj mirno do ȥore
A ja, vaj, netom zrak taj svijetli od ȥore
počne se kazati s neba zgar vrh gore,
pokoja ne imam, dokli god trpi dan,
pod toli nemilu sreću sam doli dan, 10
pak kako mrak skrije zrak svijetli na sviti,
nemilo plaču sve željeć dan viditi.
I kada ne bude veće zrak viditi,
da s neba prosvitla svaku stvar na sviti,
sve moje počnu klet večere i ȥore, 15
dokle god sunce zgar izide vrh gore,
videći ja, u vlas jadovno da sam dan
toj, ka mi vik ne će dopustit miran dan.
Pri će se mrkla noć obrnut u bijel dan,
neg li će ijedan mir od ńe bit vik mi dan, 20
i zviri srdite utažit vrh gore,
neg ću imat jednu noć mirnu ja do ȥore:
toliko nemilos ńe huda na sviti
malo se jur boli moju zled viditi.
Pokli od ńe nije mi dan miran dan viditi, 25
me ȥore vik će mrak smrtni imat na sviti.

30.

Gospoje svih vila,
iz oči iz tvojih izleti zla strila,
ka mi prem nemilo srce je ranila.
Ko stravom, ni riječi,
toliko zlo se zled unutra upriječi, 5
tuj ranu žestoku ne može da izliječi.
Za to te ja mołu,
s milosti da s tvojom u pomoć, čim bołu,
pristati ti budeš na moju nevołu,
neka svak na sviti 10
reče, čas za tvoju visoko poniti:
virno vik ovakoj pravo je služiti.

31.

Ako me ne pristav
ucviła žestoka, nemila, zla łubav,
jak zvijeri kad tjera po gori srdit lav,
zač ne će odniti
ki prav gńiv żełu onu, ka sili slijediti 5
mene tu, ka žudi moju zled viditi?
Ludos je sijati
zemłu onu, ku budeš ti kušav poznati,
podoban da t' ne će na vrime plod dati.
Tako ti vełu ja 10
oružja obukši, kime bi svis moja
mogla se dobavit prvoga pokoja.
Nu jad zle łubavi
on čas me s oružjem tim mojim rastavi,
ter za moj trud veći u skut ga ńoj stavi. 15

6 vidieti.

32.

Vil želi tač mu zled,
er kad god ukaže meni se jur mila,
cić muka da moja ne bi se svršila.
A kad rat gńiva ńe me srce uvridi,
žestoka jes toli, 5
da mnom se ne boli,
dokli god smrti me biljege ne vidi;
kad li pak, gdi zblidi,

upazi smrtni jad nevolnu mu mlados,
tada mi ukaže milosnu svu rados. 10
  Bole bi tisuć krat, da konac prikine,
o komu zlo takoj
sve visi život moj;
nu ńemu ńe dike ne dadu jedine
poginuv da zgine, 15
cić da se za čudo sve kaže i pravi
me bitje svim tima, ki služe lubavi.

33.

  O gorka lubavi,
kroz ovu vil, koja slavan se cvit pravi,
tvrdosti vruć plamen u srce me stavi,
  u komu jak zmija,
ka pije krv, stoji, ter nebog tužan ja 5
prijati za mal čas ne mogu pokoja:
  vik mi stril tvoj mira
ne hoće da poda, nu hoće da umira
u muci bez plate ma služba i vira.
  Koja ti hvala jes, 10
činit mi sve kros taj jedini ńe ures
patiti nevole, trud, muku i boles?
  Ni pravo, da tuže
ti, ki t' su podložni, nu oni, ki druže
oholas ter ne će tvoju vlas da služe. 15
  Znan lovac, dobro znaj,
za zvirim, ku ima, ne brzi svoj stupaj,
nego li za onom, ka bježi na svit saj.
  Molu te tim, ne moj,
lubavi nemila, davat mi tolikoj 20
od veće čemeran i žestok nepokoj.
  Nu ako ć hvaleno
na svitu tve da je kralevstvo luveno,
tvim plamom užeži ńe srce studeno;
  toj ti će na saj svit 25
slava, čas i dika jedina vazda bit,
koja se vik ne će ni zabit ni zgubit

34.

Toliko velmi jes,
o vilo, tvoj ukras na svitu meni drag,
er se ja velmi blag
zovu, kad vidim ga za moju dobru čes.
Ni žuđu ino stav 5
tuj uza ń, nego ga sve gledat za ļubav.
Cić toga veliku
sve tugu ja patim, kada sam daleče
od tebe, ka reče
zvati se ma milos u vike za diku 10
ļubavi, ka ne će
da zla har sluzi se vernu vik nameće
Ne čini, moļu te,
da moja sve mlados pati zle silosti,
nu s tvojom liposti 15
izvida' skrovene me rane priļute,
koje mi pokoja
ne dadu, hoteći da sgine svis moja.
Er veće na svit saj
ni, vjeruj, nevoļe, neg sveđer svaki dan 20
patiti trud za man
uzdišuć kroz hudi ļuveni ļuti vaj,
ki mukam sve zlima
životnu svu kripos velmi zlo vazima.
Toj život dobro moj 25
sad pozna, čim žive u tužnoj zloj uzi,
ko li se zlo suzi
i cvili, od veće pateći žestok boj,
i kako nije zledi
vik gore od one, ku ļubav odredi. 30
Tim, dušo, ne umori
kroz hude, nemile, čemerne, zle tuge
verna tvoga sluge,
ki t' s veljom ļubavi priklono tač dvori,
da krozi te tužit 35
prija voli, nego se z drugome sadružit.
Er tvoja najmańa
rič ima čudnu moć, da moje nemile
zle rane, ke strile

stvoriše od oči, kim ļubav sve RAŃA; 40
čim budu pogledat
na mene, mogu mi sve zledi izvidat.
A tvoj smih veseli,
ki slatko stvaraju tva usta medena,
čini mi skrovena 45
ma žeļa da ino na svitu ne želi,
neg u tojzi slasti
drag celov jedan moć kako god ukrasti.
Nijedna t' stvar ne gine,
milosnom pomoći ktit milo ugledat 50
mene, ki slobod dat
ne branih, za dvorit tve dike jedine,
nu vazda čas biti
hoće ti, koja se vik ne će sgubiti.

35.

ODIJEĻENJE.

Svi oni, ki putuju
po svitu, veličak u sebi vaj čuju,
kada se od drazih od svojih djeļuju.
U muci priļuti
ńih srce nevoļno zlu boles oćuti, 5
a pozor suzami grozno se zamuti,
ter u tu zled priku
s načinom rič ne da jad riti čoviku,
tač srce usčuje zlu boles veliku.
Naj liše skusi li 10
po djelijeh, kad budu, čim budu živili,
š ńima, da vjerno vik jesu ih ļubili.
Muka je velika,
kad se duh odijeļa od tužna čovika,
nu toj ni zledi ovoj ni blizu prilika. 15
Toj sada poznam ja,
videći, dragi moj, gdi daleč ideš tja
od mene, ka se rih zvati se vik tvoja.
Tej riječi veļaše
vil jedna, čim svoga dragoga gledaše 20
dijeļat se, kojega vrh svega ļubļaše.

36.

ODIJEĻENJE.

Pokli se odili
od mene daleče, prijateļu moj mili,
vjetri te i more svud zdravo nosili.
Boles, ka svijes mi ubi,
sve bi rek, da veli: stvar, koja se ļubi, 5
kada se odijeli, polu se izgubi.
Viđu sad, da duša
na svitu ovomu ino vik ne kuša
razmi jad, kim naš sluh smetno se zagluša.
Pravo ti sad veļu, 10
er bez tve prijazni, prijaznivi prijateļu,
malo se viku ja z druzima veseļu.
Ti s' hrabren u boju,
a na tvu vridnu svis riti ovu dostoju,
da s' velmi nadišal svim dušu svakoju. 15
Od srca hvaļena
od tvoga pri meni ostaje spomena
i staće pri meni sve vike vremena.
Er ļubav, kome svijes
od mudrih veže se, na grlo moje jes 20
postavil', dobro znaj, neizdrišan prem tvrd vez.

9 *ak.* smorno.

37.

ODIJEĻENJE.

Ǵulija ne plaka Pompeja kruto tač,
čuv da čes prijaka zada mu smrtni plač;
zlo toli ne cvili Prokrina sestra tad,
Tereo nemili kad joj da gorki jad;
Menelao tej suze ne proli one dni, 5
Elenu kad uze Pariž mu himbeni;
Sikeja Dido vik ne ima tač zlu boles,
videć zli da človik skratil mu život jes,
ne može cvil se reć da ima tač s ļubavi
ona, ku samu speć Tezeo ostavi; 10
nitko, mńu, nikadar ne cvili kruto tač,
koliko ja sada lijevaje grozni plač,
od mene videć sad vaj gdi se odiļa
taj. bez ke mene jad smrtno sveđ ucviļa.

38.

ODIJELJENJE.

Kad se ti, ma vilo, od mene odili,
velmi mi nemilo zled srce ucvili.
Gora vik jaoh, tužba ne bi mi s ļubavi,
neg kad se ma družba s tvojome rastavi.
Nigda se pozor moj u muci priļuti 5
suzami tolikoj velmi zlo ne smuti.
Vik kroz plam ļuveni u meni na sviti
ne bi već ogńeni uzdah moj viditi.
U nidnoj moj boli kroz nidnu nevoļu
ne ima vik jur tolik ma misal zlu voļu. 10
Vjeruj mi, nijedan hip nesrećna ma duša
čemer, jad i nalip gorčiji ne kuša,
er je zled pakljena, gdi duše zle cvile,
kad se dva ļuvena meu sobom razdile.

8 vidieti.

39.

ODIJELJENJE.

Tvoje mi diļenje, koje ti sad spravi,
toli zlo cviļenje u srce postavi,
er kako oni čas ne budu umriti,
u koji tvoj ukras bude se dijeliti
pravedno s tugami moći ću ja riti, 5
da veće meu nami ni smrti na sviti.
To li taj nepokoj, ki se smrt ma pravi,
pozreći život moj životom rastavi,
molim te, gospoje, s prijeklonjem ufano,
čin srce da moje vazda t' je pridano. 10

8 *Gaj:* po sreći.

40.

Za njekom jur gorom, livada gdi staše,
lip junak pod borom trudan počivaše.
Jedna vil tuj milo cvitje stav sve braše
ter ńemu na krilo ļubko ga sipaše.
Ńoj samoj kon skuta jak zmija iz kruga 5
toj plaha košuta proteče iz luga.
Komu vil tuj zače u riči prem mile:
stan' gori, junače, uzmi luk i strile.

Bojniče hrabreni, ako zvir ustrili,
hoću da s' ti meni ļubovnik moj mili, 10
to li je griješiti uzbude stril tvoja,
pobratim na sviti da mi si, hoću ja.
Tuj junak priskoči ter hitro iz krovi
vili toj na oči brzu zvir ulovi,
ka vidiv stvar onuj, gdi vojnik zvir ubi, 15
pristupi naglo tuj ter ńega poļubi
i š ńim raj drag tvore poda mu uza ń stav
što dragu drag more poklonit za ļubav.
U slasti sad slovi, er vridno jes, reče,
tko dobar lov lovi, da dobar dar steče. 20

41.

U boju što junak gore se snebiva,
toj draže plijeno pak s junaci uživa.
Što žedan ni človik, ki god trud svoj tvore,
od pitja slasti vik dobro čut ne more.
Što veće nevoļe pate, ki putuju, 5
pokoja to boļe na domu slas ćuju.
Sve što već jednu plav val morski skončava,
toj draže pak pristav kraju mir poznava.
Što u zlu pri smeća gora se zamuti,
u dobru slas veća to se pak oćuti. 10
Tač s prva što človik s ļubavi veći trud
pati, toj draže vik pak kuša ļuven blud.

42.

Dar čekav ļuveni, ki mi doć sve ckńaše,
svaki se čas meni godište čińaše,
a u me to lje stanje sve srce predaše,
ter strah zli i ufanje boj po ńem čińaše.
Tuj kroz taj żeļni var ja poznah na sviti, 5
ko li je huda stvar żeļome živiti.
Nu kad se svršeno izvrši obit moj,
iskusih, pravedno da vele mnogi toj:
človika što poraz s prva već snebiva,
to draže paka slas u dobru uživa, 10
i kako meu svime raj na svit imaju,
ki z drazim svojime ļuveno dni traju.

43.

Bivši sad združeni u ļubko mi dilo
razbludnih sto meni celova da milo,
i kad ih razum tvoj sve zbroji iz nova,
opeta smeti broj tih milih celova,
da im ni svrha vik, ali da s požude 5
nami ki zavidnik zavidit ne bude;
pače m' ih, vjeruj, daj bez broja na sviti,
er malo žud' ih taj, k' ih može sbrojiti.

44.

Gizdava ma vilo, rad koje na sviti
samo mi jes milo i drago živiti,
celujuć, jaoh, ne moj koraļ, cvit od mora,
ugrizat tolikoj, er krv gre na dvora.
Nu griska tolikoj u tvojoj razbludi 5
ti vidiš, kolikoj da celov ne udi;
ar stvoriv inako, znaj dobro svis tvoja,
da te već nikako celivat ne ću ja.

6 koliko. 8 celeviat.

45.

U VESELJE RADOSTI LJUVENE.

Liposti vrh vila svih te bog nadili,
razbludo ma mila, zgovore moj mili.
Kad mi čes k tebi doć, ma mila, podili,
svitļa se stvori noć nego dan pribili.
Tuj čijem ja budu uza te počivat, 5
drago je u bludu tve dike uživat;
naj liše gdi kroz toj zagrliš me grlo,
ter rečeš: dragi moj, me dobro neumrlo,
uživaj radosti od slasti ļuvene,
čim naše mladosti na svitu cvit zene. 10
Onda mi svijet ovi svitlostju prosine,
kad naši celovi jezike promine.
Dvornu slas kušati kad mi ukras tvoj pusti,
slatko je griskati medene tve usti.
Čim budu kon tvoje česti ja pribivat 15
uzdišuć, milo je tve oči celivat,

er slasti sve na svit u dugo domore,
a celov dosadit nigdare ne more.
Slas vječna meni ćut onda se učini,
razdvojna naša put kada se sjedini. 20
Čim pjesni naše mi budemo pripivat,
u skutu tvome mi drago je počivat.
Ležeć tva pribila sa mnome put naga
velmi mi jes mila, velmi mi jes draga.
U milo dobra čes kad združi nas dilo, 25
uživat slatko jes pribludno tve krilo.
Svaki je meden stvor, ki ures tvoj dili
ti s' tugam razgovor, ti s' pokoj moj mili;
steć stopom, znaj pravo, vidim se u raju,
ma mila zabavo, moj tihi Dunaju. 30

21 pripievat.

46.

PASTIRSKE PJESNI.

Pastir, ki skriva vik sve drage ļuvezni,
cić da mu hud človik bil ne bi s boljezni,
našad se na vodi jedan dan jur liti,
na koju dohodi imanje sve piti,
s pastirkami tance stavi se igrati, 5
ter drage pjesance veselo spjevati,
i kolo tuj vodeć na travi zeleni
ne moguć trpet već svoj ogań ļuveni,
koji mu zle sile podijeli neprave,
od svoje primile pastirke gizdave 10
jedan drag celov lip ukrade krijuće,
kim diže zli nalip sve iskre goruće,
i toli ńe usti on slatke tuj nađe,
da pjesni ne pusti, dokli dan pozađe.

4 *Gaj:* dovodi. 8 tarpech.

47.

Spila je kamena, ku sunce ne peče,
a iz ńe studena voda van sve teče.
Iz dvora takmeno u čudnoj tišini
toj dubje zeleno ljeti joj hlad čini.
Pastirka ma mila gdje mi se ukaza 5
sva gola sred vrila deri tja do pasa,

u komu tuj kupjuć put bijelu hlađaše,
čim stado plandujuć pod borjem ležaše.
A ptice od izgor po dubju pojahu,
koliko razgovor da ńojzi davahu, 10
i sunce s neba zgar bješe se ustavil'
tač lijepu videć stvar, koj slike ni vik bil'.
To prvi bi mile početak ļubavi
pastira, ki strile ļuvene vik slavi.

48.

Pastir, ki duge dni pati zla ļuvena
sjedeći u sjeni od dubja zelena,
i videć, da mu stvor van djela ne grieši,
u taki on govor svoj jezik izdriješi:
o ti, ka na svit saj ļubav nam porodi, 5
ostaviv vječni raj, po komu ti hodi,
vazda ću činit ja, uz tvoj dom prisveti
da budeš od cvitja svaki broj vidjeti;
i nosit na tvoje toj divno kamenje
od stada sve moje najprvo rođenje, 10
uzrokom pokoli od tvoga plamena
·mnome se poboli moja vil ļuvena,
i meni ne brani pod granam dubja stav
ńe ures izbrani uživat za ļubav.

49.

Ovi dan primili, ki skrati me trude,
kamenak da bili biljezat vik bude,
kraj vode studene danas se ugasi
žeļa ona, ka mene žestoko porazi.
Od mene hvaļena u sve ćeš bit hvale, 5
o vodo studena među sve ostale
Dopusti višńa moć, da nidna zvir prika
na blizu tebe doć ne bude do vika,
da nidna zla trava niknuti ne bude
kon tede, ka slava biti ćeš ma svude; 10
da tve dno cakleno, bistrinom ko sviti,
od stada smućeno ne bude vik biti;

sjencu ti pak za tim, tve da su sve dike,
javorje granam svim stvaralo do vike.
Pastiri, ļuvezni koji su poznali, 15
ńih medne vik pjesni uza te spjevali,
i tance ńih mile kon tebe nepristav
gizdave sve vile vodile za ļubav.
Nijedan te vik oblak tamnostju ne obujmil,
ni ljetni sunač zrak svim plamom prisušil. 20
Neka su tva dila rad dara čestita
vrhu svih sve vrila naj draža od svita.
Nekoji jur pastir tej riječi veļaše,
uz bistri čime vir pod borjem sjeďaše.

---

2 bili. 3 danase. 21 diela.

50.

DJEVOJKA GOVORI.

Jedan dan šetaje po lugu zelenu,
za rados gledaje na vodu studenu,
upazih kon vira, ki bistro viraše,
jednoga pastira gdi rańen ležaše
na krilu vil jedne, ka srcem tužnime 5
u suze neredne plakaše nad ńime.
Videć čim pozira na ńu ńe dobro toj,
gdi rańen umira u muci nerednoj,
a pastir svim smrti da se bliz viďaše
život svoj, ki strti zla boles nagļaše, 10
većma ga vile plač moraše u gori,
neg rana, koju mač prem bridak satvori.
Djevica ja mlada željeći viditi,
ku svrhu stvar tada imaće na sviti,
u hladan skrih se mrak od dubja sred gore, 15
sunčani gdi se zrak vik nazrit ne more,
gdi moć me nijednu vlas ne imaše viditi,
jer se sva u taj čas za grane tjeh skriti.
Tuj riječi smiļene pastira, ki mraše,
i suze smućene vile, ka plakaše, 20
rekal bi, da bihu pateći zlu silos
sve vode, ke vrihu, priveli na milos,
i tvrdi taj kami, ki blizu ńih staše,
ńih jadnim tugami da se zlo boļaše.

Pastir taj videći, da blizu smrti jes, 25
rič ovu kti reći pri neg ga skrati čes:
o vilo, ljepotom ka se mož svud slavit,
ni mi, znaj, životom mučno se rastavit,
istom da u tvome srcu ja na sviti
za ko godi brime moć budu živiti. 30
A vila, ku poraz čemeran opteče,
čuvši taj snižan glas rič ovuj tuj reče:
ako nas ki svu moć uzbude skratiti,
kako će igdar moć sam drugi živiti?
i ako u tvomu sve srcu živu ja, 35
a tva čes u momu živit se dostoja;
i ki si čas moja, budući umri ti,
kako ću moći ja bez tebe živiti?
I čime suzami riči tej veļaše,
rane mu kosami rusima sve traše, 40
a on ńoj na skuti čim bolan ležaše
čemeran plač ļuti ustima pijaše.
I tako cvileći zgodi se čudna stvar,
do danas ku reći ja ne čuh nikadar:
celove pastir taj pokońe vili toj 45
dajući na svit saj prikrati život svoj,
kojega i vila životom sadruži,
toli čes nemila duši joj prituži.
Tač oba umriše, jednoga sgubiv mač,
drugoga, ki biše boļežļiv, grozan plač. 50

50 bješe.

51.

JEDNIJEM, KOJI GA SIĻAHU, DA KU GOD PJESAN ZAČNE.

O vi svi, koji stav ovdi sad slišite,
pokli me za ļubav pjesni pjet silite,
bivši svi ļuveni, čim tužeć cvilite,
moļu vas, sad meni za milos recite,
kad s kegod odluke zle dođe nesreća, 5
od ove dvi muke ka muka jes veća:
jednu vil dan i noć svim srcem žuditi
i š ńom se vik ne moć nikako združiti,
ali čim ļuveno budeš je ļubiti,
da ju vidiš svršeno pak sasma zgubiti? 10

Kroz moju ja tugu ļuveno čim suzih,
i jednu i drugu tuj satvar iskusih,
ter čińu pravedno sud ovi u meni,
da je čemer zli jedno, drugo jad pakljeni.

52.

Soko je ćudi ove, svi ļudi toj znaju,
kad vidi sinove, da u sebi ne imaju
vlas za moć zrčati u sunce, ko sviti,
ne će ńih poznati za plod svoj na sviti,
i slični za sve tim er mu su krilima 5
i stvarim ostalim, u sebi ke ima,
za stvor svoj nikadar ne će ńih da scijeni
ne bivši jedna stvar, ka slična ńemu ni
Ćud ti je čudna toj, stvar vridna po sve dni,
da uzme nauk svoj jedan znan ļuveni, 10
komu se ne prima da dvore scijeniti
za svoju vil ima ni jednu vil na sviti,
što god je na svoje sve żeļe viditi
ne bude svakoje ńemu se takmiti.
Veļu t' sad ja time, gospođe obična, 15
svim żeļam mojime čin' da si prilična.
Tebi se dostoja kteć da se ja dičem,
ali u svem bit moja, ali prem u ničem.

53.

Ja, ki ti njekada mio bjeh tolikoj,
kako me ti sada kti ostavit ovakoj?
Kako ti spomena pri tebi izginu
od dobra bremena, među nam ki minu?
Tko bi mnil, hvaļena ti ka si dobrotom, 5
da vjera združena nije s takom lipotom?
Ti prijekor veliku, znaj, vjeruj, dobivaš,
ka vjeru toliku tač brzo zabivaš.
Znaš, kad bi pravila ti meni vrh svega:
ti s' duša ma mila od srca mojega, 10
ļubav mi jes tvoja tač draga na sviti,
da bez ńe ne bih ja vik mogla živiti?
znaš, kad bi tve dike dijelit me vidile
od suza dvi rike kao bi te polile?

Ni pravo, cvite moj, niti se dostoja 15
u poļe poć bit boj pak uteć iz boja.
Nu malo spomeni, čim mene ļubļaše,
riči one, ke meni često krat veļaše:
zraci suncu zgoru pri se će strajati,
i dubje po moru počet se rađati; 20
mrkla noć prije će bit svijetļa neg dan bili,
neg ću ja neļubit vazda tvoj plam mili.
Svih vila gospoje, ka si čas i gizda,
privarit lasno je jednoga, ki se uzda,
Sad objet, ki daje vil svomu ļuvenu, 25
upisat triba je u vodu studenu.

54.

Ah pravo je li toj, je li to pravedno,
da tako život moj ucviļaš neredno?
Bivši ti vjeran bio, svak kako t' svjedoči,
i veće ļubio nego li me oči,
spomen' se malo sad, kad no me ļubļaše, 5
i na me grlo kad tve ruke stavļaše,
spomen' se, kad mio bih i kad mi kti riti:
vazela s tobom bih ovako umriti.
Vaj tomu vazda bi, vazda taj zled čuje,
ki vele prem ļubi i vele vjeruje. 10

55.

OVU PJESAN IZE IZ SPJEVAOCA TIBULA.

Spovijeda njeki glas, da zgreši ma vila,
ka njekad svijeh ukras gospođa jes bila.
Hotil bih sad gluh bit i slijep bez vida,
za ne čut ni vidit, što od ńe glas spovida.
Bez jada moga, znaj, stvoril' stvar ni ta se, 5
zamukni, što me, vaj, skončaješ, zli glase.

56.

Ļubav me skončava kroz ļutu ńe silu
videć, ma zabava da je drugim u krilu,
ne cijeć ke gizdave i mile liposti,
neg zarad neprave i hude skuposti.

Veliku t' ima moć, o zlato, tvoja vlas, 5
da čini mnokrat oć počtenje slavu, i čas.

57.

Gospođe, tva ļubav velmi me usili,
da t' dvoru nepristav službenim sve dili,
i odkle u ruke mu slobod donesoh,
velike t' ja muke rad tebe podnesoh,
i veću što t' vernos ma služba nošaše, 5
to veću nemilos tva mi čes tvoraše.
Koli krat ures tvoj tač me zlo utrudi,
da čini život moj gorku smrt da žudi
čineć mi nerazlog i svaku krivinu,
to neka ja nebog prav prije poginu. 10
Ja bih to sve podnil veselo i milo,
da nis' ti prominil' na druzih me dilo,
nu m' od tve ovi dan, gospođe, ļubavi
jedan prav gńiv čudan prem sasma izbavi.

58.

OVDI PJESNI SLIDE, U KOJIH SE ZLIM ŽENAM RUGA.

O vilo ti, koja sve živeš u mitu,
za sve da t' mnogo ja darovah na svitu,
ti, viđu, nigdare ne hoćeš pristati
iz nova sve dare opeta pitati.
Velika skupos taj, čuj, da plam ļuveni 5
ne bi vas na svit saj zgasnula u meni,
znajući er vele svi ti, kih lov zdrži:
tko oteže luk vele, brzo ga prikrši.

59.

Ki razlog jes ovoj, neka mi sad reku,
ja zgrijah peć, a u ńoj sad drugi kruh peku?
Svak to zna, er vele, a vjeruj mnogo uprav,
vladalac gdi je vele, tuj zgine brzo plav.
Vrh svega govore, da dvjema na sviti 5
dobro se ne more nikako služiti.
Ni pravo, cvite moj, ma mila gospoje,
u ruci u jednoj dva mača da stoje.

60.

Gospođe žestoka, ku ćud ma ne znaše,
za sve er se visoka ti toli držaše.
Pipah ti zaisto rukami, gdi t' staše,
stvar onu, ku čisto ti toli držaše.
Usta tvih ka je slas, usta ma sad znaju, 5
imah te pod mu vlas, veće se ne haju
ļubavi, kom tva ćes mu pamet primisti,
er štetna meni jes a tebi s koristi.

61.

JEDNOJ ZLOJ ŽENI,

KA SE S NJEKIJEH RASIPAŠE A SVOGA PRIJATEĻA ĻUBIT VEĆE NE KTIJAŠE.

Vilo, ka tve blude na mjesto zlo stavi,
velmi si zloćude i hude naravi,
tvrda je tva zloća od veće zle svijesti,
er samo hoć voća nezrela sve jesti;
znaj, voće nezrilo jedući ki traju, 5
usta im nemilo zlo gorka ostaju.
Zao si put obrala, na svitu svak vika,
u tih je moć mala, a šteta velika.
Ni taja umiju dobro ti tajati,
ni žita kad siju z načinom sijati. 10
Ļubav, ka ńih steže i po ńih ka lazi,
brzo se užeže, a brže ugasi.
Hvaļeno nikada nije dobru težaku,
da lozu pribada na pritku nejaku.

4 *ak.* b. sveđ. 5 nezrelo. 10 *ak.* b. žito.

62.

JEDNOMU NEPRIJATELŲ,[a)]

KOJI SE LUDO ZAHVAĻIVAŠE IMAT JEDNU ŽENU, KA SVOMU ĻUVENU PRAVU VJERU DRŽAŠE.

Ti, koji domome sve živiš opako,
ne mo' se sa mnome natjecat nikako
o ovu vil, ka bjega nigdare tva ne bit,
ere ćeš na svega sa mnome izgubit.

a) *ak. nema* neprijateļu.

Kteć da si blag riti kroz tvu ćud mahnitu, 5
veće ja nego ti blaga imam na svitu,
a djela i ćudi, cić kih se sve smijeju,
neka ih svit sudi, koji zna objeju.
Lje tebi ńe dike man je iskat s tom dlakom,
biv grube prilike zlo obučen i lakom. 10
Neslanu riječ toli pak imaš, da ju ne bi
nasolil' sve soli, koje su pod nebi.
Koliko hoć posila', po kom hoć ńu zvati,
ne da ma kobila vik dvjema jahati.

11 da u nebi.

63.

PRIJATELU JEDNOMU, KOGA ZLO ŽENE RASIPAHU.

Sto se si, znanče moj, reci mi sad uprav,
zadal prem tolikoj odveće u ļubav?
Da s' Jusep dobrotom, Salamun mudrosti,
Apsalon ljepotom a Sanson jakosti,
ne dajuć pak blaga, bil' ne bi meu nami 5
družba tva vik draga zlijem hudijem ženami.
Tijem da te po sve dni zla huda ne tište,
tuj ļubav odženi, ka mjedi sve ište

3 *ak.* Jozef. 8 *ak.* oždeni.

64.

DRUŽINI SVOJOJ, KI Š ŃIME STAHU.

Tužna je naša čes, ļuveni, ovdi stav,
gdi imamo na pjenez kupovat sve ļubav.
Toliko imamo slasti s ńih uresa,
koliko davamo našega pjeneza.
Ńih himbe var neprav, ako nam i ukaže 5
u čem god ku ļubav, sve hineć toj laže.
Muke se na sviti vik huđe ne vele.
neg žene ļubiti, ke mjedi sve žele.

65.

Rič ovu čuh ja reć, koja vik stvara se:
tko ogań mni raždeć snijegom, zlo vara se:

1 *Ovaj stih u ispravcima ovako ispravļa:* Rič ovu ja reći čuh, ka vik stvara se, *ali onda nema slika u sredini, koji je u svijem ostalijem stisima.*

S trpeze svudi se čoek diže s bolesti,
ki meso stavi se sirovo sve jesti.
U žene, ke tvore muževom svojima 5
privare, nitkore uzdat se ne ima.
A za svu hudu čes vil hude tko ļubi,
vrime, čas i pjenez i zdravje sve gubi.

66.

Stražniče, ki gledaš i bļudeš studeni
kladenac, za č ne daš napit se ti meni?
Kupļu se sve gnusne zviri u ńem, neka znaš,
a meni lje usne okvasit vik ne daš.
Taj straža tamna je, tvoj razum sad gdi je, 5
za česa voda je, neg da se jur pije?
Moļu te u mu har, žedna me posluži
prije neg ga sunce sgar zrakami prisuši.

4 *u ispravcima:* lie ti. 8 nega, *to je: kladenac, a u ispravcima:* neg ju, *to je: vodu.*

67.

U dare ļuvene, pravo se svud pravi,
da su svud zle žene neharne naravi,
i da svak još ima mučenje pakļeno,
ženami tko zlima gre služit ļuveno.
Sa zlijem još tugami život svoj minuje, 5
od veće ženamī tko vjerno vjeruje.
Mužu ka var čini sa zlijema djelima,
ńe prijateļ ļuveni ufanje zlo ima
Nigda se nijedno zlo ni na svit sgodilo,
u koje uljezlo nije ženske ko dilo. 10
Žena bi stvar prika, ka vrh sve naravi
u omrazu človika s višńime postavi.
Tim tomu veļu ja, ki dvorbi duh spravļa,
da u žene ufanja vik svoga ne stavļa.

68.

Izbrana njeka vil, za kom mre život moj,
bivši jur nasadil' lijepi svoj perivoj
voćima svim tima i tima još cviti,
ke zemļa svud ima u sebi na sviti,

i na te sve plode, ke zelen gojiše, 5
kladenac od vode prem bistre teciše,
ka s milom vil svijesti, da prijam š ńom pokoj
čini me uljesti u ńe taj perivoj,
gdi brati žuđene sve plode da meni
kraj vode studene na travi zeleni; 10
tuj ona od gospoj videći, da dili
ńe mjesto lijepo onoj velmi mi omili,
reče mi: verni moj, kad god ti šetat hoć,
u ovi moj perivoj slobodno možeš doć.
I puta bez broja tuj se je vidilo, 15
voće toj jedoh ja u družbi š ńom milo.
Nu jednom obćeno kako mi tuj biše,
iduć brat žuđeno toj voće, ko zriše,
na koje za vas svit kako me upusti,
nikako otvorit ne mogoh me usti, 20
er mi se tadi hip, za sve er me nuđaše,
prî grče neg nalip i čemer čińaše.
Uprosih uzrok ńoj na ku stvar ja tada,
koja mi jur takoj odgovor vrijedni da:
verni moj, znaj ovoj ter se ne ć čuditi, 25
er slasti tolikoj nije slatke na sviti,
ku dugo, mogu rit, ijedući sve vrime
ne će se primrazit s porazom čudnime.

---

17 bješe.

69.

Jedna vil u sjeni od duba sjedeći,
cvitak drag rumeni za kosom držeći,
star junak jezdeć sam tuj vilu upazi,
za kom ga ļuven plam velmi zlo porazi,
na końa ter vrže svoga ńu silome, 5
a pak ju naj brže povede domome,
uprosi ku takoj: jezik tvoj diričan
rec' mi, dom ovi moj je li ti običan?
Komu vil reče toj: starče moj neslićan,
nije mi dom ovi tvoj nikako običan, 10
er mnogo jes boļe mlaca vik želiti,
neg velmi na voļe zlostara ļubiti.
Čuv star, vil gdi svede rič, ku čut ne mniše,
opet ńu povede k mjestu, u kom pri biše.

Do malo za tim pak u velikoj snazi 15
jezdeći mlad junak tuj vilu upazi,
na końa ku vrže svojega silome,
ter ju pak naj brže povede domome,
uprosi ku takoj: jezik tvoj divičan
rec' mi, dom ovi moj je li ti običan? 20
Komu vil reče toj: mlače moj priličan,
meni dom ovi tvoj velmi je običan,
er mnogo jes boļe svim mlaca želiti,
neg velmi navoļe zlostara ļubiti.
Tuj se u vlas mlacu da vil veleć žeļome: 25
kako hoć ti vlada', mlače moj, sad mnome.
Za to ja sad veļu, ako je človik star,
ļuvenu da žeļu ne slidi nikadar,
er nigda na sviti djevojka do vika
ne može ļubiti zlostara človika, 30
a grubo vazda krat jes, kad se gdi vidi,
da ļubav ali rat star človik ki slidi,
i svud tim govore: sve, što star vik dvori,
sili se što more, sve końa man mori.

70.

Sgodi se njekada, da ona vil jednome,
na voļu ka vlada mladostju mojome,
u poļe gdi zađe rad cvitja, ko braše,
u cvitju da nađe gdi Ļubav ležaše,
ku s cvitjem veselo u vijenac svu zavi, 5
paka ga na čelo vrh kosa postavi.
Kak' ona vidje toj, zaupi svim od nebes:
na nebu, ko će, stoj, me nebo ovdi jes.

71.

Za skratit moje dni, gospođe svih vila,
tvrdo t' se proć meni kažeš ti nemila,
tvoreć mi kako zmaj u gńivu ogńen boj,
toj da plam vrući taj prije sprži život moj.
Nu mojim tugama ja se zlo boleći 5
gasim plač suzama svaki čas suzeći.
Tako me kteć strti tva milos neprava,
u mjesto zle smrti život mi sve dava.

72.

Anđelska bi dika vile, ku svit slavi,
od tuđa jezika, ka mene zatravi
i hudo zamami mlacima meu svima
zlatima kosami i crnim očima.
Ne mogoh ja ino, neg li se ńoj dati, 5
ka se me jedino dobro će vik zvati,
pokli mi ńe ures ne kti dat u trudu
ļuvenu man boles sve patit zaludu.

73.

Gospoje ļuvena, ka mi tač omili,
da ńe stril ogńena srce mi prostrili,
ter smrtno svaki čas ja patim toga dil
muku, trud i poraz, uzdahe, plač i cvil.
Ako mi davat taj tač budeš jad ļuti, 5
brzo ćeš na svit saj nemilo začuti,
gdi vas svit govori: ah neboga Dinka,
kako ga umori Livija zla Latinka.

74.

O cvite svih gospoj, velmi se zovu blag,
pokli sam tolikoj ļuveno tebi drag.
Ni žuđu ni żeļu na saj svit, znaj, inoj,
neg da se ja veļu milosnik vazda tvoj.

75.

GOSPODINU FRANU LUKAREVIĆU.

Pjesniče dragi moj, čul sam, tvoj ki je vaj,
nu meni ti ne moj čudit se na svit saj,
ako, čim stoju mlad na dvori bez stida
u ovi slavni grad, ki Ʒangle sazida,
Latinka slavna vil čini me nepristav 5
patiti ļuven cvil za milos i ļubav.
Ļubovnik veći dil, koji su hvaļeni,
na dvoru jesu bil' ļuveno smamļeni;
a pisma nu čitaj, ter ćeš moć viditi,
kolicih jes tuđ kraj zatravil na sviti. 10

4 bestida.

76.

Rad tebe, gospođe, vjeran ti biv sluga,
ne štеđu, da dođe na mene sto tuga.
Znam, da ti, ka veliš sam' se cvit gizdavi,
da mene sve želiš rad velje jubavi.
Ne štеđu života, za skratit moju ćes, 5
istom tva lipota da mirna s mene jes,
života rok moga, ne brańu, da mine,
istom glas da tvoga počtenja ne zgine.

77

Uhiću pticu ja i stavļu pod zatvor,
ka misli, kao bi tja uteći moć na dvor.
Svaka zvijer trud pati ter prija zlu boles,
za slobod imati, ka toli vridna jes;
a ja, vaj pod nebi, jak taj stvor jedini, 5
ki zatvor sam sebi sagrađa i čini,
u srce u moje zatvaram tvu diku,
za ne moć, gospoje, uteć ti u viku.

78.

Na grani kad stoje od duba zelena
ki slavic uspoje sva pjenja medena,
tad stari plač svoj, znaj, ponavļa u sebi,
ki njekad na svit saj patit mu trijeba bi,
i cvil taj on slidi toliko na sviti, 5
koliko jur vidi da može cviliti.
Tako ja, kad poju nebavac pjesnim tim,
ne poju, nu broju me tuge, ke patim.

79.

Prikrati svoje dni sred ogńa bez boli
sagunski puk oni, ki vjeran bi toli;
Katon se na sviti sam rukom svom ubi,
toliko sgubiti slobod mu mučno bi
Nalip hud kti popit Sofonisba zvana, 5
Rimļanom za ne bit u robstvo podana,
na sluštvo već mrzi, neg na smrt, ku spravi
kraļica, na prsi ka zmiju postavi;

silim se a ja, vaj, sve život moj dliti,
za druzim na svit saj u robstvu služiti. 10
Istina da li je toj, da li se dostoja,
da ja vik jesam tvoj, a da ti nijes moja?
Kroz tve zlo hotinje, o moćna ļubavi,
slipo ti želinje u srce me stavi.

14 *Gaj:* slipost.

80.

Lipota tvoja taj i slavna tva dika
trpiti na svit saj ne će ti do vika;
dokli cvit mladosti sad združen s tobom jes,
uživaj radosti, uživaj dobru čes;
nikako na sviti tve vrime ne gubi, 5
kti toga ļubiti, ki tebe sve ļubi.
Brzo ćeš viditi mraz i zimu priku,
ka ti će odniti svu lipos i diku,
a kad ti sgine tja od ljeta taj hvala,
u pakao iz raja, naći ćeš, da s' pala, 10
ter tva čes ļuvena kad bude izit van,
izvan se bremena brinućeš, a zaman.

12 *Gaj:* vremena.

81.

Nigda ti ogań moj ne ktjeh ja odkriti,
ki kroz plam ļuti svoj sve me ište spržiti,
bojeć se toga dil za hudu čes moju,
da ne bih razgńivil kakogod svis tvoju, 5
ka bi stvar bil' uzrok, od šta svak bļude se,
da većma moj prijerok uzmnožit bude se;
nu veće trpiti ne moguć ovi jad
silan sam ja riti liposti tvojoj sad:
o cvite gizdavi, u meni čuju, znaj, 10
rad tvoje ļubavi, gdi sve mrem na svit saj
i ne imam radosti ja ine na sviti,
neg kad tve liposti gdi budem viditi.
Moļu te, čin' za toj za skratit me trude,
prid tobom uzdah moj da mjesto nać bude. 15

82.

O vilo čestita, ku slavno svak poje,
uresu od svita i dobro sve moje,

pokli u mu svis stavit tač hotje hud poraz
liposti tvoje cvit, ki cafti svaki čas,
tvoj ures izbrani, molu te, da meni 5
s pogledom ne brani taj celov medeni,
celov, ki tolikoj mio mi jes i drag,
da mnokrat život moj rad ńega zovu blag.
Taj ti sam ištu dar za lubav, ku t' nosim,
van koga inu stvar ni žudim ni prosim. 10

83.

Ja ti ću svakoje dat slave, lubavi,
er srce u moje svet plamen postavi,
plamen, kom zle oči svaki čaš zavide,
a mojim uzroči, da na svit raj vide,
raj, koji način jes, da svis me kriposti 5
razbirat može čes sgar višńe svitlosti,
svitlosti, rad koje za ti plam počteni
tebi se dostoje hvale, kim svrhe ni.

84.

Lubavi, ne mńu vik, da lipšim, dobro znaj,
uzlome bi človik zavezan na svit saj,
nego sam ja sada videći, da mene
tač lijepa stvar vlada u žele luvene,
ke toli hvalene jesu sad u meni 5
i toli počtene, da ništor draže ni;
jer slava, kom slovu, svudi mi svitlo sja,
vrhu svih gdi zovu luvenih blag se ja,
Lubavi, koje čes silna svud doseza,
pokli me u taj vez tvoja čes zaveza, 10
moću rit u svakoj od svita ja strani:
blažen stril budi tvoj, kim srce me rani.

85.

GOSPODINU MAROJU MAŽIBRADIĆU.

Ti, koji skrovene u svakomu cvitu
potaje luvene mož znati na svitu,
ki na dni na naše u čudnu načinu
razabrat od laže umiješ istinu,

reci mi, boga dil, ka me stvar potište 5
sliditi onu vil, ka mu zled sve ište?
Ako je rič onaj pravedna, ku vele,
da ludi na svit saj sve dobro vik žele,
i ako dobro jes ona me pod nebi,
za č srce zlu boles sve ima u sebi, 10
i srcu stvara zled ako mi očima,
za č k ńoj gre moj pogled, ki ta jad š ńe prima?
Molu te, ne brani riti mi sve uprav,
tako te ne rani zlom ranom zla lubav.

---

6 *ak.* ovu. 10 *ak.* mê *mjesto:* sve. 11 *ak.* led.

86.

Izbrani cvite moj, ki se čas ma brojiš,
spomen' se, cvitje toj, ko sveđer ti gojiš,
koliko kratak hip ńegova zelen taj,
i njegov ukras lip jur trpi na svit saj,
i kako na brime ubrat ga bole jes, 5
neg da moć od zime skrati mu slavnu čes,
ne dajuć cvitja sgar za ino nam nebesa,
neg da se kagod stvar ńim na svit uresa.
Tač i cvit slavni taj tve dike jedine
ne trpi na svit saj, neg naglo sve gine, 10
i koli bole jes ubrat cvit mladosti
prî, neg ga huda čes zle satre starosti,
staros, ka ni nami ino vik na svit saj,
neg čemer s tugami i s jadom plač i vaj.

---

5 brieme. 12 nega.

87.

Cvite moj, cvit oni vrhu svih gizdavi,
ki meni pokloni u biljeg lubavi,
sveđer ga u vodi hrańu ja studeni,
da ne bi kaogodi uvenul gdi meni. 5
Nu tuj ga zdržati ni voda ne ima moć,
da svu čes ne krati po vaz dan i svu noć,
ka mi stvar sve čini razborno misliti,
moj cvite jedini vrhu svih na sviti,

da sve er cvit od tvoje izbrane lijeposti
suzami od moje goji se mladosti, 10
ne moreš kroz kripos nijednu ti stvoriti,
da tvoja sve lipos ne gine na sviti,
lipos, koj sve vrime vrijednu čas odnosi,
jak vihar sred zime kad zelen gdi kosi.

88.

Mogu se blag zvati, gizdava ma vilo,
kad počnem gledati tve lice pribilo.
Drag mi je tvoj pogled, pogled tvoj ogńeni,
za sve er mi stvara zled u żeļi ļuveni;
er kad se stvar draga ļuveno pozire, 5
slatko se primaga, a slađe umire,
ter oči me nigdar prem żeļne na sviti
van tebe nijednu stvar ne żele viditi;
ti si ńih blaženstvo i drag mir u trude,
van koga kraļevstvo ino vik ne żude. 10

89.

O cvite svih gospoj, koj slike vik ne bi,
ako ja pogled moj gdje svrnem proć tebi,
također na mene i tvoja lipos taj
sve oči ļuvene obrne na svit saj.
Ako što govoru, besjedu mu ʒoriš, 5
to li smih ki tvoru, i ti ga tuj tvoriš,
i tako meu nami tva lipos ļuvena
mnozima żeļami meni je takmena.
Od tebe nu ako ja pokońu prošu slas,
gluha se čas tvoja satvori u taj čas, 10
ter moj taj vaz govor, s hitrinom takom greš,
kroz njeki čudan stvor na drugo izvrneš.
Ļuvena ma hvalo, moļu te za ļubav,
razmisli ti malo, činiš li toj uprav:
vodu mi stavi ti kod usta, a kad ja 15
hoću se napiti, odnijet je budeš tja.

90.

O sunce s neba zgar, koga zrak jedini
na zemļi svaku stvar prosvita i čini,

k nebeskoj visini hoti se vratiti,
ża č svitlos sad tva ni potrebna na sviti,
er svitle dvi zvizde na zemļi sad sjaju, 5
od raja ke gizde sve sobom imaju,
kojih zrak sveđ more prosvitļat, dobro znaj,
svit, zemļu i more i višńi vječni raj;
i kako ćes tvoja sunce jes na svit taj,
tač i vil jes moja sunce pak na svit saj. 10
Još čijem tužu ja budući ti doći,
za meni vlas tvoja bit s kegod pomoći,
ter studen mniš mramor od srca užeći
one vil, ka umor može se moj reći;
koj moji ogńeni uzdasi za mal čas 15
ne imaše sve svoje dni moć sgrijat studen mraz.
Moļu te, vrati se k nebesom tvoja moć,
za č malu, vidi se, da mi dat mož pomoć,
er ogań, mogu reć, srce me taj ima,
da mogu tebe užeć zrakam svim s tvojima. 20

91.

Ļubavi, koje vlas na svit se svud slavi,
za što me u poraz ovako gork stavi,
ovako gork stavi, da nebog tužan ja
vrhu sve naravi ne vim nać pokoja?
Ne vim nać pokoja, ar meni ne daš vik, 5
da moja gospoja stvori mi vrijedan lik,
stvori mi vrijedan lik, neka ja na sviti
mogu se sve človik tužan zvat i riti.
Tužan zvat i riti nu bi bil' dvaš boļe,
da budem umriti, neg cvilit s nevoļe, 10
neg cvilit s nevolje, ka kroz ńe žestok vaj
srce me zlo koļe jadovno na svit saj,
jadovno na svit saj jer život tko vodi,
ne žive vijeku taj, nu mrtav sve hodi.

92.

Nijedan ni človik nijednoj vil pod nebi
tuj ļubav nosil vik, ku nošu ja tebi;
er da sam u raju, rjeću ovo sad smino,
gdi duše imaju blaženstvo jedino,

a da s' ti pak doli u paklu, svaki duh 5
gdi grijeh svoj boli za zli svoj neposluh,
u raju ne bih stal, nu taj čas, moguć ja,
sljezal bih u pakal tuj, gdi je čes tvoja,
za moći u vike kon tebe živiti,
kojojzi ni slike viku bil' na sviti. 10

93.

O ti, ka s' život moj, smirno te ja molu,
ne čini, tolikoj luveno da bolu;
nu meni da' pomoć, kako ću moći ja
odagnat mu nemoć od mene dalek tja,
ka mi vik pokoja ni mira ne daje, 5
neg hoće, svakoja da me zled skončaje,
da ti tko u družbu ne reče kazaje:
ovo, ka za službu slugam svim smrt daje,
ka bi stvar uzrok bil', da na se ti sama
gńivno bi pomrzil' od muke i srama 10
Vrijedan red daj za toj, kako ć čas tvu shranit,
a tužni život moj zle smrti obranit,
od dobra neka t' glas ostaje na sviti,
ki čudnu ima vlas čin't' ime živiti.

13 odobra.

94.

Kad tvoju luvenu gdi lipos ja viđu,
rad koje sve venu, uzdišu i bliđu,
velu ti u istinu, mni mi se vidjeti
jednu stvar jedinu' neumrlu na svijeti;
i zriv tvih oči zrak vazel bih umriti, 5
prid bogom goru pak za dobro moć riti:
lipotu rajsku ja vidil sam na svit saj,
kojoj se dostoja takmiti vječni raj.
Ma kako, raju moj, mogu ja umriti,
ako je pogled tvoj život moj na sviti? 10

95.

O cvite nemili, ki kroz tve zlo dilo
srce mi prostrili odveće nemilo,
ki je toj razlog prik, ja tebi krv moju
ne brańu, da je vik zapovid na tvoju,

a ti neć milosti ni malo da stvoriš 5
mojojzi mladosti, ku jadno sve moriš?
Još ufam u boga, da se ćeš kajati,
kad mene neboga uzbudeš strajati,
i da ćeš kroz tugu u suzah još riti:
kak' ovo ktih slugu čin't' virna umriti, 10
koji mi tuj ļubav nosil je na sviti,
da za me kti jur prav nepravo umriti?
Nu meni taj kasna milosti biće har,
a tebi lje časna ne će bit nikadar.

96.

Srid oči tvojih ti, od svijeta ke s' ures,
vidiš se nositi njekoju taku čes,
da, tko te pozriti uzbude kon sebe,
siliš ga, ļubiti da počne on tebe;
a pak se videć ti ļubļena za time 5
na ń počneš mrziti s načinom čudnime,
i toli žestok vaj ti ńemu tuj tvoriš,
dokli ga na svit saj prem sasma umoriš.
Tim božju s neba sgar sad moļu ja kripos,
da meni ovu stvar dopusti za milos: 10
pokli t' je srcu jad vidit se ļubiti,
da t' počne svak od sad na svitu zlo htiti,
neka tva veće čes, nemilos ku slavi,
ne daje zlu boles u mjesto ļubavi.

11 *Gaj:* pokli htie.

97.

JEDNOMU ZLOĆUDU*) ZLOTVORU.

Kako ti želiti i hotit dobra moć
mogu ja gdi mi ti za dva dni dobra hoć?
Stvar se taj dobrima ne prima jur nigdje,
ļubi me, kao s' ima, ali mi sve zlo ktje',
zač stvoriv inako i bivši tač prem hud 5
činićeš, da opako izvrnem ja mu ćud,

*) *ak.* zloćudnu.

ter ću bit, zleče moj, pravedno potaknut,
da budem riti toj, što ne bi ti rad čut;
er ako srama vid tvoga ni zlo tvorit,
mańe će mene stid oda zla govorit. 10

98.

JEDNIJEM HIMBENIJEM PRIJATEĻOM.

Na ove tamne dni već ni moć živiti,
prijateļa verna ni sad nigdje na sviti.
Sad je svud nepokoj, ni veće veselja,
prođe tja vrime onoj od dobrih prijateļa;
prijateļi od danas štogodi jur čine, 5
kroz njeku skrovnu slas himbeno sve hine.
Jes tkogod, tko kaže ļubit te s ļubavi,
a li pak sve laže u tomu, što pravi.
Ovi svit, mogu reć, kao dobro vidi se,
sve što se stara već, sve zlobniji čini se. 10

4 ođobrih. 5. odanas. 6. *Gaj*: vlas. 7. gliubite. 8. *ak.* a lje. 10 ʃlobni.

99.

ISTIJEM.

Ka je ovo huda čes, ku čuti sad ja rijeh,
da danas malo jes prijateļa dobrijeh?
Taj kaže ļuveno tvoju čes ļubiti,
a od tud pak himbeno ište te sgubiti.
Taj mnokrat još veli, da dobrom tvojime 5
vazda se veseli s načinom čudnime,
nu kad pak upazi, da t' ka stvar dobro gre,
tad ga zled porazi, da s tuge smrtno mre.
Čina su himbena, a kažu ćud milu,
svaka rič takmena ni k srcu ni g dilu; 10
jezikom kažu med, a u srcu imaju
nalipa hudu zled, kom sve svit skončaju.
Tim pravo bog vika: proklet bud' človik taj,
u umrla človika ki se uzda na svit saj.

1 *ak.* sada rjeh (čuti rijeh = *čuh reći.)* 3. *ak.* čas. 4. otud.

100.

ISTIJEM.

Zle ti su postale na svitu sad zloće,
veliki ni mali ni pravo da hoće.
Pogibe sva vira na svijetu meu ļudi,
svak drugu zapira, da u čem god naudi.
Ni reda, ni mira, ni prava razloga, 5
ni da se ozira veće tko na boga.
Puno je sve jada u taju skrovitu,
uzdat se ni sada ni u koga na svitu:
taj kaže ustima, da t' dobro satvara,
a u srcu pak ima tisuću privara. 10
Tim živit daleče boļe jes s ļubavi,
neg da t' se zlo steče š ńih hude naravi,
ar živuć muke sve pati van veselja,
ufanjem tko žive od tacih prijateļa.

8 vjera. 13 *ak.* er.

101.

KAŽE LAŠTVO PRIJATEĻA[a] DANAŠŃIH.

Tko je tač nesvijestan na svitu od ļudi,
ki će rit, prijazan da danas ne udi?
Tomu, ki tako mni, pravedno ja veļu,
da vjere sada ni u nijednom prijateļu:
prijateļi svi slide danas te, ovo jes 5
istina, čijem vide, da je s tobom dobra čes,
a netom na sviti sreća ti pogine,
prijateļi svi t' se ti zločinci učine.

a) *štampano* . . . neprijateļa. *ak. ima pravo:* prijateļa. *ak.* taj *mj.* tač.

102.

JEDNOMU NEPRIJATEĻU,

KOJI SE RIJEČIMA PRIJATEĻ ČIŃAŠE A DJELIM PAK SVAKO ZLO TVORAŠE.

Ti, ki si vazda bil od ļudi tamnilo,
kako si jur hotil, tako t' se sgodilo,
er človik zao kad čini zled nepravu,
mnokrat mu iznenad zlo pade na glavu.

Ja t' rekoh: sa mnom skok ne skači, zlotvore, 5
er što vi neposkok, već skočit ne more.
Ovo je bilje me, ovo je jur moj red,
tko hoće slatka me, slađi sam, nego med,
ko li me grka kad poželi koji hip,
grči sam nego jad i čemer i nalip. 10
Ne mogu himben vik ja kako ti biti,
inako, mńu, človik ne bih se brojiti.
Tim na svit blago je me uživat puštuju,
da jaci dvore me a mudri svjetuju.

13 *ak.* blagome.

103.

JEDNOMU ZAVIDNIKU.

Ļuven trud satvoril ni te tako bleda,
neg te je napunil' zavidos zla ijeda,
zavidos, koja bdi s tisuću očiju,
da tuđe zlo vidi, ko dobri zrit kriju.

2. *ak.* jeda.

104.

ISTOMU.

Zavidos, jadni crv u tebi vidi se,
iz žila gdi ti krv sve sisa i grize.
Tamniče, ne vidiš zled tvoju pod nebi,
ti svima zavidiš, a nitko vik tebi.

105.

ISTOM.

Čoviče, ki tvu vlas ne braniš sgubiti,
istom da tuđ poraz mož kako viditi,
bil je uzrok, da t' ma ćes, ke me bog dobavi,
u srce zlu boles s čemerom postavi.
Nu meni toga rad, tamniče hudi moj, 5
malo se haje sad, hoteć mi zlo za toj;
er sjena kip slidi, a hudi nenavis,
prid znanim ki blidi razumnu svaku svis.

7 sliedi. *ak.* budi.

106.

JEDNOME, KI PJESNI ŠIŠKOVE I ǴORINE OSVOJAŠE.

S napravam čudnime bješe se jedan dan
tim perjem tuđime uresil crni vran,
i lip se on takoj videć kti otiti
od ptica u ta broj, ki lete po sviti,
ke, kako vidješe ńegove tuj dike, 5
meu sobom sve rješe: oh lipe prilike,
na perja, ka ima, mogal bi svak riti,
nad pticam da je svima on sam kraļ na sviti.
Od perja nu tega kada var vidiše,
velik rug vrh ńega u smihu stvoriše, 10
pak taj vas ptica broj ize sve pero van,
bez perja ter takoj osta go crni vran,
veleći: svakome takoj bud' na sviti,
ko časti tuđome ište se počtiti.

6 riše.

107.

JEDNOMU, KI NIŠTO NE UČINI, A TUĐE SVE HULI.

Jadovni zleče moj, zavidos s kim bjesni,
za zle prem tolikoj ne scijeni me pjesni.
Ak' u ńih ni sada onijeh sve riči,
kim staro njekada brijeme se tač diči:
„Svitlušto sunačce, rozice, diklice, 5
ļuveno srdačce, grimizna svilice,
za što me tač verna ostavi, moj venče,
krunice biserna, moj zlaćen prstenče?“
U ova vremena, moj hudi tamniče,
druga sad imena naše pjesni diče, 10
jer jak lis u cvitju, tač nijedna na svit saj
u jednomu bitju ne trpi običaj.
Također i riči, kime se jur njekad
stara svijes diči, u scijeni nijesu sad.
i ove sad, ke veće jesu, znaj, scijeńene, 15
s vremenom bit ne će od druzih primļene.
Razliki svit ovi, ki trpi svoju čes,
sve vëčî i növî, što godi na ńem jes.
Tim ne kteć rug biti svijem spjevcom na svit saj.
kad što hoć huliti, prî dobro razmišljaj. 20

108.

Rasrdiv ļuveni Ļubav se sa svu moć
i videć, da meni ne može vrha doć,
otide u taj čas, za mene moć strti,
ter združi svoju vlas s nesrećom i smrti.
S prva mi zla huda ļubav da prem tolik 5
velik jad pun truda, da odahnut ne mńu vik,
a ucvili tač me boj zlohude nesreće,
da veće život moj bit vesel vik ne će;
pak smrt, ka ne ima razbora naravi,
s naj dražim mojima svime me rastavi. 10
Kolicih prikrati vaš taj sud nepravi
s nesrećom, zla smrti i huda ļubavi!
Tim čudo ni, lipi drum znanja da gine,
er buduć svi slipi bez znanja sve čine.

10 *ak.* onima. 14 sliepi.

109.*)

U putu za moj vaj srekši se sastavi
smrt jadna, ļuta taj s čemernom Ļubavi,
ter kada svitlos proć od sunca vidiše,
u jednom stanu noć jednaga dijeliše.
S jutra ustav pak rano, kad se tme odile, 5
meu sobom neznano prominiše strile,
i cić er vele se svi slijepe naravi,
za grehe od te se nijedan ńih ne stavi.
S starcome ja u toj idući jur tada
opregnu smrt luk svoj, da ńemu smrt zada, 10
a Ļubav proć meni strili se svom strilom,
cić da me po sve dni plač mori mukom zlom.
Tim ja, ki dar prošu prid očim tvojime,
u licu smrt nošu s bljedilom čudnime;
a taj, ki pravedno imaše umriti, 15
za tobom neredno vidi se smamiti.
Tako t' se na svit saj, sgodiv se saj smeća,
za hud moj plač i vaj promini ma sreća.

*) *db.* kaže, za što u ļubavi smrtno mre. 8 ote. 9 starcome.

110.

Moļu te rad boga, o moćna ļubavi,
ali me tužnoga života izbavi,

ali me onoga cvita ti dobavi,
na svitu glas koga sve slove u slavi.

111.

Pokli me izbrani ures tvoj gizdavi
toliko izrani čemernom ļubavi,
moļu te, ne brani, da tko te sve slavi
u miloj tvoj shrani, da se drag tvoj pravi.

1 *db.* tvoj ures.

112.

Zlo ti sam jadovan, vaj meni nebogu,
uhitit svu noć san me oči ne mogu.
Ti sad spiš, a meni, toj hoće ma vira,
tvoj ukras ļuveni sve se u san prizira,
ter s' u odru vrću tja sve s čela na čelo 5
scijeneći naći ja tve lice veselo.
Ni dosta, da ob dan nož stavļaš mi u dušu,
nu mrklom noću još činiš me, da tužu.

113.

Od mora tužni rat smiri se u vodi,
ako ne vazda krat, a ono kad godi;
nejaka morska plav, u moru ka gine,
na kraju gdi god stav kad godi počine;
od zime studene silna moć taj jaka 5
kad god mrak odždene od crnih oblaka;
u gori još pustoj žestoke sve zviri
kad godi tih pokoj veselo samiri;
a mlados, vaj, moja meu mlaci jur svima
za mal čas pokoja ne može da ima. 10

5 *db.* taj silna moć jaka.

114.

Gospođe, hotij oć
taj rat zli srģbeni,
ki nosiš proć meni,
er zdrišit ne ima moć
hudi tvoj gńiv neprav 5
uzal ti, u ki nas zavezat kti ļubav,
za biljeg od vire ka naše toj tvoje
srce mi ktje dati, a tebi jur moje,

i tač nas zaveza uzome svojome,
da sam vik s tobom ja, a ti tođ sa mnome.

115.

O zvizde ļuvene,
gdi ļubav sve drži sve strile ogńene,
nijeste li vi oni
tatovi skroveni,
ki srce ukrasti hotjeste jur meni? 5
Nijeste li one vi, ke vašim pogledi
ktiste plam užeći,
u komu goreći
srce mi na konac huda smrt odredi?
Odnim'te za malo 10
s mene plam taj vrući, da ne bi skončalo
kao godi jur mene vaše toj nemilo
čińenje i dilo,
pak srce vrat'te mi, ko ukrast nebogu
htiste mi, bez ńega er živit ne mogu. 15

---

6 pogledim. 14. vrate. *stih* 14. *i* 15. *je po ispravku preštampan, a na mjestu u prvom izdańu glasi ovako:*
pak srce vrate mi, ko mi vašom vlasti
hotjeste ukrasti.

116.

Viđu sad, za ures tvoj, o mila Ļubavi,
da u rusi u ovoj gńezdo tve postavi,
u koje stvor svak blag, cić er su ńe žile
s lipotom razum drag i dike sve mile;
u svako ṭer vrime cteć među granami, 5
jaoh, rańaš srce me oštrima dračami,
a ne daš vik na svit za službu, ku t' tvorim,
da od ńe daj jedan cvit u platu izdvorim.
Na svitu ovomu, Ļubavi, tvoja moć
ako ćeš svakomu da možeš vrha doć, 10
nositi već ne moj taj tvoj stril izbrani,
neg drača tizih broj, kim srce me rani.

---

2 „ggnie/do“ (= *gńezdo i gńijezdo).*

117.

O dubje zeleno, meni sad recite,
što tako skroveno me sunce držite?
Spletoste vi grane gusto tač na sviti,
da meni sve brane sunce me viditi.
O huda dubravo, z dubjem tim tvojime 5
mrak ćiniš nepravo očima mojime,
kroza što, zle sjeni, kroz taj vaš hudi mrak
ne date vi meni zrit sunca moga zrak.
Vi ste uzrok, da oči me, na ke sjen pride,
jaoh, sunca s istoči żeļnoga ne vide. 10
Sunce me, ko ima moč, čim mi zrak svoj dili,
da stvori tma se noć u svital dan bili.
Zlo gvozdje vidjela na tvom tom korijenu,
pokli mi s' zrak skrila u svoju tuj sjenu!
Pravo ti ja veļu, da ću još na svijeti 15
na moju svu żeļu sunce me vidjeti,
er ne mož tolikoj ti gusta vik biti,
da kad god uzdah moj ne će te razbiti.

4 *db.* me sunce. 12 *ak. b.* tmastu noć.

118.

Ako me svaki dan to huđe ti moriš,
cić žešće ļuven plan da u meni razgoriš,
znaj, tvoreć srǵbeni gńiv mi tač nepristav
mogla bi u meni zgasnuti svu ļubav,
er srǵba nemila, mnokrat se vidilo, 5
gospodi skratila službeno da je dilo.

119.*)

Ne mogu neg riti, pokli me sad slišaš,
prida mnom koli ti velmi zlo sagrišaš,
zapričav sveđer put kroz hude tej stvore,
da dragu drag u skut vidjet se ne more.
Višńi bog učinil s načini čudnima, 5
vik da tvoj ļuven cvil pokoja neima.
Toj neka po tugi tvoj umiš pak boļe
razumjet put drugi sve tuđe nevoļe.

*) *db.* U jednoga, koji ga iskaše z drazima rastavit. 8 *db.* tvej.

120.

Ja onu, ku sliđu, ostavit odlučim,
ali u tem pak viđu, da se man sve mučim,
er kad smih tvoreći pozor mi obrati,
u srce plam veći opet mi povrati;
nališe rič milu kad s time sadruži, 5
satvori dvaš silu veću mi u duši.
Tač ļubav sve gore dava mi već muke
zaradi pokore od moje odluke.

121.

Ktil bih rit ja tvomu razumu naredno,
u srcu što momu sve držim skroveno,
a to jes, u čudnoj er muci umiru,
kadgodi pozor tvoj u želah poziru.
S počtenjem čas tvoja i sramni još stid moj 5
bil je uzrok, da ti ja nijesam vik rekal toj;
nu bi ktil, želo ma, od tebe tolikoj,
domisliš da sama misli se ti mojoj.

5 *db.* jur *mj.* još.

122.

Misleći ja nebog o tuzi ļuveni
sve htinje i razlog kara se u meni,
u tomu ter boju čim mene rat mori,
za koris za moju razlog mi govori:
Serena pjesni čut toliko ne hodi, 5
er to ni pravi put, na nebo ki vodi.
Odagni ludi san, ter malo pozira',
ne vidiš svaki dan, kako se umira?
A ktinje pak veli: ne vjeruj ništa toj,
kteći da veseli život se sve dni tvoj; 10
nu tvoje sve na svit ti srce postavi,
da je već zaslužit podložno ļubavi.
Tako t' me sve mori od dvjeju gńivan boj,
i sumńu, da gori dobiće razbor moj.

123.

JEDNOMU SKUPU ČLOVIKU.*)

U paklu nahodi stvar se ova neumrla,
človik go u vodi gdi stoji do grla.
Dni mu se zlo traju greznući sred vira,
usta mu pucaju, od žeđe umira,
i kad se napiti oči mu požude, 5
voda mu otiti daleko tja bude;
vrh ńega pak voće tuj raste na grani,
ko ubrat kad hoće, grana se odstrani.
Od tebe, skupče, toj pripovis sve veli,
ki vik hoć, da duh tvoj od veće sve želi; 10
čim blaga dosta imaš, skupos te tač vlada,
pri ńemu da umiraš od žeđe i glada.
Koja stvar vik na svit huđa se može rit,
uboški neg živit, za bogat pak umrit?

*) *db.* U jednoga skupa čovjeka.

124.

OVU PJESAN IZE IZ MARCIJALA, U KOJOJ KAŽE, DA SE PRIJATEĻOM DAROVI POKLAŃAT IMAJU.

Znan lupež it diže pjeneze svaki dan
a ogań zli užiže od dvora našijeh stan.
Dužnici na saj svit tako se podnose,
da mnokrat svu dobit i z dugom odnose.
Tko sijevom livadu neplodnu nasadi, 5
od ńe pak u jadu ni sjeme ne vadi.
Himbena zla žena od hipa do hipa
svojega ļuvena nemilo rasipa.
A val, ki prolijeva po morskoj pučini,
krcata jur drijeva razbijat sve čini; 10
nu sreća ne ima vik gospodstva nad time,
dariva što človik prijateļom svojime.
Blago, ko daš ńime, ne mož ga sgubiti,
ar s tobom sve vrime vazda će živiti.

125.

KAŽE, KAKO ČOVJEK POKOJA NE IMA NA SVITU.

Spjevalac stari broj stvar ovu nam poje,
da u strani pakļenoj, zle duše gdi stoje,
jes jedan jur človik, kojega višńi sud
osudi, da ima vik patiti ovi trud
za svoj vaj pokore, da vaļa jean kami 5
na jedan vrh od gore svojima rukami,
i u svojoj kad boli gori ga uzvali,
da mu se niz doli opeta obali,
i tuj jad ńegova truda se ne skrati,
nu opet iz nova počne ga vaļati. 10
Tač hoće višńi sud meu dušam tim zlima,
da ńegov viku trud pokoja ne ima.
Što je ino duša taj, ka u zlu dni traje,
ner človik, koga vaj svita sve skončaje?
a kami težki jes nevoļa neprava, 15
ka mu sve zlu boles s čemera zadava,
ki u noćni dignut mrak scijeneć zled sve rane
druga mu sjutra pak iz nova osvane:
dobro mu još tuga jedna, vaj, ne mine,
a za ńom pak druga on čas ga dostigne, 20
svakomu ter se mni, da viku do vika
trudnije ništo ni nevoļna človika.

6 *ak. nema* od. 16 *db. ak.* s čemerom.

126.

Pripovis jes njeka, da pastir jednome
divjega človjeka dovede domome,
i u to er vrime oda svud sniježaše,
pristupit kti š ńime, gdi ogań goraše,
ki sunce svijetlo sgar on da je jur mniše, 5
er ogńa prije nigdar vidio ne biše,
a ogań, gdi je zima, i sunce na sviti
velmi su očima prem mila viditi.
U ogań tuj, gdi sjaše, ne mneć se oprlit,
skočiti ktijaše, za moć ga zagrlit, 10
ter jošte ļubiti; nu pastir taj znani
tuj satvar stvoriti veleć mu zabrani:

izvrni tvoj stupaj ter k ogńu ne hrli,
inako ogań taj svu ti put isprli,
ter ćeš znat, da oko što lijepo gdi sudi, 15
sve paka žestoko toj srcu naudi,
i da ga gledati pomaga zdaleče,
nu u ń hoteć ticati na blizu zlo peče
priči riči ovej svud uče, gdi hode,
pribludne mlace tej, ki bludeć dni vode, 20
ljepota ženskih zrak koliko gledati
mio je, toli pak zao je prem kušati.

2 človika. 11 *ak*. jošter. 15 *db*. er oko. 16 *db*. da udi. 19 ove *ak*. ovej.

127.

Ćim svitli s neba sgar sunčani vječni zrak,
zamirno ovu stvar u suncu vidi svak:
kad bježi ki človik tekuće napride,
njegova sjena vik za ńime da ide;
kad li se stavi pak tjerat ju za time, 5
prid vjetrom jak oblak da bježi pred ńime.
Čim žegu nas plami tej mile ļubavi
i žene meu nami take su naravi,
kad od ńih ļuven dar budemo prositi,
tad one nijednu stvar ne će nam stvoriti, 10
kad li pak upaze, da što nas ki ne će,
tad se one poraze velmi zlo odveće,
ter s veljom silosti proć htjenju našemu
hoće nam milosti stvarati u svemu.
Dafne lip sunač zrak od Feba bježaše, 15
Narčisa a Eko pak, čijem bježi tjeraše.
Svakoja tim žena vazda krat na sviti
čoeka da je sjena, može se vik riti.

1 *db*. svitli zrak. 17 *db*. tim svaka, znaj, žena. 18 *db*. jur riti.

128.

Cvite moj gizdavi, ne gńiv' se svis tvoja,
ako ti tko pravi, da druge gledam ja.
Višńi bog odzgori nam oči, ke imamo,
za drugo ne stvori, neg da ńim gledamo.

Pravo ti sad veļu, sve vile, ke gledam, 5
da niednoj mu žeļu na dvorbu ja ne dam,
ni mi vik može ulis nijedna ńih u misal,
razmi ti, koj mu svis svu jesam zapisal,
tako mi višńa vlas dal' duga vremena,
uživat s tobom slas od dobra ļuvena, 10
kako svim tvoru ja rug na svit vilami,
toli me svijes tvoja zamami želami.
Tim sumńu ostavi i digni taj zli vaj,
kome slas ļubavi sve gine na svit saj.

129.

O srićo, o smrti, o silna ļubavi,
da li me satrti vaša se moć spravi;
o zvizde nemile, o svite himbeni,
da li mi zle sile daste jad pakļeni;
da li mi mira vik ne ćete vi dati, 5
vrh tužnih da človik budu se ja zvati?
Ne bi li vam dosti, da po se svaki vas
bude mi gorkosti stvarati svaki čas?
neg li se ujedno svi htjeste sastati,
za moći neredno već mene skončati. 10
Bil' bi mi dvaš boļe, da budu umriti,
ner sveđer zle voļe u srcu nositi,
er smrt, ka kroz svu čes stvorenja sva koļe,
na svitu svrha jes od svake nevoļe.

6. *ak.* budem. 11. *ak.* budem. 12 *ak.* neg.

130.

Veliko, prem velje na ovi dan hvaļeni
radosno veselje čuju sad u meni,
tolike videći milosti i hvale,
po dobroj moj sreći da mi su dopale.
Nu pokli za naš vaj, kao mudri svi znaju, 5
sve stvari na svit saj promjenu imaju,
moļu te želome, o bože jedini,
nesrećom malome ovu čes zamini.

131.

UMRLIM U TUGAH RAZGOVOR DAJE.

Čoviče, moj ti svjet ne čini zle vo|e,
da te tač sve na svijet zlosrdo nevo|e.
Miran daj misli red, zlu misal prikrati,
nitko ni, tko svū zled na svitu ne pati,
ni vrime vik tugu svu na svit ne mińa, 5
nu iz jedne u drugu svak čas se promińa.
Ni voća, ni drva, ni trave pod nebi,
koja svoga crva ne ima u sebi;
ni človik na svit saj bez misli vidi se,
da kroz svoj ki god vaj svoje srce ne grize. 10

2 svit. 8 *db.* boles *mj.* misal. 10 krosvoj. *db.* hudi *mj.* kigod.

132.

Vil ona, ku tiri jadovni moj stupaj,
žestocih od zviri rodi se na svit saj,
zmije je jadovne ńih mlijekom hraniše,
a trave otrovne s čemerom dojiše.
Milosti vik ne da, er molbe ne čuje, 5
koga god pogleda, svakoga otruje.
Ne može nać se lik žestokoj ńe rani,
|udckom se krvi vik uzdrži i hrani.
Ona je vrh vila svim velmi van puta
ohola, nemila, žestoka i |uta. 10
Ńe dvoreć pogledu, u kom je jadan zrak,
upiši na ledu, na ogńu prigri pak.

8 *db* mlijekom dojiše. 4 *db.* s čemerom hraniše. 7 *db.* žestoci.

133.

Od kosi dva prama, kora|ne dvi usti,
iz kih se bez srama slatka rič izusti;
dva luka, pod kima pozora dva stoje,
kim se vik reć prima, da svu čas dostoje;
jabuke dvi mile, milo prem skrovene, 5
iz kojih sve strile izliću ogńene,
čine mi na svit saj patiti nepristav
jadovni, grozni vaj za milos i |ubav

2 besrama.

134.

SVJETUJE ĻUDI, DA VEOMA NE SMAGNU ZA ZLATOM.

Čoviče umrli, ne čini, život tvoj
za zlatom da t' hrli odveće tolikoj.
Zla žeđa od zlata, ka mnozih zlo vara,
na saj svit nam vrata od slave zatvara.
Ńe hudi, zli poraz čime mi slidimo, 5
nam istim čini nas, da zlu čes želimo.
Rad ńega vazda krat, inako ne scini,
na svitu zla se rat satvara i čini.
Vridnos, ka š ńime jes, u nidnoj ni scjeni,
protivna za što čes mnokrat ju promijeni, 10
ter kad nas pak vrime životom rastavi.
sve naše tad ime u zabit postavi.
Tim tamni taj ne moj općeni slidit drum
nu svrni stupaj tvoj na slavni taj razum,
ki ti će, znaj, svudi, tve da su sve dike, 15
u usteh čin't' od ļudi živiti sve vike.

7 scieni. 16 *ak.* ustih.

135.

KAŽE, DA SUZE NIJESU LIK TUGAMI. IZETA IZ FILEMONA GRČKOGA SPJEVAOCA.

S jadima suze lik da mogu koji dat,
čovik bi ih imal vik na zlatu kupovat;
nu ako vik suze ne dižu zli poraz,
plakati čemu se nemilo svaki čas?
Na svit se sgađa tač, u ki se zla zbiše, 5
ili plač' il ne plač', boles se ne diže.
Kako plod duh ima, tač boles ima plač,
koja se reć prima, da je srcu žestok mač.

2 *db.* na zlato. 6 bolese.

136.

Vaj meni nebogu, život mi sve vene,
već trpit ne mogu zle muke ļuvene.
Ne da mi radosti vik ļubav jur ova,
ka ļutom gorkosti prije toga ne trova.

ku.

137.

Čim platu it prošu služenja za moja,
u srcu mom nošu sve drugo srce ja,
ko srce me sili kroz svoj plam jedini,
da ktinje u dili ńegovo sve čini.

1 *db.* ja prošu 3 krosvoj.

138.

JEDNOMU,*) KOJI SE IMANJEM SVOJIM SLAVĻAŠE.**)

Čoviče, ki reći možeš se oštar mač,
u tvoj se toj sreći oholit' ne moj tač:
sve više čoek koli bude se dignuti,
ukinuv pak toli niže će padnuti.
A sreća ima ćud, kad koga priblazi, 5
da ga pak kroz ńe sud zlosrdo porazi.
Zakona š ńom prava nikada, vjeruj, ni,
dobra, ka nam dava, promińat sve čini.

*) *db.* U jednoga **) *db.* oholo slavlaše 2 *ak.* u tvojoj toj sreći (*bez* se). 3 *db.* zač više. 4 *ak.* panuti.

139.

Žestoku ja ti se tjerati stavih zvir,
ka sgubit, mni mi se, da mi će svaki mir.
Po lako gredu ja, nu ona, ka preši
nagleći dalek tja, prida mnom sve bježi.
Ako mi u ruke upade ikada, 5
činiću, da muke plati mi sve tada,
muke, ke za ńe dil prem trudno na svit saj
ja jesam jur patil slideći ńe stupaj,
ter gorči što poraz bude mi u trudu,
to ću pak veću slas uživat u bludu; 10
to li je stić ne uzmogu, stavivši svu silos,
ovi ću dar bogu prositi za milos,
ako je ki človik loveći u trudu
ustjera, da ju vik on slidi zaludu.

9 *db.* grči.

140.

O bože ļuveni, jedini na sviti,
za milos sad meni, moļu te, hti riti,
je l' itko, da reći blažen se, kako ja,
može vik u sreći pod suncem, koje sja?
videć, dar da oni, ki sam tač ja želil, 5
za ļubav pokloni jur meni moja vil,
ke ures s lipotom i slave i dike
mojime životom vladaće u vike.

141.

O moćna ļubavi, pokli me tva strila
ovako zatravi kroz ovu od vila,
tako t' plam ļuveni i zlate tve strile
na svitu po sve dni slavļene vik bile,
moļu te ja milo, ne čini, da ima vlas 5
ijedno vik grčilo za smutit moju slas,
neka, čim tja gredu dni kratke mladosti,
me vrijeme provedu u slatkoj radosti.

142.

O moćna meu nami neumrla ļubavi,
kojoj plam s strelami na svitu svak slavi,
mom srcu ni poraz, da ga si ranila,
ako tva mala slas toliko jes mila,
slas, ka um zanosi, ter ne vim ja riti 5
stvar, ka se jur prosi meni sad na sviti.

2 plam strelami.

143.

VRH SREĆE.

O pravdo prisveta o bože jedini,
nu gleda', prokleta zla sreća što čini:
hoć' ona svakih tih, ki tebe it čtuju,
u mukah prem čudnih da vazda stanuju;
a ti, ki proć tebi zledno idu svaki dan, 5
da sveđer pod nebi imaju miran stan.
Bogactva, ka ima na svitu, vidi svak,
jednim ih vazima, a drugim dava pak.

Nijedan vik krepak red na svitu nije u ńoj
pravednim daje zled, a zlima tih pokoj. 10
Ńe huda tonota kroz ńe moć srditu
vik krepka života ne ima na svitu.
Ne mogu neg reći pravedno ja sada,
laživo hineći vas saj svit jur vlada,
čijem čini, da vrvi zla boja tužni rat, 15
dostojstva ni krvi ne hoće razbirat.
Zakona ne ima, istinu da brani,
mlace nam vazima, a starce zle hrani.
Odluke sve naše i naša ufanja
zatvara u laže kroz zla ńe vladanja. 20
Bivši ona pod nebi na svitu po sve dni
nekrepka u sebi promjene sve čini,
ter hudi ńe poraz i ob dan i ob noć
uzima svitlim vlas, a tamnim dava moć.

18 *ak.* ove *mj.* zle. 20 krozla.

144.

VRH SREĆE.

Gledaj, srećo, moga jada:
ja veće krat bih u boju,
nu vik tako zledno u znoju
ne ostah rańen kako sada.
Veće puta putujući 5
ih po daždu u zloj snazi,
ma nigda me daž ne skvasi,
kako sada doma idući.
Veće rijeka pješ prigazih
i zla ne imah u taj vas rok, 10
a sad, što ktih mao prit potok,
na zlu mjestu zlo se upazih.
Mnogo travu brah godišta
końu momu po livadi
tońer, gdi se drača sadi, 15
i nigdar mi ne bi ništa.
A sad svijesti s njekom slipom
ubrat kteći jedan cvit ja
skrovno iz kruga zla me zmija
peči u srce zlim nalipom. 20
Ja ińah kako dobri taj drug,
ki ne sumńi nigdje, di je,
a ne scijeńah, da se zmije
pod cvijetjem viju u krug.
Í prije patih morske smeće 25
i vik prs me ne poboli,
a sad, što me mao val poli,
stuži mi se prem zlo od veće.
Bez potrebe i u potrebi
ja veće krat bez zazora 30
plivah strašna, čudna mora,
i vik srcu zled mi ne bi.
A sad što se, čudne stvari,
u jedan lokań spustih malo,
u ruke mi veomi zalo 35
i u noge grč udari.

Igrah mnokrat ja s vilami
u pustoši vihrijeh gora,
i u tem ne čuh vik umora
jak taj mramor tvrdi kami. 40
A što sad mal s jednom stoje
skoknuh, tač me stavi u smeću,
da za vele dana ne ću
čut u meni snage moje.
Mnogo voda pih po sviti 45
mutnih, i zdrav vazda jur bih,
a što bistre sad se napih,
za srce me zlo uhiti.
Mnokrat mene žeđa zani
ljeti loveć proć daleče, 50
nu me ovako vik ne upeče
taj privruči zrak sunčani.
Patih muke, trude i jade
i prî u njeke dobre me dni,
nu vik, jaohi tužnu meni, 55
trudnij ne ostah nego sade.
Mnokrat ruse brah kraj vode
i ne bi mi zlo nikade,
a što utrgnuh jednu sade,
zlo mi drača dlan probode. 60
Za toj vele: mnogiš satvar
u mao jedan čas stvori se,
ka pak, vjeruj, ne zgodi se
u vas čoeči život nigdar.
Čudne ti si, srećo, ćudi: 65
čoeka gladiš dugo vrime,
a pak ga u čas jedan zlime
jadom tvoja zled utrudi.
Njegda stoje kola tvoja
pravo, a njegda doli srte, 70
lje se u okolo vazda vrte
u neredu bez pokoja.
Sad si blaga, sad srdita,
sad u ledu, sad u cvitju,
nekrepka si u tvom bitju 75
i u svem vazda promjenita.
Puziva su i plaziva
tva blaženstva puna smeće,
za to se uzdat ne ću veće
u obećanja tva laživa. 80

22 *ak*. gdi. 38 *ak*. vitijeh. 64 *ak*. *nema* u.

145.

U HVALU PASTIRA, KIH ŽIVOT JES BOĻI, NEGO*) SVI INI ŽIVOTI OD SVIJETA.

Blago vami, o pastiri,
ki živete bez zlijeh voļa
gdi sveđ teku pokraj poļa
tihe vode bistri viri.
Nijedan vas se it ne mori 5
oko vrata zlijeh građana,
ni oko dvorna toga stana,
i se pravda huda tvori.
Vam taj vrli tere smini
i ne daje zle pokore, 10
ni vas straši strašno more,
ko smrt mnozim prijat čini.
Čim se ki vas pićom čtuje,
vi bez sumńe slatko ite,
er se viku ne bojite, 15
da tuj tkogod vas otruje.
Vas zavidos ne skončava,
tuđe blago da želite,
er se samo veselite
o tem, što vam zemļa dava. 20

*) *db*. nego su. 3. *ak*. posred poļa. 5 vase.

Nije mańe vami drago
grabit, trovat, klati i bit
za po smrti pak ostavit
ko neizmirno velje blago.
Među vam se ne porađa, 25
ni mu date, da romoni
nepravedni nesklad oni,
ki meu sobom bratju svađa.
Svaki od vas rado uživa,
za sve er nisu vaši stani 30
tim mramorim sazidani,
u kih zled se svaka skriva.
Kad vam dođu koje prike,
u uboštvu se ne bolite,
ni u bogactvu oholite, 35
na jedan način živuć vike.
Iz vašega draga obora
sjutra ȥorom onda, kada
izvedete pasti stada,
drag se istok vam otvora, 40
ar pasuće sve po gori
vam pastijerka vaša mila
ne da, da vam huda sila
od ļubavi vik zled stvori.
S kome hode po dubravi, 45
ne imav nijedne vik boljezni,
vi spjevate slatke pjesni
u veselju i ļubavi.
Kad se dubje pak pomladi,
došadši vam primalitje, 50
sve razlike trave i cvitje
brat idete po livadi,
ko za dobit mir želami
u vjenačce postavite,
pak ńim čelo uresite 55
vašim gorskim tim vilami.
Još pod sjencom od javora
vi na travi na zeleni,
gdi vjetrici sve studeni
vjetre hladeć zemļu zgora, 60
na romonu ki slišate
bistre vode i studene,
u sne mile i žuđene
oči vaše zatvarate.
Vami daju po dubravi 65
stada vunu, žita ńive,
kim se čeļad činit žive
u veselju i ļubavi.
Za vas pčele na svit trude
med berući po tom cvitu, 70
ko je dano primalitu,
da gojiti rosom bude.
Vi na voļu vazda imate
grude sira, masla, mlika,
voća čudna i razlika, 75
koja ljeti uživate.
Svako je vaše čudno dilo,
znano lozje vi režete,
koje mnokrat još peńete
na brijestje toj ńih milo, 80
na kom rasteć u tišini
slatki dava sok od vina,
kim se srcu sva gorčina
čudno sginut na svit čini
Vaše čaše vi u slavi 85
gorskim cvitjem urešate,
kad zdravice napijate
u drag biljeg od ļubavi.
I kad plandit ide stado
gdi vjetrici tihi hlade, 90
vi činite čudne tade
igre, za dan strajat rado,
tere tako dobre voļe
u plandištu, gdi igrate,
put biljega svi strijeļate, 95
ne bez plate, tko udri boļe.

21 *ak.* nit je. 23 biti, *db.* bit 31 *ak* mramorom. 70 71 *db.* cvitju, pramalitju. 74 *db.* sire, maslo. 80 briestu, *db.* briestje.

A čim igre tej se traju,
svi slavici, ki tuj stoju,
milim pjesnim, koje poju,
vam razgovor vesel daju. 100
I kušavši rados velju
sa svim drazim tim žeļami
velmi milo jes tuj vami
trajat vrime u veseļu,
gledav zraci čime peku 105
uz dubrave tej zelene,
bistre vode i studene
gdi romoneć slatko teku.
Kad li pake zamirite,
da je došla s snigom zima, 110
s strelam, s mrežam i sa psima
svaka zvirja vi lovite.
Kad li rabeć trud prijate
do bijeloga deri danka,
slas tuj milu tiha sanka 115
u pokoju uživate.
A mi, jaoh vazda svudi,
mi građani na svit samo
život zao prem imamo
vrhu svijeh inijeh ļudi. 120
Nigda nam dan ne osvita,
ki nam ne da sto zlijeh tuga,
a vami je vik za druga
sve blaženstvo sega svita.
Pri nas jada svih je sila, 125
nam nesreća srce koļe
kroz svoje tuge i nevoļe,
koje na nas sve posila.

Od života sve tišine
slatke, mile vami dvore, 130
a nas jadi hudi more
ter nam život mrzit čine.
Tuj imavši vi čes velju
svim se može blažen riti,
tko uzbude svoj voditi 135
život s vami u veseļu.
Ovdi stojeć, dobro znajte,
ja životu velmi vašem
sad zavidim, čime kažem
slas, ku sveđer vi kušate. 140
Poznav dobra, ka su pri vas,
mnozi jesu kraļi bili,
ki su svoja ostavili
sva kraļevstva druzim u vlas,
da ih budu gospoditi 145
sa svijem ktjenjem i žeļami,
za svoj život među vami
moć veselo provoditi.
I taj život još činiše
oni dobri prvi ļudi, 150
ki na svitu bez zle ćudi
vas svoj vijek provodiše,
kada zemļa neorana
sama na svit plod davaše,
a iz dubja sve med vraše 155
svud okolo sa svih strana.
Jašuć gorom, ka svud ććaše,
bivši život ńih vidio
gospodičić jedan mio,
čim promijenit čes iskaše, 160
tuj pjesancu sam pojaše.

---

110 snigom. 111 strelam. 149 *db* jur *mj.* još. 151 bezle.

146.

GOSPODINU LUCI SORKOČEVIĆU I FRANU LUKAREVIĆU I ĐORĐU BARTOLI MILO POZDRAVLENJE PIŠE.*)

Prijateḷi moji drazi,
kojih narav svim darovi
vrh svih, od kih sad glas slovi,
velmi vridno prem ukrasi.
Kripos vaša taj s nebcsa, 5
kom sud vječni vas nadari,
sve otajne na svit stvari
razbiraje zgar doseza.
Vi poznate, za što suh pań
ljeti zene povrh gore, 10
za što je slano sińe more,
zemḷa teška a lak ogań;
zač mjesecu tom jasnomu
sunce svitlos svoju dava
i zač mu je pak skončava 15
u svitḷenju svom punomu.
I put vrelu znate pravi,
kime može čoek na sviti
i po smrti još živiti
u vječnojzi sveđer slavi. 20
Radi kńižne tej mudrosti
meu nam bivši ḷubav mila,
ka kušat mi kroz ńe diia
čini divne sve radosti,
videć, gdi se spravno carne 25
i velike teške plavi,
kim se mjesto naše slavi,
ųputiše za tej strane.
Zasve er nijeste u tom nadu,
ove stvari šḷu vam tamo, 30
neka znate, kako amo
mi živemo u ovom gradu,
u ovem vridnu slavnu gradu,
gdi Latinke lipe, mile
kroz skrovene, drage sile 35
svim ḷuvenim srca kradu.
Od kraḷevske sej države,
ka tih slasti dosta traje,
Ibla gora, koju slave
svi spjevaoci, taj plod daje. 40
Znam, da tamo ovi dari
mnogo boḷi nahode se,
nu čoviku primraze se
sveđer jesti jedne stvari,
pak mu ḷubav vaša slava 45
videć vam se reći prima:
s milom misli dar se uzima,
kad se z drazijem srcem dava.
Prim'te tim ga, kao bih i ja
vaš dar prijal z dobre voḷe, 50
za moć ńime kao god boḷe
dobit milos sih gospoja,
koje stvari, ke posila
tuđa zemḷa, tvrdo žude,
da u piću ńima bude, 55
izvan svijeh inijeh vila.
Ter nam daju mnokrat rati,
za tej stvari moć im naći,
er se i ńim kruh domaći
sveđ primrazi blagovati. 60
Kako no se, za uprav riti,
sgađa mnokrat tamo i tima,
kim moćete slasti ovima
dobro żeḷu utažiti.

---

*) *ak.* Gospodinu Luci Sorgo i Franu Luccari i Đorđu Bartoli milo pozdravḷenje. 1 mili *mj.* drazi, *ali opako, jer nebi bilo slika, ak. ima pravo:* drazi. 8 *ak.* razbirajuć. 25 carne *ostavih radi* strane. 30 *ak.* šḷem. 34 *ak.* gdi Latine lijepe vile. 50 *ak.* primal dobre voḷe. 62 *ak.* tako *mj.* tamo.

Uz stvar šlu vi još rečenu, 65
da se vaš um razgovori,
sgovor jedan, ki duh stvori
u besjedu odriješenu,
ki pročtivši ktite riti,
u tem pismu nova čina 70
je li dobra ka hitrina
sa neznanim har stvoriti?
I ako milos vi želite
učiniti za tim meni,
buduć tamo naš Rańeni 75
prijatel, ńega pozdravite,
i recte mu: pjesan draga
ku mi posla, tač je lipa,
da sva srca na svit cipa,
od luvezni ka su naga. 80
Još tako vam zle gorkosti
lubav ne dal' iskrovita
u tom gradu lipu od cvita,
u kom cafte sve liposti,
jur ako ste od lubavi 85
štogod hitro satvorili,
svaki s' od vas naglo usili,
da me stvari tej dobavi.
Er mudrosti vaše znaju,
da nas uče svjeti stari, 90
meu prijatelim da satvari
bit općene vik imaju.
Ako ovo, što sad pišu,
nije naredno u napravi,
uzrok dajte zloj lubavi, 95
kroz ku želno sve uzdišu,
i vik ka mi ne da mira,
ni radosti, ni pokoja,
hoteć mlados da se moja
u bolesti sve satira 100
Ne ću drugo sad pisati,
bog vam dao duga lita,
sve blaženstvo sega svita
s vašijem drazijem uživati.

65 u stvar. 82 *ak*. ne daj. 90 *ak*. svjeta.

147.

LOVAC U SMRT PSA SVOGA.

Sam iduć g zeleni zorome g dubravi
taj lovac Rańeni nemilom lubavi,
kom kako pozańe gdi voda viraše,
svojega psa nańe gdi mrtav ležaše.
Prasac ga zli divi ranio tuj biše, 5
čim soko jak sivi za ńime teciše.
I ńega zlo takoj rańena videći
u tuzi čemernoj ne može neg reći:
koliko jur zviri prid tobom, vaj, pade,
koje sa mnom tiri u lovu njekade! 10
Pri stadnoj nevoli gdi godi grediše,
naj verni i boli svih pasa ti biše.
Kad godi vidihu, da jih stup tvoj tiri,
velmi zlo treptihu prid tobom sve zviri.

ak. dubravi *bez* g. 9 i 14 pri tobom.

Lupeži prokleti i vuci sred gore 15
sad će se spraviti, da svako zlo tvore.
Gdi hoćeš da naša stada sad jur minu,
videći da straža verna im poginu?
Tim za tve ja dike u gori zeleni
građu sad kraj rike ovi grob kameni, 20
od tvoga imena za časno sloviti
neka t' vik spomena ostane na sviti:
ovdi ja verni pas ukopan sad stoju,
ki taku vridnu čas za vernos dostoju.
Gospodar moj ures ta mi kti stvoriti, 25
kako ki haran jes svim vernim na sviti.

16 *db.* svaka zla. 24 *db.* vridnu *mj.* vernu.

148.

VRH LOVA JEDNOGA.

Jezdeć ja jednome po jednoj dubravi
velmi se želome ma misal postavi
da bi mi kako moć ki god lov stvoriti
pri neg dan bude poć druzima svititi.
Na pokon svim slavnu ulovih k večeru 5
plovku, ka po travnu plovaše jezeru,
i on čas potekoh uzam ńu za time
tere ju zapekoh s napravam čudnime,
pak sjedoh vesel tuj pun želnoga ktińa
blagovat travu onuj, ku ocat načińa. 10
Mačka u toj zla pride u dilu himbenu
ter s ražńa tuj skide mu plovku pečenu,
i skrovno zasjede, da nitko ne zna toj,
ter moj lov izjede, ki žuđeh tolikoj.
Nu ki čtiš zgod ovuj, znaj dobro svis tvoja, 15
ako kad mačku tuj uhitit budu ja,
tako mi vik nemir u tuzi ne imati,
činiću na ńe pir sve miše dozvati,
neka zna, tuđu stvar tko na svit vazima,
kako vik on hud var s prijevare sve prima. 20

4 *db.* svitliti. 9 *db.* pun svakoga sminja. 15 *ak.* zgodu. 20 *ak.* zle *mj.* sve.

149.

Čuh njekijeh ja reći, još človik na svit saj
u tuzi živeći da pati plač i vaj.
Dobro jes živiti, istom da k starosti
bude on priniti dni od sve mladosti.
A ovo ja veļu sad, čoviku da boļe 5
jes umrit prî, neg jad kuša zle nevoļe,
blaženstvo najveće kad je š ńim na sviti,
sva dobra kad sreće budu se skupiti;
er boļe kratak put bez truda imati,
nego dug, a zled čut, da t' srce sve rati. 10
Toj dobro viđu ja videći, da meni
ļuven jad dodija u muci pakļeni,
ne kteći milosti da meni vik stvori,
neka u zloj žalosti trudno me cvil mori.
Boļe moj mladosti jur biše umriti, 15
kad u ńe milosti živļaše na sviti;
ar ne bih nevoļe, vaj, patil zlo dilo,
ka srce me koļe toliko nemilo,
da život zvat se moj drugo sad ne prima,
neg živi nepokoj, ki svrhe ne ima. 20

150.

JEDNOMU, KI SE RIČIMA MOĆI VELIKE ČIŃAŠE, A PRIKOR NA POKON VELIKU[a] PRIMI.

O ti, ki ričima oholo besjedeć
među svim tamnima moreš se prvi reć,
stavi se tva sila, ka ludo sve vika,
od veće ter krila ukaza velika,
a malo pak ńima prem sasma poleti, 5
ter stvarim svojima sam sebe ošteti.
Gore se tej tvoje sve bređe stvoriše,
a male njekoje pak miše rodiše.
U tonot uveznu, koji se ne smiče,
i lijevom tvu desnu u laktu odsiče. 10
Hotjet se sa mnome natjecat, gore t' bi,
er časti vrednome svu slavu izgubi.

[a]) *ak.* velik. 11 hotje t' (?)

Zlotvore hudi moj, dobro se mož stavit,
u pričah što ti toj ma pjesan kti pravit.

151.

GOSPODINU FRANU LUKAREVIĆU, PRIJATEĻU SVOMU.

Da su me snižene moći sad kriposti
poredom takmene tvojojzi vridnosti
činil bih svud glas tvoj, ki mali sad vide,
k nebesom tolikoj visoko da otide,
da meu sve ostale, ke su se vidile, 5
tvoje bi tej hvale najprve svim bile.
Nu ako kom srećome s vremenom ikada,
znaj, ovo pismo me, ko pišu ja sada,
spjevano aliti čteno gdi uzbude
tebe cić na sviti, što misli me žude, 10
svi ļudi viditi dobro će moć tada,
kako čas stvorit ti želil sam njekada
žudnime žeļami zaradi ļubavi,
ku razum meu nami od pisma postavi.

12 stvoriti.

152.

GOSPODINU MARKU RAŃINI, PRIJATEĻU SVOMU.

Pokli se na razum jedini na sviti
prihitri taj tvoj um sad hotje staviti,
čin' s veljom ļubavi, da stupi tvoji slide
taj desni put pravi, ki mali sad vide.
Ne moj čin't' nikada za uma bit zrela, 5
da te čin pripada tjerat trud do čela;
er na vrh tko žudi ke gore visok doć,
trijeba je, potrudi prije toga da svu moć.
A tomu razlog prik nije, bivši rečeno,
u zemļi stoji vik svud zlato skroveno, 10
što veći nepokoj pri budeš podniti,
sve ć toj, znaj, veći broj pak slave dobiti,
ka ti će činiti, da u duga vremena
bude glas živiti od tvoga imena.

5 ſrila.

153.

GOSPODINU ǴUHU RAŃINI, PRIJATEĻU SVOMU, RAZGOVOR U SMRT BRATA ŃEGOVA DAVA.

Ako te na svit saj smrt z drazijem rastavi,
na svemu hvalu daj višńojzi ļubavi,
nikako ter ne moj pateći tej smeće
cviliti tolikoj žestoko odveće.
Plač poda puku zlom, ki misli ne stavļa, 5
stvorenje stvorcu svom kako se odpravļa.
Tebi se meu svime podobi na saj svit
porazom svakime nesreće rug tvorit.
Taj smrtna huda čes, što ga je skončala,
život mu vječni jes ne hteći podala. 10
Iz zemļe hotivši da žito novo gre,
trijeba je, razgńivši prije toga da umre.
Tač nami prije vsega trijeba se rastavit
životom, višńega hoteć se dobavit.
On sada, mogu rit, da mirno pribiva, 15
er trga svih dobit besvršnu uživa.
Svijet je ovi perivoj, sunač zrak nad kim sja,
u komu velik broj jes voća i cvitja,
a stvorac od zgore nad svima gospodar,
utrgnut ki more, kad hoće koju stvar, 20
ki mnokrat opći pak brat' stvari zelene,
cić da ih sunač zrak ali led ne svene.
Znaj, more tko brodi sejsvitne nevoļe,
što ga se slobodi prije, toli sve boļe.
Tim pravo ni, tuga da s tobom boravi, 25
ako se od duga on robstva izbavi.

11 i*ſ*emglie. 13 *db.* svega. 14 — ž životom.

154.

GOSPODINU MAROJU MAŽIBRADIĆU.

Na znanje pridrago nastojat svak ima
veće neg na blago, ko sreća vazima,
er znanu nigda glas, još da umre, ne umira,
danu se svaki čas to više prostira;

a bogat mogu rit, još dobro ne mine, 5
a on čas mu na saj svit spomena pogine,
bogatac mnogo je bil', kih se sad meu naju
spomena sva izgubil', ter se već ne znaju;
a vik će hvaļena bit, ino ne more,
meu nami spomena od Šiška i Góre; 10
er stvari kamene sve na svit lipsaju,
a samo spomene od mudrih ostaju.
Tim pustit taj ne moj put, mali ki vide,
po kom si stupaj tvoj uputil da ide;
za č ako sveđer taj budeš drum sliditi. 15
krunu ćeš vječnu, znaj, na čelo tve sviti,
i ako se dostoja čas dobro činiti,
pisma će vik tvoja na svitu živiti.

6 na svit saj, *db.* i *ak. pravo.* 14 *db.* po komu s'. 15 *db.* put tvoriti, *ali precrtano i pripisano:* drum sliditi.

155.

REČENOM GOSPODINU MAROJU.

Ne bivši dobro vik, spjevče moj jedini,
jedan čin da človik na svitu sve čini,
dođ k meni malo sad, ako je tva misal
svim pomna za naš grad tej kńige ispisal',
na ovi dvor mili moj sazidan na vodi, 5
pod koji drijeva broj svakojih dohodi,
daj na glas Serena, ki uza ń dan trate,
jeda t' se ļuvena spjevanja povrate,
ka njekad medena bihu tač na sviti,
da će ńih spomena ne malo živiti. 10
Nagleći jezik moj sve t' ovo sad kriči
za moć muk kao taj tvoj čin't' razbit u riči,
i ne ću pustit stvor od pjesni spjevati,
dokli se na govor moj budeš ozvati.

8 doch. 5 *U dubrovačkom rukopisu ima sa strane k ovomu stihu pripis:* Bržac ovi dvor bi na Vručici u Ratu kod Trpńa gdi je još ostatak od građe urešen pjesničkijem orńima istoga spjevca. — *Na ovu je poslanicu Maroje odgovorio pjesmom, koja je prvomu izdańu dodana na kraju kńige i koja je štampana među Mažibradićevijem pjesmama u XI. kńizi str. 106, ali ńešto mańkavo, sa to se ovdje preštampava:*

VRIDNOMU I SVAKOM KRIPOSTIM UZVIŠENOMU GOSPODINU

DIMKU RAŃINI MAROJE MAŽIBRADIĆ ODGOVOR ČINI.

Dijeli se sa vrela tve rike ļuvene
ļubav tva vesela i dođe do mene
s kriposnim kńigami, složiv ih u pjesan,
vridnos tva meu nami s kih će bit noć i dan.
Znam kripos i svoj glas ne da mi očiti, 5
za č tvoja svitla čas svitlostju tač sviti,
da mnoge tamnosti našega jezika
prosvitli zadosti, da će sjat do vika.
Nu velja prijazan, prijateļu dragi moj,
kojom se zavezan nahodim tolikoj, 10
da uzla stvar koja neće moć do vika
razdrišit, ne ću ja, ni mańe smrt prika,
toj željeć, da i ja upored s tvojime
uzročim, da prosja i trpi me ime.
Teško je breme toj, ko vridnos tva prosi, 15
pjesnivče dragi moj, i hoće da nosi,
slavica od vrana za č ni moć pritvorit,
i zemļa puštana ne može plod plodit;
u dugo za č vrime zgodit se toj bude,
i svoje da ime tkogodi zabude. 20
Ti žudiš ļuveno, toj dobro viđu ja,
da zlatom takmeno rđavo gvozđje sja.
Rijeti ću ovu stvar: ako je što bilo
u mene ikadar, sve se je zgubilo.
Za tijezim pak pjesni, nije način, da tvori, 25
tko žive s boljezni i koga plač mori,
kako ja, ki veće ni sam moj ni sam živ,
koga su nesreće satrle i gork gńiv,
u komu ni reda, u komu zdravja ni,
ki sve smrt pogleda, nemilo ka mu ckni. 30
Od moje nesreće ne ću ti već pravit,
za mir tvoj u smeće i srce ne stavit,
jer kad bih nevoļe izrekao stoti dil,
ku ja znam najboļe, ni, tko bi ne suzil.
A što me razum tvoj u pjesneh sad slavi 35
govore, da znam toj u bilju i travi,

ke sunce daž plodi na zemļi, a s nebes,
u kojih dohodi toliko vridna čes;
ter uz toj naravi otajna hoć da znam,
i hoćeš ļubavi da tvojoj odvjet dam. 40
Znam dobro, da ganu ļubav te ma na toj,
ka hoće da stanu, gdi mudrih stoji broj,
hoteći stvar malu veliku učinit
i dat joj pohvalu, toj mogu procinit.
Razum tvoj dohita sve stvari zlamene 45
ne samo što pita za ļubav sad mene,
ter da ja reku što, o tomu govore,
prilit bi bilo to vode malo u more.
Zoveš me na dvor tvoj, sazidan na vodi,
gdi plavi velik broj svakoji dohodi, 50
i morske gdi vile pjesni ti spjevaju,
i ke te tač mile, da živeš u raju;
a sve toj, jer tvoja vridnos hoće i žudi,
da se pamet moja na pjesni probudi.
Ako t' su boljezni, zov' me, da se t' bolim, 55
a ne moj na pjesni, velmi te sad molim;
za č spjevat nije mi moć, kako ti od zgar rih,
u meni nije moć, neg sam pun tuga svih.
Najposli posla mi tva vridnos lis bio,
koji sam sųzami za rados primio; 60
kraļevi i carevi ke šļu tijem, ke mile,
za vrijedne ke stvari hitro milos dile,
neka tuj pitaju, što srce ńih žudi,
toj da se plaćaju htinja ńih i trudi.
Hvala ti velika na tojzi milosti, 65
koj da je prilika rijeti mi nije dosti.
Za to t' ja stvar inu ni želim ni pitam,
neg milos jedinu, koj život obitam,
da u ńoj ne pristav, do sada kako je,
uzdržiš mu ļubav i stvari sve moje, 70
i ako po sreći zgodi se kadgodi,
da budem ja steći koji dio slobodi,
srce me skroveno u djela očita
dati će ļuveno, što t' stidom obita.

156.

Čim more plivaše Leandro u noći
za toj, ku želaše, veselo moć doći,
gledajuć na jedan plam malahan ogńeni,
ki mu bi vazda sam put za dvor ļuveni,
i plijuć on takoj, za raj drag uživat, 5
od vala hudi boj poče ga dobivat.
Gdi vidi, da ima vik skratiti on tadaj,
izdriješit kti jezik u romon slatki taj:
o more, boga rad, kroz hudo tve dilo
što se tač kažeš sad proć meni nemilo? 10
kroz vale smućene mojojzi mladosti
oh ne moj obćene zabranit radosti.
Nu ako tolikoj ti sada na sviti
želiš mi život moj na svrhu doniti,
moļu te, kroz tvoje tišine daj mi vlas, 15
da mogu od moje ja žeļe kušat slas,
a toga pak po tom kad prijam tuj rados
na uzvrati životom rastavi mu mlados.

2 *db.* i *ak.* k toj. 7 *db.* gdi videć. 8 *db.* u tužni romon taj. 11 *db* studene, *sa strane:* smućene.

157.

O vilo ti, koja pod tvu vlas stavi me,
kadgod moj celov ja sadružim s tvojime,
duša ma izide iz srca veselo,
ter pake tuj pride od usti na čelo,
i tuj ti kroz tuj slas, jak da se otravi, 5
uzdiše svaki čas veselo s ļubavi,
kroz slasti medene ka ju tač zamrsi,
da hoće studene ostavit me prsi,
za u te pak tvoje (ranam svim za nać lik)
uljesti, u koje veselit mni se vik. 10
Nu za cijeć er onaj odluka, pod ku jes
stavļena na svit saj, za slidit tvoju ćes;
kroz nidnu jur satvar ne da joj, mene van
da može ikadar živiti čas jedan.
Ustavi stupaj svoj uzdišuć, nu paka 15
ukaže, koli ńoj mučna je stvar taka,

1 potvu. 2 kadgod ja moj celov, *ali onda nema slika.* 8. isrca.

koja joj svim na svit brani, jak sobome,
da živit i umrit ne može s tobome.

158.

Gospođe, život moj ku služit' sam obra,
bivši ja sluga tvoj, za što mi ne ć dobra?
za što me svaki čas skončaješ to veće,
koliko da poraz ne znaš me nesreće?
Lipotu tvu dvore većma se na sviti 5
nikako ne more nijedna stvar ļubiti,
nego li ja tebe i ļubim i dvorim,
rad koje sam sebe ne štedim da umorim.
Taj ti zna dobro vid tvoj na svit jedini,
a nu mi zapovid kugodi učini, 10
da bih znal nevoļe sve na svit podniti,
ne ću t' vik iz voļe nikako iziti,
na službi er tvojoj već voļu umriti,
u družbi ļuvenoj neg z drugom živiti.

159.

OVU PJESAN IZE IZ MOSKA, STAROGA SPJEVAOCA GRČKOGA JEZIKA.

Jednom se prigodi, onaj vil, ku pjena
na svitu porodi od mora studena,
sve čedo ļuveno sgubila da biše,
rad koga svršeno u srcu cviliše.
I videć, na sviti da mira nije ńoj, 5
umrlim praviti tuj vaze ovakoj:
od sina ako glas bude mi tko dati,
od mene taj će čas lip celov prijati;
toli ga tko bude dovesti meni, znaj,
za svoje sve trude, ke uzme on tadaj, 10
ne samo prijat celov ńegova hoće ćes,
nu drugi, znaj, darov, ki vredniji mnogo jes.
Ter tkogod bude poć ńega tuj iskati,
biljezih on će moć po ovih ga poznati:
čedo je mlado toj zamirne prilike, 15
na svit saj u kojoj čudne su sve dike;

9 *opako naštampano:* toli ga dovesti tko meni bude, znaj *db. ima pravo*

rudokos i oči žestocih odveće,
iz kojih gdi skoči, svud plamen vruć meće.
Puti on ni bile, nu plamu takmene,
u koj su sve sile od ogńa skrovene. 20
Slatku rič svim čini, besjedu kad tvori,
nu u srcu to mu ni, što ustim govori.
U ńemu čudna moć na svitu sve živi,
utažit ni ga moć, kada se razgńivi.
Kadgod stvar ku stvara, djeluje ter čini, 25
vuhveno sve vara i laže i hini.
S malima rukami, nu ńima daleče
meće, kteć da nami ka god se zled steče,
i ńim stril' ogńene tač hitro poteza,
da i strane pakljene kad godi doseza. 30
Go hodi strelami, kao ptica leteći,
u srcu vilami i ļudem stojeći
Malahat luk ima i na ńem malu stril,
s kom se mnokrat prima, i nebu da da cvil.
S trkačom zlatime, gdi se strile hrane, 35
nalipom ke zlime sve su zlo trovanc;
ke budué ogńene, ńimi se tač brani,
da mnokrat i mene, svu mater, izrani.
Sva je š ńim nemilos, ter mnokrat zlim dili
i svoju on mlados žestoko ucvili. 40
Plam nosi u ruci, kim čini, sunač plan
da pati u muci žestoku boljezan.
Ako moć ka znana uhiti čedo toj,
meni ga svezana dovesti kti takoj;
i ako bi cviliti stat vazel s tej strani, 45
ne moj se smiliti, ere te privari;
toli bi smijeh tvorit tuj vazel s tej strani,
ne daj smijeh privarit da tebe tuj bude.
Ako bi još hotil celov dat on tebi,
za moći uteć cvil pripravan tuj sebi, 50
ne daj se kroz taj blud celivat tva sila,
er celov otrov hud na srce posila.
To li bi po sreći, himbeno čim cvili,
ktil ti tuj još reći: moj dragi i mili,

9 *db.* k plamu. 34 *ak.* dava *mj.* da da. 43 *db.* a ako.

evo t' sad bez sile darivam na sviti 55
plamen, luk i strile, a kti' me pustiti,
ne uzmi toj nigdar, za hudo er dilo
ta je vas ogńem dar ograđen nemilo.

55 besile. 57 *db.* nikadar.

160.

PJESAN OVA KAŽE, DA RIJEČI BOŽIJE U SEBI NIJESU PROTIVNE; IZETA IZ PULČA SPJEVAOCA GRČKOGA*)

Biv bređa mnom mati, otide za mir svoj
u bogov prašati, što se će rodit ńoj.
Febo joj hti riti: od tebe, ženo, znaj,
muška se roditi glava će na svit saj;
a Marte: žena će od tebe iziti, 5
na svitu koja će svim se moć viditi.
Juno pak mo|ena reče joj za tima:
polumuž polžena rodit se teb' ima.
I tako zgodi se. Kad se ja porodih,
u meni vidi se i žena i človik. 10
Opet još prositi ide ih mimo toj,
kom imam svršiti ja smrti život moj.
Marte krs, Juno mač, a Febo voden kraj
reče joj, kroz hud plač dat mi će smrtni vaj.
I toj se sve takoj na pokon jur sgodi: 15
dognav me stupaj moj, gdi rasteć dub rodi,
tuj se uspeh ja tade, ki vodu sjeńaše,
mač mi van ispade iz pasa, gdi staše,
i na ń tuj pri strani ja padoh lazeći,
a noga na grani osta mi viseći, 20
doli pak glava mi k vodi se prikuči,
ka s čudnim mukami jadno me izmuči.
Sgodi se meni tač, da svrših ja moj vik
kroz vodu, krs i mač, biv žena i človik.

*) *Ne grčkoga; biće to talijanski pjesnik iz Fiorence Luigi Pulci, ali mi isvor pjesmi naći nije pošlo za rukom.* 11 *ak.* prosit ih idem ih. 17 sjegniasce' *ak.* sjegnasce *možda:* scjeńaše. 13 *i* 24 *ak.* kras *mj.* kars, *opako.*

161.

Životu nemili, pun svake nesreće,
koji me ucvili žestoko odveće;

životu, pokoja ki nikad ne vidi,
tač tuga svakoja teško te uvridi;
životu, komu ćes odluči na sviti, 5
da ima zlu boles u tugah patiti;
životu, u dilu ki nidnom ne imaš
radosti kroz vilu, ku sveđer svud tjeraš;
životu, sebi sam ki tugu zadaješ
kroz ļuven žestok plam, čim se zlo skončaješ; 10
životu, ki meni istomu dotrudi,
toli jad pakļeni mom srcu naudi;
životu, ki živi moreš se riti vaj,
toliko razgńivi tvoja me muka saj;
životu, vik mi dan dan jedan ne prođe, 15
kad sto zlih boljezan na mene ne dođe;
životu, kom ne će ni smrt se ozvati,
da se me nesreće jad na svit ne skrati.

---

3 *ak.* ter *mj.* tač. 13 *ak.* možeš. 18 da se me jad sreće na sviti ne skrati.

162.

NADGROBJE ŠIŠMUNDA MENČETIĆA.

O Šiško razumni, čestiti odveće,
koga glas svim se mni da lipsat vik ne će,
ļuvenim ki njekad goril si plamenom,
pokoli ležiš sad pod ovim kamenom,
i pokli t' nikada ne vidih priliku, 5
ovu t' rič ja sada govoru za diku:
među sve gizdave blažena gospoja,
ka dike i slave na svitu dostoja,
razliki ovi broj od cvitja zelena
postavļam sad na tvoj grob svitla kamena, 10
i čim čas pripivam, u koj glas tvoj slovi,
suzami polivam mramorni grob ovi:
užival' duša t' raj u družtvu tvoje vil,
a zemļa na svit saj laka ti kostem bil'.

---

13 *ak.* tve vile, *opako.* 14 *ak.* kostim.

163.

U ISTOGA.

Putniče dragi moj, molim te s ļubavi,
ne brzaj tolikoj, nu stupaj ustavi,
ter pozrit kti sade, uprašav pak mene,
što su ove sagrade s mramorom kamene?
Ovdi, znaj, spjevalac Šišmundo počiva, 5
ki svu čas svih mladac svom časti dobiva.
On svomu hotenju ne postavi platu
u dragu kamenju, u srebru, ni zlatu,
nego li u tu stvar prem sasma čestitu,
ka sginut nikadar ne može na svitu, 10
i za sve er susta smrtni ga zli poraz,
u sto mudrih usta sad žive ńegov glas;
ar pisma ļuvena tač mudra ostavi,
da će vik spomena živjet mu u slavi.

2 *db.* nu tvoj stup. 4 *Gaj:* sgrade. 5 *ak.* odi. 7. hotinju. 12 *db.* žive sad.

164.

U ISTOGA.

Putniče, boga rad, pokli te bog doni,
ovomu grobu sad časno se pokloni,
i tako t' u slavi živjeti počteni,
od cvijetja vijenac svi' na grob mu kameni,
Šišmundo spjevalac počiva pod kime, 5
koji će vrh mladac svih živit sve vrime.
Š ńim pjesan isteče i š ńime zapade,
sginuti, što reče, ne će mu nikade.
Od boga ni sad već aliti od vila,
da umi čas itko reć u pjenja taj mila. 10
Tijem spjevci pjesnima spjevaocu stvor'te čas,
ki vam put svojima otvori za steć glas,
neka po sve vrime, dokole trpi raj,
ńegovo toj ime sve žive na svit saj.

165.

U ISTOGA.

Šišmundo, ki mile tač pjesni ostavi,
da te vik sve vile hvaliće u slavi;

dobro ja tebe, znaj, poznam, svim da vike
ne vidih na svit saj očim tve prilike.
I čińu t' čas sada, ter mi si u scini 5
rad pjesni, njekada koje ti učini.
Na ova, vaj, vremena, pokońa ka broje,
nitko ni, ļuvena pjenja već da poje,
od kole ti umri, pjesnivče, iz koga
kladenac vrijedni vri od znanja svakoga, 10
ma kako umrije, rih, kako toj tih riti,
ako u usta sto mudrih ti živeš na sviti?
ere ta samo mre i gine s vremena,
spomenu ki svu stre od dobra imena.

9 ak. pjesniče. 11 *ak.* htih. 12 ako usta *ak.* ak u usta.

166.

U ISTOGA.

Bivši ti, ki gledaš, tko je ovo, znati rad,
ovdi, znaj, Šiško naš spjevalac leži sad.
Od pjesni u ńem dar videći s čudesi,
uze ga višńi zgar, da mu raj uresi,
i da mu kriposti, umrli ke žude, 5
u vječnoj svitlosti spjevati da bude.
Putniče, moli tim zgar boga od nebes,
da laka vik kostim na svit mu zemļa jes.

167.

U ISTOGA.

Sišmundo veliki, ki spjeva skrovene
tej pjesni u diki od želе ļuvene,
ne moguć kamenu sagradu zgraditi
podobnu imenu ja tvomu na sviti,
tvojemu pepelu u żeļah velmi rad 5
ovu ja veselu mu pjesan spjevam sad.
Dokli god na svit saj, ošad noć mrkla van,
uzvodi ʒora taj umrlim bijeli dan
leteći vik svudi i stječuć veću čas,
po usteh od ļudi iće tvoj vječni glas. 10

168.

NADGROBJE ǴORE DRŽIĆA.

Putniče, ki gredeš u slavi ļuveni,
moļu te, da pozreš ovi grob kameni,
i pak mu učin' čas poklonom svis tvoja,
za č ńegov vječni glas svaku čas dostoja;
spjevalac er Ǵore ovdi sad leži, znaj, 5
ki pjesni sve tvore dobil je vječni raj,
gdi u pjesni prave, kojih zrak svud siva,
sve hvale i slave višńega pripiva.
Kad huda zla kripos od smrti na ń dođe,
od pisma sva lipos pod zemļu š ńim pođe; 10
spjevalac nijedan vik ne ima na sviti
slađi ńega jezik za pjesni činiti,
nališe ļuvene, u kih kti skazati
sve stvari skrovene, ke trijeba jes znati.
Nitko već sada ni, umjetno da piše, 15
na naše ove dni, na koje sve lipše.
Sad vile gizdave spjevalac ne imaju,
da lijepe ńih slave u pjesneh spjevaju.
Putniče, pođi tja ter slidi taj tvoj put,
što želje, sve ti ja podobno činih čut, 20
gdi bivši ovi dan ńegovo čul ime
velmi si, znaj, držan očima tvojime.

---

3 *db.* s poklonom. 18 *ak.* naj liše. 18 *ak.* pjesnih.

169.

U ISTOGA.

O spjevče hrabreni, koga svijet sad slavi,
ja pastir Rańeni žestokom ļubavi
na grobni tvoj kami za slavno tve bitje
punima rukami prosipam sve cvitje,
još nošu t' mirise s vońima čudnima, 5
er tebi prosi se taka čas i prima,
i ovi lovor mlad sađu sad kraj rike,
neka ti čini hlad nad grobom u vike,
i slovo po slovo u ń pišu pak za tim,
me novo pismo ovo neka je znano svim, 10

da t' lipsat ne more u nijedne ime dni:
Ovdi leži Ǵore pjesnivac razumni,
ki pjesni tač spravno i hitro satvori,
da vas svit prem slavno sad o ńem govori.

14 *ak.* da vasaj svit slavno.

170.

U ISTOGA.

Ļubavi, dobro znaj, er tvoja sva pala
jes s Ǵorom na svit saj slava čas i hvala;
pod zemļu otide, da već vik s tobom ni
oni, ki tve slide slidil je sve svoje dni.
Znanje, kim sve človik u pismu diči se, 5
u nikom veće vik pod nebom ne zri se.
U našu potrebu tko nam će skazat moć
pravi put, ki k nebu vodi nas dan i noć?
za našoj boljezni razgovor podati,
tko nam će već pjesni vesele spjevati? 10
Hoti mi kazati, o smrti zla, prika,
za što htje skončati tač slavna človika?
Istina da li je, da li se reć prima,
da stvari vrednije vazda smrt uzima?

171.

JEDNOMU ZAVIDNIKU.*)

Zavidnik njekoji sve huli me pjesni,
ki se zvat dostoji u svemu nesvijesni.
Ńemu zla nenavis, ki tuđu zled želi,
tač velmi stisnu svis, da ne zna, što veli.
Nu se ni čuditi, ar noćna ptica onaj 5
sunač zrak vik zriti ne može na svit saj.
Zavidos otrovna kroz ńe zled očitu
vazda bi protivna kriposti na svitu.
Jade zli, s čemera jošte ćeš puknuti,
videći ma pera k nebesom dignuti 10
ne mnogo daleče od Šiška i Ǵore,
kih pjesan glas steče, ki sginut ne more

*) *db.* u jednoga zavidnika. *ak.* drugomu nenavidniku. 8 *svuda:* zli, to. 4 *ak.* želi *mj.* veli. 5 *ak.* er noćna.

na zemlji nikade, kao dobro svit vidi,
gdi od ńih svak sade u slavi besidi.

172.

ISTOMU.

Zavidni zleče moj, komu zla nenavis
kroz ńe zli nepokoj svu čini zgubit svis,
kao s hulbam ludima sva pamet pobjesni,
oštrim ti zubima sve grizeš me pjesni.
Vrh mojih satvari čineći Midin sud, 5
jak s njeke da hari biti će taki trud;
istom čuj, da ti se ne zgodi jedan dan,
jak ńemu sgodi se sudeći zlo pjesan;
er zavis ranu, znaj, na zdravu satvara,
kom sebe na svit saj, ne drugih, umara. 10
Ja ću čin't jak putnik, ki svim rič da zlu čut
bude, on ne će vik ostavit dobar put;
duša ma pored s tvom da ne bi riku onu
išla pit, gdi z glasom spomene sve tonu.

4 *db.* oštrimi zubima.

173.

GOSPODINU SIMU RAŃINI, PRIJATELU SVOMU.

Kńižniče dragi moj, ki mudros slideći
sve želiš tolikoj prijateļ se moj reći,
svih starih ļubavi, od kih glas još slove,
ti s' izgled prem pravi na naše dni ove.
Orestu Filade pravednu vjeru dav 5
nije nosil nikade veliku tač ļubav,
ni vridnom Piritu Teseo hrabreni,
rad koga na svitu podni trud svršeni.
Ni vik se, mńu, reče, u tuzi čemernoj
Kastoru Poluče da vjeran bi takoj, 10
ni nosi Pitija Damonu vjeru, znaj,
ku nosi čes tvoja meni sve na svit saj
rad tvoje velike dobrote, kojoj ja
ne vim nać prilike, sve što zrak sunač sja.

174.

Blažen plam, luk i stril najprije kad meni
u tuzi zada cvil žestok jad ļuveni;
blaženi zavezaj, ki moju vlas sveza
kroz tuj moć na svit saj od tretih nebesa;
blažena odluka, ka naj pri odluči, 5
ļuvena da muka život moj zamuči;
blažena ova čes, ka čini na mene
da bude doć boles od žeļe ļuvene,
pokli se moj poraz i ļuto grčilo
u dragu svrnu slas od veće prem milo. 10
Blažena budi moć i siia i kripos,
ku podnih dan i noć slijedeći ńe lipos;
blažene sve rane, ke prija srce me
služeć ńe izbrane liposti sve vrime;
blaženi svi gńivi, ke podni bitak moj 15
trpeći jad živi u muci neredno j;
blažena muka i trud, uzdasi, plač i vaj,
ke kroz ńe gorki sud podnil sam na svit saj
pokli se ja veļu sad vesel u meni,
ļuvenu što žeļu slidil sam sve moje dni. 20
Blažene sve zvizde, pod kih sam složen vez,
koje mi ńe gizde čin'še zrit lip ures;
blažena i kripos, silovat ka me kti,
izvrsnu da lipos budu ja ļubiti;
blažena gluha smrt, koju zvah tolikoj, 25
da mene bude strt u muci ļuvenoj;
blažena na svit saj budi vik po sve dni
studena sumńa onaj, kom srce sve kopni,
pokli ma ļuvena vil mila na sviti
mene hti blažena vrh blazih stvoriti 30
Blaženi budi dan, ki strajah idući,
i noći, koje san ne združi plačući;
blaženo me stanje, ko sam ja satvorih,
kroz žeļno plakanje, čim lijepos ńe žudih;
blaženo blijedilo, ko steče moj obraz 35
kopneći nemilo na suncu kako mraz;
blaženi ratni boj od hude nevoļe,
kom srce tolikoj me pati zle voļe,

1 db. pros. želih.

pokli mi svanu dan kroz ʒoru žuđenu,
kom mi bi način dan za rados ļuvenu. 40
Blažene boljezni, blaženi uzdasi,
blažene i pjesni, kim se čas ńe glasi;
blaženi pogledi, kim ona kroz smih svoj
srce me odredi, da služit bude ńoj;
blažena čes moja, koja me nanese 45
na ńu, koj svakoja stvorenja čude se;
blažena višńa moć bud vazda u vike,
ka čini na svit doć liposti ńe dike,
pokli sam dobro uprav, slideć ńe liposti,
veselom kroz ļubav nadiļen milosti. 50
Blaženo bud čelo, blažene i riči,
kojim se veselo ma mlados sad diči;
blaženi lip pogled, blažene i usti,
iz kih se kako med slatka rič izusti;
blaženi lip razum, ki čini moć meni 55
od neba naći drum u želi počteni;
blaženi svaki duh mogal se sad reći,
ki stoji u posluh ńe riči ʒoreći,
pokli ńe lipota, s ke svis ma jad primi,
od moga života zlu boles odnimi. 60
Blažen taj, tko moli ńe lice izbrano
za zdravje svoj boli moći nać ufano;
blažen taj, ki slidi i dvori ńe ures,
u kom se sva vidi ljepota zgar s nebes;
blažen bud dan i noć i tođer sve vrime, 65
ki zove na pomoć prislavno ńe ime;
blažen bud jošte taj blagosov, koji ńoj
sve dava na svit saj u želi ļuvenoj,
pokli u ńe dvoru ja izdvorih dvoreći
stvar, ka se ne prija dvoranu vik reći. 70
Blažen taj, tko pravi, da ńojzi u vike
u dvoru ļubavi ni bilo prilike;
blaženo sunce toj i mjesec i zvizde,
ke za mir velik moj stvoriše ńe gizde;
blaženi grad oni i mjesto u ńemu, 75
naj prvo ko doni oko ńe k mojemu;

42 *db.* krasi, *ali precrtano i napisano:* glasi. 48 krosmih. 54 *db.* slatki smih. 67 *db.* blažen još budi taj.

blažena pisma ma i listja velik broj,
u kojih pjesnima dobivah slavu ńoj,
pokli tu grlih ja, ku kad bih spovidil,
nikako rič moja vjerovna ne bi bil'. 80

175.
PTICA POSLANA DJEVOJCI OD MLACA*)
ZA ŃEGA GOVORI.

Jedan, ki cvileći sve tuži na sviti,
tvu lipos želeći očima viditi,
koja ga kroz ļubav tač hotje satrti,
da se on izgled prav može rit od smrti,
tebi me posila u ovoj tamnici, 5
ka s' lipos dobila svakojzi mladici;
a ja, ka tugami ńegovim bolih se,
sa svime žeļami na ovi put spravih se,
za sve da s mojom me on drugom rastavi,
živih ja s kojome u veljoj ļubavi. 10
Znaj tvoja dobrota, er slobod ne prošu
od moga života, prida te ki nošu,
nu te ću moliti, čim mu se zrit bļudeš,
da ńega smiliti ļubavi tvom budeš.

*) *db.* mlaca jednoga. 4 *db.* more. 9 s mojome. *db.* s mojome drugomo rast.vi. 13 čimu. 14 *db.* g ļubavi.

176.
NA TUJ PJESAN DJEVOJKA MLACU ODGOVOR DA.*)

O ti, ka po sili doć hotje sad k meni
od toga, ki cvili u muci ļuveni,
ostaviv dalek tja tvu drugu jedinu,
s kom dobro čes tvoja čuh vrime da minu,
da slobod zgubiti ne budeš sa svima, 5
a ja stvar stvoriti, koja se ne prima;
na tvoj stan žuđeni opet se zavrati
k onomu, ki k meni hotje te poslati,
i ńemu reci tuj: o mlače izbrani.
dalek češ mene, čuj, stojati na strani 10

*) *db.* Na tuj pjesan djevojka pak ovi odgovor mlacu da. *Gaj:* Dievojka p[illegible]i odgovara. 4 *db.* brijeme čuh da m'nu 8 *db.* ki meni.

s tvom misli, s kom hini mu čistos ockvrnit,
bez ke se ne scini nijedna vil na saj svit,
er veće voļu glas s počtenjem imati,
neg da svit budem vas na mu moć vladati.

12 scieni.

177.

OVU PJESAN UČINI[a] JEDNIJEM ZAVIDNIKOM, KAŽUĆI IM, ER NIJESU DOBRI RAZUMJET ŃEGOVA PISMA I ŃEGOVE PJESNI, A NEGO DA IH HULE.*)

Vi, koji svakoje jezike učite,
a stvari od svoje kuće pak ne umite,
pokli se tolikoj vi mudri činite,
nu meni sad ovoj poredom recite:
Ka ona hrabrena naj prvo duša bi, 5
uboga svučena ka blago ugrabi?
i imali rad toga on muku ku tade,
ne bivši tuj ńega, kada ga pokrade?
Rec'te mi vi sade, lupež taj, koga rih,
da uboga pokrade, stvori li koji grih? 10

a) *db.* čini jednima. *) *ak.* drugijem zavidnikom. *Gaj:* niekim zavidnikom, koji nisu razumili ńegovih pjesnih, a hulili su ih.

178.

JEDNOMU TIJEH[a] ZAVIDNIKA.

Ȥoile tamni moj, ki lažuć sve hiniš,
u pismu tolikoj čime se vješ činiš,
rec' mi, ako t' um nezdrav u svemu sad nije,
ko je taj, ki bi prav osuđen naj prije?
ki slipac jes onoj, ki slipci meu svima 5
vidinje tolikoj tanahno prem ima?
ke s' ono tri žene, ke nikad na sviti
stojeći skrovene ne mogu umriti?
ki človik ono bi, koga moć srdita
treti dil jur ubi na zemļi od svita? 10
i ka je ono stvar, ku mudri govore,
da na svit nikadar ļubit se ne more?
kti' mi pak tva voļa pravedno još riti,
ka je stvar naj boļa i gora na sviti?

a) *db.* tizih. 3 *ak.* kôt'. 4 *db* tko. 10 *ak.* treći.

179.

ISTOMU.[a)]

O ti, ki, buduć hud u svaka tva dila,
sad kažeš pasju ćud staroga Ʒoila,
kunu t' se od sade na kripos naj višu,
da t' veće nikade ne ukažu, što pišu,
er s njekom nesvisti zavidnom od veće 5
vas pjesni red čisti postaviš u smeće,
hoteć ih načińat s načini njekima,
s kim pjesan vazda rat razbjenu zlu prima.
Mogu te ja u to prilična zazvati
k olovu, ki pluto hoće učit plivati; 10
ma se ni toj stvari čuditi na svit saj,
spjevaoci za č stari patil' su taj vik vaj;
nu tebi spomene hoću ove stvoriti,
neka se na mene ne mož pak tužiti:
muž oni nijesam ja mrtvoga, znaj, doma, 15
ki, kad psos ku prija, ni trijeska ni groma,
a dobru tuj horu poznal' su kroz smih moj
svi oni, ki pokoru patil' su za grih svoj.

a) *db.* u istoga zavidnika. 5 nesviesti. 9 toj. 11 *ak.* al' *mj.* ma.

180.

ISTOMU.[a)]

Što s tobom bit gore može sad od jada,
hudi moj zlotvore, kim navis zla vlada?
Svakoje tve dilo ukaza dan ovi,
da u tebi Ʒoilo stari se ponovi,
ter grizeć zubima oštrima nepristav 5
takmena pisma ma, ka složih kroz ļubav,
nu da bih hvaļen bil kroz tvu moć jezika,
ma hvala ne bi bil' toliko velika.

a) *db.* U istoga. 8 *ak.* ter *mj.* tve.

181.

ISTOMU.[a)]

Ako um tamni tvoj ne scijeni me pjesni,
ni čudo vele toj, zlotvore nesvijesni,
za što rič kreposna ńekoja govori:
tko razum ne pozna, časti mu ne tvori.

a) *db.* U istoga.

182.a)

Sad poznam kroz tvu svis, zla zmijo od kruga,
er mudrim nenavis vazda je za druga,
i dobro da stari veli svjet od svita,
visocih da stvari vazda se tris hita.

---

a) *db.* U istoga.

183.

ISTOMU.a)

Znaj dobro, Ȥoile moj, s kim navis sve slove,
er pjesni velik broj stvoril sam dni ove,
ke k tebi šļu sada i na tvoj slijepi sud,
jeda š ńih ćes tvoja ki prija žestok trud.
Za što glas, ki vridnu vidi se da zene, 5
čoeku zlu zavidnu žestoko čin't' vene,
i ńem zled sva poraz taki vik ne daje,
koliko tuđa čas, ka ga sve skončaje.

---

a) *db.* U istoga. 8 *ak.* šļem.

184.

GOSPODINU MIHU LUKAREVIĆU,

PRIJATEĻU I RODJAKU SVOMU.

U gori dub jedan, ki žile tvrd' ima,
za sve er je sa svih stran bjen zlima vjetrima.
Kad kroz ńih zlo vitje dimaje s nebesa
smaknu mu sve cvitje, kime se uresa,
čim mu rat tuj tvore za moć mu zled stvorit, 5
nijedan ga ne more na zemļu oborit.
Isto se vidi toj u mudru čoviku,
kad sreća kroz ńe boj stvori mu stvar priku,
srca mu hrabrena i krepke pameti
vik ńe moć srǵbena ne može uzeti; 10
i ako ku ńemu vlas dopusti višńa ćes,
nigda ga oholas ne stisne u svoj vez,
er sebi za zakon u svemu jes stavil
tuj jakos, kome on duh je svoj utvrdil.

---

5 čimu.

185.

JEDNOMU, KOGA ŽENE U RASAP STAVĻAHU.

Ovi ti daju svit pravedan tere zdrav:
nikako za vas svit ne slid' već tuj ļubav,
nu naglo izid' van iz toga ti kola,
ako neć jedan dan vidit te svim gola.
Ne vidiš, zaludu da činiš, što tvoriš, 5
čime tu prihudu ļuvezan zlu dvoriš?
Ne može gora zled zvati se ni riti,
neg sveđer tuđ pogled bez plate dvoriti,
psom tuđim metati kruh kućńi svaki čas,
brzo će nestati tve moći mala vlas. 10
A to ćeš poznati, kad veće vremena
ne bude kajati taj ktinja ļuvena,
ter ćeš tad skusiv znat, ko li je zla žeļa,
vrijedan svjet ne prijat od dobra prijateļa.

1 *ak.* dajem. 4 vidite. 7 *db.* more.

186.

O dušo ti, koja mož se raj moj riti,
mu žeļu ako t' ja ne ktih vik odkriti,
uzrok je tomu, znaj, tve lice jur bilo,
proć meni ko sve, vaj, tač kažeš nemilo,
da, kad sam s tobome, ne smijem kroz ļubav 5
tužiti žeļome, kakono dalek stav,
bojeć se toga dil, da ne bih, kao veće,
tvu lipos razgnivil za zled me nesreće.
Nu ti ja u pjesan veļu sad slobodno,
tvoja me ļuvezan čini mrit jadovno, 10
i toli, gospoje, ļubim te na sviti,
iz misli da moje ne ć mi vik iziti.
Tim s mene čin' tuga ļuvena da mine,
er pravo ni, sluga pravedan da zgine.

187.

O vrla, nemila, žestoka Ļubavi,
kojoj luk i krila na svitu svak slavi,
za č me kti dobavit dara, ki me mraše,
ako me rastavit opet š ńim imaše?

Zla je boles gledati, Ļubavi, dragu stvar, 5
a š ńom se sastati ne moći nikadar.
Nu muka vik na svit ni gorih ni hudih,
neg dobro sve vidit u rukah u tuđih.

188.

O prika, zla česti od hude nesreće,
čudnom ti s' bolesti ranil' me odveće.
Teliko bi mi prik poraz tve pokore,
da nidan vik mi lik pomoći ne more.
Moļu te, ostani mene se tvoja zled, 5
ter već tač ne rani, svudi me mimogred.

1 *db.* o huda, zla.

189.

O zvizdo nemila, koj bih dan za sužna,
tvrdo t' si stamnila vrh mene pritužna.
O česti žestoka, ka diliš hud poraz,
tvrdo ti s visoka tište me tvoja vlas.
O jade prihudi od slijepe nesreće, 5
tvrdo ti zlim trudi smuti me odveće.
O sve vi odluke s uredbom s neba zgar,
tvrdo ti zle muke podaste meni dar.
Človika ni doli pod nebom na svit saj,
koji se već boli od mene kroz svoj vaj; 10
ni život život moj, toj svak sad poznava,
neg živi nepokoj, ki me sve skončava,
u tuzi nemirnoj živući pun smeće
ļubavi nevirnoj vjeran rob od veće.

10 *db.* krosvoj.

190.

Tko dobro svoje bude ļubļeno zgubiti,
za svršit svoje trude, on želi umriti,
a ja, ki od me vil razdiļen ostaju,
s kojom sam jur živil jaki no u raju,
taj čemer smišļaje sve żeļu živiti, 5
ma boles neka je bez svrhe na sviti;
za što nam, er tko mre i žive, da tuži,
a ne taj, ki umre davši mir svoj duši.

7 *db.* gre *mj.* mre.

191.

O duńo prilipa, ke vrijednos, vaj, meni
sve srce sad cipa u želi ļuveni,
moļu te rad boga, skuč' malo tve grane,
da mene neboga svim plodom prihrane.

192.

O dube zeleni, blažene tve grane,
pokle tač medeni u sebi plod hrane,
plod, ki ću verno ja svim srcem ļubiti,
dokli god sunce sja vrhu nas na sviti.

193.

O vilo ma mila, u koj moć naravi
sva divna svoja dila i misli postavi,
da tebe daruje lipotom vrhu svih,
od kih se sad čtuje glas vila umrlih;
tva dika ļuvena siluje na sviti 5
taj srca kamena, studena ļubiti.
Na puno nagledal ne bih se svih gizda,
da bih broj ja imal od oči jak zvizda.
Nu kad god misleći živjet mi jad ne da,
ako tko zrčeći na tebe pogleda, 10
ter mnogiš kroz tuj stvar, ka me zlo skončaje,
kad gromi s nebe zgar daž od svud lijevaje
u meni sumńu ja, da ne bi Ǵove taj,
za odnit te k nebu tja, kao sljezal na svit saj.

14 odnite.

194.

Biješe jednome na suncu jur silo
sunce ono me milo,
pod nebom kom slike
nije bil', nije sada, ni će bit u vike.
Tuj oba za isto 5
prosuvši od kosa ńih zlato pričisto
za vidit, ko je ljepši u lice rajsko toj,
uzeše gledat se, gledav se ter takoj
sunce me tolikoj
lipo se viđaše, 10
da ńemu čińaše

sunce se toj biti,
a suncu sunce me, kim ʒora ma sviti.

195.

Govori zao jezik što hoće riječima,
čista se zlata vik tamna rđa ne prima,
a dub, ki sve žile tvrd' ima u gori,
nigda moć zle sile vjetra ga ne obori.
Biv čista tvoja čas ništa se ne brini, 5
bez griha zao glas prikora ne čini.
Neka t' pas hud vije vrh dobra života,
tko zdrav prs zavije, zdrava ga odmota.

8 *db*. tvrde. 8 par ʃavie.

196.

GOSPODINU ǴORĐI BARTOLI,

RODJAKU I PRIJATEĻU SVOMU.

Veselo živļah ja u żeļi ļuveni,
dokoli vil moja milosna bi meni,
ne iđah polijuć suzami moj obraz,
ni tiskah uzdah vruć iz srca svaki čas.
Toliko mu mlados ja viđah čestitu, 5
da nikom zavidos ne imah na svitu.
Vik človik u sreći, ki dobra sva prija,
mogal se ni reći tač blažen, kako ja.
A tvrda sad toli srca svit ne ima,
koji se ne boli nesrećam mojima, 10
videći sve vike, gdi rvu noć i dan
od suza dvi rike iz oči mojih van.
Tebi ovo, koji čtiš, veļu ja, ki pišu,
neka znaš i vidiš, er srcem uzdišu.

3 *db*. blid obraz. 4 isarca.

197.

Slatki kuf pribili
pojući svojim se životom razdili,
a ja mru cvileći,
koja stvar može se čudnija vik reći?
On saj svit ohodi zlom tugom poražen, 5
a ja mru u svemu pričestit i blažen.

O smrtna kriposti,
ka život rajske moj napuńaš radosti,
ako ki drugi jad ne dili tve dilo,
na dan bi tisućkrat umrit mi bil' milo. 10

198.

O česti skrovena moći zgar velike,
tvrdo t' bi srģbena proć meni u vike.
O zvisde, kim u vlas bih podan prve dni,
žestok ti gork poraz spraviste dat meni.
O huda, nemila nesrećo prokleta, 5
što me sad tva sila jadovno sve smeta?
o tužno me stanje, mladosti vaj moja,
za č mi je imanje, kad ne imam pokoja?
za č mi su tolike stvari ine na sviti,
ke čine u vike človiku živiti? 10
O pjesni vi moje, što ću od vas sad ja,
pokli čes gospoje me ide dalek tja?
razgovor ńekad drag vi biste jur meni,
kad no se zovih blag u żeļi ļuveni.

10 *db.* človika.

199.

Pokoli ti znati
tač želiš dobro me, ja ti ću kazati,
gdi ļubav vazima svoj ogań i strile,
srce kim veže, užiže i r a ń a.
Znaj dobro, ma vilo, koj se svit vas klańa, 5
er prsi tve bile,
ti na svit kojima
dobivaš sve sile,
mesto su, u komu svoj ogań vazima;
a strile iz oči, srce me kime, vaj, 10
sve r a ń a, užiže i veže na svit saj.

200.

Kazuju ovu stvar nam stara bremena,
od kih strt nikadar ne će se spomena,
da dvorna njekade bi s čudnom vridnosti
božica Palade rad kńižne mudrosti.

Cić blaga pokloni divno se svit ovi 5
nebeskoj Junoni, kom zemļa sva slovi,
zaradi liposti Veneri još prave,
da s čudnom svitlosti stvori svit vas slave.
A ti, u koj lipota i blago od svita
i mudros života svaka se počita, 10
što ima bit, znat željeć, da tač ni s' častena?
Ja ti ću pravo reć, diko ma počtena,
cić er ti, koju ja hvaļenu toli rih,
ne ć čut vik moļenja od sluga vernih tvih.

201.

ZGOVOR OD DUŠE S KARONTOM.*)

D. Karonte, ki duše privoziš na on kraj,
cić da već ne tuže na svitu plač i vaj.
K. Tko je ono, iz glasa tko zove sad mene
stojeći do pasa sred vode studene?
D. Ja jesam jedan, znaj, priveran ļuveni, 5
ki žeļu na taj kraj moći doć žuđeni.
K. Reci mi ti sada zled tvoje nesreće,
tko ti tuj smrt zada žestoku od veće?
D. Zla ļubav nemila, ke silna može moć
kroz ńe plam i krila svakomu vrha doć. 10
K. Ļuvene ne općim ja privažat nikada,
inamo pođi tja, za te nać plav sada.
D. Još da ti ne ćeš toj, priću val studeni,
er imam tolik broj od strila u meni,
da ću moć malo stav na kraju ovamo 15
sagradit s vesli plav za doći pak tamo.

*) *ak.* Pjesan ova kaže zgovor... 6 *db.* brańeni. 16 *db.* sgraditi s veslim.

202.

Gizdava ma vilo,
hotil bih, da tebi jes drago i milo
toliko koliko i meni istomu,
er da smo takmeni i skladni u tomu
čińenju žeļami, 5
goj bi i mir vjerni bil u vike meu nami.

203.

O moja jedina gospoje svih vila,
da li je istina, da s' toli nemila?
da li ja kon dike tve, kojoj ni slika,
ne mogoh u vike rani moj nać lika?
da li ti, ka mnome od vike jur vlada, 5
tugom se mojome neć bolit nikada?
da li hoć kroz hudu nemilos podniti,
tebe rad da budu nepravo umriti?
da li se staviti hotjeste vi moje
misli stup sliditi tač nagle gospoje? 10
da li ti, Ļubavi, podnosiš, da tva stril
kriva se sad pravi rad jedne tvoje vil,
kom možeš činiti, da slava tvoja taj
svud vridno prostriti bude se na svit saj?

204.

Pokli me moja čes ovako skončala,
višńemu od nebes na svemu bud hvala.
Još znano da človik čuva se od zledi,
ne može uteć vik toj, što čes odredi;
i za sve s trudima da muči noć i dan, 5
tko sreće ne ima, svaki čin tvori man;
a š ńome tko živi padnuvši sred mora,
još plivat da ne vi, isplije na dvora.

205.

Ni triba man takoj, bivši to huda var,
da traješ život tvoj ne tvoreć nijednu stvar,
ar človik na trude rođen je na sviti,
a ptica da bude, čim žive, letiti.

1 var *iz db.* 3 *ak.* er čovjek.

206.

Sad, gdi je mrtvi dan, ovi t' svit daju moj, 5
gospođe čestita:
ktje dijelit za dušu tve blago od svita,
i meni vrhu svih taj dila satvori
milosna koga tva nemilos umori.

Molitav ne ištu, ni plama voštena,
nu onu milu slas od dobra žuđena,
ka moje žalosti
sve može svrnuti u rajske radosti.
Tim mene ugledaj tač kao se dostoja, 5
ako ćeš, da opeta oživit budu ja.

---

11 *ak.* budem.

207.

Ne moguć trpiti već gńiva ļuvena,
ki čini patiti sva mi zla pakļena,
sam tužan idoh ja pun trudna umora
od puka dalek tja u skrov pus od gora,
gdi samo čine stan žestoke tej zviri, 5
ke nigda tihi san u mir drag ne smiri;
a sve toj za boļe moć se sam istužit
kroz boles, ka koļe srce me na saj svit,
i želeć život moj kako god svršiti,
plačući ovakoj sam počeh vapiti: 10
o smrti, boga rad, hoti mi kazati,
hoću li ja ikad ki pokoj imati?
Ovu rič od veće jadovnu čuh riti,
koja mi vik ne će iz misli iziti:
tad će tve srce moć s trudom se smiriti, 15
kad bude vrime doć, da budeš umriti.

---

7 *db.* tužiti. 8 *db.* na sviti.

208.

O višńi pozoru, kojemu sunač zrak
s neba vik od zgoru prosvitļa tamni mrak,
tej tvoje svitlosti kti' skriti na nebi,
da moje radosti odkrio tko ne bi.
O noći, tvoju vlas još moļu s požude, 15
čin', da tva ledna tmas smrklit svit vas bude.
I ti sne moj mili, pokoju svih truda,
zasloni tvim krili oči svim od svuda,
er mišļu priti ja kroz tmine tej tvoje
tuj gdi zrak svitli sja me drage gospoje, 10
a ti zgar svitlosti, ka svitliš nam ob dan,
dar ove milosti stvori mi za tvoj plan:

na istok iziti za tri dni ti ne moj,
neka se nasiti radosti život moj.

209.

Ma vilo, ne ćeš ti
toj, što bih ja hotil od tebe imati,
za čin't mi gorčije sve suze lijevati.
Oh za što činiti
ne ć, što znam dobro ja, da moreš tvoriti, 5
za što li ne ćeš toj, što sveđer hoću ja,
ako vik ne ohodi tve htinje svis moja?

210.

Ti sne moj blaženi, sne dragi i mili,
ļuven dar lip meni za milos podili
vile, ka tolikoj imaše drag ukras,
da pjesni nijedan broj izrit ga ne ima vlas.
S ļubavi čudnome mu ruku kad uze 5
ter poče pak svome utirat me suze
i milo svim tada željami ļubkima
golubni celov da ustima mojima,
davši mi sve prsi, da budem slas vazet,
u ke se zamrsi sva ma svis i pamet. 10
Blaženi svim sne moj, da mi tva mila moć
sdruženje češće toj ļuveni čini doć,
zavidil, dobro znaj, ja ne bih u viku
nidnomu na svit saj umrlu čoviku.

211.

Tirsi, ki na sviti pastira svijeh je čas,
ne moguć trpiti ļuveni već poraz,
sjedeći pod borom kraj rike u gori
takime govorom usta sva otvori:
o bože jedini, ki naj pri kti dati 5
red pravi, istini za vino rađati,
napijam ove tri čaše u tve sad ime,
iz kojih vince vri s pjenami čudnime,
neka me tvom moći, ku na svit svi slave,
ļuvene nemoći daj malo izbave. 10

[1] *db.* slatkime.

I rekši toj, on čas na usta postavi
čašu, ka kroz ńe slas svu mu svis zatravi.
čineći, da mu san na oči tih dođe,
ki čini luven plan svim s ńega da pođe

212.

Toliko da sminje
ja imam, gospoje, koliko gorinje,
more bit slobodno smio bih izriti
moj ogań, kim svak čas ja gorim na sviti.
Jezik se veće krat rit mu zled pripravi, 5
nu ga strah od tvoga zla gńiva ustavi,
ter ako t' što reku,
veću zled mom srcu dobudu i steku.
Tim ti toj ja riti
hoću, znaj, er ako ja budu umriti, 10
ti ćeš bit vas uzrok me smrti na sviti.

213.

ELEǴIJA OD ĻUBAVI

izeta iz Properca spjevaoca.

Može se reć uprav, da već zna od zmije,
djetetom tko Ļubav upisa naj prije.
On vidi, er lude sve misli gredu š ńim,
hoditi ki bude za stupi ńegovim,
i časti er drag put ne slidi nikade 5
taj, koji u ńe skut neznano upade.
Nu štetom stid hudi pati vik pun smeće,
kim sebi naudi žestoko odveće.
Slijepa je, još veli, za dati znat svima,
kako taj, ki želi, razbora ne ima. 10
Ne vidi on z dvora, ar uma š ńime ni,
glas huda zazora gdi svak čas romoni;
vik dobra ne vidi, ni pozna, ni čini,
nu vazda on slidi to, što mu zlo čini.
Naga je sva z dvora, hoteć rit rad toga 15
od dobra er tvora gola je svakoga.
On dobru nidnu stvar, ku dobro mož zvati,
ne more nikadar nikomu podati.

4 ńegovim: *misli* Amorovim.

Jošte joj ktje krila postavit na pleći
kroz tajna taj dila nami reć hoteći, 20
er tko god ļuvenu tuj dvori ļuvezan,
svaki čas promjenu u sebi čini man,
ne imavši pokoja ni mira na svitu
godišta sva svoja pateć zled očitu;
ar sveđer u dvoru ńe stojeć rat prima, 25
kako plav u moru, ka reda ne ima.
Strile su trovane nalipom po kraju,
ńegove er rane vik lika ne imaju,
i svakoj imamo na svitu boli lik,
ļuven vrid nu samo ozdravit ni moć vik. 30
A tuj sad dobro ja, vaj, čuju u meni,
gdi zli jad odnit tja ne mogu pakļeni.
ni može život moj da se zla izbavi,
vaj tomu, ki stup svoj na ļuven drum stavi!
što nas tač tva tuga sve mori, Ļubavi? 35
znaš, er se bez sluga kraļevstvo ne pravi?
To li hoć u sili zginuti ti koga,
moļu te, pomili daj mene neboga,
neka me gospoje budu čas izriti,
od koje pravo je svim spivat na sviti, 40
ke ures i ukras i divna ljepota
imaće vik oblas vrh moga života,
ter slavni ńe ures slaviću sve vrime,
po ńojzi neka jes hvaļeno tve ime.
To li mi ne bude stvoriti moć tvoja 45
milosti za trude odnimit dalek tja,
što mogu ino ja u tugah živeći,
ner minut sva moja godišta mučeći?
Tač tva čas hrabrena uzrokom tvojime
stati će skrovena u taju sve vrime. 50

1 *db.* more. 3 *db.* s tim. 4 *db.* stupim. 16 odobra. 17 *db.* on nidnu vridnu stvar. 36 besluga.

214.

I velik da vjetar
vrh ogńa velika sve dima s neba zgar,
ugasit nikadar
plam ńegov ne može,
pače se sve množe 5

moći mu tom silom, da većma sve gori.
Nu mao kadno jes, i mala vjetra moć,
ugasiv čini ga na mańe sasma doć.
Tim, vilo, me srce koj na svit sve dvori,
za sve er se zlo mori, 10
ma ļubav mogla bi mala se prem riti,
da bude imal' moć činit ju otiti
srǵba tva, koj slike nigdje ni na sviti.

215.

Vidi se po dili, da brzo jur prođe
svaka stvar, u sili velikoj ka dođe,
to li se prigodi, da naglo ne takoj,
a ono kad godi, kad dođe vrime ńoj.
A moje suze, vaj, ke nagle bez slike, 5
pristati na svit saj ne hoće u vike,
ni hudi uzdasi, ke svak čas stvaraju,
i srca moji glasi ńih svrhe imaju,
ni muke pak ine žestoke tolikoj,
svih trudno sve gine nesrećni život moj. 10
Pod nebom jad veći, mńu, da se ne pravi,
neg živjet u smeći žestoke ļubavi,
ka mnokrat utrudi človika zlo takoj,
pri reda da žudi svršiti život svoj.

216.

Prijateļi sad scine ove se naravi:
ni jedan ńih istine pravedno ne pravi,
od časa do časa, stvar gruba i prika,
sve idu z dva obraza i z dvoja jezika.
Ńih zlu ćud himbenu priliču g zviri onoj, 5
ka čini promjenu u slici sve svojoj.
Kad bi moć imali, došal je svit na to,
da boga prodali opet bi za zlato.

---

4 *db.* s dva hode obraza. 5 *ak. nema: g.*

217.

KAŽE, KAKO[a] JE PAMET VRIDNIJA NEG JAKOS I SILA.

Izeta iz grčkoga jezika.

Riba ona, ka s traka osam gre plijući,
na kraj u vrh braka osekla budući,
videći tuj satvar orao nesiti,
spusti se s neba zgar za ńu moć odniti,
i dobro s noktima na ńu sgor ne stupi, 5
kad ona tracima krila mu sva skupi
čineć ga upasti taj ga čas u more,
neka se ne časti na svitu zlo tvore.
Tač orao priludi, hoteći jur tada
da druzim naudi, sam sebi smrt zada. 10

a) kako *iz db. za* ka.

218.

Ti hoćeš da umrem,
a ja, ki stavih se tebije služiti,
znaj, żeļu umriti,
za moć tvim svim żeļam ugodit na sviti.
Ma u mom srcu ja toliku čuju slas, 5
videći, tvoj ukras
mom smrti gdi je vesel, more bit ne ću moć
na konac vik mojih nesrećnih dana doć.
To li se rastavi životom život moj,
moću se ja za toj 10
vrhu svih ļuvenih blažen zvat i riti,
pokli ti mom smrti ugodih na sviti.

219.

Pokli tmas crna taj, s kome muk pribiva,
svaku stvar na svit saj svim ruhom zakriva,
za skratit zled moju, ka me gre satrti,
truda svih pokoju, rodjače od smrti,
pozore tegni me, smirno te moļu ja, 5
vodami vlažnime od tiha zabitja,
i crna postavi tva krila na mene,
neka se dobavi duh żeļe ļuvene.

1 *db.* tmast.

S tebe me jedine vile se dar stječe, 10
za sve er je istine stvor velmi daleče,
ter na tvoj toj spili, ku toli svi časte,
lis maka pribili činću od svud da raste,
i crna još onaj ļubica, ku vele,
misli tve na svit saj da velmi tač žele. 15

220.

GOSPODINU LUCI SORKOČEVIĆU.*)

Prijateļu dragi moj, pokoli svijes tvoja
znat želi tolikoj, što sada čińu ja
stojeći u gradu, ki njekad sagradi
Orion, u jadu ki more sve srdi,
riti će ovoj moj lis sada svu misal, 5
vrimena tolikoj ne bivši vam pisal.
Znaj dobro tvoj razum, er slideć ja oni
kriposni slavni drum, kim pjesan romoni,
truđu sad na pismo, neka tko kad meni
daj reče: svi bismo s tebe mi počteni; 10
naj liše od moje tej kuće, sad koja
dava mi svakoje sile, da pišu ja.
A ja, ki zaludu ne mogu vik stati,
muka mi ni trudu takomu pristati.

*) *ak.* gospodinu Luci Sorgo. U *db. na dva mjesta.*
a) *počińe:* Ako ti, ki veliš u svem se čas moja,
toliko znat želiš, što sada čińu ja;
b) *počińe:* Ako ti, spjevče moj, ki s' mudros svakoja
jur želiš tolikoj znat što sad čińu ja,
u *a* nema stiha 3—6. 5 *db.* ovi. 9 *db. a.* neka tko daj meni jur reče.

221.

Neka sve u jadu
nevoļe i tuge daju mi dosadu,
neka sve zle muke na mene napadu,
s plačnima uzdasi
da duša moja jad nevoļno sve glasi: 5
i da vik plam se moj u srcu ne ugasi;
neka me sve cvile
nesreća čin't pati, istom me da vile
celuju jednome tej oči primile.

222.

Da toli van znane šļeš posle na tvoje
u ove jur strane, Latini gdi stoje,
kih razum tač pravi hitar se pun vida,
da ih svak u slavi slaveći spovida,
bil bi glas veći tvoj takoga rad stvora, 5
drag gradu rodni moj, sagrađen kraj mora,
ki se mož s tvojima vridnosti takmiti
k latinskim mnozima, ki slovu po sviti.
Nu njeki kad budu doć samo za platu
svu svoju požudu imavši u zlatu, 10
ne kteći za vas svit tuj kripos da žele,
što se ino može rit, ner ono što vele:
teško tomu gradu, gdi ti, ki vladaju,
imaju pamet mladu ter razum ne znaju.

1 *db.* da van šļeš tač znane oprave na tvoje, *ali je precrtano.* 4 *db.* hvaleći. 12 *db.* more.

223.

Kad od nas dalek van sunač zrak otide,
ter za ńim kratki dan svitlostju izide,
ljepote sve bude svoje zemļa sakriti,
toliko ke žude gledat se na sviti.
Snigome studeni dut počnu sjeveri, 5
a bistri cakleni smute se jezeri.
Prid mrazom sve blidi, ništo se ne shrani,
listak se ne vidi od dubja na grani.
od ptica ne čuju pjesni se ļuvene,
da bi rek tuguju sve stvari stvorene, 10
o sunce me milo, kom slike nigdi ni,
i što se toj dilo, znaj, vidi u meni,
kad god mi digneš tja lipi taj pozor tvoj,
veselo kime ja sve živu tolikoj,
tisuću zlijeh tuga, bolesti zle prike, 15
koje su za druga nesrećnim u vike
priz ljeto veće krat s mukami čudnime
čine taj hudi rat u meni od zime.

' *lb.* zblidi. 17 *Gaj* proz. *db.* jadnime *mj.* čudnime.

224.

Svim želam za čin't moć, da dođe jur plata,
Ǵove se satvori
sad orlom, sad volom, sad daždom od zlata;
a mu svis vola tim protivna sve mori,
za č samo žuđu ja mišom se stvoriti 5
za moći lov biti
jur onoj prihitroj, ka ga opći tiriti,
ter da mi moja čes stvar ovu podili,
da me ona ulovi a paka u sili
dragojzi igrav se životom razdili. 10
Ǵovom tim s neba zgar
me bitje ne bih htil promijenit nikadar.
Oh koli primilo i blago na sviti
meu hitrim ńe nogam bilo b' mi umriti!

10 rasdieli (11 Ǵovom=ž Ǵovom *Gaj:* s Jovom.)

225.

Pokli ide sunač zrak, da sviti druzime,
a dođe noćni mrak očima našime,
molu te, dar stvori, sne moj, drag tač meni,
me oči zatvori u pokoj žuđeni;
pomozi srcu mom, ko mira ne ima, 5
pomoći tom tvojom, ku rado svak prima,
pomozi me bitje, ko lipsa jakno cvit,
sne, ki si zabitje od zala svih na svit,
odagni zled moju vesela tva ruka,
sne dragi, pokoju svih truda i muka, 10
sne s tvom tom radosti dođ ter skin' ti s mene
sve me zle žalosti od žele luvene.
Hodi, sne, dođi, sne, čini, sne, da tva moć
me oči zatisne za mirnu prijat noć.

5 ki.

226.

GOSPODINU MARKU RAŃINI, BRATU SVOMU.

Hrabreni brajo moj, ki ričim tvojima
odagna mnogiš boj zlim mislim mojima,
molu te božje rad velike lubavi,
što t' pišu ovdi sad, u djelo postavi:

ki godi nepokoj dođe ti s nevoļe, 5
nikako ti ne moj prijati zle voļe;
neka t' čes ali svit što hoće čini sve,
nikako ti ne moj kriposti gubit tve,
za č lipše na sviti ni stvari, ja t' veļu,
neg mlaca viditi u svomu veselju, 10
znaj er svom grkosti u svaku stvar priku
moz pije iz kosti zla voļa človiku.
a smih drag i rados gdigodi stanuju,
u zdravju tuj mlados sve mirno shrańuju.

8 *taj je orań jedini bez slika u sredini, možda je s prva glasio:* nikako ti gubit kriposti ne moj tve.

227.

Ļubavi, ako ti ne budeš dat pomoć
vili moj u ovu pogibnu ńe nemoć,
zginuti, dobro znaj,
er hoće na svit saj
kraļevstvu tomu tvom, kim sloveš do zvizda, 5
čas, ukras, ljepota, razum, svis i gizda,
er kako sve nosi sobome ńe ures
me srce, ko samo podložno ńojzi jes,
tač tvoje ogńene
strijele su sred oči ńe milih skrovene, 10
za ku stvar tvoja moć
ako joj ne bude u skori dat pomoć,
moj ću ja život, vaj, a ti ć tve sgubiti
oružje, kim sloveš toliko po sviti.

228.

O tvrdi mramore, kako od me bolesti
plač te vik ne more na milos dovesti?
kako li uzdah moj, moj uzdah ogńeni
ne ima moć taj led tvoj rastopit studeni?
rad muke vaj moje, koja me sve srdi, 5
tvrdo ti toj tvoje ti srce utvrdi!
reg bi da nemile zviri, ke smrt tvore,
tebe su dojile ńih mlikom od gore.

7 *db.* zled *mj.* smrt.

Promisli togaj dil, kolik sam na svit saj
podnil jad, trud i cvil, uzdahe, plač i vaj. 10
Tako t' drum ļuveni nenavis zla, prika
ne mogla po sve dni zapriječit do vika,
ne čin' čes da huda drži me u boju,
od mojih svih truda drag mili pokoju.

229.

GOSPODINU FRANU GUNDULIĆU, PRIJATEĻU SVOMU.

Vazmi svjet ovi moj, ki ti ću sad riti:
ne moj se tolikoj trudom zlo moriti,
umorni nu ruci podoban red podaj,
u jednoj da muci ne pati sveđer vaj,
znavši da razlog jes i običaj od svita, 5
da trudnu svaku čes čekan mir počita.
Skoro će prid skut tvoj zvir ona padnuti,
ku strila tvojih boj tač zlo ktje ganuti,
ter ćeš još na ńe čas i mene dozvati,
da s tobom budu čas spravna doć kušati. 10
A ja ti tolikoj žuđu toj viditi,
radosti u čudnoj čudno ću živiti,
videć, što t' ma pjesan narečna jur reče,
da ti se stvora van ne stvori ni steče.

230.

Jur pojah i cvilih razmirje, rat i boj,
kojim se nadilih kroz ļuven nepokoj,
ki nikom u viku, sunač zrak što gleda,
bolezan veliku, žestoku tač ne da,
koliko, vaj, meni, ki podnih sve trude, 5
ke daje pakleni kraj tim, ki smrt žude.
Tim vile počtene, koje stan držite
tuj, gdi duh ne nevene, koji vi gojite,
priklono s molbama moļu vas na sviti:
po smrti pisma ma činite živiti, 10
neka daj tad ļudi čteći me nevoļe
mogu kroz moje bludi tvoriti što je boļe,
er mnokrat taj, ki prav put bude sašad oć,
drugom ga ukazav može mu dat pomoć.

12 *db.* mogu kroz me bludi toj tvorit, što je boļe.

231.

O višńi bože moj, komu svi na sviti
spjevaoci sile se plam i luk slaviti,
i želu ki milu u srce kroz oči
posilaš, zla misal kom se pak uzroči,
ki s uzdasim paseš i suzam groznime, 5
tve duše hraneći nalipom slatkime;
hrabrenim plamenom sve se ono učini
svijetlo, što pozor tvoj pozira jedini.
Pri tebi stojati ne može nikadar
nevridna ni nižna, ni tamna nijedna stvar. 10
Lubavi, veran rob kojoj bih sve vrime,
molu te priklono sad molbam ovime,
tako ti taj plam tvoj, zavezaj i strile
slavili vik na svit svi ludi i vile,
kako ću dobro moć, hoti mi vlas dati, 15
sej pjesni me nove ovdi sad pisati.

232.*)

O gluha ma zmijo, ka tvoj sluh dan i noć
zatvaraš, za meni ne dati ku pomoć,
čuj moj glas pritužni pun plača groznoga,
ki boles podire iz srca jadnoga,
radi tve nemile žestoke prem svisti 5
živ buduć za mrtva plaču me sam isti.
Da li tve oko sve radosno pozire,
gdi t' jedan veran rob nepravo umire?
čin' gore neg činiš, jošte se ć kajati,
kad život kroz tvu zled budeš mi strajati. 10
Ja život tužan moj, a ti ć čas sgubiti
i slugu priverna, i bogu sgriješiti;
ter crnoj kad zemli budeš me viditi,
znam, da ćeš za žalos u sebi tuj riti:
ovdi prah ukopan skroveno sad stoji 15
nebavca onoga, ki se drag moj broji,
i ktićeš tvu milos ukazat sa svime
tad, kad već ne bude ni mjesto ni vrime.
Za to t' ja sad velu, da ne mož pak riti:
a što sam ja znala, da ćeš ti umriti? 20

*) *db.* Pjesni od sklada jednoga. 4 isrca.

233.

Da svak čas iz oči dvi rike ne livam,
plam bi me izgoril, u srcu ki imam,
a da ogań iz prsi ne mećem kroz rat svoj,
voda bi potopil' jadovni život moj.
Takoj dvi satvari protivne na svit saj, 5
združene ne dadu, da se moj skrati vaj:
ako me kad jedan do smrti dožene,
drugi tuj otjera pak zlu smrt od mene,
a sve toj zla ļubav hoće mi tvoriti,
bez svrhe da vik zled bude me moriti. 10

2 *db.* plan.

234.

Hod' k meni, u tihu tko moru dan i noć
sve stoji ne moguć g žuđenu kraju doć,
i hodi, tko vode na voļu ne ima,
obilno da ugodi svim żeļam svojima,
i hodi, tko zimi vruć ogań ištući 5
ne može da sebe studena savrući,
za č u usteh svud vjetar ja nošu idući,
sred oči voden vir, u srcu plam vrući.

235.

Vidiv te toliko ogań me izgori,
u srcu da momu pakao se satvori,
i drag mi jes pakao u srcu imati,
za č mi će radosti velike on dati;
a to jes, er ne kteć pomoć me ures tvoj 5
uzrok ćeš bit, da ja izmorim život moj,
za ku stvar osudit hoće te višńa vlas,
da budeš sred pakla otiti u propas.
Tako ti protiva hotinju tvojemu
osudna doćeš stat u srcu mojemu. 10

236.

U tebe sad pomoć grem, smrti, prositi,
za me dni nevoļne moć kako svršiti.
Na moje uzdahe i plačne žalosti
otvori vrata taj od tvoje milosti,

tva uza i tvoj stril i tvoja tonota, 5
izbavi, izbavi tužna me života,
neka mir meu živim, koji ja kušati
ne mogu, budem ga meu mrtvim imati.

237.

O sjeno nesrećna, što činiš ti veće
sa mnome, ki živu u trudu pun smeće?
od mene ti ino ne možeš vik čuti,
razmi jad, plač i vaj i čemer priļuti.
Vidiv te me oči ne hoće plakati, 5
za tebi mom tugom zle tuge ne dati.
Pođ ter se ke družbe vesele dobavi,
a mene s tugama mojima ostavi,
neka se tužu ja kroz hud plam ļuveni,
ki držu potajno, skroveno u meni; 10
za č veće ni slasti nevoļnim na sviti,
neg u svih moć tugah sam plačuć cviliti.

238.

Na to me dovede ļuvezan prokleta,
ka svaku mu misal jadovno sve smeta,
er ako kadgodi hoću se tužiti,
u tuzi ne hoće suze me združiti,
i ako čes gdi sretem ter počnem ńu zvati, 5
da meni ki bude pomoćan mir dati,
uši sve zatisne, za moj glas ne čuti,
pak bude dalek tja od mene bjegnuti,
A ona, ka život moj sve snuje na sviti,
kad bi ga imala prikinuv odniti, 10
tada ga već prede i čuva i bļude,
cič da se čemer moj vik strti ne bude.

239.

O dobro me milo, vrh koga na sviti
vik ino ne žele me oči viditi,
ļubim te velmi ja prem sasma svršeno,
nu u srcu sve momu držim te skroveno,
ni te smim mjentovat, ni mańe pozriti, 5
za tebe na dvoru komu god odkriti,

ter kad te gdi viđu, čińu se gledati
u zemļu, da ne bih ļudem te dal znati,
ka bi stvar uzrok bil' tebe čin't zgubiti
čas milu, kom žive ime tve na sviti. 10
I u tomu patim ja veliku boljezan,
er gore dvaš žeže potajan, skrovan plan.

240.

Kad godi gdi pride tve lice pribilo,
svak mu se poklańa gledaje na ń milo.
Kad li rič govorit ku stane tva mlados,
može svu srdnu vlas utažit za rados.
Ļubav stat ne može bez tvoje milosti, 5
to li ju pomaga moć od tve liposti;
er kad luk hoće oteć, vazda uzme na sviti
po očih tvih omjer za dobro strijelīti.

3 *db.* kad li rič ku velit postane. 4 *db.* more.

241.

Vazel bih, da meni, me dobro, budeš reć,
za što me sve gledaš, ako mi dobra ne ć?
ali tuj hoćeš stvar himbenu činiti
za čin't me kroz ļubav u tugah sve mriti?
kad digneš tve oči i snižiš kroz smih tvoj, 5
ne znaš li, er smrtni davaš mi nepokoj?
s tim očim tvojima sve bi rek da veliš:
hod k meni na rados, ku srcem ti želiš;
a pak me ostaviv činiš me zlo mriti,
da budu vrh tužnih tužan se ja riti. 10
Ako toj srce tve, ko srce me rani,
jur drugu ļuvezan u sebi sad hrani,
ne moj me nikako ļuveno gledati,
er tvim tim očima smrt mi ćeš zlu dati.

242.

VLAHU LUKEI.*)

Jedan znan i štiman i prav duh ļuveni,
ki želi na pokoj doći svoj žuđeni,

*) *db. ima sa strane pripis:* o semu Vlahu jes spomena Vendit. Cancell da 1602 *f.* 105.

ima svu odluku do svrhe sliditi,
ako ni himbe ke u ńemu na sviti,
i svoga sgubit vik ne ima ufanja, 5
ako mu ļuven slid ka zada skončanja;
er ļubav kad hoće dignut ga u slavi,
na nebo z zemļe ga podigne i stavi;
a na svit tko ište, nahodi i vidi
u trudu svom dobit, tko krepko stvar slidi. 10

8 nebo zemļe.

243.

Ļubav me siluje, a razlog uzdrži,
a srce u ogńu vruću se sve prži.
Hotinje neredno, izpraznos s kim slidi,
srcem se sadruža, da razlog uvridi,
ter mene sve tiska kroz ļubav ku nosim, 5
da hođu, da ištu, da pitam i prosim
za onu jedinu gospoju od svih vil,
u srce ka moje postavi ogńen stril.
Ne može skroveno stati moj ļuven plan,
za č ogań triba je da meće svoj dim van. 10

244.

O usti, o kosi, o slatki pogledu,
za kime me misli u slasti sve gredu;
o riči prislatka, ku smijeh sadruža,
čineći, ļuveno da uzdiše ma duša;
o slasti, koj slike nigdir ni na sviti, 5
može li što slađe od tebe vik biti?
o tri krat i pet krat dan oni blaženi,
kim nam bi način dan u żeļi skroveni
moć kušat tuj rados, van koje govore,
da se vik żeliti nikako ne more. 10

10 *db.* već *ispravļeno od vik.*

245.

Za sve da ištu mir, nigda ga iznaći
ne mogu, gdi godi budu ja pozaći,
tač ta slas vesele i mile ļubavi
plamen gork u srce u moje postavi,

a oči ļuvene, stril prva ke biše, 5
vaj, mislim svim mojim drag pokoj sgubiše.
Ma rados sva hotje s tobome otiti,
veselja meni ni sad nigdje na sviti:
sve plačem u tuzi nevoļu i boles,
u ku me postavi protivna moja čes, 10
i kad ki mao pokoj ja želim prijati,
čim budu me brijeme minuto smišļati,
kroz moje tej misli, koje me skončaše,
celivam me ruke, koje te ticaše.

246.

Človiče, uzmi ti koga t' je od voļe,
svak scijeni veće sve neg tuđe nevoļe.
Ma da svak sve tuge na mjesto jur jedno
donese skupivši, da stoje za jedno,
znam, da cić er straha koje bi tuj imal, 5
da tuge sve s tuđim ne bi se zamiješal',
taj bi čas svak iskal s načinim čudnima,
da se opet zavrati domome s svojima.

3 *ak.* al' *mj.* ma. 5 *db.* znam cijeća er. 8 svojima *(bez* s).

247.

Pokoli huda čes i ļubav nemila
proć meni stvoriše tolika zla dila,
davši mi zle muke i toli žestok vaj,
ke nikad živ čovik nije patil na svit saj,
i veće ne moguć nevoļe trpiti, 5
što mogoh naj brže spravih se otiti
iskat stan od smrti veomi željeći,
da bude kao mene u broj svoj poteći.
Za moj vaj tuj poraz prispije mi ovi još,
koji ti, koji čtiš, razmislit dobro mož. 10
Vrata ńe nađoh ja, ka tvrda tač broje,
zatvori nemilim stisnuta gdi stoje.
Tuj počeh u vas glas vikati, da meni
otvorit bude stan ńe toli žuđeni.
Čuh ovi odgovor žestoki tada ja: 15
nije smrti za tebe umrije smrt tvoja.

2 *db.* tolika stvoriše proć meni zla dila.

248.

Hrabreno srce me trpeći trpi sve
i mučeć skroveno pokriva misli tve.
Ne moj da t' domori čekanje trud tvore,
er jedan udarac dub posjeć ne more.
Drijevo, ko morski val sa svijeh stran zaliva 5
spuštavši jedra sva s ufanjem pribiva.
Ne čin' strah iz ruke da t' izme kako stvar,
er soko dobar lov ne upusti nikadar.

4 *db.* udorac. 5 zalieva *db. pravo:* zaliva.

249.

Srǵbeni mutni val sred morske pučine
sa smećom velikom na pokon počine.
Sunač zrak u ljeto grijući svaki čas
rastopi na gori studeni led i mraz,
i voda taj vlažna tajući od izgor 5
u dugo, probije svakoji tvrd mramor;
a grozni plač, ki ja sve lijevam niz obraz,
ne može omekšat tve srce za mal čas.

250.

Żeleć ja smrt prijat rad tuge ļuvene,
ka mi da na svit saj sve muke pakļene,
tač bježi huda smrt od mene dalek tja,
koliko da druga smrt nova jesam ja.
Gdi bi me imala svaki čas sliditi, 5
to bježi od mene što može na sviti.
Za drugi, mnim, uzrok ne bjega sve takoj,
neg sveđer er sumńi u misli u svojoj,
da ju ja ne otruju kroz moju zlu ranu,
ter ona jur umre, a ja smrt ostanu. 10

251.

Bivši smrt jedna vlas poslana od zgara,
da svaku na svit stvar umrlu umara
konac jur života našega ki trati,
nikada na molbe ne prodļi ni skrati,
bježi ju svaki blag, koji se veseli, 5
a tužan, nesrećan sve ište i želi.

Tim tomu, ki pati protivnu hudu čes,
čini se da gluha i nijema velmi jes;
a tomu vidi se, u dobru ki slove,
da nagli proć redu još, gdi je ne zove.

3 *db.* znaj *mj. jur.* 5 *ak.* dan *mj.* blag. 7 *ak.* ko.

252.

Čim misli me znanu ńih milu stvar žude,
dvi stvari, obje dvi prem sasma prihude,
u srcu mom čine boj žestok nepristav,
me prsi za poļe ńih hudovoļno obrav.
Jedna ńih htinje jes, koje me sve sili, 5
da se me tuge vaj bude rit nemili;
a drugo razlog prav svim protiv hotinju,
ki mi stat vik ne da u tomu živinju,
ter sveđer jezik moj uzdrže, da riti
ne bude jadni vaj, ki patim na sviti. 10
Tako ti moja zled, koj lika ne vime,
jur malo po malo pod zemļu vodi me.

5 *db* jur jedno ktjenje jes.

253.

PRIJATEĻU SVOMU G. VLAHU L. BUNIĆU,

KI Š ŃIME U KUĆI STAŠE.

Svit je ovi razliki: tko poje, tko cvili,
tko gre zled da stvara, tko milos da dili,
tko čini zapovid, tko bolan sve boli,
tko gleda, tko ide, tko grede, tko moli,
tko uči, tko piše, tko govor tih ʒori, 5
tko ļubav nemilu zaludu sve dvori,
tko je vesel, tko je rad, tko sveđer zle voļe,
tko s tuge protivne sve pati nevoļe,
tko psuje, tko vika, tko griši, tko kara,
tko vili svojojzi za milos domara, 10
tko slazi, tko uzlazi, tko ništa ne tvori,
tko zledi svojome drugoga sve kori,
tko ide dobro čin't', tko zledi stvarati,
uživa hud človik, a mudar sve pati.

2 *db.* bar *mj.* zled *i* ne *mj.* da.

Tim slas, ku prijat mož, uživaj na svit saj, 15
pokoli meu ļudi taka je običaj.

16 *db.* ļudim.

254.

SVJET DAJE ĻUVENIM, KAKVE VILE SLUŽITI IMAJU.

Sil' se svak podložan bit vili na svitu,
koja se jes rodil' u stanu čestitu,
er ļubav izvrsna tuj sveđer pribiva,
ka čini sluzi svom sladak mir da uživa.
Blaženi človik taj, ki je drag vili toj, 5
ka patit' dvoranu svom ne da zal pokoj,
još da se vik na stvor ne bude iziti,
istom je divna stvar ļubļen bit na sviti.

255.

RAZGOVOR, KI ČINI DUŠA S*) STRAŽNIKOM OD PAKLA.

D. Moļu te sada ja s velikom ļubavi,
otvor' mi tva vrata, Čerbaru troglavi.
Č. Tako se ne ulazi u strane u ove,
reci mi ti, tko si, kak' ime tve slove?
D. O jaki stražniče, znaj dobro svis tvoja, 5
nevoļna osudna er duša esam ja.
Č. Da što čin't' greš amo mogući na sviti
meu živim veselo život tvoj voditi?
D. Grem doli za moći počinut daj malo
oda zla jadnoga, ko me je skončalo. 10
Č. Hoti mi još za tim poredom sad riti,
ki život jes bio goru tvoj na sviti?
D. Verno plam ļuveni ja služih i ļubih,
kime se na pokon nevoļno izgubih.
Č. Vrati se na svit taj odavle za tvoj lik, 15
er ovdi ne ulazi, tko nosi ogań vik.
D. Ter što ću, boga rad, reci mi, činiti,
kad gori opeta budu se vratiti?
Č. Počni opet iz nova vernije ļubiti,
er pravo ļubļen, znaj, ti hoćeš tuj biti. 20

*)ma s *pred* stražnikom. 5 *db.* vlas *mj.* svis. 12 *bd.* gori. 18 *db.* budem.

D. Ne će mi toj ništar pomoći, dobro znam,
er ona neharna milosti ne ima plam.
Č. Čin' da joj ti rečeš u tužan, lip govor,
kako te odovla izagnah ja na dvor.
D. Stvoriću, što veliš, nu sumńu, da gore 25
biti će posleđne neg prve pokore.
Č. To li te ne bi htil' ļubiti po sreći,
protiv ńoj razgńiv' se svako zlo želeći.
D. Ne hteć me, reci mi, nikako ļubiti,
hoć li me unutra upustit otiti? 30
Č. Na vječne sve stvari kunu t' se i obitam,
da te ću upustit ne noseć s tobom plam.

32 *db.* primiti *mj.* upustit, *i* sobom *mj.* s tobom.

256.

Ptice se mahnite sovome rugaju
kak one, ke hinbe od svita ne znaju,
a ona razumna pušta se rugati
za moć pak zlo jutro gore im podati,
i čime okolo glave ńe lijetaju, 5
slobodu to veću svaki čas primaju,
i u toj slobodi dotle ih jur tovi,
dokle ih svih veskom na pokon ulovi.

1 *db.* čuvetom *mj.* sovome. 2 *ak.* himbe.

257.

Zagradih jedan lip u poļu perivoj,
u koji nasadih od dubja svaki broj,
učiniv na sridi kladenac jedan lip,
da bude polivav gojit ga svaki hip.
Voće mi uzdraste i mio plod učini, 5
ki tugu svu moju svom časti zamini.
Ja, ki bih pospodar, ne ktih ga ticati,
gojeć se tako ńim očim ga gledati,
a jedan tuđinin pak dođe, ki meni
porazi i obra taj vas plod žuđeni. 10

5 *db.* uzraso.

258.

Ļubim te velmi ja toliko, toliko,
a da me pitaš ti, koliko? koliko?
Tisuć krat veće neg život moj i dušu,
ku želu svaki čas s tvojime da združu.
Da bih bil u raju bez tebe svet prisvet, 5
došal bih rad tebe na saj svit naglo opet,
a mene ti malo ni vele ļubiti
ne hoćeš, za prî me u tugah sgubiti.

3 tisuću, *ali stih jedva dopušta.*

259.

Sve moje imanje i blago na sviti,
da ti hoć, moglo bi tve sasma sad biti.
Tvoj mi ukras zadava od veće žestok rat,
za to me ti vidiš prohodit često krat.
Veći trud ja patim kroz muku ļuvenu, 5
neg duše, ke stoje u ogńu pakļenu.
Veće bih bil vesel, neg da imam vas saj svit,
da tugam mojima hoć malo razumit.

1 svieti.

260.

Ne moj se čuditi, ako te nikadar
ja putem ne gledam, ni velim koju stvar,
ne scijeni, da te sam pozabil ja za toj,
ku ļubim svim veće, nego li život moj.
Znaj, nimu i slipu triba je bit danas, 5
za tebi pošteni ne zgubit vridnu čas.
Tako gre človik znan kroz djelo ļuveno
čińenja svá čineć potajom skroveno.

261.

JEDNA DJEVOJKA, KU MLADAC PRIVARI, ODGOVOR OCU DA, HOTEĆI JE UBITI.*)

Ptica, ka svud leti slobodno po sviti,
hitra ju privara od lovca uhiti;
a hrt brz upaziv u lugu košutu
sprijeda joj pritekši zada joj smrt ļutu;

*) *db.* U jednu djevojku itd.

*

i ribu, ka plije po morskoj dubini, 5
hitros je človika na pokon prihini.
A mlada ja luda djevojka izbraná
s tisuću himbenih privara varana,
za mirima sveđer u kući stojeći,
mislite, mogoh li ikako uteći? 10

262.

Tamnica ni odar nijesu, ki znat daju,
ki se nam prijateļi dobri zvat imaju,
er jes taj, ki tugom bolit se mom veli,
a paka u srcu rado se veseli.
Svak druga danaska nastoji da vara, 5
i toli svit je pun himbenih privara,
da samu čoviku boļe je stojati,
neg sto zlih prijateļa 'uza se imati.

263.

Što bi imal mukat vo i plakat na svit saj,
to kola skripaju za ńegov veći vaj.
Ždralovi mnokrat nam za veću dat bijedu,
krijekaju, kad naša sva sijeva izijedu.
Na vrilu vuk pije a paka govori: 5
ovca mi kladenac vas mutan satvori.
Ja tvu ćud poznavši velmi se veselim,
er ti se nikako već prijateļ ne velim.

2 *ak.* škripaju.

264.

U ruci tko drži od pravde vrijedni mač,
veće krat pogleda na milos i na plač,
sileć se krivnika sve dobro vladati,
za ńemu neprava pedjepsa ne dati.
Protivno ti činiš dat' pomoć ne hteći 5
meni, ki vas umrih, tvu milos želeći.
Podobno nije, znaj, za tvoju tuj lipos
oholas žestoka i huda nemilos.

4 *Goj tobož ispravļa:* za ńemu nepravu pedepse ne dati, *ak.* nepravu pede[illegible]

265.

Ļubav me siluje i veli naprid proć,
er ću t' čas i dobit veliku činit doć.
Za sve ti da patiš velike sad muke,
nikako znani trud ne pusti iz ruke;
er za te satvari svud čine čovika, 5
ki trudeć ostine, da plače do vika.
Od muke zle umre s velikom nečasti,
tko počet čin pusti želeć stat u lasti;
a tko trud sve tvori srcome tvrdime,
vazda pak drag pokoj on ima na vrime. 10
Za toj te ja ne ću nikako ostavit,
da bih se jošte znal životom rastavit.

266.

KAŽE, KOLIKO JE LAŽIVA PRIJAZAN OD ĻUDI DANAŠŃIH.

Tko hoće u miru provodit život svoj,
od prijateļ današńih daleče sveder stoj,
er oni dotole ļube te i žele,
dokoli srećome tvojom se vesele,
a kad pak u sreći tvoj vide prominu, 5
i oni tad zajedno š ńom jednaga poginu.
Svijet je ovi na ńeki došao način sad,
da u medu sve taji ńekoji žestok jad.

6 *db.* i oni pak tada za jedno š ńom sginu. *ak.* jedno *mj.* jednaga.
7 *ak.* pošao.

267.

KAKO DUŠA POKOJA NI U ČEM[a] NIJEMA.

Život naš, ki na svit podložan jes sreći,
iz żeļe u żeļu sve grede hodeći:
sad žudim jednu stvar, za drugom sad grem vrуć,
nikako nać żeļu naj zadńu ne moguć,
s novima sve mislim moreći mu pamet, 5
ka ne vi u ničem mira nać ni uzet.
Tač na svit żeļami svrhu dat ne hteći
umre se u żeļah svaki čas želeći.

[a] *b.* u ničem.

268.

Mnogo sam godišta mir iskal na svit saj
scijeneći moć ga nać za skratit moj hud vaj;
i gdi mńah veći mir iznaći za duh moj,
tu nađoh veći trud i veći nepokoj;
i pokli načine sve hotjeh skusiti 5
ne ostaviv satvari, koja jes na sviti,
jedan mir u svemu iznađoh ovi sam,
za istinu znat er vik počinut ne imam.

1 *ak.* isko.

269.

Pokoli ne može ni pamet ni jezik
u tuzi ļuveni podoban naći lik,
ni dvoja studenca, iz oči ka teku,
zgasnut plam, u komu prsi se me peku,
ni može vik vjera kroz dvorbu i službu 5
iz srca dvignuti jad čemer i tužbu;
mńu, da prav jedan gńiv moće učin't' tolikoj,
da život ali plač skrati se hudi moj.

6 isrca.

270.

U OVIH PJESNEH ZLIM ŽENAM RUG TVORI.

Tva družba prihuda, koju si stvorila,
oda zla od tvoga uzrok je sva bila.
Rih ti ja videć te, ne za zlo t' naslutit,
er se med ima tvoj zlim jadom zamutit;
ma buduć plaha ti ne hti me slišati, 5
hoteći tve voļe u svemu tjerati,
ti s' uzrok sama bil' od tve te nevoļe,
plači ju sama ti, kako znaš, da je boļe.

5 *ak.* nu *mj.* ma. 7 *db.* o te tve.

271.

U ISTE.[a])

Da ja znam, er ono, što ričmi ti kažeš,
u srcu da tvom pak djelome ne lažeš,

*) *ak.* istijem.

rekal bih mom srcu, da se sve postavi
u plamen privrući od gorke ļubavi;
ma ćića er ujeki na licu kažeš raj, 5
a u srcu pak imaš pakļeni žestok vaj;
razlog me siluje, pedjepše i kara,
da budem dalek it od svojih privara.

5 *ak.* nu *mj.* ma.

272.

U ISTE.*)

O zviri žestoka, hoti mi sad pravit,
za ku stvar tvoja ćes hoti me ostavit?
što malo ja pođoh u tuđu van stranu,
tvu ļubav darova drugomu dvoranu.
Rec' mi još s tizime, za tvoja taj dila 5
ku s'koris na pokon veliku dobila?
Tamnico pritamna, brini se ter brini,
er luda na zlatu olovo promini.

*) *ak.* istijem. 1 *ak.* hotjej.

273.

ISTIJEM.*)

Molih se ļubavi i čini meni doć
srce me, ko staše s tobome dan i noć,
i dobra hoću mu ja sada dvaš veće,
gdi tebi jur dobra nikako već ne će,
čineć mi vidjeti čińenja kroz svoja, 5
da ona već nijesi ti, ku ńekad scijeńah ja,
ter čuju u meni sad rados ja veļu
stojeći svaki dan u dragu veselju,
gdi nidna tvoja stvar već draga ni meni,
mrzeći na tebe kao na gńiv pakļeni. 10

*) *db.* U iste. 2 *ak.* mê srce. 5 *ak.* tvoja. *db.* krosvoja.

274.

ISTIJEM.*)

Sve one misli, ke u srcu držah ja,
učinih, da pođu od mene dalek tja.

db. U iste.

Već s onim ogńenim ne stoju żeļami,
ni obraz polivam groznima suzami.
Sve tuge i muke i hude żalosti 5
opet se svrnuše u mile radosti.
Stavih se gledati, koja je tva vira,
i vidih, da drugi me voće obira.
Tim sada pravļu ti: čin' što ti je od voļe,
a ja ću iskati toj, što mnim, da je boļe, 10
er voće toj tamno može se svim zvati,
ko ruka velik broj gre rotno sve brati.

3 *ak.* stojim. 12 *Gaj:* ratno.

275.

ISTIJEM.

Jur se plam zgasnu vas u tebi ļuveni,
svenuše sva cvitja i venci zeleni;
sunce ide u zapad, veće dan ne sviti,
dopješe sve pjesni tvoje se na sviti,
prislatko pojanje od ptica sve prođe, 5
minu tja ljetni hlad, a zima zla dođe;
s dubja ti sve listje ktje nica padnuti,
kladenac smrze t' se, a voda zamuti.
Na slatku tvu rados zlo pride grčilo,
koje te potamni odveće nemilo: 10
veće nis' u scini, koj njekad ti biše,
kad no se proć službi mojojzi gńiviše;
a toj sud pravedni, znaj, hoće ļubavi,
da oholas ljepotom dugo se ne slavi.

7 *ak.* panuti.

276.

ISTIJEM.

Ne moj se sad činit toliko izbrana,
kako tad kad no me držaše svezana:
prođoše plameni i strijele ļuvene,
ke muke tolikoj daše mi pakļene;
ter koli njekada, kad no me moraše, 5
ere te ļubļah ja, srčna se čińaše,

6 *ak.* ļubih.

toliko ć sad mučna i gńivna, znaj, biti,
videći, er te već ne hoću ļubiti.

277.

Čuj svak stvar, ka milim sgodi se u viku:
tjetni dan jednom ja šetav sâm uz riku
upazih gorsku vil, gdi gola i bosa
poje tač iđaše s vijencome vrh kosa:
sad mlijeko na prsi gdi mi trud posila, 5
da čedo ko imam, voļno bih dojila.
Čuvši ja, gizdava što veli taj vila,
koja je ljepotom sve vile dobila,
jur kako milostiv mladac, ki patiti
ne mogu, da nitko zlo ima na sviti, 10
vas smućen milostju otidoh naglo k ńoj,
ma me sram srete sprid, ter smutih razum moj,
nu paka vrkši stid stah bliže kon vile,
ter usti me ponih na prsi ńe bile,
počinuv na svrsi reče mi ka za toj: 15
o vridni vrhu svih pastiru dragi moj,
tobom se ma mlados sad slavi i diče,
er meni taj se lik priklada i sliče.

17 *i* 18 *Gaj* diči sliči.

278.

Plašiju od tebe, vidil sam, gdi stvore
pitomu jednu zvir, ka divja sred gore;
vidil sam sred rike uhitit tekuće
ribu, ka hino gre dno vode plijuće,
i pticu, ka leti po višńoj visini, 5
vidil sam, gdi ju lovac privarom prihini.
hod takoj divjajuć, još ti če za mir moj
žeđa, trud i umor utažit taj stup tvoj.
Pače ću veću rit': sve što se plašiš već,
to ćeš prî prid stup moj umorna, trudna leć. 10
Viruj mi, ako te u lugu jednome
zatekoh, ždrilo ti zagradih dračome,
da izit van već ne mož bez moje vik voļe,
kom stvari utažit me ću sve nevoļe.

hitno?

279.

ISTIJEM.

Na svitu stvar ovu svi ļudi poznaju,
da tvrđe plav stoji z dva čela na kraju.
Putnik, ki o jednoj košuļi sve stoji,
ńegova put čista nigda se ne broji.
Zemļa se odiva razlicima cviti, 5
a dobro ni ruho sveđ jedno nositi.
I pčele, ke žude slatki med iskati,
na bilju jednome ne hoće stojati.
Vilo ti, ku oči veće me ne žele,
što hoću rit ovo neg ono, što vele: 10
svi tužeć ļuveni u mukah dni traju,
ki na svit razlike ļubavi ne imaju.

10 rito.

280.

DVORANIN SVOJOJ GOSPOĐI.

O vilo stvorena za moj plam gorući,
prođe tja brijeme onoj, kad te iđah ištući,
prođe mi sva boles, prođe mi vas poraz,
ne idu već oči me plačući svaki čas.
Lez' ter spi bez misli, već tuge ne imam, 5
ne ištu ni prošu, ni za te već pitam.
Ļubav me slobodi, ter vesel sad stoju,
er nisam, kako bih, zapovid na tvoju.

281.

ODGOVARA GOSPOJA DVORANU.

Ako bih stvorna ja za tvoj plam gorući,
ti rođen bi takođ za it me svud ištući,
toj hiniš veleći, da t' minu vas poraz,
a greš sad već neg vik plačući svaki čas.
Ja lje spim bez misli ter tuge ne imam, 5
er vađu od tebe što hoću i pitam.
Nijesi se slobodil, vesela ja stoju,
bil si vik i bićeš zapovid na moju.

282.

Slatki san me oči kad uzme jur sebi,
ter srce me pođe od mene a k tebi,
vazel bih, da tvoje tad dođe, znaj, k meni,
za trudu đati lik u želi luveni.
Tač srce me činil lubit bi ures tvoj, 5
a tve toj studeno plam bi vas zgasnul moj,
ter bih ti dal uzrok, da budeš poznati
me tuge, ke srce nevolno sve pati.

1 *db.* k sebi.

383.

OD JEDNE GOSPOJE, KA SPAŠE.*)

Stisknuvši tihi san dvi zvizde luvene
lako van pošilu sve plame ogńene,
ki rače tolikoj krepki se velmi reć,
da od ńih naj mańi mogal bi svit užeć'.
Pokoli jedini anđelski ńe ukras, 5
kada spi, toliku veliku ima vlas,
što bi bdeć i hodeć, mislite, stvorila,
kad plamen kako stril iz oči posila?

*) *db.* U jednu gospođu, ka vidi speći.

284.

Slasti ma, rad koje život moj umira,
umira, er s tobom sve stoji nevira.
Nevira stvara mi veliko želinje,
želinje, koje mi prikraća živinje,
živinje, ko pati sve jadne nevole, 5
nevole, rad kojih umrit bi dvaš bole,
bole svim, er tko mre i svrši dni svoje,
svoje misli u tuzi već viku ne stoje.

285.

GOSPODINU VLAHU BUNIĆU.

Tko vele o smrti sve misli na svit saj
boleć se, gdi nami sve stvara žestok vaj,

db. gdi nami satvara žestok vaj.

ne uživa života, ni čuje, ni kuša,
pače ga prije reda smrti zlom sadruža.
Hoću da misli se, koli je podobno, 5
za paka ne doći na zlo ono vjekovno.
Svakomu pak veļu, da ije i pije,
uživa, veseli, raduje i smije.

286.

Kada prav i vjeran sluga se postavi
službit' gospodara s velikom ļubavi,
za dvorbu na pokon izdvori on platu
u čem god, ako ne u srebru i zlatu.
A meni protivno s tobome zgodi se, 5
ter srce u tuzi velmi zlo boli se.
Služim te i ļubim i davam, što mogu,
i ne ć mi milosti ukazat' nebogu.

db. ni zlatu.

287.

Spravih se veće krat za tebi izriti
boles mu, ka jadno čini me sve mriti,
a netom me oči kon sebe nazre te,
on čas se ma pamet u misleh zamete,
jezik se zaveže, a lice poblidi, 5
kako da njeka zled srce mi uvridi.
Tako t' se odiļam, ne moguć reć ino,
nego li: mir s tobom, me dobro jedino.
Ovo t' je čudna stvar, gdi moji a meni
ne hoće dat pomoć u muci ļuveni. 10

7 *db.* inoj. 8 *db.* nego li: stoj s bogom, gospođe svih gospoj.

288.

Srčan gńiv, pravo ni, da kaže ures tvoj
proć tomu, ki ļubi verno te tolikoj.
Kriv tomu nijesam ja, nego li tva lipos,
u koju bog stavi ļuvenu svu kripos.
Kako hoć, da tebe ne budu ļubiti, 5
ako si ti taka očima viditi,
da veće neg blažen scijeni se i pravi
taj, koji uzdiše za tvojom ļubavi?

Toli se tva lipos sve gńiva neredno
scijeneć, da ne ļubim srcem te pravedno, 10
kad dođu prida te, razmišļaj i gleda'
čine me i obraz i riječi bez reda,
moći ćeš ti tada pravedno poznati,
koliko tva lipos hoti me skončati,
ki veran u svemu biti će vik sluga, 15
dokle stril ļubavi uzbude za druga.
Tim pravo ni, toga da ne zri tva vira,
za tobom ki cvili, uzdiše i umira.

289.

Ka pravda jes ovo od moći ļuvene,
da ļubim jednu stvar, ka hoće zlo mene?
sam isti ja prijam zled na me hotinje
s mojome štetome zlo slideć želinje.
Budući slobodan voļno se daju ja, 5
za roba da služim godišta sva moja.
O muko žestoka, koji je razlog toj,
da ļubeć sve živu u muci pakļenoj,
a paka ne ļubeć stvar, koju sve čtujem,
tisuću da smrti u srcu mem čujem? 10

190.

Na tu sam zled došal, er ako cviliti
hoću ja, ne hoće suze me združiti,
a da bih plač imal, plakal bih tolikoj,
dokle bih prikratil jadovni život moj.
Scijeńu ja, da muka, ku srce me pati, 5
za veću mu boles čini ih lipsati.
Oh tužna načina od tuge na sviti
tužiti svaki čas i ne moć suziti.

291.

KAŽE, DA ĻUVENI VAZDA SUMĻIVO STOJE.

Ļuveni nevoļnik kad dobro žuđeno
bude steć ter živi u slasti ļuveno,
scineći počinut od muke i truda,
koji mu jes zadal' boljezan prihuda,

čes, koja nijednu stvar u dugo ne zdrži, 5
on čas mu tuj rados plačem zlim završi;
stavi mu u srce studenu sumńu onu,
kom pokoj i slasti ļuvene sve tonu,
očima ter svojim ne dava već vire,
za sve da sa svijeh stran pomńivo pozire. 10
I meni, jaoh, sade zled od te nevoļe
dođe, ka kroz ńe vaj srce mi sve koļe,
a dušu umara sa zlima tugami,
er čim lip ja nosim na ruci drag kami,
čini se sve meni u sumńi bez reda, 15
da mi ga svak grabi, tkogod na ń pogleda.

14 drakami.

292.

Sve vidiš patiti žestoke nesreće
jednoga, vaj, roba, slobode ki ne će,
i nidne milosti ńegovim tugami
ne imaš stojeći jaki no tvrd kami.
Ne može govorit ni dobro pisati, 5
ako mu pomoći ne budeš ke dati,
a vez hud ļuveni, s kim pati sve muke,
drži mu zavezan i jezik i ruke.

293.

Sama noć dobro zna, u kom sam tužeńju,
za sve er se kažu rad proć momu hotjeńju.
Anibal smih stvori zlovoļan u tuzi,
kad skusi, da ńemu dobiše boj druzi,
a Česar, kad vidi Pompeovu glavu, 5
proplaka sakrivši veselje i slavu.
Tim ako ja vesel kadgod sam na svit saj,
toj čińu za skriti t' me tuge hudi vaj.

7 kadgosam.

294.

Jaoh, tko bi ikad mnil, da oči dvi ļuvene
sve čine u tuzi živiti, vaj, mene?
i što već lipše su, to veći zadaju
uzrok mi, da misli me srce skončaju.
Ove su oči one, koje sam upisal 5
u srce, u dušu, u pamet i misal.

Oči me pridrage, vesele i mile,
ke dušu srcome radosno sve dile;
o oči, oči ne, neg sunce s nebesa, 10
kime se svit ovi radosno uresa;
oči, ke za zvizde na zemļi svak broji,
medne, mile, drage, s kim rados sva stoji;
oči me ufanje i moja radosti,
ke mi ste drag pokoj u svakoj žalosti, 15
činite, da vaša jedina lipota
smrt hudu zasloni od moga života.

12 *db.* sve.

295.

Narav trud i misal i pamet svu stavi,
hoteći satvorit tvoj ures gizdavi;
u listu jednomu vas izgled učini,
iz koga pak ize tvoj ures jedini,
ki kadgod gledam ja misleći sobom sam 5
u ńemu lipotu izvrsnu naziram.
Samo ti stvar jednu viđu, ka t' zlo stoji,
koja se odveće prem sasma zla broji,
u prsih er drži tva lipos ļuvena
srce ne od puti, neg tvrda kamena. 10

9 *db.* u prseh.

296.

U uzlu jednomu od zlata izbrana
tva ļubka ļuvezan drži me svezana,
ter se već ne bojim nit strašim nesreće,
ka svoj jad na vridnih često krat it meće.
Tvoji lipi načini i djela s hitrosti 5
čine mi toliko velike silosti,
er na smrt tebe rad da idu, dobro znaj,
mnil' bi se jur meni, da gredu goru u raj.

8 *db.* ni.

297.

Nesreća, koja se sadruži s ļubavi,
u meni svoja zla sva sasma postavi,
ter kad bi hotila opet me vriđati,
već tuge ne bi imal' za moć mi zled dati.

Ja za toj uzimam velika veselja 5
videći da na zlu najzadňem jesam ja,
ter u toj radosti vazel bih umriti,
nu smrti ne smijem od straha želiti,
er kad bi, mňu, znala, da mi će mir stvorit,
nikako hotila ne bi me umorit. 10

6 *db.* nazadni.

298.

Veće krat na gori viđu ogaň goriti,
nu zledi ne može viku mi stvoriti;
a tvoj plam, ki srce sve moje opteče,
toliko gori me veoma zdaleče,
da mnokrat bojim se, da ne bi, vaj, meni 5
smrt zadal u gňivu taj plamen ļuveni;
a kad pak na blizu budu ti gdi stati,
opet mi zdravje se minuto povrati.
Takoj ti, mňu, za zled mu vječnu stvoriti,
ni me hoć ugasit, ni mi daš zgoriti. 10

8 *db.* kim.

299.

Ti kažeš u svemu, da dobra hoć meni,
a te tve ļubavi svi su var himbeni.
Toj se sve hotinje dobro vik ne broji,
ar ļubav sve druga u srcu tvom stoji.
Moļu te, me zledi bolesne prikrati 5
i slobod zgubļenu opet mi povrati,
er srce žalosti velike sve prima,
služiti gdi milos ňemu se ne ima.

2 *db.* hinbeni. 3 *db.* tve.

300.

Svaka zvir žestoka, ka god jes pod nebi,
po njekoj naravi, ku ima u sebi,
dobro i zlo poznava, ter kada upazi,
da joj zled tko dava, on čas ga porazi;
kada li pak vidi dvorit se s ļubavi, 5
pitoma stvori se, svu divjač ostavi;
a ti, ka s' razložna, koliko veće ja
ļubim te, toliko kažeš se gorčija.

6 *db.* stvoriv se.

301.

JEDNOMU, KI PITAŠE, JE LI ĻUBAV BOG.

Što je ino ļuvezan, neg jedna na sviti
slas mila, ka bude rada svis stvoriti?
misao od jedne satvari, hotij znat,
ku oko opazi a srce ktil' bi imat.
Ter tomu budeš se u služtvo podati, 5
koga ti za roba ne bi uzel imati.
Izgovor to je ńe, tako ju mož riti,
a nije božica, ni toj bog na sviti.

302.

Blaženi vi slijepi, koji ne vidite
liposti od vila, ni ih mańe želite.
Blaženi vi gluhi, kim čut ni dana vlas
od žena nemilih otrovni, hudi glas.
Blaženi vi nimi, ki riči ne imate, 5
ter mańe sve muke na svitu kušate.
Blaženi vi mrtvi, ki ļubav ne zrite,
er sveđer u zemļi pokojno ležite.

303.

RAZGOVOR U TUZI ČLOVIKU.

Čoviče, život tvoj ne drži u vaju,
er stvari sve na svit promjenu imaju.
Života čim konac našega se prede,
okoliš od sreće u okolo sve grede.
Nebo se ne vrti na naše hotinje, 5
ni može doć na stvor sve naše želinje.
Čes silom svojome, što hoće, sve čini,
jak vihar od listja u gustoj planini.
Kako noć za dnevi izlazi i hodi,
tako jur huda zgod za ugodnom dohodi. 10
Naličje sve ima svaka stvar na sviti,
ki se lip prem za toj može zvat i riti.
Ne scin' se samo ti nesrećan i tužan,
na svitu ovemu svijetu je svak sužan.

12 *db.* more. 14 *db.* ovomu.

Viđ srca sva ļucka, ki živuć dni traju, 15
u sebi sva svoju slas i grkos imaju.
Živote sve ļucke uzmi sve i ńih čes,
jedan dan ne ć im nać, da sasma svital jes.

16 garkos.

304.

Plav morska, svaki čas po moru koja gre,
istom je jedan dan val morski prožđere.
Ovca, ka iz stada iz svoga izlazi,
brzo se vuk ńome iz krova zajazi.
Oda ckla jedan sud, ki često putuje 5
na kladenc studeni, brzo se jur skuje.
A tko gre bosonog, gdi drača sve nikne,
trijeba je na pokon oboden da vikne.
Što hoću rit ovo, ne hoću sad riti,
za s tuge ne biti komu god na sviti. 10

8 istada isvoga. 6 *db.* on skujo. 9 *db.* ne ću sad izriti.

305.

Rad muke, ku svak čas stvara gńiv ļuveni,
toliko velik cvil ja patim u meni,
da malo po malo sve život prinosim
smrti, ku toliko ja rado tad prosim;
i kad se na blizu upazim od smrti, 5
kom tuge sve moje uzufam satrti,
toliko velika dođe mi tad rados,
da proć mom hotinju oživi ma mlados.

306.

Što je dobra prijazan, da mene tko pita,
rekal bih, nadhodi sve blago od svita,
er sebe ne štedi ni ob dan ni ob noć,
gdi god zna, da može prijateļu dat pomoć,
i kad se s nezgode koja zled upriči, 5
u mjesto pomoći ne dava on riči,
i vjeran biv vazda srčano tač ļubi,
da mnokrat i glavu za druga izgubi.
Blažen se može rit človik taj na sviti,
ki bude prijateļa takoga dobiti. 10

2 *ak.* reko.

307.

Kad jučer sred kola vesela pojaše,
toliko draga se i mila viđaše,
da sve vil, ke ondi uza te stojahu,
veliku zavidos tvoj dici nošahu,
i tako pak ļubko očima gledaše, 5
da ļudem slatku smrt bez truda davaše;
gdi videć hitrine, kom ctiše tva mlados,
svak ovuj rič reče jednaga za rados:
da bi išli kao njekad bozi sad po sviti,
mogla bi svih ova u robstvo staviti. 10

308.

JEDNOMU UBOGU OHOLU.*)

Ležandar, koji bi car i kraļ od svita,
i koga svakoji jezik sad počita,
svom vojskom oružnom njekada hodeći
iznać kraj i čelo od zemļe želeći,
snig ga, led i zima tolika zamete, 5
da primi tega rad ne male on štete.
Na pokon došadši na jedan stan u noći
poče se grijati, počinut za moći,
i takoj grijuć se vojnika upazi
od zime gdi jedva k stanu tom prilazi, 10
s mjesta se podiže i ńega postavi
na mjesto na svoje s velikom ļubavi,
znajući, koliko vrijedna je velmi stvar
i mańim od sebe stvoriti čas i har.
A ti jur u kući tuđojzi videći 15
jednoga uboga uza te sjedeći,
ne samo toga rad gńivno se rasrdi,
manu još nemilo ńega tuj pogrdi.
Kako to učini, nu malo razmisli,
ako t' um sve nisu tamnosti pritisli. 20
Ne znaš li, na ohola er zemļa sva viče,
a glavu priklonu ni oštar mač ne siče?
ne znaš li, er ove tri stvari odveće
i bogu i ļudem velmi su mrzeće:

*) *db.* U jednoga uboga ohola. 1 *db.* Leksandar. 5 snigha. 6 *ak.* toga.
18 *db.* i *ak.* danu.

*

bogatac lakomac, star človik, ki bludi, 25
i ubog potreban ohole, zle ćudi?
ne znaš li, s neba sgar er za tu oholas
naj lipše stvorenje vrže bog u propas?
Drugo t' sad ne veļu niti ću već riti,
za s tobom u riči boreć se ne priti. 30

309.

Ne bi li, srećo, ti, koja mi hti riti:
stavi se ovu vil ļuveno sliditi,
ja ti ću potrebnu u svemu dat' pomoć,
kako ćeš želi toj u skoro na vrh doć?
za što me pak, srićo, zlo izda ovakoj, 5
čineć mi služit man u muci ļuvenoj?
Velmi, vaj, ļubih ja ńe dike ļuvene,
a ona viditi ne može vik mene
Da mi te u rukah, o srećo, imati,
koli bih zlom smrti činil te skončati! 10
Činil bih, da veće na svitu do vika
ne činiš žuditi u želi človika.

---

7 *db.* more. 12 *db.* živiti.

310.

Viđu, sto jezika gdi na me zlo prave
želeći, da puštu tve dike gizdave,
a ja ńih nemilu videći nenavis
silujem što mogu najveće moju svis,
da mi je tvu lipos to veće ļubiti, 5
za gori moć poraz stvorit im na sviti;
er ļubav kad krepka nosi se i čini,
život, čas ni blago ništo se ne scini.

311.

Tko nije pedjepsan za svu zled kroz ļubav,
mnome se pedjepši, gdi sve mrem nepristav.
Zled kad se satvori človiku na svit saj,
po stvoru već dignut ne može taj svoj vaj
Tim vi, kim dano jes radosno živiti, 5
nastojte u stanju tomu se shraniti.

da paka, kad koga budete zgubiti,
vi silni nijeste sve plačom ga želiti.

312.

Ļubav, ka moćna se toliko govori,
sve višńe bogove u zviri čin't' stvori,
i dušam svim mudrim, koje su na svit saj,
učini, da pate u srcu ńe hud vaj;
a ova vil, u kojoj liposti vide se 5
tolike, da stvori svi na svit čude se,
toj jakoj Ļubavi, s koje se sva gube,
zgasnu plam, luk skrši, a krila oskube.

4 *db.* hud ńe.

313.

Kako no vi pčele idete sve med taj
za druzih zbirati po cvitju na svit saj,
i kako vi crvi na listju sve novu
za druzih snujete tuj zlatu osnovu,
i kako vi ovce, ke gorom hodite, 5
sve vuńu i mliko za druzih nosite,
i kako vi jaki volovi čim grete,
pritvrdu zemļu tu za druzih orete,
tako me jur misli trud velik stvoriše,
a druzi moju slas, ku čekah, dobiše. 10

314.

Pokoli ma mlados nevoļno sve tuži,
vazel bih, da me smrt s mrtvime sadruži.
Ufanje radosti veće mi ne dava,
a huda nesreća tako me končava,
da vazda ki god nov jad, ki se ne prosi, 5
srce me RAŃENO za patit podnosi,
i za toj daleče sve bježi od mene
gluha smrt, ka je lik od žeļe ļuvene;
ma ńe moć, tolikoj ka mnokrat jes hrla,
doći će jedan dan, ako ni umrla, 10

6 *db.* rođeno *s natpisanim* rańeno.

315.

Kaji se kajući, kajući kaj' se sve,
dokoli kajanje mogu čin't' misli tve,
davat mi svaki čas za vjernu mu službu,
neharne sve tuge da mi su u družbu.
Kaj' se sve kajući, dokli t' je lipos taj, 5
er kajbe u staros ne služe na svit saj.
Kad zmija iz kože svuče se na sviti,
nova se sva bude opeta stvoriti,
i dubu, kad ljeto veselo osvane,
listje opet ponovi, koje mu opane; 10
nu kad ti ostariš, sve što hoć stvarati,
nigda se na mlados opeta ne vrati.

316.

Kad moj plam ļuveni ugasit mogaše,
s koga me jadovno zla muka moraše,
ne ktje mi ni malo ti vode podati,
za mene u žeđi prem sasma skončati;
i voće tvoje toj druzima davaše, 5
a meni sveđer: je nezrelo, veļaše,
čineć man na vratih mnokrat mi vikati,
na glas moj ne kteć se nikako ozvati.
A došla sad jesi za kajat zla dila,
ucknila s' odveće, er me si zgubila: 10
našal sam ja drugu gospoju od svita,
bez truda tolicih koja me napita.

317.

Vazel bih bio ja s uzdasim na sviti,
nevoļni život moj da mogu skratiti,
pokli imat razgovor ne mogoh u tuzi,
ka čini srce me da grozno sve suzi;
ali da stát mogu ne ļubeć tvu lipos, 5
ka ćutit ne može ļuvenu vik kripos,
ali ti da tvrdos srca toga tvoga
omekšaš, za smilit vaj mene neboga;
er sveđer ja stoju nevoļan tužan sam
s ričim tom na ustih: oh, da te ja imam! 10

---

2 *db.* svršiti. 9 *db.* cvileći *mj.* nevoļan.

318.

Jaoh, ovi kako nas sve život naš vara,
a nitko jur ne će da svoj grih pokara.
Vidimo na pokon kroz naša živlenja,
koli su isprazna sva ļucka mišlenja.
Danaska mi jesmo, a sjutra nismo pak, 5
sunce se lje krije svaki čas za oblak.
Ni veće ne znamo ni časa ni hipa,
kada će doć na nas jadovna smrt slipa.
Tim tko se veseli za tuđe skončanje,
boļe bi, da plače sve kasno čekanje. 10

319.

GOSPODINU MIHU LUKAREVIĆU PRIJATELJU I RODJAKU SVOMU.

Oh, ne moj toli se nemilo brinuti,
ako češ milu slas čini tač zginuti;
ni mańe boli se, ni zlovoļ' tizime,
ar zledi sve diže zabitje i vrime.
Hrabenos sad ukaž' od srca svoga ti, 5
neka te svak pozna za mudra na sviti.
Trijeba je, pomoći da gredu tuj boļe,
gdi veće zgoditi budu se nevoļe.
Znaj, pauk er trudeć u svojoj osnovi
na pokon žuđen dom na jedno zgotovi, 10
i kad mni počinut od muke i truda,
tad mu opet prispije nesreća prihuda,
ar metla, ka mete kuću, u koj on prede,
sve misli ńegove na ništo dovede;
nu on znan mjesto toj i svijet svoj promini, 15
ter malo po malo opeta dom čini.
Lastova ptica ona pod strehom tuđome
sagradi sve gńizdo ne s malom mukome,
i kada scijeni plod žuđeni izniti
i jaja, ke bude u gńizdo staviti, 20
ruka joj protivna od kućne čeļadi
gńijezdo toj ńe milo nemilo razgradi:

2 *db.* stvar *mj.* slas 13 grede, *tako i ak. i Gaj.* 16 *db.* opet dom nov ini.

tuj se ona odili s tugami čudnime,
videć se zgubila gńizdo, plod i vrime,
nu iz nova s ufanjem opet se priseli 25
i zgradiv gńizdo toj izme plod, ki želi.
Pomńiva pčela još, koja med u cvitu
nahodi obhodeć sve strane na svitu,
kade ga nakupi i stoji s radosti
scineć trud zaplatit tom cvitnom sladosti, 30
dođe joj, ko joj dim dosadan učini,
tere joj svu tuj slas zlim jadom zamini,
ka joj stvar veliku svim zada boljezan,
videći, gdi biše ńe trudi svi za man.
nu ugodiv zloj sreći i hudu bremenu 35
na pokon na vrime izme slas žuđenu,
i ti u tvih nezgodah kti držat način taj,
nikako ufanja ne zgubiv na svit saj,
ar sreća, u bitju ka jednom ne stoji,
još će čin't', da tva čes blaga se svim broji. 40

88. *db.* tuj *mj.* svim. 38 nikao, *Gaj* nikada, *db.* i *ak.* nikako.

320.

Bi li se čin't' moglo, da duša grih tvore
ne ima pak u paklu pravedne pokore?
bi li se čin't' moglo, da se snig na gori
ne topi, sunač zrak kad vruće prigori?
bi li se čin't' moglo, što nigda ni bilo, 5
da budu rike teć opeta na vrilo?
bi li se čin't' moglo, da ribe iziti
sve budu na suh kraj, za na ńem živiti?
bi li se čin't' moglo človika ne ijede
da vrijeme veliko živjeti sve vide? 10
tako bi moglo se učinit, dobro znaj,
da ja sve ne ļubim tvu lipos na svit saj.

321.

Ostinuv tresem se jak no lis na vitru,
kad oči tve vidim al čujem rič hitru,
i kopneć kako snig na suncu ali mraz
blidilom tamnine pokriju moj obraz,

ter duša, vaj, moja, ka služi sve tvojoj, 5
na konac prit' želi u muci nerednoj
Nu toli lice tve obično milo jes,
da srcu mom skraća svu tugu i boles.

322.

Kad ona izide vesela u slavi,
koja me ljepotom ļuveno zatravi,
zamukne svaka stvar, rike se ustave,
a ptice svakoje treptit se priprave.
Nu kada besjedeć ki govor stat pravi, 5
sva višńa nebesa na ńe rič ustavi,
kad li oči ńe svrne, takmenja kojim ni,
užiže, umara, razčińa i kopni.

323.

Uzdam se u boga, da ću još plavi moj
iznać kraj za shranu žuđeni tolikoj
valovmi ne će rvit' vik morska dubina,
kadgodi utažit' zla će se godina.
Ako me huda čes protivne nesreće 5
ucvili ovakoj žestoko odveće,
doći će još vrime, da mi će obraz svoj
ukazat vas vesel u slasti velikoj,
nu človik na svit saj dobit zvat ne ima se,
dokli god nad ńime svijeće se ne ugase. 10

324.

Na lipi tvoj pozor kad tva čes izide,
veomi ti vrué plamen na srce me pride,
i tvrdo tva slika tač se u ńem ureza,
da slobod svu moju prem sasma zaveza.
U tvoj toj pameti, mńu, tada da reče: 5
mladac se sad ovi u ogńu zlo peče,
poć ga ću jednome očima smiriti,
za čin't' pak, čim žive, smrtno ga sve mriti.

---

1 *db.* prozor. 6 mladace.

325.*)

Znate li, ļuveni za što se spovida,
da Ļubav sve hodi po svitu bez vida?
ja ću vam spovidit', neka toj vi znati
budete, za druzim pak inim kazati:
zrčuć š ńom jednom ja na vile me oči, 5
ke sjahu jak sunce, kad sine s istoči,
ńe rajskom lipotom kroz pogled taj lipi
srce uze jur meni, a ńoj vid zaslipi.

*) *db.* Kaže, za što je Ļubav slipa.

326.

Hodil sam u vike ovimim drumom ja
i još ću hoditi godišća sva moja,
bivši put općeni, niko mi braniti
ne može, da ńime ne budem hoditi.
Na vike naučen vuk planinom šetaje 5
sve što mu već vikaš, sve mańe toj haje.
Komu li moji hodi mučni su meu nami,
neka uzme ter udri glavome o kami;
er ļubav kad nosi s tvrde se požude,
nigda se rad straha pustiti ne bude. 10

1 *db.* hodil sam ovime u vike drumom ja. 5 *db.* naučan.

327.

Ma mila Latinka ļubka t' se viđaše,
uz romon ńe mili gdi pjesni pojaše,
pjesni one medene, pjesni one ļuvene,
kima se užižu i prsi studene.
Krotome lav bi stal i rike tekuće, 5
da mogu čut' jednom ńe riči goruće.
Mogla bi, da hoće, romonom tom vlasti
čin't' gorit' kamenja i plakat od slasti.

1 *db.* ma lipa

328.

U poļu, gdi cvitje razliko sve cvata,
bješe vil prostrla jedan vez od zlata
sakriv ga pod listje s hitrinam čudnime

cić bole da ńim lov učini na vrime.
Ja velmi zaslijeplen lubavi tadi hip 5
pristupih za ubrat moć ki god tuj cvitak lip,
i ruku prostrvši ne vidih, od kuda
na grlo pade mi taj uza prihuda,
ka tvrda bi toli, da nebog ne mńu ja
moć' je se slobodit' godišta sva moja. 10

329.

Pakao su me prsi, duh sam ja paklеni
i pravi paklen plam moj je plam ogńeni.
Sve tužno u meni bez svrhe ja gorim,
i dušu bez nadbe žestoko sve morim,
i nigdar ni mi moć nikako viditi 5
me dobro izvrsno, kim živem na sviti.
Samo je u ovomu moj život nemili
s tim dušam različan, vječni plam ke cvili:
grišne biv i krive one tuj pokoru
sve pate, a ja prav nepravo sve goru, 10
i svoga stvorca zgar proklińu hip i čas
videći, da pate u ogńu gork poraz,
a ja, vaj, tuj, cić ke bez konca sve goru,
hvaleći sve lubav i služim i dvoru.

14 *db* lubim

330.

Ako rad tvoga zla gńiva, ma gospođe,
učiniš, život moj u pakal da pođe,
od moje neprave pokore, znaj, imat'
bolesti ne ću ja, čim budu dolu stat',
ni mi će dat' muke taj iskra ogńena, 5
neg ti, ka ć za tvoj grih tuj doći suđeńa;
er na tve lice toj gledavši svaki čas
pakleni pedjepsi ne će mi dat' poraz,
samo ću trud ovi imati u tome,
što budu me oči zatvorit jednome. 10

331.

O vi svi, ki ovdi slišate sad mene
moj vi svjet, čujte se od žele luvene,

2 *db.* od himbe.

za č vrime, u kratko, svemu biv skončanje,
obraća slatki smih u gorko plakanje.
Bješte tja daleče skrovene ńe mreže, 5
pri neg vas u tvrd svoj zli uzal zaveže;
er ludos ne mala veli se na sviti
jednoga neharna poć u dvor služiti,
koji sluzi svomu za platu podaje,
da želno sve cvili u tuzi plakaje. 10

332.

Kao riba nevišta, u moru ka plije
it' opći za gvozdjem, ko pića zakrije,
i kako neznani ljepir taj naliće
zaradi svitlosti na plamen od sviće,
od ke vik ne će se nikako ostati, 5
dokli se ne bude životom rastati:
tako ja grem slideć tvu lipos jedinu,
za sve er š ńe u jadu neredno sve ginu.
Ni lubav, s kojom se ne može boj biti,
o inom ne da mi nikako misliti, 10
nego li o tebi, vilo rajske dike,
koj ću bit' u svemu veran rob u vike;
istom da kad godi tva me češ pomili,
da ma svis u jadu sve tužeć ne cvili.

333.

Mu ruku svom uzam moja vil luvena
i vidiv, da ledno sva biše studena,
reče mi: biljegu po ovomu sad ja znam,
er srcu u tvomu ne stoji luven plam,
za č srce ni jedan ćut u sebi ne ima, 5
koji van ne kaže nadvornim stvarima.
Ja ino ne rijeh, nego li: gospoje,
velmi u tem prija var poznanje toj tvoje:
svaki prav luveni, u trudu ki gine,
iznutra vik gori a zdvora sve stine. 10
Svu snigom goru ja vidil sam skrovenu,
iznutra ka gori u plamu ogńenu.
Ja takmen onomu kamenu, znaj, jesam,
ki studen zdvora je, a unutra sve je plam.

334.

Kad počnem gledati kon tebe gdi god stav
tve lice, u komu krašuje sve šubav,
u želi umiru, er suze u taj čas,
iz oči ke teku, daju mi gork poraz.
Na zlatih kad vlasih snig ruka tvih vidim, 5
kopneći kako mraz sve vehnem i blidim;
slatke pak riči kad iz usta tvih čuju,
u misli šuvenoj sve cvileć tuguju.
A oči tve mile, vrh zvizda ke sjaju,
velik trud i boles mom srcu zadaju, 10
er bi rek da jedno sve meni tuj veli:
moja te ljepota u želah sve želi,
drugo pak mni mi se, da hoće tuj riti:
mene rad hoću ti da budeš umriti.

10 *db.* sve daju.

335.

PJESAN OD KOLA.

Ah djevojko dušo moja, ka mi s' smrcu dala,
kad zagorjem gredu s tobom stado moje pase,
tere vrgu na te oko i ti gledaš na me,
stvar koja mi srce žeže ogńenom želome.
I ako te što zazovu, govor meni daješ, 5
toli t' reku: počekaj me, čekaš mene viku;
i ako pjevke stanu pjeti, i ti ih sa mnom pjevaš,
i ako se što nasmijeju, i ti smih satvaraš;
ako t' u čem šubav kažu, i ti je meni kažeš,
na jedan način misli mojoj svud odgovor daješ; 10
nu ako slascu tuj pokońu ja od tebe prašam,
na tuj ričcu gluha meni on čas se ukažeš
ter besjedu hitro moju na drugo izvrneš.
Nu promisli, pravo je li, da me tač skončaješ;
za što vodu bistru tvoju prid usta mi daješ, 15
ako mi je paka piti slobod ne puštaješ?

8 *db.* oči. 6 *db.* u vike.

336.

PJESAN OD KOLA.

Iduć gorom u prošetu ja djevica mlada
sjutra ʐorom, kad u pjesni slavic boli sklada,
nađoh mlaca gdi ležaše u dubravi gusti
izrańena trovnom strilom, ku zao gusar pusti,
koga stavih da ozdravim podobnima licim 5
ńega sveđer zgovaraje veselima ričim,
i što rana ńegova se bolna ozdravǉaše,
toj se moja druga nova većma žestočaše.
Koga kada zdrava stvorih, molih s mukom zlome,
da bi mene ktil ozdravit' ǉuvenom żeǉome, 10
mladac hteći haran biti meni momi mladi
ozdravi me licim svojim u razbludnoj nadi.
Za to veǉu, da rečeno na svitu je svima:
tko satvara har mlacima, s mladac milos prima.

---

2 *db.* sjutra ʐorom prije sunca na glas od slavica, *ali precrtano.* 3 *db.* u zeleni travi, *ali precrtano i nadpisano*: među dubi gusti. 4 *db.* ku gusarin spravi, *ali precrtano i ispravǉeno.* 7 *db.* većma *mj* bolna. 8 *db.* tvrđe *mj.* većma. 12 *db.* iz mene si zlu bolescu svim licim izvadi *ali precrtano.*

337.

PJESAN OD KOLA.

O kamenu dragi, vridni mjesta istočnoga,
ki usađen sveđer stojiš posred srca moga,
ckleni, bistri, tih Dunaju, koga s obi strane
sjene borja i javorja, guste lipe grane,
drag pokoju, u kom drži ǉubav svoje krilo, 5
cesarice srca moga, moja rajska vilo,
moje glave meko uzglavje, moje čisto zlato,
i trudima svim mojima moja ǉupka plato,
ka očima mojim vodiš vazda danak bili,
ne čin' veće, da ma mlados żeǉno u tugah cvili. 10
Jur u plamen vas otidoh živi tebe ćića,
goreć kako suho drvo ali jedna svića,
gasnu, čeznu, bliđu, venu, kopńu i ginu vike,
iz oči mi suze viruć naglo kako rike;
tuge srce zlo mi koǉu a jad srce davi, 15
tako da se riti mogu izgled smrti pravi.

Ne umori me, da ti pake puk ne bude riti:
ovo koja sluge svoje smrtno čini mriti.
Ne daj, slavne da tve dike prikor tak' ogrubi
ne kteć ļubit' sveđer toga, koji tebe ļubi, 20
er ni pravo, da tko verno sve dvoreći služi,
da svoj život svak čas gubeć grozno i jadno tuži,
Ako t' u čem što sagriših gdi god kad na sviti,
ne osudi me, nu čin' milos, da grih bude priti,
ter mi lice ļupko, milo viditi ne brani, 25
jer o slatkom tvom pozoru me se srce hrani;
bez tebe mi sunce ne sja, ni slas rados dava,
bivši u tebi od me žeļe sva čestitos prava;
ni miriše cvitice mi bez tebe, koja si
prvi cvitak svih gospoja, kih se ime glasi. 30
Tim kameno srce omekšaj i plam ļuven primi,
ter ńim s mene hude trude naglo spravna snimi,
davši meni za svu moju vernu i dvornu službu,
da se s tobom jednom mogu otaj stat u družbu.

338.

Oj ma rajska višńa diko, koju bog objavi,
da je RAŃENOM srcu momu lik istini, pravi;
moj pridragi razgovoru ter razbludo mlada,
bez ke živit ja ne mogu, bivši moja nada;
moja kito perivojna zlatom žicom svita, 5
koju zovu nad sva cvitja prvi cvit od svita,
zapisal sam, verno tebi da vik čine družbu
jezik, pjesni, pamet, misal, srce, vjeru i službu.
Oči, srce, život, duša ni mi toli draga,
ko li, vilo ti ma mila, ka si ļubka i blaga. 10
Mnokrat ti sam ktil me rane putem skrovno riti,
ma vazda mi rič studena u usteh bude umriti:
nu zla videć er smrt mene umorit' je spravna,
silan sam ti tada reći, moja diko slavna;
tako t' zenul' sveđer mlados kak' u poļu trava 15
za tve rajne majke prsi, ka ti mliko davà,
kada stado uzplanduje, gdje su stijenja hridi,
pod javorje gusto tiho sama k meni pridi,

11 mnokrati.

gdi dva venca gorovita zlatom svita hrańu,
i š ńim slavja lužanina, ko jak oči brańu, 20
za ki tač me služno moli jučer onaj vila,
ka bisernijem trakom kosi biše lipo svila.
veleći mi: mlad pastiru u razbludnoj nadi,
ako darov taj pokloniš meni momi mladi,
kunu ti se dušom mojom, da izvan tebe diku 25
nijednu, hrabra, dokli živu, ne ću ļubit' viku;
i ńojzi ga ne ktjeh dati, cić er tebi moja
misal služit' odlučil' je sva godišta moja;
nu ja tebi sad se obitam, moja kruno svita,
tako od vuka gladna ne bil' stada ma odnita, 30
nikad ne će moja mlados drugu vilu služit',
da bih znao još moj život ka zloj smrti združit';
istom k meni mladu żeļnu hotij tako doći,
od koga ćeš svim vesela k stanu tvomu poći.

20. *Gaj:* kog'.

339.*)

Razumom urešen ne bivši bitak tvoj
ne moj se plemštinom oholit' tolikoj,
er kripos sama jes, ka svaka dariva,
bez koje plemenit nitko vik ne biva.
U ruho naj lipše obuci grubu stvar, 5
nikako bit lipa ne može nikadar,
a lipu i grubim da budeš napravit',
ne će se dil toga grubá rit' ni pravit'.
Nu toj jes istina, da kako meu nami
u zlato zavezan lipši je drag kami, 10
tako kad i pleme stakmi se s kriposti,
čoeka duh prosine dvaš većom svitlosti.

*) *ak.* Jednomu plemiću.

340.

IZETE IZ PJESNIVAC GRČKIJEH OVE ŠES PIESNI.

Želeć se objesit jedan skup lakomac
otide na poļe za kupit konopac,
i videć da ńemu šes pjenez imaše
uzeti taj, ki ga prodati hoćaše,

bojeć se tolikoj skup tamnik strajati, 5
opet se k stanu svom naj brže zavrati,
gdi, našad jedan star navojak za vrati,
o ńem se objesi, cić život da skrati.
Toj jedan videći oni čas priskoči
ter konop osječe, da mu smrt ne uzroči; 10
a hudi lakomac što bi imal s ļubavi
hvale mu dat i har, er ga zla izbavi,
na pravdu pozva ga, prid kojom pokliče,
da plati konop mu, ki mačem osiče.
Tim svak znaj ter uči, koli je huda stvar 15
zlijem skupcom stvarati čas, koris ali har.

341.

Koli je vrijedna stvar, jedini moj bože,
prijazan, bez koje živit' se ne može.
Slip nosi klijenita, er ńemu nije moć
podana, da može po sebi i gdi poć;
a klijenit pak tomu, ki vida ne ima, 5
da dobro it može, kaže put očima.
Tim tomu ja veļu, ki ovo čtit bude,
da dobra prijateļa silit se dobude.

342.

Svenut bris imaše uz suhe svoje grane
zelena prutja taj od loze izbrane,
ku malu odhrani i ńoj se podveza,
cić ńega da ona pak tač listjem uresa.
Narav nam taj izgled prid oči postavi, 5
u komu za nauk nam kaže i pravi,
da mi tej prijateļe imamo iskati,
s kim na svit ne će nas ni zla smrt rastati.

343.

Jedan, ki konopac nošaše, za moći
načinom tizime na hudu smrt poći,
velje blago nađe u zemļi meu mravi,
u mjesto od koga konopac ostavi,
a oni, ki bješe skril prokleto toj blago. 5
ko ļudem tolikoj jes milo i drago,

našadši taj konop sebi je napravi,
srdno ga na grlo natače i stavi.

344.

Cvjetnima vijencima resti se čijem sili
kamen stas maćehe pastorak primili,
cijeneć ćud da je zlu pustila životom
na ńega zgar pade sa svome tegotom.
Takoj ti vidi se, maćehe da hude 5
u život i u smrt vazda su zloćude.
Tim, tko je pastorak, rad smrti i štete
čuvaj se i bludi maćehe proklete.

345.

Kad miša skup vidi, reče mu: prijatelu,
što s' u stan moj došal, od tebe znat želu.
Čuvši tej riječi miš uze se smijejati
i ńemu jur takoj razgovor htje dati:
o znanče mili moj, smirno te ja molu, 5
ne moj ti rad toga prijati zlu volu,
er jestos, ne pridoh, da tvoju blaguju,
nego li, da s tobom u kući stanuju

346.

Kad počnem u meni, nesrećo, misliti,
na trude ke me zle sve hoćeš siliti,
koliko tvom zledi mogu se tužan reć,
suze mi krvave iz oči počnu teć,
a tužnim, nemilim i vrućim uzdasi 5
nevolno srce me naglo se zajazi.
Od časa onoga nesrećna i tužna,
koji se porodih tebi dan za sužna,
sve kažeš žestokos to veću proć meni,
da me jad bez konca sve mori pakleni. 10
Jur mrtvi meu mrtvim sve mjesto imaju,
gdi nidne nesreće ni tuge ne znaju;
a ja, ki mrtav sam bez smrti, pravo dim,
mjesta nać ne mogu meu živim ni mrtvim.

347.*)

Oh vaše toj zlato na što će dovesti
vaš život zločesti, ki ne će da gleda,
što može da preda učinit mu pake,
kad veće jur zrake ne bude sunčane,
koja će skončane učinit sve misli 5
tej, u ke vi stisli sade ste vaš razum,
boļe bi hud vam drum ostavit na stranu
a iskat poć hranu, ka viku ne lipsa.

Ne hoti nijedan vas neznano meu vami
za zlo cklo drag kami uzimat nikadar, 10
inako ne će har u ničem imati.
Meni se smijejati dohodi od ńecijeh
na oči velicijeh prem ļudi na svitu,
ki ne mne u cvitu da mnokrat drača jes.
Pogriša ļucka čes: sve ono zlato ni, 15
što se vam svitlo mni na zemļi kad godir.

Żeļa, s ke dosadu na svitu svak prija,
tako se upija drvenim sudom tim,
kako no i zlatim od draga kamenja,
čemu je čtit čtenja od kńižnih mudarca, 20
a paka bit srca u svemu nemirna?
Prijateļa rič virna na brime pomaga
mnogo već, neg blaga, ki skupac sve kupi,
kako krt u rupi, ka stoji od zemļe.

Ńeka priča stara za nauk nam veli: 25
čoviče, ne želi toj, čime čes vlada.
Mnozi mru od glada pri blagu veliku,
a mnozi svu diku u malu imaju,
ne hteći da zjaju ustima na svit vas,
ar žude već lip glas prid bogom imati, 30
nego svim vladati satvarim ļuckima,
ke sreća vazima kad hoće na voļe.

Na večer dođe dan svakoji, ki svanu,
trijeba je da panu sve zgrade visoke,

---

*) *db.* Ńekima skupcom, ki u tomu gradu stahu, rug tvori svjet im dajući. *b.* um *nj.* drum. 30 *db.* er. 31 svime.

a zviri žestoke da dugo ne trpe; 35
i voda iscrpe krut mramor u gori.
Besjedu mu ʒori, človiče, ki stavi
sve tvoje ļubavi u stvari od svita,
koje su očita izpraznos i varka,
ka duše rastarka od mjesta višńega. 40

Ko je put pogriješil, vrati se na drum prav,
ko li gre sve nezdrav, ljekare pođ išti,
ki jesu svim višti nevoļam bolnima;
nu se u ruke tima ne kti dat' nikako,
ki živu opako, druzim daju nauk, 45
er mnokrat skroven muk stvara zla velika.
Riku, ka ne rika, gazit ju ne hodi,
ako ćeš, da hodi tvoj stupaj svuđi zdrav.

Kteć poznat ti vridnos od dobra človika,
ako ga stvar prika ne stavļa u poraz, 50
ni sreća u oholas, u jednom bitju stav,
zla je stvar, gdi ļubav duh sveđer uzviša,
a do sad poniža, da ne vi, što je kripos.
Lijepo je, kad lipos počtenje sadruža,
bez koje vik duša ne prija pokoja 55
od nidnoga znoja, ki trudeć satvara.

Za u sunce zrčati ne ima vsak tvrd pogled,
od ovih slova red tko god je tko čita,
mrežu, ka ne hita, sve za man prostira,
a ko god zapira, gdi razlog ni zaprit, 60
što hoću ovo rit, neg ono, što vele,
mnozi se vesele, gdi se plač reć prima;
svak na svit uzima, koliko razlog jes,
inako zlu boles u svemu zlo pati.

Tim vladat nitko se ne daj zlim żeļami, 65
ako ćeš, suzami da pako ne cvili,
tuj gdi se ne dili proštenje ni milos,
nu stavi usilos nerednom hotinju,
neka svom živinju dobude on platu,
ne u srebru ni zlatu, neg u tojzi stvari, 70

---

40 rastarka *ostavih radi* varka; *pravo bi* rastrka. 67 *db.* di *za* gdi.

koja nigda vari u ničem ne ima,
bivši ona nad svima izvrsnos izvrsna.

348.

Kraj rike jedne se zvir njeka nahodi,
ka na smrt dovodi
čovjeka, a paka hudu smrt kad mu da,
plače ga zlo tada.
zvir za sve žestoka er mnogo veli se, 5
nu smrti ńegovom daj tužno boli se.
Ma ti, ka mnogo već
tej zviri žestoča moreš se svime reć,
toli ti mila jes
ma tuga i boles, 10
da kroz tvu zlu silu
na smrt me dovodiš odveće nemilu;
i ako tuj boli se
tva dika tužna tad, znaj dobro, ne zri se,
cić er ju ma boles na milos privodi, 15
neg u toj er zgodi,
ka život moj krati,
ne mož mi od jedne već smrti zadati.

349.

Ti hoćeš, da umrem,
i davaš od veće toli mi žestok boj,
da boles prikraća jadovni život moj.
Nu videć, čim mrem ja,
gdi uživa smrt moju jedina čes tvoja, 5
opeta oživem s velikom radosti,
pak videć žalosti
gdi tvoja lipota
uzima vrh moga vraćena života,
toliko protužim, 10
da opet iz nova smrti se sadružim.
Tač sto krat priko dne
rad tebe jedine, kôj vazda klańam se,
umiru i opet na život vraćam se.

350.

Znaj, vilo, er ako dijeliv se ostanu
živ, čime ostavļam tvu lipos jedinu,

uzrok će bit onoj
ufanje, ko imam,
da ļubav kroz ńe plam, 5
ki žeže zlosrdo odveće tolikoj,
naglo će skratiti čemerni život moj.
Čim tebe dalek grem,
sila je, da umrem;
to li umrit ne budu 10
u tom zlu prihudu,
smrt mi će dat boles na pokon na sviti,
videći, gdi tužeć ne mogu umriti.

351.

Umio bih, vilo, ja
tač dobro skazati
mu tugu, ku srce nevoļno sve pati,
da bih te satvoril proć momu hotinju
milosnu, videć me u tomu živinju. 5
Nu ļubav, kom gore
me prsi u meni, toliko jur more,
da umrit prî voļu,
neg tve čin't' hotinje prominit' priz voļu.

4 *db.* tvomu.

352.

Gizdava ma vilo,
ke ures i dika i lice pribilo,
jaoh, mene zatravi odveće nemilo.
Pravo ću ja riti,
već rad tve nego me koristi na sviti 5
ja ne bih vazeo u tugah umriti;
er ako svršiti
ja budu dni moje za k mrtvim otiti,
ti ne ć moć bez mene nikako živiti,
pokli se inime 10
ne pase sve srce vilami meu svime,
nego li tugami i plačem mojime.
Tim, vilo, moliti
hoću te, milosna hotijej jur biti
za tebi i meni moć život shraniti; 15

14 hotie jur.

er u toj zloj rati
žestokos velika može se prem zvati,
za druzih čin't' umrit, sebi istoj smrt dati.

17 *db.* moreš.

353.

Tač vesel ja reći
tvim dari mogu se, bože moj leteći,
da blažen u plamu tvomu sam goreći.
Obilnu milu slas,
srce ju suzeti ne moguć, na obraz 5
meće ju, mu rados kažući svaki čas.
Bivši se me misli
na mjesto visoko toliko stavili,
svaki je trud mi drag, ki milos tva dili.
Ļubavi ne vim ja 10
pjesnima mojima skazati veselja,
ko prija s tebe rad čestita čes moja.
Još kad bi izriti
umil ga, triba je tajno ga sve kriti,
er kad bi skrov se znal, triba bi umriti. 15
Tko bi ikad procinil,
da će moć me ruke grliti onu vil,
koj slike sunač zrak pod nebom ni vidil,
i za mu da ću čas
primiti lice me na divni ńe obraz, 20
od koga sloviti u vik će vječni glas?
Još da bih ja hotil
izriti poredom, ne bi mi nigda bil'
vjerovna moja čes, ku jesam tuj kusil.
Za to ja sve skrivam 25
u slasti živući gorući moj drag plam,
na zemļi blaženstvo izvrsno kim imam.

5 *db.* uzeti.

354.

O D A.

O gospoje svijeh gospoja,
kojoj dah se sam za slugu,
već ne moguć trpjet tugu
tuj, ku s tebe mlados moja
sveđer pati, 5
silan ti sam sad kazati,
neka pozna tva lipota,
u koj tuzi od života
bitje moje sve se trati
tebi dvore. 10

Od plača su oči more,
a srce je plam ogńeni,
koji ne da viku meni
uzet svu noć tja do ʒore
pokoj mili. 15
A uzdah tako zlo me cvili,
er ni srca tač nemila,
ki začuvši ma gorčila
ne će sa mnom da plač dili
u sva dila. 20
Time, želo moja mila,
velmi smirno ja te molu,
ne moj činit kroz nevolu,
da luvena huda sila
smrt mi zada; 25
nu čin', da te razlog vlada,
er pravedno nije sluzi
vernu činit', da u tuzi
sve uzdiše grozno s jada,
ki ga mori. 30
Nu hteć, dobro da govori
svak na tebe, diko moja,
izbavi me zla pokoja
pri, nego me doć umori
smrt žestoka. 35

355.

GOSPODINU FRANU GUNDULIĆU.

Nije čudo, u lubavi
ako i tebe divna vila,
kom se cvitni tač grad slavi,
jes dobila.
Tva svis znavši dobro uprav, 5
er volovnom tom narodu
kostne poda roge narav,
kime bodu;
lavom zube, zecom noge,
nokte tvrde bojnim końim, 10
kime daju tuge mnoge
na svit mnozim;
plov ribami svim morskima,
pticam krila za letiti,
a ludima umrlima 15
um čestiti.
Nu pak, videć da svim mile
dare poda kroz taj dila,
poče mislit', čim bi vile
nadarila. 20
Samo lipos ńim meu nami
da, kom mogu svud na sviti
ogań, vodu, gvozdje i kami
potlačiti.

3 Zutni *čitaj* cvitni, *sravni u pjesmi* 140. 83 u tom gradu lipu od cvita, *db.* cvitni.

356.

O D A.

Ńegda biše danci meni
mili, lubci, slaci i drazi
prî nego me vaj lubleni
zlo porazi;
a sad ih je tamnos huda
tako luto obujmila,
da umriti zarad truda
jes mi sila.

O žestoka sla ļubavi,
pokli na ovo imah doći, 10
za č me s prva ti dobavi
tve pomoći?
Ne biše me u toj tvojoj
sili za dvor način dati,
pokli imaše mene ovakoj 15
pak skončati.
Za što poda rados moju
da se ńome diče druzi,
a da ja, ki ńe bih, stoju
sve u tuzi? 20
Nijednomu se vik ne prima
gospodaru uzimati
stvar, ku na dar slugam svima
bude dati.
Koje hvale hoć da riti 25
budu na te tvoje strile
jadno čineć sad me mriti
bez me vile,
ka mi ne će iz spomene
za stvar nijednu vik iziti, 30
čim tvoj bude plam ļuvene
već na sviti?

29 ispomene.

357.

O D A.

Oh koliko često za man
uzdisat' se taj zlo vidi,
ki vil lijepu i noć i dan
dvoreć slidi.
Pokli ova, prid kom blidi 5
sunca svitlos, ne će vike
da izliči moje vridi,
kim ni slike,
niti hoće, da dvi rike
ustave se, koje svak čas 10
davaju mi rad ńe dike
žestok poraz.
Sadružen je vazda ukras
vile lijepe s nemilosti,
toj se sad zri dobro na obraz 15
ńe liposti.
O svitovne vi mladosti,
tri krat, pet krat priblažene,
kim znat dano ni grkosti
zle ļuvene

7 vride.

358.

O D A.

U ono vrime milo, kada
ig se počne rastapati,
iniv se stara mati
lijepa i mlada,
ļubav, s kom su svaka dobra 5
u naj lipši cvit mladosti
mene s čudnom mom radosti
za se obra,

da mu budu služit vike
za razgovor moj ļuveni 10
davši jednu vilu meni
rajske dike,
ka u ńe milu ogńu gore
učini mi moći priti,
gdi duh taman vik na sviti 15
doć ne more
Tuj ti poznah ja u meni,
koli je slatka stvar sve hode
dvorit verno bez slobode
dvor ļuveni. 20

9 mu! *mislio je na Amora.*

359.

O D A.

Vila, kojoj nije slike,
u bolesti čini meni
patit plačuć po sve vike
trud pakļeni.
I milosti ne će nikad 5
ukazat mi taj ńe slava,
nu sve hoće veći da jad
trud mi dava.
Tim ļuveni slavni bože,
pokli duh mi tač zled koļe, 10
ti čin', meni da se odlože
sej nevoļe,
inako mi jes umriti
radi tuge huda sila,
jad ne moguć podnositi 15
tvojih strila.
Hvale male ne će biti
tebi hoteć u zlu tugu
hude smrti zasloniti
tvoju slugu. 20
Za što druzi pak videći,
gdi ja milos sluga virna
imah, hoće t' dobra reći
neizmirna.

22 vierna.

360.

Tko stan svoj za u tuđ poć ostavi na sviti,
viku on ne može veselo živiti,
a ruke tko tuđe celiva i umiva,
triba je, da svoje od srama zakriva;
a vjerno tko dvori druzima s ļubavi, 5
vazda pak na pokon zlom tugom boravi.
Prî kruh suh stoj jesti trpezi na tvojoj,
neg slasti naj draže u kući u tuđoj.

361.

Strila
tva, nemila
ļubavi, meni
ne da pokoj vik žuđeni
da mogu kušat, kako se prima 5
svim tima, ke za dvor svoj dvorit vazima.
Nu trudan moj stupaj to gore sve mori
sve što joj boļe život moj dvori
ki zaruči češ od nebi,
da služiti tebi 10
u sve trude
bude.

10 služit — *Vańsko lice ove pjesme je prema licu ńekijeh pjesama u grčkoj antologiji.*

362.

Podnošu zlu boles, nevoļu i tugu
dav se vili moj u dvor za slugu,
ke počtenje i lipota
vrh moga života
vlas nad svima 5
ima.
Ļubav,
mńu, ne će prav
da razlog učini
ćića da me pri rasčini 10
tugome jadnom zla boles moja
ka prijat vik ne da dobra mi pokoja.

363.

Nu pogleda', o Ļuvezni,
je li pravo, da ova vila,
jaoh, tolike zle bolezni
na mu mlados sve posila,
ka joj bila 5
u sva dila
neizmirna,
jes tač virna,
da za ugodit ńojzi moći
ni vik štedil' na smrt poći? 10
Uzmi jednu od tvih strila,
kom tej ńekad, ke svit moli,
dobi ter ńu za taj dila
ran', da sa mnom i ona boli,
nek se toli 15
ne oholi
ńe lipota
vrh života
moga puna zla nemira,
kroz ki jadno sve umira. 20

Toj satvoriv teb' i mene
hoć jednaga osvetiti,
od tej, ka vik ne će scjene
od divnosti tve činiti.
Za što t' biti 25
vik na sviti
hoću t' haran,
bože daran,
dokli budu k moru vode
teć, iz koga sve ishode. 30

364.

Ako kada srića huda
segaj truda
izbaviti bude mene,
ki mi dava zle pakļene
jade svuda, 5
dvaš ću lipše, o Ļuvezni,
tvoje pjesni
spjevat, na ke bez pokoja,
sve bi rekal, da svis moja
dahteć bjesni, 10
tako da pak mnoge vile,
ke dvorile
ni služile nijesu t' vike,
služno slavit u sve dike
tve će strile. 15
A ja, neka t' pjesan lipše
pero piše,
činću opet, da se k meni
vrati zgasnut plam ogńeni,
ki pobiže. 20
Nu tva u toj ako može
što moć, bože,
ja te moļu, čini, s mene
malo muke tej rečene
da se odlože. 25

365.

Vaj, tko bi ikad mnil,
da divne jedne vil
čin't' može prilika od tvrda kamena
tvu misal napunit želinja ļuvena?
Ma čudo ni velje, er ako spomena 5
od starih vremena
uzme se i stavi prid oči prid naše,
naćemo, da ļudi
ne samo, nu zviri
taj iskra ļuvena pedipsa i tiri, 10

er taj rab u sebi tuj hitros jur ima,
da djelim svojima
usionoj naravi, ka je stvor jedini
satvari takmene sagrađa i čini.

366.

GOSPODINU ANDRAJICI*) RAŃINI, PRIJATEĻU SVOMU.

Kti čut', što t' prijaznivi prijateļ tvoj sad veli,
prijateļ tvoj RAŃENI, ki dobro tve želi.
Jur ako sunač zrak sve oblak ne skriva,
ni more valovi rvući proliva,
ni je leden vik Dunaj, ni s neba daž bije, 5
ni sjever u gori dubima sve vije;
reci mi, za č ti sam svaki čas meu nami
tve lice polivaš groznima suzami?
Zla je stvar zlo živit, a nije dobro umrit,
er dobro tko umira, može se čestit rit. 10
Rodni tvoj, koga ti sve plačeš u suze
uzdišuć, ció er ga od tebe smrt uze,
reg bi, da s neba zgar sve veli: mili moj,
za mnome ne cvili ni suzi tolikoj,
mrtav, znaj, nijesam ja, ció er me rastavi 15
s svitom zlim smrt, ka me života dobavi;
mrtav bih, čim živļah s tobome doli stav,
nu rado sad živu vječni raj uživav.

*) *ak.* Andrici. 6 *ak.* sveđ vije. 16 svitom.

367.

Daleče, pjesni vi, daleče, radosti,
stojte tja od moje nesrećne mladosti.
Samo cvil, plač i vaj, čemer, trud i uzdasi
sdružite mu boles, ka me svim porazi.
Oj tugo bezsvršna, kom ļubav svijet smeta, 5
o česti protivna, o srećo prokleta,
kako me stvoriste kroz vaše nezgode,
rob da sam ničiji bez nijedne slobode?
Vaj tko bi ikad mnil, da za mu hudu čes
vrijeme je prikinul ļuveni tvrdi vez, 10

8 *ak.* nječij.

nad kime scińah ja, da moći ne ima
ni ona, ka bo|e sve stvari vazima.
To li je prikinut taj uzal |uveni,
kako ovo ćuju se vas svezan u meni,
sam tužan, nevo|an, pun svake nezgode 15
rob da sam ničiji bez nijedne slobode?
Nijesu me bolesti, kako se jur pravi,
da trpe sve oni, ki tuže s |ubavi,
ma je dan nov način od tuge nesvršni,
koje sam paću ja, a drug ih kusil ni. 20
Nu gleda' privare |ubavi proklete
i hude nesreće, koja me zamete
u tuge, čineć me s ńe hude nezgode
rob da sam ničiji bez nijedne slobode,
cić er sam ja zgubil sva dobra |uvena, 25
od kojih sad čini zlo mrit me spomena,
i jer sam sve muke neredne vik patil,
ne bi mi rad toga nijedna muka bil',
pače tej nevo|e i trudne žalosti
veće bi uzmnožil' srcu mi radosti. 30
Nu muku zlu ćuju punu zle nezgode,
rob da sam ničiji bez nijedne slobode.
Misli su neredne i gńivi nemili,
ki nikad nijesu se pri nikom vidili,
nevo|nu moju svis od svuda obujmil', 35
česa rad ja patim u tugah vječni cvil.
Ti, ka znaš, ko mi zled u srce tuj stavi,
nu malo reci mi, žestoka |ubavi,
kako ću moć živit vik s take nezgode,
rob da sam ničiji bez nijedne slobode? 40
Tužne me nevo|e i trudni uzdasi,
kime se neredno ma mlados porazi;
i vi ine tuge zle bez broja, kim slike
mjesto ono ne ima, gdi je plač u vike,
verno sve služeći na pokon viđu ja, 45
za sluštvom tolicim, ko stvori svis moja,
za moju hudu čes, punu sve nezgode,
rob da sam ničiji bez nijedne slobode.

---

19 *ak.* nu *mj.* ma. 31 *ak.* ćujem. 36 *ak.* velik cvil.

368.

U ZLOREKA ZAVIDNIKA.

Oj tamni, priludi, zavidni zleče moj,
koga vik nijedna vil ne će uzet za dvor svoj,
neslani zlotvore pun svake ludosti,
komu moz nenavis sve pije iz kosti,
veomi ti žestoke sve prijaš boļezni 5
čuv, ki god ļuveni gdi spjeva me pjesni.
Priličan ti jesi u svemu k zviri onoj,
ka videć sinove pritile tolikoj,
kļuje jih dokole mledne ih učini,
da je taj stvor proklet vik, ki svoj rod ne scini. 10
Smeti zla, pritamna, uzeta pameti,
uhati Mido zli, Ȥoile prokleti,
ni li ti zadosta čim pamet tva bjesni,
da zubim oštrima sve grizeš me pjesni?
Nu još hoć nigda vješ a lud vik kazati 15
pute mi, kao ću moć me sklade pisati.
Gdi muha med pčelu može učit zbirati,
ali vran grakaje slavica spjevati?
Tko hoće tuđu stvar, ku pamet podaje,
razložno huliti, prije toga triba je, 20
da je s ļudi mnogo općil, pisama vele čtio
i svita díl velik obhodeć vidio.
Oj tamni, priludi, zavidni zleče moj,
koga vik nijedna vil ne će uzet za dvor svoj,
za moć se nasmijat riječi kom špotnome 25
spjevaje poću sad rug tvorit tobome.
O rode izrodni, o ļudi svijeh halo,
bivši vješ tolikoj reci mi sad malo:
ke zviri i dubja trijesa se ne boje,
i u koj zemļi kris ne kriješti ni poje? 30
ka ptica ni ptica, koja li žive vik,
i ki lijes ni drvo, ki človjek nije človik?
i koja jur ono pticami meu svima
za svoj plod dojiti pri prseh mliko ima?
Smeti zla, pritamna, uzeta pameti, 35
uhati Mido zli, Ȥoile prokleti.

---

9 *ak.* mlednijeh. 32 ni človjek *db.* ki.

Kladenac ki onoj jes vode studene,
ki ļudi ozdravļa bolesti ļuvene?
od ke li pak druge bitje je i slava,
da ženam neplodnim žudni rod podava? 40
ki kami jes onoj takoga stvorenja,
da k sebi poteže sva ina kamenja?
ko bilje jes onoj, ko svitli u noći
i ļudi ozdravļa zla duha nemoći?
ka li je trava toj, ku žaba sve ije, 45
za moć se ubranit u travi od zmije?
Oj tamni, priludi, zavidni zleče moj,
koga vik nijedna vil ne će uzet za dvor svoj,
ko bilje jede taj zmija, ku htih riti,
za staru kožu vré a novu stvoriti? 50
ko pero, ka koža sva perja i kože
uza ńe stavļene izgristi sve može?
ko bilje bez žilja sve raste sred gore,
i ki lan u ogńu zgoriti ne more?
ki kami ni kami, ka li se zvir onoj 55
ne rađa s jezikom potrebnim tolikoj?
ka li oca i mater staru tač počita,
da ih vik ustim svim zalaga i pita?
Smeti zla, pritamna, uzeta pameti,
uhati Mido zli, Ʒoile prokleti, 60
ka se ono hrani zvir u ogńu, koji moć
ima tu, da može svim stvarem vrha doć?
ku ribu malu onu u moru govore,
na jedru velju plav utažit da more?
ka li se družeć zvir nabređa ustima, 65
i milo sve čedo pak rodi ušima?
koje li iznutra progrizu trbuh svoj
materi, za moć se roditi pak takoj?
ke li se bez svojih roditeļ rađaju,
koje li očiju ni glave ne imaju? 70
Oj tamni, priludi, zavidni zleče moj,
koga vik nijedna vil ne će uzet za dvor svoj,
ka li je zvir z dva srca, koju li govori
ļucki um, da narav bez žuči satvori?
i kojih zenice od oči vele se, 75
da pored s mjesecom mijeneći množe se?

za što lav, prid kime svaka se zvir plaši,
kokota i ogńa boji se i straši?
za što li kami taj, kim dobar plavi svoj
put čine, sve k sebi poteže gvozdje toj? 80
za što gre uzgori plam ogńa, ki peče?
za što li voda pak nizdoli sve teče?
Smeti zla, pritamna, uzeta pameti,
uhati Mido zli, Ȥoile prokleti,
Ȥoile pse, ako kos tuj ne mož proždrijeti, 85
uzmi ovu ter žderi, ku ću t' sad prinijeti:
koja stvar vik ne ji ni jesti jes mila,
a vazda lje pije i pit bi hotila?
koja li pak ona na svitu pravi se,
da što se već vadi, da većma množi se? 90
ka li ono jes, bez ke život se umara,
ka čini toplinu i hlad drag satvara?
ke li ono vide se, kreću se i tvore
smih, a vik nijedna ńih govorit ne more?
Oj tamni, priludi, zavidni zleče moj, 95
ki ga vik nijedna vil ne će uzet za dvor svoj,
ka satvar jes ono, ka tomu, ko ju čini,
potrebna i draga u ničem, vjeruj, ni,
a tko ju čin't' čini, vazet ju za sebe
ne bi uzel, ni imati od ńe vik potrebe? 100
ku mrtav kako i živ stvar može stvarati,
vidit ju svak more a nitko ticati?
koja je pak ono, za trude parjati
koju bi svak uzel naj veće imati?
ka li je stvar ono, sred ljeta i zime 105
u ženskih ka rukah promińa sve ime?
Smeti zla, pritamna, zavidni zleče moj,
uhati Mido zli, Ȥoile proklet moj,
koja stvar ne veli ni jednu stvar na sviti,
ako ti od prî ńoj ne budeš što riti? 110
koja li jes onoj. ku, kad ju imati
tko bude, vazel bi š ńome se rastati.
a tko ju ne ima, za zla se izbavit,
velmi bi bil vesel moć je se dobavit?

---

85 psi, *db*. psi. *ak*. ps'.

koja li jes ovoj, ku, kada imati 115
ti budeš, vazda ju staviš se iskati?
ka li se može rit na svitu meu svima
da ob dan i ob noć pokoja ne ima?
O tamni, priludi, zavidni zleče moj,
koga vik nijedna vil ne će uzet za dvor svoj, 120
koja li za time još tođer veli se,
da što već polipsa da većma vidi se?
ka li ono, svim boļe od tizih, ke lizu,
izdalek vidi se, nego li na blizu?
Tko je taj, ki prijeti ne u sni neg javi, 125
a nigda nijednu rič ne veli ni pravi?
i ki dub je take naravi i bitja,
da svoj plod i voće prije stvori neg cvitja?
i ka se stvar ono na svitu sve pazi,
u vodi ka stojeć viku se ne kvasi? 130
Smeti zla, pritamna, uzeta pameti,
uhati Mido zli, Ʒoile prokleti,
skupi, zli tamniče, gnusniče nezdravi,
kom ptica čevrļna gńizdo svi u glavi,
s četverim očima ka se zvir nahodi, 135
bez noga da dobro po zemļi svud hodi,
koji rozi padaju, koju li sred gore
viditi odiru, da umrit ne more?
ka li se rit može vrhu svih od svita,
žudnime blaženstvom da je blago čestita? 140
koja stvar govorit da ne vi veli se
a vazda svakomu razumit čini se?
O tamni, priludi, zavidni, zleče moj,
koga vik nijedna vil ne će uzet za dvor svoj,
koliko smrti su daleče svi oni, 145
s plavima koje val po moru progoni?
ko je taj, koji bi izvan svih na sviti
uzeo na drvu vidit te visiti?
rec' mi ti, ki s' ošļe pameti svim prave,
zač osli svi revu u brijeme od trave? 150
za što pas kos glođe i o ńu zub krši?
za što li koń pjene na usteh sve drži?

148 vidite.

od neba do zemļe koliko veli se,
i kada očima naj boļe vidi se?
Smeti zla, pritamna, uzeta pameti, 155
uhati Mido zli, Ẑoile prokleti,
ka bode naj boļe pri plotu zla drača?
ka je stvar naj tvrđa, koja li naj jača?
Ako to, što t' ja rih, uzbudeš ti znati,
u istinu mozak ćeš nemao imati, 160
to li vješ ne budeš, inako t' ni mniti,
od mene ć starih Grk pokoru primiti,
ter ime, ko t' skrih sad — oć tu zled ne hteći —
svakomu hoću ga očitit i reći,
neka te svak prstom ukaže i reče: 165
ovo ki za zlu ćud sramotu zlu steče,
oj tamni, priludi, zavidni zleče moj,
koga vik nijedna vil ne će uzet za dvor svoj.

369.

Djevojka ja mlada od tizih rođena,
kih će glas živiti sve vike vremena,
živući čestita u dobru svakomu
učinit mati i kći ocu se ktih momu
i mlikom mojime obilno bez mjere 5
dojih sina muža me vridne matere.
Takoj ti posao čineći službeni
odhranih jur toga, ki život da meni.

1. *ak.* jur *mj.* ja. 5 mire *ak.* mjere.

370.

Mati me porodi bez oca, koj sin ja
biv mnokrat vraćam se bez moga hotinja,
i mnozih ma kripos uzdrži na svit saj,
da prijal gdi štete ki godi ne bi vaj.
Čeda mi ne hotje nidnoga podati 5
moja čes, pod kojom tribuje stojati.
Jednu ćud sve tjeram, jedan se mogu reć,
ńekim sam velmi drag, a ńekim zlo mrzeć.

371.

Od moje matere rodi se otac moj,
koja mu prikrati na pokon život svoj,

*

ter smrt taj uzrok bi, naravi čudnome
da se ja porodih sa svom mom bratjome,
i vrime ńekoje živismo ujedno 5
u dobru pokoju, kako je naredno,
nu veći dil nas pak u gustoj dubravi
jedan vir vodeni životom rastavi,
ter taku dobrotu mi u tem imamo,
da tko nas ubija, život mu davamo. 10

372.

Jedan živ z dva mrtva čime sam stojaše,
oživi jednoga, ki mrtav ležaše,
ki se pak usmrti i prijat htje pokoj,
za drugom mrtvu moć taj podat život svoj;
pak prvi taj živi rad živa, ki stvorit 5
htje mrtac, stavi se s mrtvime govorit.
Istina ta je zgod, ku vi htjeh sad riti,
za sve er je laživa komu god viditi.

373.

Junak mlad služeći jednojzi od vila,
ka rajskom ńe dikom biše ga zanila,
odkri joj svu boles i poče moliti,
da bi ga htjela ńe lipotom smiliti.
Na ku stvar odgovor taki mu ona da: 5
mu ļubav ne ć imat, mlače moj, nikada,
štogod mi ne učiniš prije toga jedan dar,
ki ne imaš, ni s' imal, ni ć imat nikadar,
još da bi tisuću godišta iskati
mogal ga, š ńim moći ne bit se sastati; 10
i ako mniš imat ga, veomi se razum tvoj
zlo vara u stvari toliko primučnoj.
Ma ako mi dobra hoć ter želiš imati,
daj mi ga, ne ckni već, er mi ga mož dati

10 *ak.* mogla . . bih. 13 *ak.* nu ako.

374.

Oj vilo, koj služu vernije neg sužan,
velmi t' sam s tebe, vaj, nesrićan i tužan,

za č gore dvaš goru, neg gora, ka gori
u moru, ko plavi, ke plovu, sve mori.
Nu vodu, ku vodih videći, da meni 5
ne gasi plamen vruć od žeļe ļuveni,
parjaću sve stvari, ke stvorih tebe cić,
za malo moć milo u miran pokoj prić,
za č slovo, kim slove sveti svjet na svitu,
nam pravi za pravu čestitos čestitu: 10
človiče, ne trud man ni htijej sijati
na kami, ki ploda ne može vik dati,
ar velja ludos jes poći toj iskati,
što se vik nikako ne može imati.

9 slova. 11 htie.

375.

Ah srce vaj moje, kamo su riči tve,
ke riti pripravi kon vile gizdave?
Ne znaš li, nijes' li čul kadgodi gdi riti,
er ļubav, kom žive život naš na sviti,
slipa se, ne nima, sve piše i veli, 5
za znati dat tomu, ļubeći ki želi,
er veće trebuje jezik mu neg oči,
hteć naglo žuđen rok da mu se izroči.

1 se.

376.

Sve zviri od gora
živiće dno mora,
a lipo prolitje
općeno ne će nam pronicat već cvitje,
ni će dan sunač zrak na istok voditi, 5
mrkla noć svitlostju bil će dan naditi
rasrčan krut vjetar morski val tražiti,
daždima sahnuti sve rike studene,
a zviri vodene
u ogńu život svoj veselo trajati, 10
u paklu imati
mir duše proklete,
a svadu u raju blažene i svete,
plam se vruć ogńeni plamenom gasiti,
i zimi studen mraz ledome topiti, 15

i tvrđe cklo biti
od tvrda kamena,
pri neg će ugasit i jedna moć srǵbena
naj mańu moć iskru od moga plamena.

377.

MLADAC, KI SKOČI ZA DJEVOJKOM U MORE, GOVORI.

Čim sreće huda moć
na konac života siļaše tebe poć,
priskočih on čas ja, za tebi dat pomoć,
ne šteděć život moj,
za moći hraniti kako god tadi tvoj, 5
koji jes vridniji u svemu tolikoj.
Nu nose mora van
tvu lipos, tač s oči tvih dođe goruć plan,
da s tobom ja scijeńah tuj ńime bit skončan,
ter bi pak rečena 10
rič ova — čudna stvar — dva draga ļuvena
u ogńu i vodi zgiboše združena

378.

Slipa, zla, prokleta božica, u kojoj
uma ni, zlo smeta vazda mi život moj,
vazda mi zadava žestoke nevoļe
ńe ruka neprava, koja svit vas koļe,
vazda mi u mu har protivna jes bila, 5
nigda vik dobro stvar ni mi se zgodila,
svak čas me na svit saj ucviļa to veće,
nigda se nasitit moga zla, mńu, ne će.
Odluka zla ńe kti kroz ńe vlas srditu,
da budem cviliti sve me dni na svitu. 10
Mńu, da kti naredno, kad s' imah roditi,
sve zvizde u jedno naj gore skupiti,
za svitu tugami moć skazat mojima,
koliku nad nami ńe sila moć ima.

---

8 *ak.* mnim. *U dubrovačkom rukopisu ima dva puta ova pjesma. Dru i put ima napis:* vrh sreće, *a glasi ovako:*
Nesreća prokleta kroz ńe zli, hudi boj
vazda mi zlo smeta jadovni život moj,
vazda mi u mu har protivna jes bila,
dobro mi ni jedna stvar nije se vik zgodila,

379.*)

Nitko se meu nami ne čin' vješ odveće
protiva zgodami od hude nesreće.
Ne ima vik uza se taj svijes istinu,
tko mnogo uzda se u dobru godinu;
er ćes sad diže t' vlas na nebo a sada 5
čini ju u propas nizoko da pada.
Daje t' sad žestok trud, a sada dobre dni,
opaka, zla ńe ćud ni u čem krepka ni:
kad darim priblazi kogodi tve dilo,
tada te porazi odveće nemilo. 10

*) *db.* Da se nitko ne ima uzdati u sreću odviše. 9 *db.* i *ak.* darom.

380.*)

Koliko mudrijeh jes i pomnijeh prem ļudi,
ke kroz ńe zlu boles nesreća sve trudi,
ne davši nikadar, da nidna na sviti
ńih može i jedna stvar na dobro iziti;
a mnozim pak inim, ki živu bez truda, 5
dobro im sve sa svim dopada od svuda!
Tim se sad reć prima, da je znanje za ništar,
tko sreće ne ima, man tvori svaku stvar.

*) *db.* Vrh sreće.

381.

Vilo, ako zaludu krozi te duh pati,
razlog je, da budu oči me plakati.
Koliku t' ja stvorih službu jur, i nigdar
od tebe ne izdvorih naj mańu jednu stvar
U licu smrt nošu, prid licom tvojime 5
čim platu ja prošu službami mojime.
U paklu zle duše, gdi je zled svakoja,
toliko ne tuže, koliko nebog ja.

svak čas me na saj svit ucviļa to veče
nigda se nasitit mojega zla ne će:
Odluka zla ńe kti kroz ńe vlas srditu
da budem cviliti sve dni me na svitu,
mńu, da kti naiedno, kad se imah roditi,
sve zvizde zajedno naj gore skupiti,
i za toj sve čini svaki mi nepokoj,
da je jadan sve me dni čemerni život moj.

382.

Sad poznam kroz moj trud, o gorka ļubavi,
koli je tvoja ćud himbene naravi
Od tebe ino van ne ize me, da sam živ,
neg jedan rasrčan i žestok, velik gńiv.

383.

Vlas tvoga uresa veće me ne vodi,
ļubav me zaveza, a gńiv me slobodi,
gńiv, komu ja držan vazda ću jur biti,
dokli god sunce dan zgar bude voditi.

384.

Izbrane mladosti, za zledi ne imati,
na vila liposti ne mojte gledati,
ere ńih mala slas kroz hudo ńih dilo
porađa ļut poraz odveće nemilo.

385.

Pojući šetaje
jedna svim gizdava
pastirka, kôj slove po zemļi svud slava,
pjesance ļuvene
livadom zelenom kraj rike studene, 5
i u toj razbludi čim milo pojaše
iduć cvitje braše,
kim prsi resaše
prsi one pribile,
srce me iti van iz mojih ke sile. 10
Ja za toj ļubavi
bojeć se, kao godi da mene ne otravi.
stah tvrdit srce me mislima počtenim.
U toj ti iznenad ńekime skrovenim
načinom iskoči iz drače Ļubav taj 15
u zmije prilici, otrovni s kom je vaj.
Tuj ona slavna vil
od straha u moj kril
pobježe i shrani
život svoj izbrani, 20
a ja si, vaj meh, moj
izgubih u muci odveće nerednoj.

386.

Tač lijepa pastirka viditi bi meni,
gdi bosa gažaše po vodi studeni,
da oči lipšu stvar
od ńe vik ne zriše pod suncem nikadar,
i jedno ńe pritanko platno, ko peraše, 5
po vodi tjeraše,
ko valov tekućih brzi vir nošaše.
Ja, ki je żeļami
tuj gledah za čudo stojeći jak kami,
kako me upazi, 10
iz rike on čas van sva stidna izgazi,
pak ide ter se skri
meu dubje zeleno, kladenac gdino vri,
a jadan ja ostah kako dub u gori,
koga moć vihra sgar na zemļu obori, 15
od ke sad na sviti
stvari, jaoh, spomena čini me zlo mriti.

387.

IVANU MIHOČEVU.*)

Pokli tva huda čes stvori ti tač hud vaj,
višńemu od nebes na svemu hvalu daj,
i mir drag ne gubi znav ti, bog er zgara
svih tizih, kih ļubi, pedjepše i kara,
i hoće, da sluge ńegove na sviti 5
budu jad i tuge ne male podniti.
Nu ti hteć, svom rati da te svit ne rve,
stavi se gledati na tuđe protive,
s pametnim pogledi hoti je gledati,
po veće tko zledi od tebe sve pati. 10
Kolicih ti poznaš, kih sreća nemila
ucvili gore dvaš kroz huda ńe dila?
nu mańa vik huđa vidi se i čini
svakoja zled tuđa, koja se kusil' ni.

---

*) *db.* sluzi svomu. U *db. dolazi na dva mjesta, na drugom mjestu nema orńa* 5. *i* 6., a 7. *i* 8. glasi:

Tač suze tve ne tri, ako te čes rve
nu s' obar' ter pozri na tuđe protive.

388.

U SMRT ǴANBATISTE MARIJE.

Nikako prokleta smrt ne će pristati
iz nova opeta me srce vrijeđati.
Ne bi li zadosti, da mene rastavi
s onome liposti, koju svit vas slavi?
nu me, jaoh, razdili s tizime jošte pak, 5
ki moj duh usili, da slidi pravi zrak,
človika ki vodi put vječne visine,
u kom se nahodi mir svake istine.
O smrti jadovna, žestoka, zla smrti,
tvoja stril otrovna zlo ti me usmrti! 10
čemer tvoj nemili pun plača svakoga
tvrdo ti ucvili, vaj, mene neboga!
pravo se jur piše, da tvoja kosa taj
sve vrhe naj više rezat gre na svit saj.

8 *db.* ne bi li t'.

389.

Podnosih s tugami svakoje pokore,
i vidih, da nami pravedno govore:
život naš ni na svit ino neg toj more,
u miru koje bit s krajem vik ne more.

1 nevoļe *mj.* pokore, *što je iz db.*

390.

Ki život, jaoh, ovoj može se jur zvati,
u komu nepokoj žestok se sve pati?
Dobro jedna tuga ne mine, a za ńom
izide pak druga s mukome veomi zlom.

391.

Oni, ki pjesnima ne samo zvirenja
za sobom vođaše, da nu još kamenja,
milosrdje nađe u paklu nemilom,
gdi duše proklete
sve cvile protivne milosti od svete, 5
a ja, vaj, u milom
raju vik od lica tvojega, gospoje,

milosti iznaći ne mogoh nikoje,
er pogled srčni tvoj nepravo čini me
u ljeto da sam mraz, a vruć plam sred zime. 10
Tim dobro rit mogu,
proć meni nebogu,
koga ti ucvili,
žestoča da s' veće neg pakao nemili.

392.

Toliku ja rados u licu u tvomu
nahođu i viđu, da veću ne imaju
tej duše blažene prid vičnim u raju;
nu kad stat misleći ja počnem u meni
na tvoju žestoku i ļutu nemilos, 5
nepravo kom činiš za umrit me sve silos,
nutarńi skroveni
moj je jad dvaš veći nego li pakļeni.
Tako t' me razlicim načinim s tobom stav
čini mrit i uživat nemilu zlu ļubav. 10

8 moje.

393.

Za sve er je ma boles toliko velika,
da na smrt vodi me,
razbiram dobro ja poznanjem mojime,
er nije za dosti
za smirit nemilos tve hude bolesti. 5
Nu ako uzdasi
i suze, kime se ma mlados porazi,
mogoše ku milos ikada imati,
hoti mi kazati,
žestočiju ku boles kako ću prijati, 10
ka tvrdoj moj viri moći će bit plata
vrijednija mnogo već od srebra i zlata,
ar veća tuga jes,
ku patim na sviti
rad tebe ne moguć veću zled podniti, 15
nego bi bil' boles
i tužno cviļenje,
ko smirit moglo bi toj tvoje hotinje.

5 *db.* liposti *mj.* bolesti 17 *db.* cvilinje.

394.

Końu moj lijep, hrli, mož dobro ti sada
trudni teg umrli nositi van grada
put ove velike gore, ka ogań svoj
živ meće sve vike k visini nebeskoj.
Nu duh, ki dan i noć sve stoji svojime 5
dobrom, ti nijednu moć ne imaš nad ńime,
ar duše stakmene kada su s ļubavi,
družbe tej hvaļene nitko ih ne izbavi,
ni mańe razdvoji, ni tođer rasteče,
svim jedna da stoji od druge daleče. 10
Močni bog krilati, ki strile sve svoje
u mene potrati rad divne gospoje,
čini toj zamirno vrh reda naravi
čudo, svak da mirno služi ga i slavi.

10 odruge.

395.

Kamenu dragi moj, istočne ke strane
stvoriše tolikoj tve dike izbrane?
u istinu scińu ja, da s' gojen vrh zvizda,
toliko divno sja liposti tve gizda.
Ni jedno vik kamenje tej sreće ne ima, 5
ku tve toj počtenje s vile me sad prima,
svezan stav bez sile u taj snig pribili,
višńa ćes kim mile ńe prsi nadili.
Da mi se kako moć tobome stvoriti,
za moć ju dan i noć ļuveno sve zriti, 10
oh koli razbludno trajal bih dni moje
kušajuć pričudno radosti svakoje,
zavidil' vik ne bi ma misal nijedan čas
tim višńim od nebi, ki ćute vječnu slas.

396.

Kroz misli, ke more
srce me, oči su od suza zlih more.
Koja stvar bit more
od ove vik gora?
ni plam vruć toli ima u sebi taj gora, 5
srid vode ka gori

međući svoj ogań k nebesom uz gori,
koliko srce me u sebi sve zgara,
taj mi bi jur zgara
srića na svit dana 10
od moga rodnoga nesrećnoga dana.

397.

Oh da bih kako ja vik mogal izriti
boles tuj, jaoh, koja čini me sve mriti.
Ni srca kamena toliko pod nebi,
koga rič smućena stvorila ma ne bi.
Nu Ļubav, rvati s kome se ne more, 5
kad hoću stvarati ke godi govore,
videći, ere moć jezika, vaj, meni
mogla bi dat pomoć u muci pakļeni,
postavi vez on čas na ńega tvrd toli,
da ne ima nijednu vlas izriti me boli, 10
ke srce boljezni veće krat izbave.
Tim ki čtiš sej pjesmi ļubavi neprave,
privare nu gleda, vaj meni nebogu,
ni tužnim ka ne da, suziti da mogu.

398.

DJEVOJKA GOVORI.

Ja, ka bih u ńegah razbludnih hrańena
mlađahta ter luda
djevojka, za moći odahnut od truda,
s kim tužeć grem svuda
u tebi kupļu se, o rijeko studena, 5
i tvojom studeni ne mož mi plamena
ugasit ļuvena.
Scińu, da ta ļubav, koja me sve mori,
s tobom se zgovori,
da prsi me vruće 10
ugasit ne budeš kroz vale tekuće.
Za ku stvar nemilo
počeću sad te klet: oh da bi tve vrilo
jadnim se zmijami tač ļuto smutilo,

8 otruda.

da te svi pastiri i vile gizdave 15
pomrznuv ostave.

399.

Ovo vi u pjesni ispisan ļuven boj,
ki mi da boļezni žestoke tolikoj,
sve tuge, muke i cvil, uzdahe, plač i vaj,
koje sam ja patil njekada na svit saj,
dvoreći z dvorbam svim vil punu sve slave, 5
ka ledom studenim utvrdi srce sve,
i za jad životu već mi dat neredno,
s počtenjem ljepotu sadruži zajedno.
Taj leden ja kami mneć razbit s mojima
bolnima žeļami i nadbam tamnima; 10
na pokon kao podni nevoļna svis moja
jad trudni i tužni svijeh muka bez broja,
slideći ļuven slid zgodi se meni tač,
da za plod imah stid, za platu grozni plač.

1 *db.* pjesan.

400.

ELEǴIJA SREĆI.*)

Pokli sam sad sam ja i nitko da mene
čut može, ner dubja sej gore zelene,
kim mnokrat slobodno hti odkrit bez sile
me srce jadovno sve misli nemile,
poću moj cvilit vaj, kim skrovno sve sahnem, 5
jeda se kako daj istuživ odahnem.
O srećo, ka njekad velmi me jur mili,
ovako za č me sad žestoko ucvili?
što rano tač vele moj vaze mladosti
sve svoje vesele i mile radosti? 10
za što me obļubit ktje s prva, jaoh, takoj,
pokli me pogubit imaše ovakoj?
pokli mi s poraza imaše dati plač,
za č mi obraz ukaza sprvice dobro tač?
Vaj meni nebogu, nijesam ja tvrd kami, 15
odoljet da mogu tolicijem tugami.

*) *ak.* U smrt gospođe Nike.

Ostah s tve nezgode pateći zlu tugu
kako no bez vode kladenac u lugu,
obujmi tmasti mrak prisvitle moje dni,
skriše mi zvizde zrak, sunce mi potamni; 20
bojna se hvala sva meni svim prikrati,
moja se korugva gori dnom obrati.
S glave me, jaoh, pade ukrasni vjenčac moj,
kojim se njekade gizdah ja tolikoj.
Sve se me medene i drage jur pjesni 25
u tamne pakljene svrnuše boljezni.
Među ine me dike sjever zli, vaj meni,
obori kraj rike moj javor zeleni,
ki sgiba s strana svih u ljeto sve grane,
od zraka sunčanih da mene sveđ brane. 30
Ki je vaj, ter sad vim, dragu stvar sgubiti,
ka s trudom velicim bude se dobiti,
i viđu, pravedno da život naš inoj
ni na svit, neg jedno razmirje, rat i boj.
Bolesti, za č me ti van puta tjeraš sad, 35
za čin't' me toj riti, što riti ne bih rad?
Bi rek mi veļaše sve ńešto: ne hodi,
a srce predaše prije neg se zlo sgodi
i misal ne kćaše ništo čin't' u sminju,
čes me lje tiskaše proć momu hotinju. 40
Oh srećo prihuda i tvrda zla silo
da li me od svuda okruži nemilo!
vaze mi, što mi da ti njekad u mitu,
imali zlo vazda dobri su na svitu
Jaoh, dobro sad vidim, čoeka slas čestita 45
koli je velicim gorkosti polita.
Pokli se, vaj, na plač i na zled rađamo,
i vazda žestok mač u srcu imamo,
dobro se moć bivši čoeku ne roditi,
ali se rodivši tutako umriti. 50
Oh jadna ma tugo, da mi znat tva nehar,
er ovdi u dugo ne trpi nijedna stvar,
i kako ļucki rod blažen se vik riti
ne može, dokli god ne bude umriti;

---

29 strana (*bez s sprijeda*). 49 čovieku. 53. ‚gliudzki'.

žestok mi zada vaj tvoja moć srdita. 55
Nitko se ne uzdaj u sreću od svita,
er mnokrat u čas mal čin't' zgine sa svime
dobro, ko nami dal' u dugo jes vrime.
Mož mi uzet što imam sve, nu s tvrdim srcem ja
podniću protive trpeć zla svakoja, 60
ter u tem dobro znaj, er pravo sad riću,
tebe, ka vas svit saj dobivaš, dobiću,
i ne ću tvi jadi da me sad već more,
ere toga radi znani mi govore:
ni pravo, da tužni sveđ cvile na sviti, 65
odnimit što moć ni, razlog je podniti,
i ako se oholit u dobru ne prima,
tako se ni bolit zlo u zlu ne ima;
nu ima svak na svit saj, kad pati ku boles,
bit kako rusa taj, ka u zlu dobra jes; 70
kriposti za č nije, ka u sva ńih čińenja
već ļudem trebuje, nego li strpļenja.
Tijem ti, ako si razuman meu ļudi
protivna podnosi, a od bludnijeh se bļudi;
er grkos mnokrat lik u sebi zlu ima, 75
ali pak nemoćnik svoje zdravje š ńe prima;
i ako mniš, da ne ć množ tuga zlih patiti,
to t' počel nijesi još krstjanin ti biti.
Trijeba je podniti velike muke nam,
hoteći dobiti taj višńi dvor i kram; 80
er hoće bog svudi, ki z dobrim pribiva,
da sprva tko trudi, da paka počiva;
i on ktje bolesti patiti vrh gore,
bez kojih uljesti u slavu ne more;
otide na smrt sam rad naše ļubavi, 85
u koj lip izgled nam za nauk ostavi,
da vazda na sviti (ki dobrim zlo daje)
budemo sliditi ńegove stupaje,
a to jes da od tuga patimo zlu nehar,
ne bivši već sluga, nego li gospodar 90
i ne da človiku, ki dobra vazima
doli, da on viku goru ih već ima,

78 nijesi ti krstjanin još biti. 80 otuga.

nu ih, vjeruj, dili veselo on timi,
kih no svit ucvili nevoļam svojimi.
Ni jednoga ni sluge božjega, ki riti 95
može se bez tuge i truda na sviti.
Svi, z bogom pravedno ki hoće živiti,
velmi će neredno sve muke patiti
Stvorca zgar od nebes blizu su viditi
svi ti, kim srce jes nevoļno na sviti. 100
Sve svitļi zrak stječe, svak vidi i zna to,
sve što se već peče u ogńu jedno zlato;
a človik u većoj što je na svit nevoļi,
toj veće pri božjoj milosti jes boļi.
O srićo, toga rad, što rih ćut od zgare, 105
počeću već od sad ne scijenit tve dare,
neg ću čin't', da bude slidit duh put pravi,
er s' njeke zloćude veomi ti naravi
naj pri pod tve krilo človika primiliš,
a pak ga nemilo prem sasma ucviliš. 110
Blaženstva tva su sva, za sve er su zrit lipa,
nekripka, laživa, nesvijesna i slipa,
tva dobra dijeliš svim, nut gleda' tve zlobe,
nevridnim, a ne tim, kima se podobe.
S tobom su neharna sva zla se jur stisli, 115
tva dobra privarna puna su zlih misli.
Svit se u tvoj svojevoļi od hipa do hipa
poraža nevoļi, vriđa i rasipa.
Himbeno sve hiniš, s tobom je sveđer laž,
dobrima zlo činiš, cić da zlih pomagaš, 120
pri kojoj jur znanje vrednije jes znato,
nego sve imanje i srebro i zlato,
koga moć velika tebe i smrt dobiva,
kako sve od vika, ko s višńim pribiva.
I može sve te tve zle sile satrti 125
i čin't' pak, da žive čovik vik po smrti.
U ńem je boži dar, s kim opći on svudi,
protivna nijedna stvar vik ńemu ne udi.
Dobro je izvrsno i vridno na sviti,
s počtenjem er časno uči nas živiti. 130

109. *db*. čovjeka. 121 *db*. znat to.

Ko godi š ńim hodi, on ga svim čestita
na nebo dovodi, na zemļi počita,
i svaka na svit stvar u dugo dodije,
a mudros nikadar, taj se u ńoj slas krije,
kom s misli, znaj, moje biće sva odnita 135
taštine tej tvoje ispraznos od svita;
i ufam još, da meni činiće živiti,
kad drugi uscini mrtva me na sviti,
tad će moć svakoja zrit misal človika,
sgubļenje da moja bi dobit velika. 140
A tvoja zla ćud taj dobrima prem prika
biti će na svit saj prikorna do vika,
kako sve ona stvar, ka doli pod nebi
temeļna nije nigdar ni kripka u sebi.

401.

EGLOGA, U KOJ PASTIR DAMON SAM GOVORI PLAČUĆI SMRT GOSPOJE NIKE, BRATUČEDE ŃEGOVE.

Tko mi će, jaoh, dati od suza tuj pomoć,
da budem plakati po vas dan i svu noć?
Dajte mi vi, rike, vašu vlas za suze,
pokli me sve dike naglo smrt zla uze,
ako ti cvili, kad me srce, jaoh, moje 5
kti puknut ovdi sad rad muke na dvoje,
i vi sad za mal čas skažite, me pjesni,
sej moje zli poraz žestoke ļuvezni.
U ove me nezgode, smirno ja moļu vas,
ako se nahode milosti ke pri vas, 10
s lugovi sve vode združte moj plačni glas,
pokli smrt na saj svit, smrt ļuta, nemila
otruni oni cvit, ki bi cvit svih vila,
od koga govori svak skupno, da nigdar
narav sgar ne stvori na svitu ljepšu stvar. 15
Za č, smrti zla, prika, ku duh moj ne znaše,
umori onu, ka još živjet imaše?
zla smrti nemila, što toli huda bi,
da oni cvit od vila tač naglo pogubi?
U ove me zezgode, smirno ja moļu vas, 20
ako se nahode milosti ke pri vas,

s lugovi sve vode združte moj plačni glas.
Što smrti, vaj, mene s tom vilom rastavi,
ka samo počtene misli u duh moj stavi?
da li tvoj zli umòr, jaoh, hotje na sviti 25
pod jedan tvrd mramor liposti sve skriti?
Za što mi, vaj, čelo ti hotje odniti,
koje me veselo čińaše živiti?
za što li zagubi mu slavu na sviti,
rad koje samo bi drago mi živiti? 30
U ove me nezgode, smirno ja moļu vas,
ako se nahode milosti ke pri vas,
s lugovi sve vode združte moj plačni glas.
Ah smrti prihuda, smrti zla neprava,
zlo t' me sad od svuda zled tvoja skončava. 35
Tva me stril prokleta zlo hotje raniti,
nu čin't' mož opeta, da budem živ biti.
Pokoli me blago tako kti odniti,
već meni nije drago na svitu živiti.
Od sad se moj pravit život će zla boles, 40
pokli me rastavit kti š ńome tvoja čes.
U ove me nezgode, smirno ja moļu vas,
ako se nahode milosti ke pri vas,
s lugovi sve vode združte moj plačni glas.
Napuni život moj smrtnoga smrt truda, 45
smrt život ka bi ńoj, a meni smrt huda,
ter moje neredno i tužno sad stanje
drugo ni, neg jedno žestoko plakanje,
i tač hud pakļeni trud srce vazima,
da razlog u meni svoje mjesto ne ima. 50
Ti meni, ma vilo, čim živi na svit saj,
čini jur prem milo uživat vječni raj.
U ove me nezgode, smirno ja moļu vas,
ako se nahode milosti ke pri vas,
s lugovi sve vode združte moj plačni glas. 55
Ti sama tvom vlasti od vječne ļubavi
žeļenje od časti u srce me stavi,
pjesnima mojim ti sama da ti krila,
da budu letiti k nebesom jak strila.

40 živo će.

*

Što ja sad jadovan, vaj meni nebogu, 60
ovoga svijeta van bit s tobom ne mogu,
razlog, znaj, naravi bješe i ma velja slas,
da mene smrt stavi prije tebe pod svu vlas.
U ove me nezgode, smirno ja moļu vas,
ako se nahode milosti ke pri vas, 65
s lugovi sve vode združte moj plačni glas.
O svite himbeni, o smrti neprava,
zao t poraz sad meni tvoja stril zadava.
O huda ma česti, o zvizdo nemila,
zlom ti si bolesti srce me ranila 70
dav, smrtna da mi tma sunce ono odili,
ko očim mojima vođaše dan bili.
Pravedno naš se vik života govori
san, ki sni nemoćnik i sjen, zrak ki tvori.
U ove me nezgode, smirno ja moļu vas, 75
ako se nahode milosti ke pri vas,
s lugovi sve vode združte moj plačni glas.
Odkole tva lipos jedina priminu,
svakoja, znaj, kripos na svitu poginu.
Ne samo povenu sve dubje i trava, 80
da nu još žuđenu plod zemļa ne dava.
Ne samo pastiri plaču te, gospoje,
da nu još sve zviri, u gori ke stoje.
Bez tebe po vas dan i svu noć sve vile
u čudan plač jedan žestoko sve cvile. 85
U one me nezgode, smirno ja moļu vas,
ako se nahode milosti ke pri vas,
s lugovi sve vode združte moj plačni glas.
Ļubav, ka sve sile na svitu svim prži,
vas svoj luk i strile u peče iskrši, 90
stojeći kon vrila na rosnoj travici
ođoše ńih mila pjevanja slavici,
i kad te u svoj trak smrt tužna sjedini,
na podne sunač zrak mrklu noć učini.
Vridnosti radi tve, ka svim glas vazima, 95
nebo se pokri sve oblacim crnima.
U ove me nezgode, smirno ja moļu vas,
ako se milosti nahode ke pri vas,
s lugovi sve vode združte moj plačni glas.

Kada svit oćuti, da s' smrti u ruke, 100
more se sve smuti od jada i muke,
moj se stup kameni obori, vrh koga
mir staše jur meni ufanja svakoga.
Ti vilo, ka bi me blaženstvo sve moje dni,
umrivši s tobome sve moje dobro cdni, 105
pokoli tvoj ures prikrati smrtna moć,
naj svitļi dan mi jes bes tebe mrkla noć.
U ove me nezgode, smirno ja moļu vas,
ako se nahode milosti ke pri vas,
s lugovi sve vode zdrušte moj plačni glas. 110
Smih mi je zla boles, svaka slas grčilo,
zrak višńi od nebes pakļeno tamnilo,
počtena tva gizda puna sve ļubavi
nebo mi bez zvizda sve tamno ostavi,
sve mi se tamno mni u tminah živiti, 115
sunce mi svitlo ni bez tebe na sviti,
bez tebe svi sada vide se moji dni,
kako no livada, ka ploda ne čini.
U ove me nezgode, smirno ja moļu vas,
ako se nahode milosti ke pri vas, 120
s lugovi sve vode združte moj glačni glas
Bez tebe ostah ja prem tužno sve hode
jak poļe bez cvitja i rike bez vode,
život se moj jadan bez tebe sad broji,
kako no dub jedan, ki osječen suh stoji, 125
ter mogu bez vari, vaj, dobro sad riti,
da kripke ni stvari ni istine na sviti,
meni sad nebogu man te je cviliti,
me suze ne mogu veće te vratiti.
U ove me nezgode, smirno ja moļu vas, 130
ako se nahode milosti ke pri vas,
s lugovi sve vode utješte plačan glas.
Damon, ki čas ima od slave i znanja
pastiri meu svima, ki pasu imanja,
plandujuć sva stada pod dubjem, gdi staše 135
pun plača i jada tej riječi veļaše,
gdi toli velika muka ga moraše,
od smrti da slika meni se čińaše,

135 podubjem.

skroveno ńega, znaj, pod borjem ja tuj stah,
gdi ńegov vas cvil taj s svim dobro čut mogah, 140
ki čime k nebu tja tej riječi ve|aše,
u korje od dubja nož ih moj rjezaše,
vridno tač budući ńih slavno toj ime
neka se rastući ponav|a sve vrime.

402.

EGLOGA, U KOJOJ PASTIRI DAMON I TIRSI MEĐU SOBOM ZGOVOR ČINE KAŽUĆI, GDI MOPSO PLAČE SMRT ISTE GOSPOJE NIKE BRATUČEDE ŃEGOVE.

O vile vi, koje imate čudnu vlas
činit, vik da poje |udi se vridnih glas,
narec'te sad meni, da mogu riti ja
tim, nad kim |uveni zrak svitlo sveđer sja,
stvar, ka se podoba za od zla, vaj, dignuti 5
u svako prem doba vidjet, znat i čuti.
Vrijeme ono, ko sili među dan tere noć
u muci nemili dragoga dalek oć,
sastavi dva tada pastira po sreći
uz mila ńih stada planinom hodeći, 10
u kojoj naj prija na svijetu njekada
žito se posija, ko rađa svud sada,
gdi videć, da trava, livada ku plodi,
za stada ńih zdrava velmi se nahodi.
Nu edan drum skupiv sva imanja mirno tad 15
sedoše oba dva pod jedan dubov hlad,
sjedeći ter takoj Damon tuj naj prvi
izdriješit jezik svoj u govor htje ovi:
DAM. O Tirse hva|eni vrhu svih na sviti,
mo|u te, sad meni za milos kti riti, 20
pri vodi studeni što se jur kon vira
velik broj bješe oni skupio pastira,
minute ove dni s Silvanom ja no kad
natječuć u pjesni borah se za obklad?
TIR. Mopsa znaš pastira dobro ti, u gori 25
ki pase kon vira, gdi niču sve bori,

17 *db.* izdriješi jezik svoj u govor, znaj, ovi. 23. Silvanom.

ki način prav na svit pastirom hotje dat
za orat, rezat, sadit, sijat, žńet i kopat,
videć, da od ńega vila se odili,
koja ga vrh svega ļubil' je svim dili. 30
Spomenuv ńe dike za żeļu ļuvenu
kroz muke velike vas kolik povenu,
i zlu tuj boljezan ne moguć trpiti
u ńeku tad pjesan poče se tužiti,
ka lipa tuj meni vidi se tolikoj, 35
da u dub zeleni ureza nož je moj,
neka ih spomene, na tojzi daj vodi
tko stado prižene za plandit kad godi.
DAM. Ah tako t' višńa ćes dopustil' s ļubavi
uživat vik ures tve vile gizdavi, 40
i tako t' zvir prika ne imala na svit saj
nijednu vlas do vika za dati sladu vaj,
reci mi, ka bješe toj pjesan, kroz koju
taj pastir cviļaše želeći vil svoju?
brštańu t' ovu ja darivam čašu sad, 45
ku dobi svijes moja spjevaje za obklad.
TIR. S molbami darovi velju moć imaju
pri tima, ki ovi naš svijet ne znaju,
nu meni dosta jes tvoja rič na sviti,
ka sili sad mu ćes, da t' budem sve riti, 50
ter ako svis tvoja bude me slišati,
sve, što znat budu ja, sve ću ti kazati
neka se traje dan, u dragu er trudu
već voli rabit znan, neg stati zaludu.
O vilo ti, koja 55
vrh vila svih inih bez rati i boja
dobivaš na sviti prem srca svakoja,
još da su kamena,
u tebi moćna je toli moć ļuvena,
znaj dobro, er već ni 60
svital mi bez tebe ovi zrak sunčani,
od kli se odili tvoj ures izbrani,
van koga na sviti
nijednu stvar očima ne mogu viditi

38 trpieti. 45 *db.* brštańu a ovu t'. 64 vidieti.

Bez tebe ovdi stav 65
ostah sad kako no sred mora jedna plav,
bez reda ka ginuv ne drži način prav,
za moć kraj žuđeni
uhitit, čim ju rve odsvud val srģbeni.
I kako jur, kada 70
zvizda, ka svitli ob dan, pođe put zapada,
svit taman bez zraka ostane svim tada;
tako ti kad pođe,
sve misli nesrećne u srcu mem ođe.
Ja tugu, ki mnogu 75
podnil sam tebe rad, vaj meni nebogu,
živiti bez tebe nikako ne mogu,
bivši taj čes tvoja
uzrok, kim veselo na sviti živļah ja.
Nitko ni, tko meni 80
van tebe može dat lik rani ļuveni,
od truda svih mojih pokoju žuđeni,
komu sam zapisal
na službu s vjerome srce, um i misal.
Tužne oči moje, 85
vi na svit radosti imaste svakoje
zaradi ļuvene jedine gospoje,
zle voļe me svake
koja vik tjeraše jak sjever oblake,
da li me svud srijeta 90
i sretav nevoļno me misli sve smeta
tvoja vlas, a huda nesrećo prokleta,
koliko da sita
nijesi još me tuge jadovne od svita.
Toliko sred luga 95
ni listja u gori, koliko za druga
srce me velik broj sad nosi od tuga,
ke oči me sile,
da żeļno tebe rad u plaču sve cvile.
Ako kad ti, moja 100
pjesni, tuj budeš doć, gdi stoji gospoja,
koja se za rados slaviti dostoja,

72 bezrake. 79 *db.*: uzrok da na svit saj bez tebe živu ja.

reci joj: verni tvoj
prije reda tebe rad prikrati život svoj.
DAM. Lovor, ki lis viku na granah svih vodi, 105
koliko planiku vridnostju nadhodi,
toliko toj ime, koje ti spovidi,
u slavi nad svime više se sad vidi.
Oh da je blažena među svim vilami
taj vila hvaļena, koja ga zamami. 110
Blažene i grane od duba zelena,
ke časno sad hrane glas od ńe imena,
pokli ona uzrok bi, da naša livada
nad svima pridobi u svemu čas sada.
TIR. Taj pjesan ļuvena, ku hvališ sad takoj, 115
ni blizu takmena k onojzi nije drugoj,
ku drugi dan stvori za tim dnem kroz poraz
začuvši, da mori nemoći zle je vlas,
od koje slova broj izređen svim z dvora
veļaše ovakoj u kori javora: 120
O bože svim pravi,
ki naj prî nađe lik u bilju i travi,
kim mnozih, ne sebe, naredno ozdravi,
kad srce toj vili
strilome olovnom zla Ļubav prostrili; 125
ako kad umrli
snižan glas u molbi tva milos zagrli,
moļu te, s licim tvim sad ovdi prihrli,
za pomoć dati toj,
ka suzi s čemera u muci nerednoj. 130
O smrti, život ńoj
ako ti zaslonit uzbudeš kroz lik tvoj,
uza ńu shranićeš i meni život moj,
er bez ńe živiti
život moj ne može nikako na sviti. 135
Znam, da znaš dobro ti,
kako taj, ki račil jesi se ļubiti,
koli je huda stvar dragu stvar zgubiti,
ku poznaš kroz dila,
da te je u svemu kriposno ļubila. 140

---

106 *db.* vridnosti. 110 *db.* ļuvena *mj.* hvaļena.. 114 *db.* u slavi *mj.* u svemu. 139 *db.* huda čes.

Svim molbam, kim mogu,
tebi se ja mo|u sve kako mom bogu,
da meni kroz tvu moć pomožeš nebogu
rad vile, ka svu vlas
na pospjeh sve gubi, ne skrzmav zli poraz. 145
Tebi, ki verna bi
pomoć svim umrlim u svako jur dobi,
milostiv sve biti velmi se podobi,
bivši ti vječna stvar,
kôj svjetni naudit ne može nijedan var; 150
i nagli sad ured
postavit jadu zlom podoban vrijedan red,
pri neg se ozledi jadovna huda zled,
ka bi rek da hrli
sve nagleć, da prî čes k sebi ju zagrli. 155
Hudu zled odtira
ter ne da, čime mač svoj britki podira,
da ona, ka bo|e sve stvari probira,
kroz slipo ńe dilo
ubrati jur bude sej voće nezrilo. 160
Ma pjesni pritužna,
ako kad budeš doć k onojzi, ka sužna
drži me u uzi ni kriva ni dužna,
reci joj: tvoj će rob,
budući što tebi, uljesti živ u grob. 165
DAM. Ne scijeńah ja, nijedno umrlo na sviti
da može naredno rečenje tač biti,
slatko je zrit k zeleni kraj vode studene,
nu slađe dvaš meni tej pjesni medene.
TIR. Čudan bi još ures u pesni pak onoj, 170
kad začu, huda čes da skrati život ńoj,
ka mu da znati red u tojzi nezgodi,
da mališ sama zled človiku dohodi:
Pastir, ki RAŃENA
jes srca kroz strile od boja |uvena, 175
pod sjeni sjedeći od bora zelena,
u koji viraše
voda, ka drag romon u hladu čińaše.

145 *db.* krzmav. 161 *db.* pjesmo ma. 175 krostrile. 176 *db.* stojeći *u* sjedeći.

Ne moguć grkosti
trpiti, koja mu s velikom silosti 180
stiraše prvi cvit od svoje mladosti,
s velikom boljezni
razbi svoj skroven muk u take on pjesni:
Odkole ti minu,
ma vilo, dalek tja, s tobom, znaj, poginu 185
sva svitlost jur ona, kom zora ma sinu
naj prije kad meni
pokloni za rados svoj ures ļuveni.
Kako kad studene
zime moć zla pride, sve stvari zelene 190
čini mraz ledom zlim neredno da svene,
tač i ti, kad ide,
zlim jadom me slasti čini da poblide.
Bez tebe ostah, vaj,
u tuzi čemernoj kakono ptica taj, 195
kad druga dragoga izgubi na svit saj:
nigda ona ne će
na grani zeleni pristati vik veće.
Gdi godi zać budu —
začet bih na svit saj po toli čes hudu — 200
nikako nać mira ne mogu mom trudu,
ne mogu bez tebe
živiti koliko sam isti bez sebe.
Pomńive tej pčele
u gori ljetńi cvit kušati sve žele, 205
a mojim ja tvoje pozore vesele,
pozore, kim slike
nije bil', nije sada, ni će bit u vike.
Kada se uputi
na taj put, voda sva jadom se zamuti, 210
a nebo potamni u muci priļuti,
ter more od veće
kroz srǵbu zlih vjetar udari na smeće;
i imanje, ko zna se
pretilo koli bi, ne ktje već da pase 215
trave lis, začuvši nemile tej glase;

208 besebe.

neg poče cviliti
kroz muke ńih tužne čemerne na sviti.
Vrh rosnih travica
sjutra, kad istječe ȥorome danica, 220
zamuknu žuber tih od ljetnih slavica,
a mile ńih pjesni
sve vile svrnuše u gorke boljezni.
Blažene tej strane,
ke sada imaju ńe dike izbrane, 225
u kojih skroveni lijeci su za rane,
ke ļubav satvara,
čime nas mukam zlim trudeći umara.
Kad sa mnom ti biše,
prolitńe sve cvitje razliko svud ctiše, 230
a med taj prislatki iz dubja teciše;
nu od mene tvoj stupaj
kad odni, sve zgibe toj meni na svit saj.
Vidil' su uza se
desetkrat livade žutiti tej klase, 235
koje srp na brime u snopje popase,
odkli me podložna
ļubavi učini tvoja moć uzmnožna.
Dokole usteku
rike i zraci od sunca uspeku 240
i ovce uspasu tuj travu ńih meku,
vazda ću činiti
od tebe spomenu neumrlu na sviti.
Toj ti je uzrok bil, za koji, dobro znaj,
bješe se jur skupil pastira vas broj taj, 245
jednaga ki riše meu sobom rad toga:
sad se dni vratiše vremena staroga,
pokli se kroz vile, ke nami vladaju,
ovako sad mile pjesance spjevaju.
DAM. Pjesni tej, pravo jes, uzdignut do zvizda, 250
pokli u ńih taku čes višńi nam bog izda,
ke na svit hvaļene dotle će, mńu, biti,
dokle plam ļuvene uzbude goriti,
er toli sladak glas ptica ona ne ima,

225 *db.* tej dike. 229 bieše. 234 i 235 *db.* Livade uza se dvaška s vidile žutiti tej klase.

ka začuv smrti vlas pjet počne pjesnima; 255
ni ona pak druga, ka slavna tač biva,
da vazda sred luga ljetni dan pripiva;
koliko slatko jes spjevanje, koje ti
za moju dobru ćes poredom ktje riti.
TIR. Još za tim pjesnima, znaj, ke rih odizgar, 260
rukama svojima stvori on ovu stvar:
objesi na dub taj darove mnoge tad,
ke njekad na svit saj dobil je za oklad,
i dipli sve mile, koliko da veli:
moj život bez vile već spjevat ne želi. 265
Tako ti način da, ki neznan ne vidi,
da o ńem svak sada u slavi besidi.

403.

U SMRT ISTE GOSPOĐE NIKE.*)

Ni na nebu goru svitle zvizde zriti,
ni plavi po moru tihu se broditi,
ni poļem końike oružne gledati,
ni zvijeri te prike u lovu tjerati,
ni dobra žuđena glas dobar primati, 5
ni pisma hvaļena u pjesni slagati,
ni vile ļuvene it slišat, u broju
uz vode studene veselo gdi poju,
ni nijedna ina slas, koja jes na sviti,
može mi zli poraz iz srca odniti. 10
Toliko zlo zgubi mu kripos do umora
ona, ka svitlos bi od moga pozora,
i tač me jad koļe, da żeļu umriti,
za zrit tu, ku boļe ne biše viditi.

*) *db.* U smrt gosp. Nike bratučede svoje. 2 *db.* voziti *mj.* broditi. 10 isrca.

404.

U SMRT ISTE GOSPOĐE NIKE.*)

O sunce, boga rad hoti mi sad riti,
što svitliš svitļe sad, neg nigdar pri sviti,
ne bivši na sviti već one, koja nas
čińaše živiti veselo svaki čas?

*) *db.* U smrt gospođe Nike bratučede svoje.

Tebi se sad prima za žalos vil take 5
obujmit tamnima mracima tve zrake.
Mili moj, vik takoj razuman rit ne će,
vidinje tvoje toj kratko je od veće.
Promjene čoek nikad u meni ni vidil,
kakva me vidiš sad, taki sam vazda bil; 10
čim svitlim na saj svit ja ļudem s neba zgar,
ne može mańa bit ma svitlos nikadar.
Nu drugo sunce ono, ko sada na sviti
ti plačeš toliko, er hotje umriti,
polipsat' u mrake velmi zlo čińaše 15
prisvitle me zrake, čim doli svitļaše
Tim svitļi ja sada vidim se, znaj, tebi,
ner onda, jur kada na nebu ńe ne bi.
Tako ja hvaļeni uprašam sunač zrak,
i tako on meni odgovor daje pak. 20

405.

NADGROBJE ISTOJ GOSPOĐI NIKI.

Putniče, ako kad stvar želi svršenu
znat, pozri ovu sad zagradu kamenu.
Ovi sad mramor bil i ploča nemila
pokriva onu vil, ka bi cvit svih vila.
Umrlo ovdi jes, a vječno, vjeruj, znaj, 5
s višńim zgar od nebes uživa vječni raj.

406.

U SMRT ISTE GOSPOĐE NIKE.

Vilo, ka na svit saj gizdaš se tolikoj,
mal' ustav' tvoj stupaj ter pročti pismo ovoj,
ko čtivši si kami čim budeš gledati,
ako ti suzami ne budeš plakati,
tvrdosti za zlamen ti s' ista na sviti 5
pritvrdi taj kamen moreš zvat i riti.
Vil ovdi ja Nika ležu sad, kôj ne bi
nijedne vil vik slika takmena pod nebi;
nu me smrt ńe moći mogućom primože
ter mi dat pomoći ni jedne, znaj, ne može. 10

Dika, glas, čes, znanje, lipos, moć, slava i čas,
mlados, rod, imanje, dobrota, plem i vlas,
tim t' ovi svjet moj ja sad hoću podati,
hotije čes tvoja često krat smišļati,
što ti sad, njekada er ja bih na sviti, 15
a što sam ja sada, da ć isto ti biti.
Vlas hoteć višńa zgar kroz vječno vladanje,
da svaka na svit stvar ima sve skončanje.

407.

U SVOJU NEMOĆ.

O ti, ka stvor svaki rastvaraš na svitu
kroz tvoj mač prijaki u gńivu srditu,
da li hoć moćju tvom, prid kojom svak preda,
mu mlados životom rastavit prî reda?
da li će nebo zgar i zvizde podniti, 5
da mi sad tuj nehar ti budeš stvoriti?
da li će duh se moj od mene dijeliti,
s kim malo tolikoj živil sam na sviti?
da li će rastavit duša se od kosti
u prvi moje cvit nezrele mladosti? 10
da li će tve strile prî me, jaoh, raniti,
neg budu me vile vrijednu čas izriti?
da li hoć, daleče od moga da stana
ma duša uteče od mene skončana?
Ovdi nidno krilo rodjaka moga ni, 15
milosno da dilo plakaje učini.
Od mojih ovdi ni nikoga na dvori,
svom rukom da meni me oči zatvori.
Cvit, ki se usadi ter svenuv pade van,
opet se pomladi, kad dođe ljetńi dan, 20
i zmije na pokon, ke stoje u travi,
tjeraju taj zakon usione naravi,
a nebog kad človik jednome svit ođe,
nikada veće vik na život ne dođe.
Težak, ki sva lita gre ńive kopati, 25
ne hoće vik žita nezrila zbirati,
i što god sunač zrak na zapad ne otide,
nikada tmasti mrak od noći ne pride.

19 *db.* pane.

O smrti nemila, a ti tvoj tamni jad
na moja nezrila još ljeta vodiš sad. 30
Prid tvim se obrazom me bitje sad čini,
kako cvit prid mrazom u zimńoj godini.
Da sasma svu diku mladosti me svene,
poče smrt svu sliku stavļati na mene.
Moļu te ja za toj na konac ovih dni, 35
o višńi bože moj, ki stvorac bi meni,
hoti me pomoći, da smrt zla, nemila
kroz strašne ńe moći ne bi me smutila;
i kad me utrudi ńe silos zla prika,
me zgrehe nadidi tva milos velika. 40

31 *db.* pritvim.

408.

PJESNI BOŽANSTVENE.

Jadi su zled stisli, da oči me suze,
doj medne me misli, ko mi vas sad uze?
Svit mi da zao poraz, i zvrnu nemilo
svu moju mednu slas u ļuto grčilo.
O svite himbeni, o srićo laživa, 5
nitko ti duge dni u tebi ne uživa.
O tašte raskoše, o svite zla plato,
da t' mi moć ne može ni srebro ni zlato.
O slasti bjeguća, o kratke radosti,
malo ti stojuća bi s mojom mladosti. 10
Viđu, er trijeba je, da vazda jur velja
tuga svud nastaje na čelo veselja,
i da znan nikadar ne ima staviti
u umrlu nijednu stvar blaženstvo na sviti.

409.

Svjetovne Serene, kih je ovdi velik broj,
smamiše, jaoh, mene, da veće nijesam moj.
Himbeni ńih mi glas s privarnom naravi
svu slobod, slavu i čas prem sasma zatravi,
ter kroz ńih taj stvor zal sve mi se zatira 5
razbor, um i misal, spoznanje i vira,
i nidnu ne čini duh satvar s vridnosti,
a istom se traju dni bez nijedne koristi,

i za sve er brińu zledi se, koj klańam,
viđu zlo er čińu, a od zla se ne uklańam. 10
Smirno te ja za toj sad moļu u vas glas:
o višńi bože moj, ki primi smrt za nas,
odždeni od mene, da tja zled ma mine,
ńih vari himbene, kimi svit sve gine.

410.

Sad poznam kroz moj trud, o gorka ļubavi,
koli je tvoja ćud himbene naravi,
Pun je dvor tvoj ļuven uzdaha i plača,
u medu ijed skroven, u cvitju zla drača,
ter duh moj kaje se, ne scineć da nigdje 1
skroveno taje se pod cvitjem zle zmije.
O višńa naravi, koju svit vas slavi,
ti mene izbavi od ove ļubavi.

411.

Već ne vjeruj taštoj laži
privarena dušo moja
ni u čem ne mož nać pokoja,
da se żeļa tva utaži
Tač te vrijednu ktje stvoriti 5
bog. da umrla nijedna satvar
ne može ti jur nikadar
duhu żeļu samiriti.
Štogod misli tve ikadar
pomisliše, sve imiše, 10
i tvim očim nijednu satvar
ne zabranih, ku želiše.
Robje końe, sluge. blago
uživaše żeļe tvoje
i kamenje ono, koje 15
na svem svitu tač je drago.

S svitom svile svake nosi,
jede u srebru i u zlatu,
i u tem nijednu dobru platu
misli żeļnoj tvoj ne isprosi. 20
Nu sad, pokli kroz svjet sveti
znat mi od stvari da istina,
da je sve isprazniost i taština,
i čemeran trud pameti,
dušo moja, riti mogu, 25
išti išti svudi gdi ćeš,
nigdi mira najti ne ćeš,
nego u samom jednom bogu.
Svaka na svit stvar dodije,
ku godir se čoek čin't' stavi, 30
nego samo zrak ļubavi
božje, kojoj svrhe nije.

17 svitom. 30 *db*. čin't' čoek.

412.

Daj ma dušo, s ke sve ginu,
bi ši u sreću dana meni,
št ne ć pustit hude sjeni
zs grlivši pravu istinu?

Ne slid' tašto već gorenje, 5
pusti srebra, pusti zlata,
er u tomu nije ti plata
bivši vječno ti. stvorenje.

Kako človik, ki putuje,
čim mu žeđa svijes porazi, 10
sve što veće vodu pazi,
sve to veću žeđu čuje,
tako srce, sve što žudi
veće segaj svita stvari,
to već kroz ńih skrovne vari 15
želnom misli pamet trudi.
Rad blaženstva nam večnoga
ne daj želam vik od svita,
ke su ispraznos prem očita,
da te dignu s puta toga. 20
Nu kao putnik, kada vidi,
gdigod grede, lipu satvar,
na ńu ne će stup nikadar
ustaviti, neg put slidi,
takoj i ti videć ukras, 25
ki bludnosti duh zanosi,
pozri razlog koli prosi
a pak pozor digni on čas.
Tač hteć vrime tve strajati
dobićemo dobro tvore 30
toj blaženstvo, ko ne more
nidne svrhe viku imati.

5 gorinje, *ak.* gorjenje. 10 čimu. 11 *db.* upasi.

413.

KAJANJE.

Plač'te, oči tužne moje,
dokli dođe smrt nam zgara,
cić er vrata bog zatvara
tim, ki u grihu sveđer stoje.
Vazda će se na svit pravit, 5
da nemudro ima znanje,
tko uzbude sve ufanje
u zemalske stvari stavit.
Ustavit se vik ne može
lipos, mlados, život, dika, 10
nu sve bježi kako rika,
kojoj daždi vlas umnože.
Sve je, vjeruj, nica palo,
štogodir se igda trudi,
lud je človik, koji žudi 15
stvar, ka na svit trpi malo
Umnožit bih vazel, pravi,
zlato, taj ki sve ogńem radi,
a u toj dođe iznenadi
ter ga zlatom smrt rastavi 20
Svoje živlenje vazda prođe
s načinome veoma zlime,
tko ima vrijeme, i pak vrime
čeka, dokle drugo dođe.
Oh kolicih privariti 25
bude, ter se pak duh boli,
ovi život, koji toli
mi želimo sve živiti.
Mnozi odluče svu zled hudu
ostaviti i zla dila, 30
nu kad dođe smrt nemila,
uzdisat je pak zaludu.
Tim bolimo grih na sviti
svim bolenjem pokornime,
er kad nam se uzme vrime, 35
„jaoh sagriješih!“ man je riti.
Tere višńoj zgar kriposti
vrijeme ovo, ko imamo,
sve na službu verno damo,
neka našu zled oprosti. 40
Ne će čin't' nas stat za vrati,
da se u grijehu život straje,
ere tomu, ki se kaje,
vijek mu milos bog ne krati.

414.

Jaoh dušo ti moja, kojojzi na sviti
zgar bogom bih dan ja, za š ńome živiti.
Probudi razum tvoj ter htinje ostavi,
s kime si tolikoj služila ļubavi.
Griha slas kratka jes, ku tva svis vazima, 5
nu pedjeps i boles vik svrhe ne ima.
Ne znaš li, višńi zgar er karav sve vika,
videći zlu nehar grešnoga človika:
vi, koji budete vaš pokoj imati,
teško vam, er čete na pokon plakati. 10

415.

Pokli me ovakoj svojima nehari
ļuveni nepokoj žestoko privari,
i zli svit himbeni kroz svoju jadnu slas
nevoļnu, vaj, meni satvori hud poraz,
ti čini, bože zgar, da veće na sviti 5
za umrlu nijednu stvar ne budu mariti,
pak srce u moje studeno postavi
plamen vrući od tvoje jedine ļubavi.

4 *db.* nevoļno.

416.*)

O spjevci moji mili,
pokli ste zle varke od svita skusili,
spjevat se svaki vas od boga usili
i žeļe zle jada
ne slid'te, ere vik u boles upada 5
svakoja ļuvezan, ku razlog ne vlada.
Taj vaša skrovita,
rec'te mi, što je ļubav, neg jedna očita
izpraznos, sjena, san i taštos od svita?
Oh čim vi živiti 10
dana je vlas, ne mojte već htinjem dvoriti,
za paka u tugah jadovno ne mriti;
nu srce onome
ļubavi užešte, na nebu kojome
moćete živiti s radosti vječnome. 15

*) *db.* Spjevaocem.

*

Er se rit može slip,
ki dušu ostavļa, a samo stvorit lip
uresom nastoji umrli, tamni kip.
Duša biv vječna stvar
naj ljepši jur darov od boga ļudem zgar, 20
ka svrhe imati ne more nikadar,
u vašoj kad puti
vaša čes ku nemoć i malu oćuti,
sto lika vazima za moć ju dignuti,
a ako vi kad duša 25
kom zledi bolnome vašu svis sadruža,
vik ne će za ńu lik ni mao da kuša.
Zlo je, gdi se liči taj
stvar, ka nas dovodi na smrtni pakļen vaj,
a ona ohodi, ka dava vječni raj. 30
Tim, družbo ma mila,
pustite općena taj vaša vi dila,
a stvorca za spjevat otvor'te sva krila,
ter trudom takime
dobite divnu čas, dokli vi jes vrime, 35
ko ako puštate, zgibe vam sve svime.
Ne će vam na sviti
potrebni taj vaš trud nikako vik biti,
nu ćete vječni raj vi ńime dobiti.

16 *db.* more. 33 *db.* stvorcu. 38 *db.* u taman *mj.* potrebni.

417.

Ne čini, bože moj, da u led postavi
milosni plamen tvoj od vječne ļubavi.
Neposluh hudi moj i ma zled velika,
budući ja stvor tvoj i tvoja prilika,
ti hotje jur sljesti s nebeske visine, 5
za patit bolesti rad naše krivine.
Ako je ļubav taj pri tebi još ćuti,
moļu te, moj stupaj na prav put naputi.
Slobodi sad mene, smirno te ja moļu.
zle tuge ļuvene, kom tužeć sve boļu, 10
dostojan svim da ja nijesam har za taku
nu dobros tva velja dobiva zled svaku,

ter vazda rad toga, neka se grijeh straje,
pomagaš svim toga, koji se jur kaje.
Tim, vječni kraļu moj od vječne visine, 15
ne moj čin't', sluga tvoj u grihu da zgine,
neg oplač' sve moje od griha zle rane
vodome od tvoje milosti izbrane,
neka ja budu doć s imenom svojime
tu, gdi smrt ne ima moć, ni mjesto, ni vrime. 20

418.

Jedini bože moj, smirno te ja moļu,
pokli mi zli pokoj zlu zada nevoļu,
ļubavi, ka hini, da moj duh porazi,
zli uzal prikini a plamen ugasi;
inako život moj, ki slobod svu proda, 5
ļuveni nepokoj na vječnu smrt poda;
er taj rat skrovena, kom svis ma sve tuži,
jur je smrt pakļena životu i duši,
pak srce u moje tvu misal postavi,
na svitu rad koje človik se blag pravi. 10

10 *db.* život *mj.* človik.

419.

O stvorče mili moj, ki smrti tvom shrani
svit, koji tolikoj grijehom se zlo rani,
ako se smili kad milosna čes tvoja,
moļu te, smil' se sad molenja na moja;
er ako čut na svit budeš me moļenje, 5
tebi će hvala bit a meni spasenje
zle tuge ļuvene, ka mi da mučenje,
slobodit kti mene, bivši tve stvorenje;
znaj, griha na sviti da našijeh nije rati,
mjesta imal ne bi ti za milos stvarati. 10
Kaju se lje sad ja i tužu i boļu,
godišta što moja potrajah na voļu.
Time ti, ki s' moj bog, moļu te svim sada,
čin', htinja da razlog uzdrži i vlada.

420.

O višńi oče moj, kriposti velika,
ka ļubi tolikoj grešnoga človika,

da rad zlih krivina ńegove naravi
tvojega jur sina na zlu smrt odpravi,
ki pati svih muka radosno sve smeće, 5
za izet ga iz ruka od hude nesreće.
Moļu te sad za tvu tu ļubav veliku,
meni zled nepravu hti prostit grešniku.
Ja prid tvu grem diku kako no nemoćnik,
ki grede k ličniku za od ńega imat lik, 10
i ktij me naputit prî nego utonu,
kako ću dobro it po tvomu zakonu;
er bez tve milosti mi hudi grešnici
vazda smo s tamnosti u muci velici,
i nigda nijednu stvar nijedan nas na sviti 15
dobro jur nikadar ne more stvoriti.

---

iza 10 *ima db. ovaj distih:*
od grešnih slih rana ti mene ozdravi,
o moći izbrana sgar višńe ļubavi,
a sa strane piše: ova dva orńa nijesu pritištena.

421.

Tebi, ki svemu red i ki si vječni sam,
ne kriju ja mu zled, ku dobro sad poznam.
Svijes moga života velmi zlo zatravi
umrla ljepota čemernom ļubavi,
ter jedne rad žene, ku služih i slavih, 5
sve misli hvaļene u zabit postavih.
Tim stvorče od nebi, kime se ja dičem,
s priklonim sad k tebi srcem se utičem,
ti svrni stupaj moj na on put, ki vodi
tuj, gdi se drag pokoj bez konca sve plodi, 10
neka ja u sudu oda zlih zlobnika
zginuti ne budu, tva buduć prilika,
ti na svit rad koje sniživ se jak sluga
podnese svakoje nevoļe zlih tuga.

422.

O višńi bože moj, o bože jedini,
ki riči u jednoj sve stvari učini,
moļu te sada ja bolestan svim dosti
sgrješenja sva moja milosno ti prosti,

ne moj zrit na moje neharne krivine, 5
negoli na tvoje milosti jedine.
Tva dobros velika na ļubav gledaje
ne će smrt grešnika, neg da se on kaje,
ter nam hti rit takoj: svak ovoj čuj i znaj,
er došal za inoj ja nijesam na svit saj, 10
neg za moć zgubļene kako god skupiti
ovce, da kon mene vik budu živiti.
Zgubļeni taj sam ja stvor, ki t' ni na broju
ter daļek pokoja u tugah zlih stoju,
i još ću u mukah stat gorih po vas vik, 15
ere sam u rukah od mojih protivnik,
tva milos ako me, za skratit me trude
svojime stadome sjedinit ne bude.
Jošte nam ti pravi za veću našu har:
tim, ki su sve zdravi, potreban ni ljekar, 20
neg onim, ki budu u tuzi imati
ku nemoć zlu, hudu, kom život rok krati.
Nemoćnik ja sam taj, ki pomoć tvu zovu,
pokli me grešni vaj tište zled u ovu,
ka jade kroz svoje čemerne na sviti 25
nevoļne dni moje brzo će skratiti,
ako mi tvoja čes na mu zled gledaje
ne skrati zlu boles, ka duši smrt daje.

423.

O višni moj bože, koji si na nebi,
pokli se ne može bez tebe prit k tebi,
milosti tvom milom pomoz' me skončanje,
u nikom er inom ne imam ufanje,
ter żeļe odždeni kroz moći jedine, 5
ke vidiš u meni da duši zlo čine;
prî neg ma zla silos na gore izide,
čin', velja tva milos da moj grih nadide,
na način hvaļeni neka se potraje
ovo, jur što meni života ostaje. 10

424.

OD*) SVETOGA PRIČESTJENJA.

Bože, ki svakoja stvori čas u jedan,
za sve da nijesam ja podobno dostojan
primati kruh oni u moje jedenje,
ki s neba ti doni za naše spasenje,
nu milos tva velja sminje mi toj daje, 5
da idu k ńemu ja snižno se klańaje,
u prsi ter moje primam kruh sveti taj,
kim duše dostoje uživat vječni raj.

*) *db.* vrh.

425.

Anđelski vas se broj raduj sad i uživaj
u slavi toj višńoj, gdi otac bog pribiva,
i svako još svudi od zemļe jur čelo
u sebi sad budi prem sasma veselo;
zarobļen danas bi, da cvili do vika, 5
oni, ki zarobi prvoga človika,
koga grih sad može blažen se sasma rit,
pokli ga ti, bože, tako htje odkupit.

1 vase. 4 sad budi *je primito iz db. mj.* bud svudi.

426.

UMRLIM GOVORENJE.

Hotijte pogledat svi sa mnom umrli,
gdi, za nam život dat, smrt stvorac zagrli.
Zli se puk skupi vas ter ńega zaveza,
ki biše vridna čas od višńih nebesa,
i svi oni, koji ga u putu slidiše 5
sledno tuj, jaoh, svi ga ostavit hotiše.
Ni moć rit bez plača, kako mu zlu krunu
na glavu od drača staviše svu punu.
Ni mańe bez tuge očima pogledat,
za slobodit sluge gdi sebe hti prodat. 10
Iđaše mučeć, vaj, da život svoj skrati,
kako no ovca taj, ku hoće zaklati.
Jaoh na krs pribiše, da bude tužno umrit,
ruke, ke stvoriše nebesa, zemļu i svit.

Jošte ću rit ovo, što bez sus ne pišu, 15
grka žuć ńegovo bi pitje na križu,
pak jadno za time na drvu gdi biše
zlim kopjem bojnime prsi mu raniše,
zločincu još glavu od smrti prostiše,
a božju krv pravu nepravo proliše 20
bez prava razloga, o puče nepravi,
za č boga ti tvoga na gorku smrt spravi?
videći, tuj gola gdi ga puk umori,
od muke na pola crkva se razori.
Sve višńe kriposti ganuv se uzbiše, 25
i sunca svitlosti pomrčav stamniše,
teško se kamenje od grobov otvori
videć, zlo stvorenje gdi stvorca umori.
Sve stvari stvorene stvorca smrt ćutiše,
propasti pakļene vrata se razbiše. 30
Tako t' bog, ki gori na krizu višaše,
svom smrti umori smrt, ka nas moraše.

15 besus. *db.* u suzah što pišu, *ali precrtano.* 17 *db.* drivu.

427.

Pastir je dobri ovoj, ki za svoj hraniti
zgubļeni stadni broj ne štedi s' umriti.
Od zdravja u ńem ni nijednoga jur čina,
on rane sve podni rad našijeh krivina.
Usti su, jaoh, vidit ńegove medene 5
kakono jedan cvit, prid mrazom ki vene.
Svakomu sad se mni i vidi u svemu,
ńegova da već ni, jaoh, lica na ńemu.
Ka ovo jes ļubav moći zgar jedine,
poginut htjeti prav, neka kriv ne zgine? 10

2 *db.* ne brani umriti.

428.

Ko je taj, ki može bez plača sad riti,
kako ti, moj bože, hti za nas umriti?
Podni trud svršeni živući u vaju,
neka smo združeni mi s tobom u raju.
Sve rane, ke ima život naš, ozdravi 5
ranami svojima, ke na se postavi.

Čudna je stvar ovoj, bez svoje potrebe
za odkupit bog puk svoj hti prodat sam sebe.

7 besvoje.

429.

Suzam se zamuti, o vodo studena,
i ti jad zao ćuti, dubravo zelena
Cvilite, kamenja, tužite, mramori,
i vi sva stvorenja, koja ste u gori.
Plači svak na sviti čemerno suzami, 5
srce me, plač' i ti, ako nis' tvrd kami,
pokli puk nepravi pun jada svakoga
životom rastavi zgar boga vječnoga,
ki ńega zgubļena, u vodi gdi hodi,
sred mora crļena zle smrti slobodi. 10

430.

O bože prisveti, ki živeš u viku,
da li htje uzeti ti našu priliku,
da li htje zle tuge patit zla svakoga
za slobodit sluge od robstva vječnoga?
da li ti, ma slavo, kroz tvu moć jedinu 5
za naše nepravo nepravde prav zginu?
Koju stvar na saj svit, o bože istini,
imaše učinit, ku za nas ne učini?
Dušo ma, na svit saj sve ino ostavi,
a milos razmišļaj od ove ļubavi. 10

10 *db.* a vridnos.

431.

OVU PJESAN VRH KRSTA POSTAVI.

U ovomu človiku, človiče nepravi,
tvoju zled veliku zle smrti izbavi,
er drvo kao voća brańena uzrok bi,
zle smrti da zloća smrtno svit pogubi,
Tač drvo od krsta, kim se bog vas rani, 5
uzrok bi, da vrsta ļudi se sva shrani,
i kako čoek prvi uzrok bi neharni
smrtnome da krvi svih nas svit ockvarni,

človik drugi ovi svom krvi uzrok bi,
da smrti zle se mač prem sasma pogubi. 10
I kako puk prvi, ki zakon tjeraše,
od zviri u krvi shrańenje imaše,
tač i mi imamo u božjoj spasenje
krvi, kad stvaramo ko godi zgriješenje.

10 *nema slika u sredini, možda:* da se mač zle smrti.

432.

U ovomu životu tko kratkom na sviti
mni miran moć biti,
kakono otrok mlad
u vjetar bjegući postavļa on svu nad.
Er kako pod suncem snig i led topi se, 5
tako jur veli se,
da na svit gubi se
svaka slas, kom srce radosno veli se.
Svak vidi, tko pamet svu hoće postavit,
er vjere ni u čem nam ne drži ovi svit, 10
ki dili plač i strah,
i svaku er satvar, ku nebo prikriva,
nesreća iaživa
kakono vjetra gńiv zemaļski drobni prah
promińa i obraća na svako hotinje 15
ta je ńoj dana moć, vlas, sila i htinje.

433.

UMRLIJEM GOVORENJE.

O umrli tamni ļudi,
u što ufanje vi stavļate?
ne vidite, er zlim bludi
segaj svita vas varate?
Ne mojte se toli vele 5
u toj zlato vaše uzdati,
er sve ono, što oči žele,
sve na pokon vrime krati.
Život naš je sličan k sjeni,
koja velmi brzo prođe, 10
mnokrat človik kada scijeni
počinuti, smrt mu dođe

I ako vrijeme sve ukrada,
i dni vaši malo stoje,
ne mo', da vas trud pripada 15
za činiti dobro koje.
Er se ovi bitak mao
naš, da je drugo, reč ne prima,
nego jedan morski vao,
ki vik s krajem mir ne ima. 20
Tim vi, svijetu ki dvorite,
čim vi je sunce na istoči,
blago vami, ako oči
za bremena otvorite.

434.

OVE PJESNI UČINI PJESNEM SVIM SVOJIMA*) ŃIM NAUK DAJUĆI, KAKO ĆE PUTOVAT.

O pjesni vi moje, ki biste stvorene
cić da se glas poje vile me ļuvene,
da vas svit prosudi, vam je sad otiti
meu vile i ļudi razlike na sviti.
Tim imav putovat toliko dalek tja, 5
ovi svit hoću dat za nauk vami ja:
ako ki ļuveno duh živit vidite,
ńemu se sniženo poklonit hotite,
i čteć vas koju stvar ako bi on vidil,
ka ne bi za moj var u čem god dobra bil', 10
nikako u tomu zle voļe ne uzmite,
veselo nu ńemu ovako recite:
rusa, ka sred gore opći se rađati,
viku se ne more bez drače ubrati.

*) *ak.* Ove tri pjesni, koje slijede, učini svim pjesnim svojima...

435.

U ISTIJE PJESNI.*)

O listje me spivno, ko stvori ļuven vaj,
vilu mu kad divno ja služih na svit saj,
trudnojzi ruci moj biv došlo jur vrime
žuđeni dat' pokoj, ki drag tač jes svime;
pokli poć dalek tja imate tolikoj, 5
svit vi ovi daju ja, budući stvor vi moj:
ne uzmite boljezni, ako bi tko rekal,
da nijesam s ļuvezni vas dobro izrekal.
Nu ńemu vi na toj hotite tad riti:
kad u ki perivoj ti budeš otiti, 10
ubrav cvit na grani ne ođeš li draču vik,
cić da te ne rani kroz ta ńe način prik?
to isto stvor' tva pamet ovdi sad, gdi sam ja,
što je dobro, hti vazet, a što je zlo, puštaj tja.

*) *ak.* Istijem. 1 spievno. 4 *ak.* ki tač drag. 9 *ak.* hotjejte.

436.*)

Me pjesni, u čemu bivši vam zasreno,
moļu vas, vi ńemu recite sniženo:
išti ga, gdi ga hoć, strioca ne ć viditi,
koji će vasda moć u biljeg udriti.
To li bi u čemu bil' vi još zasreno, 5
opeta vi ńemu recite ļuveno:
od dobre tač scjene nije zemļe na sviti,
ka ne će kupijene kadgodi roditi.
To li bi u čemu još vi bil' zasreno,
moļu vas, vi ńemu recite časteno: 10
umrla ruka nas ispita, čime ńoj
ļuvena moćna vlas davaše hudi boj.
To li bi u čemu bil' vi još zasreno,
opeta vi ńemu recite smiļeno:
človika vridna ni tač na svit među nam, 15
ki stvori sve čini izvrsne, neg bog sam**).

*) *ak.* Istijem. 7 odobre.

**) *Iza toga ima prvo izdańe:* Svrha svijeh pjesni, *i ova tri retka:*

Ut fonti non deest humor semper ex eo scatens,
sic bono viro semper adest gaudium,
etiamsi res externe mutentur.

Ali su ta retka napisana tako, da ih vaļa čitati s desna na lijevo: Snetacs oe . . muiduag tseda . . rutnetum enretxe . .

437.

U ODIĻENJE.

Vilo, ka dikami
od tve te ljepote svim na svit vilami
lipotu dobivaš jak sunce zvizdami,
tač vridno uresi
svojom te lipotom višńi bog s nebesi. 5
To li mi sladka jes
prijaka i ļuta, žestoka, zla boles,
od moga diļenja ku prija tvoj ures,
da mi to rastanje
draže je, neg s tobom držati sve stanje. 10
Jad, koji čini ti
plakati, toliko mio mi je na sviti,
da mučno ni mi se od tebe diliti,

nu se ja tuj broju
veselji, neg sveđer uza te da stoju. 15
Biljege ja koje
jur boļe mogu imat ļubavi od tvoje,
ku nosiš proć meni, jedina gospoje,
neg li te viditi
na momu diļenju u suze cviliti? 20
Na svako vidinje
toj moje pridrago i ļubko diļenje,
za koje ti činiš toliko cviļenje,
ne bi t' dal skončanje
da s tobom kad sam ja nije milo me stanje, 25
tač iz tve žalosti
vađu ja tolikoj velike radosti,
za malo čim spravļam je od tve mladosti,
da mi se rastati
od tebe draže dvaš, neg s tobom stojati. 30

438.

Život moj ki je ovoj nebogu meni, vaj?
nesrećan tolikoj ja jesam na svit saj,
u moru vodu, znaj, da ište stupaj moj,
prisušil' za moj vaj sve bi se more toj,
a u sunca da zgar zrak ja prošu u vas glas, 5
sunce bi za oblak skrilo se u taj čas.
Viđu sad, moj bože, da nitko uteći
na svitu ne može svojojzi vik sreći.

439.*)

Za moju dan i noć vil milu sve zriti,
da mi se kako moć u buhu stvoriti,
stavil bih ja stan moj u oni snig pribili,
višńa čes kime ńoj ńe prsi nadili:
tuj kušal pričudno slasti bih svakoje, 5
oh koli razbludno trajal bih dni moje!
zavidil' ne bi ma misal nijedan čas
tim višńim od nebi, ki čuju vječnu slas.

*) *Sravni pjesmu* 395. 8 Pjesme 437—439. *preštampane su iz db.*

440.

GOSPODINU FRANU LUKAREVIĆU ODGOVOR UČINI PO SKLADU OD RIJEČI.

Među sve ļuvene izbrane mladosti
budući hvaļene u tebi mudrosti,
svih spjevac vridni broj, koji se znan pravi,
pravo je, da glas tvoj hvaļeno sad slavi.
Tim se um moj trudi, u pjesni ke spiva, 5
vik želeć, meu ļudi tva slava da je živa;
er pravo jes tim čas, da stvara svaki kraj,
ki mudros svaki čas uče nas na svit saj.
Tva kripos meu kime naj prva sad slove,
za sve er se toj brime priteško svim zove. 10
Nu u čem što nepokoj tvrđi moć tva spravi,
toj više glas će tvoj stupiti u slavi
i to ćeš već živit u časti čestiti,
sve vike ka će t' bit hvaļena na sviti.

441.*)

ISTOMU GOSPODINU LUKAREVIĆU ODGOVOR PO ISTIJEH RIJEČEH.

Ne buduć kon mene nijedne, znaj, kriposti,
kako ću hvaļene moć spjevat vridnosti,
kńižniče dragi moj hrabrene naravi,
koga svak za ures svoj za svoga vik pravi
i želi i žudi znajući, er mudros tva, 5
pravo jes, meu ļudi da se svud pripiva,
kim sam ti mož dat glas od slave na svit saj,
u tebi bivši čas izvrsna svitla taj?
I mogu ńih ime tve pjesni, ne ove,
čin't', dugo da vrime hvaļeno svud slove 10
i moje još uz toj, takoj dar naravi
kriposno taj um tvoj svršeno proslavi;
neka grad naš živit i tobom hvaliti
može se, a tvoj bit glas vječni na sviti.

---

*) *Ova i predńa* (440) *pjesma štampana je u flor. izdańu u dodatku, a obje su odgovor na Lukarevićevu pjesmu isto tamo pritištenu te ovako glasi:*

Odgovor gospodinu Dinku Rańini Frano Lukarević.

Nije slično, da mene glas tvoje kriposti
stavļa meu hvaļene družbe od vridnosti,

442.*)

GOSPODIN DINKO RAŃINA, VLASTELIN DUBROVAČKI, U HVALU PJESNI NIKOLE STJEPKA NAĻEŠKOVIĆA DUBROVČANINA.

Vi biste, o pjesni, svim vridne uzrok vas,
da mojoj boļezni dvignete čemer vas,
ki mi da huda vlas nemile ļubavi
od oni prvi čas, u ki me zatravi
kroz ukras prilijepi jedine gospoje, 5
koja se ukrijepi u srce u moje,
za ku stvar svakoje želim vam milosti,
koje se dostoje hvaļenoj kriposti.
Blaženi vaš pjesnik, blažena ļuvena,
ļuvezan ka će vik bit na svit slavļena 10
u svaka vrimena, dokoli bude teć
vodica studena i vruće sunce peć.
Blažena i vila more se taj zvati,
ka mu je činila tač milo spjevati,
da će svi imati razgovor u trudu, 15
ki godi slišati vaš romon taj budu.

*) *iz rukop.* poslanice Nikole Naļeškovića *uzete su pjesme* 442—444.

443.

GOSPODIN DINKO RAŃINA, VLASTELIN DUBROVAČKI, NIKOLI NAĻEŠKOVIĆU.

Ako ovi skroveni plam, kime ļuvezan
me srce u meni sve gori noć i dan,
toli jes ogńene česti, da goreći
sve misli studene mogal bi užeći,

buduć ja, dragi moj, tamne svim naravi,
ne kako za um svoj pjesan me tva pravi.
Slično jes i žudi srce me, da rič tva
od slavnih kih ļudi slavnu čas pripiva,
neka t' tim vječni glas vik slove na svit saj,
kad onim podaš čas, kim se čas prosi taj;
i neka tve ime na tamne dni ove
u svako jur vrime slavome ńih slove.
Ako li još uz toj rad dobre naravi
i mene razum tvoj za mu čes proslavi,
ja ću tim rad živit i mu čes hvaliti;
nu će tva hvala bit slavom sva na sviti.

kako toj, daj mi znat, Niko moj, s tej sile 5
ne more sagrijat srdačce me vile?
To li ńe taj studen tako jes u snazi,
da svaki plam ogńen dobiva i gasi!
kroz toj ńe tvorenje načina ko meni
kako ovo gorenje ne zgasne u meni? 10
pače ću veće rit; što žeruć taj ńe mraz
kako me već gorit jur čini svaki čas,
zgodiv da kroz tuj zled, ka me svim porazi,
stopi se mraz i led, ali plam ugasi.

444.

GOSPODINU POŠTOVANOMU NIKU NALJEŠKOVIĆU,

PJESNIKU VELEVRIJEDNOMU NA 11. NOVEMBRA 1571.

Ovdi, gdi si sad ja stoju,
zginula je sva družina,
ni se veće pjesni poju,
niti sviri ni začina;
ni nijedna satvarina 5
pohvaļena tvori dila;
to li je huda trgovina,
svijem je srce obujmila,
ter mi veće nije mila
od sej rodne moje ńive 10
eva shrana, ka je prî bila
puna hari svake žive.
Saj narašta(j) novi krive
govoreći, da on ne će
tej sokole hitre sive 15
u kriposti slidit veće.
Svak se na ńe haraje meće
a nitko ih, vaj, ne štiti.
Koje gore sad nesreće
mogu mistu semu biti? 20
Time, Niko moj čestiti,
Kom su dana svaka znat,
hotje' meni sad praviti,
ki ću život moj prijati,
za veselo moć stojati 25
u ovemu rodnu kraju,
gdi se svaka muka pati
u čemeru i u vaju?

Sluga vaše milosti Dinko Rańina, kavaljer svetoga Stjepana.

445.*)

Ļudi mudri vazda na jedan način stoje,
a dobra ptica i u zlo brijeme poje,
i koga trg hrani, o trgu govori,
a RAŃEN o. rani, koja ga sve mori.

---

*) *Ova 4 stiha su štampana u flor. izdańu na zadńoj strani, prva dva na čelu, a druga dva u dno lista.*

OVO LISTJE KAŽE POČETKE OD SVIJEH PJESNI.

A.

B.

C.

Č.

I.

J.

K.

P.

IMENA ONIJEH, KOJIMA SU OTPRAVĻENE ILI S KOJIMA SU SLOŽENE ŃEKE OVIJEH PJESAMA.

(M. Monaldiju na kraju uvoda.)

Ispravci u pjesmama. Strana 47 pj. 71. *3* mj. *kako* ima db. jakno, i mj. tugama . . suzama ima db. tugami . . suzami. — Strana 84. u opasci *Bržac* ispravi u *Držac*.

Ostale će griješke, kao str. 19 grijeskom mj. griješkom, moći svak sam ispraviti, i opako metnutu koju interpunkciju staviti na pravo mjesto.

IZVORI PJESAMA UZETIJEH IZ GRČKOGA I LATINSKOGA JEZIKA.

Pjesma 22. je iz Teokritove idile (XIX):

Κηροκλέπτης.

Τὸν κλέπταν ποτ' Ἔρωτα κακὰ κέντασε μέλισσα
κήριον ἐκ σίμβλων συλεύμενον, ἄκρα δὲ χειρῶν
δάκτυλα πάνθ' ὑπένυξεν, ὁ δ' ἄλγεε καὶ χέρ' ἐφύση
καὶ τὰν γᾶν ἐπάταξε καὶ ἅλατο, τᾷ δ' Ἀφροδίτᾳ
δεῖξεν τὰν ὀδύναν καὶ μέμφετο, ὅττι γε τυτθὸν 5
θηρίον ἐστὶ μέλισσα, καὶ ἁλίκα τραύματα ποιεῖ,
Χὰ μάτηρ γελάσασα· τί δ'; οὐκ ἶσος ἐσσὶ μελίσσαις;
χὼ τυτθὸς μὲν ἔης, τὰ δὲ τραύματα ἁλίκα ποιεῖς.

5 *δεῖξέ τί*. 6 *θηρίον ἐντί*. 7 *τὺ δ' οὐκ ἴσον*. 8 *ὡς τυτθὸν μὲν ἔης*.

Pjesma 70. je po pjesmi Julijana egipatskoga, koja dolazi i među anakreontskijem (anth. XVI. 388).

	Latinski prevedeno:
Στέφος πλέκων ποτ' εὗρον	Cum necterem coronam,
ἐν τοῖς ῥόδοις Ἔρωτα·	inter rosas repertum
καὶ τῶν πτερῶν κατασχών,	pennis tenens Amorem
ἐβάπτισ' εἰς τὸν οἶνον,	in Liberi liquore
λαβὼν δ' ἔπιον αὐτόν.	mersi bibique totum,
καὶ νῦν ἔσω μελῶν μου	nunc me receptus intro
πτεροῖσι γαργαλίζει.	titillat ille pennis.

Pjesma 159. je iz prve Moshove idile:

Ἔρως δραπέτης.

Ἀ Κύπρις τὸν Ἔρωτα τὸν υἱέα μακρὸν ἐβώστρει·
εἴ τις ἐνὶ τριόδοισι πλανώμενον εἶδεν Ἔρωτα,
δραπετίδας ἐμός ἐστιν· ὁ μανυτὰς γέρας ἑξεῖ,
μισθός τοι τὸ φίλαμα τὸ Κύπριδος· ἢν δ' ἀγάγῃς νιν,
οὐ γυμνὸν τὸ φίλαμα, τὺ δ', ὦ ξένε, καὶ πλέον ἑξεῖς, 5
ἔστι δ' ὁ παῖς περίσαμος· ἐν εἴκοσι πᾶσι μαθοῖς νιν.

2 *ὅστις*. 3 *ἑξεῖς*. 4 *μισθόν*. 6 *μαθησῇ*.

χρῶτα μὲν οὐ λευκός, πυρὶ δ' εἴκελος· ὄμματα δ' αὐτῷ
  δριμύλα καὶ φλογοέντα· κακαὶ φρένες, ἀδὺ λάλημα·
οὐ γὰρ ἴσον νοέει καὶ φθέγγεται· ὡς μέλι φωνά,
  ἐν δὲ χολά, νόος ἐστὶν ἀνάμερος· ἠπεροπευτάς   10
οὐδὲν ἀλαθεύων, δόλιον βρέφος, ἄγρια παίσδει,
  εὐπλόκαμον τὸ κάρανον, ἔχει δ' ἰταμὸν τὸ πρόζωπον,
μικύλα μὲν τήνω τὰ χερύδρια, μακρὰ δὲ βάλλει,
  βάλλεί κείς Ἀχέροντα καὶ Ἀιδέω βασιλῆα,
γυμνὸς μὲν τό γε σῶμα, νοός δὲ οἱ ἐμπεπύκασται.   15
  καὶ πτερόεις ὅσον ὄρνις ἐφίπταται ἀλλοτ' ἐπ' ἄλλους
ἀνέρας ἠδὲ γυναῖκας, ἐπὶ σπλάγχνοις δὲ κάθηται
  τόξον ἔχει μαλὰ βαιόν, ὑπὲρ τόξῳ δὲ βέλεμνον,
τυτθὸν ἀεὶ τὸ βέλεμνον, ἐς αἰθέρα δ' ἄχρι φορεῖται.
  καὶ χρύσεον περὶ νῶτα φαρέτριον, ἔνδοθι δ' ἐντί   20
τοὶ πικροὶ κάλαμοι, τοῖς πολλάκι κἠμὲ τιτρώσκει.
  πάντα μὲν ἄγρια, πάντα· πολὺ πλεῖον δ' ἐνιαυτῷ
βαιὰ λαμπὰς ἐοῖσι τὸν Ἅλιον αὐτὸν ἀναίθει.
  ἢν τύ γ' ἕλῃς τῆνον, δαμάσας ἄγε μηδ' ἐλεήσῃς,
κἤν ποτ' ἴδῃς κλαίοντα, φυλάσσεο μή σε πλανήσῃ.   25
  κἢν γελάῃ, τύ νιν ἕλκε· καὶ ἢν ἐθέλῃ σε φιλᾶσαι,
φεῦγε· κακὸν τὸ φίλαμα, τὰ χείλεα φάρμακον ἐντί.
  ἢν δὲ λέγῃ „λάβε ταῦτα, χαρίζομαι ὅσσα μοι ὅπλα",
μή τι θίγῃς πλάνα δῶρα· τὰ γὰρ πυρὶ πάντα βέβαπται.

11 *παίσθων*. 12. *πρόσωπον*. 14 *εἰς Ἀίδεω*. 15 *γυμνὸς ὅλος. εὖ πεπύκασται*. 16. *ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ*. 19 *τυτθὸν ἀεὶ τὸ*. 21 *κἄμμε*. 22 *ταῦτα' πολὺ πλέον ἁ δ' ἀεὶ αὐτῷ*. 24 *ἤ τις ἥλῃ τῆνον, δήσας*. 29 *μὴ τὺ*.

Isto u latinskom prijevodu:

Amissum nuper clamans Venus anxia natum,
** ecquis, ait, triviis palantem vidit Amorem?**
Ille erro meus est. Pretium grande auferet index,
** basiolum Veneris. Sed enim non basia tantum**
ille feret, puerum quicunque adduxerit, hospes.
** Viginti in pueris facilis puer ille notatu:**
igneus in vultu color est, non candidus; igne
** lumina bina micant, mens improba, blanda loquella,**
non, quod sentit, idem fatur quoque, mellea vox est,
** at cor implacidum, quoties furit, insidiatur,**
nunquam vera loquens, pravus puer, aspera ludit.
** Crispula caesaries, nulla est reverentia fronti,**
utraque saeva manus, sed longe docta ferire
** ipsas usque foras Orci atque Acherusia regna.**

Corpore nudus agit, mens quaerit tecta latebras,
alitis huc illuc instar volat, inque puellas
inque viros fertur, sedet intra viscera tandem.
Arcus parvus adest et in arcu missile telum,
hoc quoque non magnum, summum sed in aethera fertur.
Auratam dorso pharetram gerit; intus acerba
spicula conduntur, queis me quoque vulnerat ipsam.
Haec crudelia cuncta, sed est crudelior illis
fax, quae, parva licet, novit tamen urere Solem.
Hunc si tu invenias, strictum rape, parcere noli;
si flentem videas, ne decipiare, caveto.
Subridet, tanto trahe fortius; oscula libat,
oscula sint suspecta, madent et labra veneno.
Haec cape, quae gesto, tibi do, si dixerit, arma,
ne cape, tincta feris etenim sunt omnia flammis.

Pjesma 135. je po ulomku iz Filemonove komedije Σάρδιος:

Εἰ τὰ δάκρυ' ἡμῖν τῶν κακῶν ἦν φάρμακον,
ἀεὶ θ' ὁ κλαύσας τοῦ πονεῖν ἐπαύετο,
ἠλλαττόμεσθ' ἂν δάκρυα δόντες χρυσίον.
νῦν δ' οὐ προσέχει τὰ πράγματ' οὐδ' ἀποβλέπει
εἰς ταῦτα, δέσποτ', ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ὁδόν,
ἐάν τε κλάῃς ἄν τε μή, πορεύεται.
τί οὖν ποιεῖς πλέον; οὐδέν· ἡ λύπη δ'ἔχει
ὥσπερ τὸ δένδρον τοῦτο καρπὸν τὸ δάκρυον.

Pjesma 217. je po pjesmici Antipatra Tesaloničanina (u anth. IX. 10):

Πούλυπος εἰναλίῃ ποτ' ἐπὶ προβλῆτι τανυσθεὶς
ἠελίῳ ψύχειν πολλὸν ἀνῆκε πόδα·
οὔπω δ' ἦν πέτρῃ ἴκελος χρόα τοὔνεκα μιν
αἰετὸς ἐκ νεφέων ὀξὺς ἔμαρψεν ἰδών·
πλοχμοῖς δ' εἰλιχθεὶς πέσεν εἰς ἅλα· δύσμορος ἦ ῥα
ἄμφω καὶ θήρης ἤμβροτε καὶ βιότου.

Latinski prevedeno:

Polypus extrema sese projecerat acta,
frigida ut ad solem membra tepefaceret.
Aspicit hunc nondum mentitum saxa colore
armiger, et curvo corripit ungue, Jovis.
Sed simul implicitus cirris et lapsus in aequor
sic terris praedam, perdit aquis animam.

Pjesma 340. je d o ň e k l e po Nikarhovoj pjesmi (u anth. XI. 169):

ἐχθὲς ἀπάγχεσθαι μέλλων Δείναρχος ὁ φείδων,
Γλαῦκε, δι' ἓξ χαλκοὺς δύσμορος οὐκ ἔθανεν,
ἓξ χαλκῶν ἦν γὰρ τὸ σχοινίον· ἀλλ' ἐδυσώνει,
εὔωνον ζητῶν ἄλλον ἴσως θάνατον,
τοῦτο φιλαργυρίας δείνης ὅρος, ὅς γ' ἀποθνήσκων,
Γλαῦκε, δι' ἓξ χαλκοὺς δύσμορος οὐκ ἔθανεν.

Latinski:

Suspensurus heri Dinarchus se fuit ille,
Glauce, tenax: oboli sex vetuere necem.
Namque hoc restis erat pretium; deterruit ingens
sumtus, et Heus, tanti non moriemur, ait.
Summus avaritiae modus est post taedia vitae,
propter sex obulos non voluisse mori.

Pjesma 341. je vaļada po pjesmici (u anth. IX. 11) ňekoga Filipa ili Isidora:

Πηρὸς ὁ μὲν γυίοις, ὁ δ' ἄρ' ὄμμασι· ἀμφοτέρου δὲ
εἰς αὐτοὺς τὸ τύχης ἐνδεὲς ἠράνισαν.
τυφλὸς γὰρ λιπόγυιον ἐπωμάδιον βάρος αἴρων
ταῖς κείνου φωναῖς ἀτραπὸν ὠρθοβάτει.
Πάντα δὲ ταῦτ' ἐδίδαξε πικρὴ πάντολμος ἀνάγκη,
ἀλλήλοις μερίσαι τοὔλλιπὲς εἰς τέλεον.

Latinski:

Luminibus caret ille, gradu caret alter; utrique
quod fortuna negat praestat amicitia.
Fert humeris pedibus defectum lumine captus,
claudus item caeco voce gubernat iter.
Sic docuit, quae dura nihil non tentat, egestas,
auxilia in tantis mutua ferre malis.

Pjesma 342. je po pjesmici Antipatra sidonskoga (u anth. IX. 231):

εἰς πλάτανον ξηρὰν βαστάζουσαν ἄμπελον.

Αὔην μὲ πλατάνισκον ἐφερπύζουσα καλύπτει
ἄμπελος· ὀθνείῃ δ' ἀμφιτέθηλα κόμῃ
ἡ πρὶν ἐμοῖς θαλέθουσιν ἐνὶ θρέψασ' ὀροδάμνοις
βότρυας, ἡ ταύτης οὐκ' ἀπετηλοτέρη.
Τοίην μέντοι ἔπειτα τιθηνείσθω τις ἑταίρην,
ἥτις ἀμείψασθαι καὶ νέκυν οἶδε μόνη.

Latinski:

Arida sum platanus, quam circum palmite vitis
plectitur, et, quae non est mea, fronde tegor.
Quae prius umbravi ramis viridantibus uvas
nec minus hac ipsa vite comata fui.
Hoc quis ab exemplo talem sibi quaerat amicam,
quae sit et extincto reddere fida vicem.

Pjesma 343. je prema dvijema pjesmicama (u anth. IX. 44 i 45):

a) Χρυσὸν ἀνὴρ εὑρὼν ἔλιπε βρόχον· αὐτὰρ ὁ χρυσόν
ὃν λίπε οὐχ εὑρὼν ἧψεν ὃν εὗρε βρόχον.

b) Χρυσὸν ἀνὴρ ὁ μὲν εὗρεν ὁ δ' ὤλεσεν· ὧν ὁ μὲν εὑρὼν
ῥίψεν, ὁ δ' οὐχ εὑρὼν λυγρὸν ἔδησε βρόχον.

Latinski (b):

Aurum qui reperit laqueum abjicit; alter et aurum
non reperit, perit hoc, quem reperit, laqueo.

Ali je vjerojatnije da je prema Ausonijevu prijevodu:

Thesauro invento, qui limina mortis inibat,
liquit ovans laqueum quo periturus erat.
At qui, quod terrae abdiderat, non repperit aurum
quem laqueum invenit, nexuit et periit.

Pjesma 344. je prema pjesmici nepoznatoga pisca (u anth. IX. 67):

Στήλην μητρυιῆς, λιπαρὰν λίθον, ἔστεψε κοῦρος,
ὡς βίον ἠλλάχθαι καὶ τρόπον οἰόμενος,
ἡ δὲ τάφῳ κλινθέντα κατέκτανε παῖδα πεσοῦσα.
Φεύγετε μητρυιῆς καὶ τάφον οἱ πρόγονοι.

Latinski:

Serta novercali cippo dat florea morte,
multatos mores dum putat esse, puer
Ille cadit, teneros et pondere proterit artus.
Privigni post hac credite ne tumulo.

Pjesma 345. je po Lucilijevoj (u anth. XI. 391) pjesmici:

Μῦν Ἀσκληπιάδης ὁ φιλάργυρος εἶδεν ἐν οἴκῳ
καὶ τί ποιεῖς, φησίν, φίλτατε μῦ, παρ' ἐμοί;
Ἡδὺ δ' ὁ μῦς γελάσας, μηδέν, φίλε, φησί, φοβηθῇς,
οὐχὶ τροφῆς παρὰ σοὶ χρήζομεν, ἀλλὰ μονῆς.

Latinski:

Murem Asclepiades cum conspexisset avarus,
quid facis ah nostrae, dixit, amice, domi?
Cui mus, parce metu, respondit dulce renidens,
heic ego non victum quaero, sed hospitium.

Pjesma 301. je po pjesmici nepoznatoga pisca (u anth. IX. 15 7)

Τίς θεὸν εἶπεν Ἔρωτα; θεοῦ κακὸν οὐδὲν ὁρῶμεν
ἔργον· ὁ δ' ἀνθρώπων αἵματι μειδιάει
οὐ θοὸν ἐν παλάμαις κατέχει ξίφος; ἠνίδ' ἄπιστα
τῆς θειοδμήτου σκῦλα μιαιφονίης.
Μήτηρ μὲν σὺν παιδὶ κατέφθιτο· αὐτὰρ ἐπ' αὐτοῖς
ποίνιμος ἔκτεινεν φῶτα λιθοκτονίῃ.
καὶ ταῦτ' οὐκ Ἄϊδος, οὔτ' Ἄρεος, ἔργα δ' Ἔρωτος
λεύσσομεν οἷς παίζει κεῖνος ὁ νηπίαχος.

Latinski:

Cur deus eset Amor? nec enim malefacta deorum
novimus; humano sanguine gaudet Amor.
Non armata quidem gladio manus, et tamen. ecce,
quae dedit immani funera saevitia!
Stratus enim cum matre puer jacet, et super ipsos
vir saevis lapidum jactibus interiit.
Non opus hoc Martis Ditisve, Cupidinis omne est:
cernite, quo lusu gaudeat ille puer.

Pjesma 355. je po anakreontskoj pjesmi:

Φύσις κέρατα ταύροις
ὁπλὰς δ' ἔδωκεν ἵπποις,
ποδωκίην λαγωοῖς
λέουσι χάσμ' ὀδόντων
τοῖς ἰχθύσιν τὸ νηκτόν
τοῖς ὀρνέοις πέτασθαι,
τοῖς ἀνδράσιν φρόνημα,
γυναιξὶν οὐκ ἔτ' εἶχεν,
τί οὖν; δίδωσι κάλλος
ἀντ' ἀσπίδων ἁπασᾶν,
ἀντ' ἐγχέων ἁπάντων,
νικᾷ δὲ καὶ σίδηρον
καὶ πῦρ καλή τις οὖσα.

Pjesma 43. je po Katulovoj pjesmi: Vivamus, mea Lesbia, atque amemus, i to od v. 6. do 13:

Da mihi basia mille, deinde centum,
dein mille altera, dein secunda centum,
deinde usque altera mille, deinde centum.
Dein, cum milia multa fecerimus,

eonturbabimus illa, ne sciamus,
aut ne quis malus invidere possit,
cum tantum sciet esse basiorum.

Pjesma 55. je po Tibulovoj (IV. 14) pjesmi:

Rumor ait crebro nostram peccare puellam:
nunc ego me surdis auribus esse velim.
Crimina non haec sunt nostro sine jacta dolore:
quid miserum torques, rumor acerbe? tace.

Pjesma 124. je po Marcijalovoj (V. 42) pjesmi:

Callidus effracta nummos fur auferet arca,
prosternet patrios impia flamma lares:
debitor usuram pariter sortemque negabit,
non reddet sterilis semina jacta seges:
dispensatorem fallax spoliabit amica,
mercibus exstructas obruet nuda rates.
Extra fortunam est si quid donatur amicis:
quas dederis, solas semper habebis opes.

Pjesma 213. je veoma slobodan prerad Propercijeve (III. 3) pjesme:

Quicunque ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,
nonne putas, miras hunc habuisse manus?
Hic primus vidit sine sensu vivere amantes
et levibus curis magna perire bona.
Idem non frustra ventosas addidit alas,
fecit et humano corde volare deum;
scilicet alterna quoniam jactamur in unda,
nostraque non ullis permanet aura locis:
et merito hamatis manus est armata sagittis,
et pharetra ex humero Gnosia utroque iacet;
ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hostem,
nec quisquam ex illo volnere sanus abit.
In me tela manent, manet et puerilis imago:
sed certe pennas perdidit ille suas;
evolat heu nostro quoniam de pectore nusquam
adsiduusque meo sanguine bella gerit.
Qui tibi jocundum est siccis habitare medullis?
i puer, en, alio traice tela tua!

Intactos isto satius temptare veneno:
  non ego, sed tenuis vapulat umbra mea.
Quam si perdideris, quis erit, qui talia cantet
  (haec mea Musa levis gloria magna tuast),
qui caput et digitos et lumina nigra puellae
  et canat ut soleant molliter ire pedes.